

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

iulie, august, septembrie 2016 (Anul VIII) Nr. 89, 90, 91

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Dionisie Duma, Paul Sân-Petru, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Dimitrie Lupu, Maria Ieva, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Tănase Carașca (Tulcea), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376, 0336 800313
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Tzone (p.3), Veronica Teodoru (p.12), Melania Cuc (p.14), Olguta Luncașu Trifan (p.17), Maria Ieva (p.18), Olimpiu Vladimirov (p.21), Irina Lucia Mihalca (p.26), Anatol Manole (p.27), Paula Romanescu (p.28), Mihaela Oancea (p.29), Mihaela Gudană (p.34), Stejărel Ionescu (p.39), Guillaume Apollinaire (p.40), Rabindranath Tagore (p.40), Coriolan Păunescu (p.41), Angi Melania Cristea (p.44), Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.46), Renata Verejanu (p.49), Ovid Caledoni (p.50), Marilena Velicu (p.56), Aurel M. Buricea (p.58), Alexandru Cazacu (p.60), Vadim Bacinschi (p.63), Fevronia Spirescu (p.64), Ignatie Grecu (p.65), Jordan Danilencu (p.66), Mihail Hancerencu (p.67), Elena Andreea Ion (p.70), Charles Baudelaire (p.73), Denisa Lepădatu (p.84), Noni-Emil Iordache (p.93), Mihai Merticaru (p.98), Grigore Grigore (p.100), Victor Capsamun (p.101), Mircea Marcel Petcu (p.103), Ioan Gheorghită (p.104), Ion Tutunea-Hercinul (p.105), Emily Dickinson (p.108)

Proză: Nina Gonța: Svetlana Alexievici. Vremuri second hand (p.4), Ileana Todoran: În Vamă, de 1 Mai: Cum ajung baloanele aprinse stele pe cer? (p.7), Maria Postu: Mansardă desprinsă din peisaj (p.15), Silvia Luchian: Iernite primăveri (p.22), Nicolae Tzone: Un munte de ferestre (p.59), Elena Netcu: Himerele lui Gînghes-Han (p.61), Ana Maria Balosin: Pierdută în spațiu (p.68), Maria Strâmbei: Pseudobasm (p.74), Maria Tiresescu: Anuța (p.88), Viorel Darie: Anghel (p.99), Paul Sân-Petru: Cuibul de pe ceas (p.102), Ioana Iacob: Incidentul (p.107)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Adevăruri mari scrise cu litere mici, de Mihai Vintilă (p.19) / Gând îmbrățișând gânduri, de Corina Petrescu (p.90), I. Prepețită: Nae Ionescu într-un jurnal feminin (p.30), Gh. A. Stroia: Darul înțelepciunii - strălucirea adevărului revelat (p.37), Constantin Stancu: Dialog în larg (Monica Pilat și Radu Ciobanu) (p.47) / Libertatea scriitorului... (Cornel Nistea - Tragismul exilului românesc) (p.77), Marian Nencescu: Eminescu și "ispita" filosofică (p.52), Menuț Maximilian: Rostul cuvintelor (p.55), Cezarina Adamescu: Vitralii de iubire în lumina poetică (Maria Ieva - Anticamera inimii) (p.85), Tănase Dănilă: O carte despre potopul din noi (Petre Rău - Evanghelia după Potop) (p.92)

Note de lectură: Constantin Bejenaru: Nicolae Rădulescu - Senioru', un scriitor polifonic - sapiențial (p.33), Adrian Răcaru: Împărăția Poetului (p.35), Cornel Galben: Eugen Verman (p.54), Lucia Pătrașcu: Forța curajului de Georgeta Damian (p.71)

Eseu: Petre Rău: Plânsul lui Bacovia (p.10) / Semnătura corporală (p.89), Dan Verejanu: Metafora - comunicarea dintre conștient și inconștient (p.42)

Filosofie: Ionel Necula: Kierkegaard - seducătorul sedus (p.57) / Firea românească în cumpăna vremii (p.94)

Istorie: Ana Maria Cheșcu: Documente consulare franceze - de Laigue și Wiet (p.45) / Documente consulare franceze - consulul francez Wiet (p.106)

In Memoriam: Ionel Necula: Arthur Schopenhauer (p.24)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia) - Poezii (p.13)

Debut: Simona Bazga: Poezii (p.36)

Umor: Marius Zaharia: 112 (p.23) / Bastoane de iarnă pentru jandarmi (p.69)

Fabule: Lucia Pătrașcu: Nici vântul (p.32)

Eveniment: Daniel Turcan: Festivalul Internațional de Poezie - Renata Verejanu (p.79), Redacția: Lansare de carte la Salonul Internațional BookFest Chișinău, 2016 (p.82) / Congresul Mondial al Eminescologilor, ediția a V-a, Chișinău, 2016 (p.83)

Anunț: Academia ESC - Moldova: Festivalul Internațional de Poezie - Renata Verejanu, ediția a III-a, Chișinău, 2016 (p.35), Redacția: Regulamentul concursului național de poezie "Costache Conachi", ediția a XXIV-a, Tecuci, 2016 (p.97)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.109)

Grafică:

Coperta I: Kim Sun - Hyuk

Coperta a IV-a: Colecția InfoArt

Interior: desene și sculpturi de Elena Liliana Fluture și Paul Sân-Petru

Nicolae TZONE

[ronțai dintr-un măr negru...]

ronțai dintr-un măr negru
 ca dintr-un bocet
 bocetul este un cal de curse
 otrăvit pe câmpul de alergare
 de regele nimicului
 care vrea fără alegere
 tot ce e mort
 pe pământ în clipa
 de față
 de pe câmpul de alergare
 al calului otrăvit
 de regele nimicului
 al întreg nimicului
 se deschide un spațiu
 de plumb
 de plumb alb de culoarea
 bumbacului
 de pe care se trece direct
 din viață în moarte
 și din moarte
 în moarte
 fără vamă de plătit
 fără fân de cosit
 fără popasuri de săpat
 fântâni pentru apă
 rece ca gheața
 de la mine
 și până la
 mine
 nu mai sunt fântâni
 pentru apă
 bună de băut
 și bună de spălat
 pe inimă
 și pe față
 apa
 de la mine
 până la
 mine
 e acum un foc
 de nămol
 e un șir de cărămizi
 de nămol
 e un ștreang
 de nămol
 mă duc în brațe
 de la mine
 și până la
 mine
 de unul singur

mă pun în ștreangul
 nimicului
 de deasupra
 capului meu
 de unul singur

înghit
 scaunul înalt
 al nimicului
 de sub mine
 de unul singur

mă despic
 în fâșii
 foarte
 foarte subțiri
 de la călcâie
 până în
 creștetul
 capului
 de unul singur

îmi sărut
 ochii căprui
 apoi fruntea
 și tâmpile
 de unul singur

spre dimineață
 și spre seară
 mă rog
 mie însumi
 memoria
 să-mi devină
 drum
 fără pământ
 și fără
 cer

de altfel
 arunc cu
 piatra
 primul
 în mine
 încă de când
 nu părăsisem
 pântecul
 mamei

*

ronțai
 de unul singur
 dintr-un măr negru
 ca dintr-un bocet
 liber
 până
 în pânzele
 albe

Nina GONȚA

Svetlana Alexievici. Vremuri second hand

Însemnările unui complice

(traducere din limba rusă)

Ne luăm rămas bun de la perioada sovietică. De la acea viață a noastră. Încerc, onest, să ascult pe toți participanții dramei socialiste...

Comunismul a avut un plan nebun - să schimbe, să transforme omul "vechi", pe vechiul Adam. Și a reușit... poate singurul lucru care i-a reușit. În mai mult de șaptezeci de ani, în laboratoarele marxism-leninismului s-a produs un tip special de om - homo sovieticus. Unii îl socot un personaj tragic, alții îl numesc "sovcom". Mie mi se pare foarte cunoscut acest tip de om, îl știu, îmi este foarte familiar, sunt lângă el, am trăit unul lângă altul timp de mai mulți ani. El - sunt eu, ai mei cunoscuți, prieteni, părinți.

Mulți ani, am călătorit prin toată fosta Uniune Sovietică, pentru că homo sovieticus - nu sunt doar ruși, dar, de asemenea, și belorușii, turkmenii, ucrainenii, kazahii... În prezent noi locuim în diferite țări, vorbim limbi diferite, dar e greu să ne confunzi cu alții. Suntem "depistați", de-ndată! Noi toți, oamenii socialismului, veniți din socialism, semănăm și nu semănăm cu ceilalți - avem propriul nostru vocabular, noțiunile noastre despre bine și rău, despre eroi și martiri. Avem o relație specială cu moartea. În mod constant în povestirile pe care le scriu, îți taie urechea cuvintele: "împușcă", "împușcă-l", "trebuie lichidat, eliminat", "să i se piardă urma" sau astfel de versiuni sovietice de dispariție, ca "arest", "zece ani fără drept de corespondență", "emigrație". Care este totuși prețul unei vieți umane, dacă ne amintim că recent au murit milioane de oameni? Suntem plini de ură și prejudecăți. Totul e de acolo, de unde a fost Gulag-ul și teribilul război. Colectivizarea, depozitarea, migrația popoarelor...

Acesta era... socialismul și asta era, pur și simplu, viața noastră. Atunci vorbeam puțin despre ea. Dar acum, când lumea s-a schimbat ireversibil, tuturor le-a devenit interesantă. Indiferent de ceea ce a fost, a fost viața noastră. Eu scriu, culeg câte o fărâcă din istoria socialismului nostru "de casă" ... socialismului "intern". Modul în care a "locuit" înăuntrul sufletului uman. Întotdeauna am fost atrasă de acest mic spațiu - omul ... un om. De fapt, acolo totul se și petrece, se întâmplă.

De ce în cartea mea sunt atâtea cazuri, povești ale sinucigașilor și nu ale unor oameni obișnuiți, cu biografii sovietice, simple? La urma urmei, se comit suicide și din dragoste, și din cauza vârstei înaintate, unii poate, doar din dorința de a descifra secretul morții ... Am fost în căutarea acelora în care ideea se înrădăcinase adânc, într-un mod că nu o mai puteau scoate - statul devenise spațiul lor, înlocuise chiar și propria lor viață. Ei nu au putut să scape,

să plece din marea istorie, să-și ia rămas bun de la ea, să fie fericiți... oricum. Să se arunce, să se scufunde ... să dispară în existența privată, așa cum se întâmplă în prezent, când mărunțul a devenit ceva... mare. Omul, pur și simplu, vrea să trăiască, fără o idee măreață. Acest lucru nu s-a întâmplat în societatea rusească, în viața ei, așa ceva nu cunoaște nici literatura rusă. În general, noi suntem oameni "militaroși". Mereu eram ori în război, ori ne pregăteam de război. Niciodată n-am trăit altfel. De aici, și psihologia militară, războinică.

Și în viața de zi cu zi, civilă, totul era organizat ca la război. Se bătea toba, se flutura steagul și... inima sărea din piept. Omul nu-și observa robia, ba chiar o iubea. Îmi aduc aminte: după terminarea școlii, toată clasa am hotărât să plecăm la țelină, să "deștelinim" pământuri virgine, îi disprețuim pe cei care refuzau, ne era ciudă, până la lacrimi, că revoluția, războiul civil - totul s-a întâmplat fără noi. Mă uit înapoi: oare noi am fost aceștia? Eu?

Îmi aminteam și eu, concomitent cu personajele mele. Cineva dintre ei mi-a spus: "Numai omul sovietic îl poate înțelege pe...omul sovietic". Noi eram oameni cu o unică memorie, memoria comună. Vecini de memorie.

Tatăl meu își amintea, cum a crezut el în comunism... După zborul lui Gagarin. Noi - primii, pioneri! Noi suntem capabili de toate! Putem - totul! Așa, el cu mama ne-au și educat. Așa am fost crescuți. Eu am fost octombrel, am purtat o insignă cu băiatul - creșt la păr, apoi pionier, apoi comsomolistă. Dezamăgirea a venit mult mai târziu.

După perestroică, toți așteptau deschiderea arhivelor. Le-au deschis. Am aflat o istorie ascunsă de noi...

"Noi trebuie să câștigăm, să ducem după noi 90 de milioane dintr-o sută de milioane, locuitori ai Rusiei Sovietice. Cu restul nu se poate vorbi - trebuie lichidați". (Zinoviev, 1918).

"Să spânzurăm (numaidecât să spânzurăm, ca să vadă poporul) nu mai puțin de 1000 chiaburi înveterați, cei mai bogați... să le luăm toată pâinea, să luăm ostatici. Să facem așa, încât, la sute de mile în jur, poporul să vadă, să tremure..." (Lenin, 1918).

"Moscova literalmente moare de foame" (profesorul Kuznețov - lui Troțki). - "Aceasta nu e foamete. Atunci când Titus a luat Ierusalimul, mamele evreice își mâncau propriii copii. Atunci când mamele voastre vor fi nevoite, obligate, să-și mănânce propriii copii, numai atunci puteți veni să-mi spuneți: "Murim de foame" (Troțki, 1919).

Oamenii citeau ziarele, revistele și... tăceau. Erau cuprinși de o groază nesuportabilă ! Cum să trăiești cu asta? Mulți au întâmpinat adevărul ca pe un dușman. Și libertatea, de asemenea. "Noi nu ne cunoaștem țara. Nu știm ce cred, cum gândesc majoritatea oamenilor, îi vedem, îi întâlnim în fiecare zi, dar ce cred ei, ce-și doresc, noi nu știm. Dar ne asumăm îndrăzneala de a-i învăța. În curând vom afla - și... ne vom cruci, vom fi cuprinși de groază", - mi-a spus un prieten de-al meu; adesea stăteam la taifas cu el în bucătăria mea. Polemizam cu el în

(continuare în pag. 5)

contradictoriu, cu argumente. Era în anul nouăzeci și unu ... vremuri fericite! Credem că mâine, chiar mâine va fi libertate. Se va porni din nimic, din dorințele noastre.

Din "Cărțile cu însemnări" ale lui Șalamov: "Am fost membru al marii, pierdute, bătliei, pentru o reală reînnoire, schimbare a vieții." ...E scris de un om care și-a petrecut șaptesprezece ani din viață în lagărele lui Stalin. Speranța într-un ideal a rămas...

Pe oamenii sovietici i-ași împărți în patru generații: generația lui Stalin, a lui Hrușciiov, a lui Brejnev și a lui Gorbaciov. Eu fac parte - din ultima. Nouă ne-a fost mai ușor să acceptăm prăbușirea ideii comuniste, căci noi nu trăisem momentul ei tânăr, puternic, când magia romantismului ei fatal și a speranțelor utopice încă erau în vigoare, neconsumate. Noi am crescut când Kremlinul era... bătrân. În vremuri vegetariene, de post. Sângele "măreț" al comunismului era deja uitat. Încă ne mai bântuia patosul, dar s-a păstrat rațiunea, cunoașterea că utopia nu se poate transforma într-o realitate.

Aceasta s-a întâmplat în timpul primului război din Cecenia... M-am întâlnit într-o gară, în Moscova, cu o femeie, era undeva de prin Tambov. Pleca în Cecenia, pentru a-și aduce acasă fiul, din război: "Nu vreau ca el să moară. Nu vreau ca el să omoare". Statul nu mai era stăpân pe sufletul ei. Era un om liber. Astfel de oameni au fost puțini. Cei mai mulți erau dintr-acei pe care libertatea îl irita: "Am cumpărat trei ziare și în fiecare adevărul este diferit, fiecare are dreptatea lui. Unde este adevărul adevărat? Înainte vreme, citeai dimineața "Pravda" ("Adevărul") - și aflai totul. Înțelegeai totul!".

Ideile ieșeau încet... de sub anestezie. Dacă începeam să le vorbesc despre pocăință, auzeam: "De ce tre-buie să mă căiesc?". Toata lumea se simțea victimă, nu complice. Unul zicea: "Eu tot am fost închis", al doilea - "eu am luptat", al treilea - "eu am ridicat orașul devastat din ruine, zi și noapte căram cărămizi".

Era ceva neașteptat: euforici, beți de libertate, dar complet nepregătiți pentru asta. Unde e ea, libertatea? Numai la bucătărie, unde, din obișnuință, continuau să critice, să înjure autoritățile, puterea. Îi înjurau, dădeau vina pe Elțin și Gorbaciov. Pe Elțin, pentru faptul că a schimbat Rusia. Pe Gorbaciov, pentru că a schimbat totul. Întregul secol XX. Și la noi va fi, ca și la alții. La fel ca la toți. Gândeau că de această dată chiar se va reuși.

Rusia se schimba și se ura pe sine însăși pentru acest fapt. "Neclintitul Mongol" - scria despre Rusia, Marx.

Civilizația sovietică... Se grăbeau să-i imortalizeze urmele. Fețe cunoscute. Îi întreb nu despre socialism, dar despre dragoste, gelozie, copilărie, bătrânețe. Despre muzică, dansuri, coafuri. Cu privire la miile de detalii ale unei vieți pe cale de dispariție. Aceasta este singura modalitate de a duce dezastrul într-un cadru obișnuit și a încerca să povestești ceva. Să poți ghici, presupune. Nu obosesc să mă mir, cât de interesantă este viața umană obișnuită. Numărul infinit de adevăruri omenești... Istoria este interesată numai de fapte, emoțiile rămân peste bord, în afară. Nu este obișnuit să fie făcute istorie. Eu însă mă uit la lume cu ochii umanității, nu ai unui istoric. Și...sunt surprinsă, mă fascinează.

Tatăl meu nu mai este. Și... nu pot termina cu el una dintre conversațiile noastre... El mi-a relatat că lor le era mult mai ușor să moară în război, decât băiețașilor

"neîmpușcați", care se prăpădesc astăzi în Cecenia. În anii "patruzeci" ei din iad nimereau în iad. Înainte de război, tatăl meu învăța în Minsk la Institutul de Jurnalism. Își amintea că, atunci când se întorceau din vacanțe, de multe ori nu mai găseau nici un profesor cunoscut, fuseseră arestați toți. Nu înțelegeau ce se întâmplă, dar le era frică. Frică, ca la război.

Am avut cu tatăl meu puține discuții sincere. M-a cruțat. Și eu l-am cruțat, îmi era milă de el? Îmi este greu să răspund la această întrebare... Noi eram nemiloși față de părinți. Nouă ni se părea că libertatea - e ceva simplu. A trecut ceva timp și ne-am încovoiat sub presiunea, povara ei, pentru că nimeni nu ne-a învățat ce înseamnă libertate. Eram deprinși numai... să murim pentru ea.

Iată - libertatea! Pe astfel de libertate am așteptat-o? Eram gata să murim pentru idealurile noastre. Să ne batem... în lupte. Dar a început o viață de "Cehov". Fără istorie. Au căzut toate valorile, cu excepția valorii vieții. Vieții în general. Noile vise, tendințe: să construiești o casă, să cumperi o mașină bună, să sădești un agriș... Libertatea s-a dovedit a fi reabilitarea micii burghezii, de obicei, cu "botniță" în viața rusească. Libertatea Majestății Sale - Consumul! Măreția întunericului! Obscuritatea dorințelor, instinc-telor - viața umană ascunsă, despre care noi aveam foarte puțină idee, o idee aproximativă. Întreaga noastră istorie de viață a fost de supraviețuire, nu de trai. Acum, experiența militară nu mai este necesară, trebuie uitată. Mii de noi emoții, stări, reacții... Dintr-odată totul în jur a devenit diferit: semnele, lucrurile, banii, steagul... Și omul însuși. El a devenit mai colorat, mai individual, monolitul a explodat, viața a fost împrăștiată, risipită pe insule, atomi, celule. După Dali: libertate-voință... "volyushka-razdolyushka" ... spațiu extins, cât îți dorești. Marele rău a devenit o legendă îndepărtată, s-a transformat într-un thriller politic. Nimeni deja nu mai vorbește despre idee, ci despre credite, dobânzi, bonuri de schimb, banii nu se mai câștigă muncind, ci "se fac", "se dobândesc". Oare pentru mult timp asta? "Că adevărul nu e în bani - nu scoți asta din sufletul rus, nu omori", - scria Tsvetaeva. Dar, parcă au reînviat și cutreieră străzile noastre eroii lui Ostrovsky și Saltykov-Shchedrin.

Tuturor, le-am pus aceeași întrebare: "Ce este libertatea." Tați și copiii răspundeau diferit. Cei care s-au născut în URSS și cei care nu sunt născuți în URSS, n-au experiență comună. Sunt oameni de pe planete... diferite.

Tații: libertate - absența fricii; trei zile în luna august, când am învins lovitură de stat; o persoană care alege în magazin dintr-o sută de feluri de salam este mult mai liberă, decât cea care alege din zece; să fii nebătut, dar la generații nebiciuite să nu ne așteptăm nicicând; rusul nu înțelege libertatea, are nevoie de cazăc și de bici, așa este deprins.

Copiii: libertate - iubire; libertatea interioară - valoare absolută; atunci când nu te temi de dorințele tale; să ai mulți bani, atunci vei avea totul; atunci când poți trăi în așa fel încât să nu te gândești la libertate. Libertate - o normalitate.

Caut - o limbă. Omul are mai multe limbi: limba

(continuare în pag. 6)

În care vorbește cu copiii și alta - limba în care vorbește despre dragoste... Și apoi, mai este o limbă, limba în care noi vorbim cu noi înșine, în conversațiile noastre lăuntrice. Pe stradă, la locul de muncă, în timpul călătoriilor - peste tot auzim altceva, schimbarea este nu numai în cuvinte, apare ceva deosebit. Chiar și dimineața și seara omul se exprimă în mod diferit. Dar ce se întâmplă pe timp de noapte între doi oameni, dispăre complet din istorie. Ne preocupă doar istoria zilei unui om. Sinuciderea - e o temă de noapte, când omul este la granița dintre existență și neant. Somn. Vreau să înțeleg asta cu insistența și meticulozitatea omului zilei. Am fost întrebată: "Nu vă este teamă c-o să... vă placă?".

Mergem prin regiunea Smolensk. Într-un sat, ne-am oprit lângă un magazin. Ceva familiar (am crescut la sat), ce chipuri frumoase, ce chipuri blajine și ce viață umilitoare și săracă - în jur. Discuții despre viață. "Despre libertate întrebați? Intrați în magazinul nostru: vodcă cât vreți, de care vreți: "Standard", "Gorbaciov", "Putinka", cu duliumul - cârnați și brânză, pește. Banane. Ce fel de libertate ne mai trebuie? Avem destulă, ne ajunge asta!". - "Dar pământ vi s-a dat?" - "Cine vrea să scormonească în el? Dorești - ia-ți. La noi a luat unul, Vasika Krutoi (Durul). Cel mai mic copil al lui are opt ani, pășește cu tatăl său în spatele plugului. La el, dacă te năimești - nu furi, nu dormi. Fascist!".

La Dostoievski, în "Legenda Marelui Inchizitor", este o dispută despre libertate. Despre faptul cât este de dificilă, chinuită, tragică... calea libertății. "De să cunoști acest, al naibii, bine și rău, când te costă atât de mult?". Omul este mereu nevoit să aleagă: libertatea sau bunăstarea și o viață aranjată; libertatea cu suferințele ei sau fericire fără libertate. Cei mai mulți oameni preferă... a doua.

Marele Inchizitor îi spune lui Hristos, care s-a întors pe Pământ: "De ce ai venit să ne împiedici? Căci ai venit să ne împiedici, știi asta".

"Respectându-l mult (pe om), Tu ai acționat ca și cum ai fi încetat să-l mai compătimești, pentru că ai cerut prea mult de la el... Respectându-l mai puțin, ai fi cerut mai puțin, acest lucru ar fi fost mai aproape de ... iubire, deoarece sarcina lui ar fi fost mai ușoară.. El este slab și ticălos ... Cu ce-i vinovat sufletul slab, că nu poate găzdui astfel de cadouri teribile?"

"Nu există grijă mai dureroasă și mai persistentă pentru un om, decât, devenind liber, să caute cât mai rapid pe cineva, în fața căruia să se închine... și căruia să-i dea, cât mai curând posibil, darul libertății cu care această nefericită creatură se naște."

* * *

În anii nouăzeci... da, eram fericiți. Către acea naivitate nu ne mai putem întoarce. Ni se părea că alegerea e făcută, comunismul este pierdut iremediabil.

Dar... era doar începutul.

Au trecut douăzeci de ani... "Nu ne mai speriați cu socialismul!", - spun copiii, părinților.

Dintr-o discuție cu un cunoscut, profesor universitar: "La sfârșitul anilor nouăzeci, studenții mei râdeau - povestește el - când eu îmi aminteam de Uniunea Sovietică, erau siguri că li se deschide un nou viitor în față.

Acum situația e diferită... Studenții de azi au aflat deja, au simțit, ce-i aia capitalism - inegalitate, sărăcie, bogăție nesimțită. În fața ochilor, au viața părinților lor, care nu au primit nimic din țara jefuită. ...Au devenit radicali. Visează la revoluția lor. Poartă tricouri roșii cu portretele lui Lenin și Che Guevara".

În societate a crescut interesul față de fosta Uniune Sovietică. Față de cultul lui Stalin. Jumătate dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 19 și 30 de ani îl consideră pe Stalin ca fiind "cea mai mare figură politică". Într-o țară în care Stalin a distrus oameni nu mai puțini decât Hitler, noul cult al lui Stalin?! Din nou, iarăși, în vogă tot ce-a fost sovietic. De exemplu, cafenele "sovietice" - cu denumiri sovietice și preparate din bucătăria sovietică. Au apărut dulciurile "sovietice" și cârnații "sovietici" - cu mirosul și gustul familiar, pentru noi, din copilărie. Și, desigur, vodca "sovietică". La televiziuni, zeci de emisiuni, precum și zeci de site-uri de internet nostalgice, "sovietice". În lagărele staliniste - Solovki, Magadan - puteți ajunge ca turist. Publicitatea promite că pentru o experiență completă vi se vor da haine specifice, târnăcop. Veți vedea barăci restaurate. La sfârșit, o partidă de pescuit...

Reînvie vechile idei: despre marele imperiu, despre "mâna de fier", despre "o direcție rusească specială"... Au reîntors imnul sovietic, acum există comsomolul, cu denumirea "Nashi" ("Ai noștri") există partidul puterii, copia Partidului Comunist. Președintele are aceeași putere ca și Secretarul General (al PCUS). Absolută. În loc de marxism-leninism - ortodoxia...

Înainte de revoluția din 'șaptesprezece, Alexander Green a scris: "Viitorul pare să fi încetat să stea la locul său".

Au trecut o sută de ani - și viitorul din nou nu e la locul său.

Au sosit vremurile second hand.

Baricada - un loc periculos pentru artist. O capcană. Acolo se strică vederea, se îngustează pupila, lumea își pierde culorile. Acolo totul e alb-negru. De acolo, nu mai distingi persoana, vezi doar un punct negru - țința.

Eu - toată viața - pe baricade. Mi-aș dori să plec. Să învăț să mă bucur de viață. Să-mi recapăt vederea normală. Dar zeci de mii de oameni iarăși ies în stradă. Se iau de mâini. Au panglici albe pe jachete. Simbol al renașterii. Al luminii. Și eu... sunt cu ei.

Am întâlnit pe stradă tineri în tricouri cu secera și ciocanul și cu portretul lui Lenin.

Știu ei oare ce este comunismul?

Ileana TODORAN

În Vamă, de 1 Mai: cum ajung baloanele aprinse stele pe cer?

*"Caut, nu știu ce caut. Subt stele de ieri / sub
trecutele, caut / lumina stinsă pe care o tot laud"*
(Lucian Blaga, "Lumina de ieri")

Radu își aprinse o țigară și se uită pe geam. O ceață densă, albă ca laptele învăluia cartierul. Dizolvase contururile agresive ale blocurilor cenușii comuniste. Era pufoasă și mângâietoare ca puful de păpădie sau ca cel de găscă. O plapumă albă în care să mă ascund. Hai, Radu, trage-ți plapuma peste cap și uită de toate! Are și ceva erotic, excitant: aș putea umbla gol prin ea, aș putea să o caut pe Laura, să o adulmec după mirosul de țigări mentolate și de parfum Givenchy "Very Irresistible". Poate voi găsi întâi buzele ei pline, cu rujul lor violet, cu aromă de fructe de pădure, poate mă voi cufunda în părul ei lung, mătășos, poate voi prinde în mână din întâmplare sfârcul întărit al unui sân sau poate îi voi atinge vaginul fin, proaspăt epilat. Mister... Ce bine că există!

– Radu, uite ce ceață e! Unde mai vrei să mergem? Mai bine stăm în București, zise Laura.

– Cum, iubito? Întotdeauna am plecat de 1 Mai. Am făcut deja rezervare la pensiune. Au anunțat vreme bună la meteo, am văzut și pe net. Vremea o să se îndrepte, o să vezi.

Se apropie de Laura, o îmbrățișă și-și lipi fața de părul ei: ar fi vrut să se lase învăluit de el ca de ceață. Laura tresări, scuturată de un spasm și se smulse din îmbrățișarea lui Radu. De ce nu mă lasă în pace? Mă sufocă precum ceața asta enervantă. O pernă albă apăsată peste față. Nu-mi place deloc. Ceața asta mă derutează, mai exact îmi sporește senzația de confuzie, mă face să mă rătăcesc. Topește absolut totul. Chiar și treptele de la intrarea în bloc, mașina noastră cu tot cu loc de parcare, minimarketul de unde voiam să cobor să-mi iau țigări. Intră în bloc și dizolvă avizierul cu sumele de plătit la întreținere, fondul de rulment și anunțurile administratorului. De asta nu-mi pare rău. Chiar, am depus declarația de consum? Luna aprilie tocmai s-a încheiat. Nu sunt tocmai sigură. Apoi ceața amenință să-mi înghițită raftul de cosmetice din baie, cartea de pe noptieră din care nu am apucat să citesc azi nici măcar norma minimală de o pagină pe zi, laptopul cu toate documentele mele mai mult sau mai puțin originale. Până și albumul "The Wall" al lui Pink Floyd. De ce trebuie să plecăm? Nu pot să fac abstracție de toate, să-mi pun căștile și să ascult muzică? Nimănui nu-i pasă de mine. Hm, cel mult un interes erotic pentru Radu sau o simplă nevoie de afecțiune pentru Luca. Nimic mai mult. Doar când au ei nevoie. Când am eu nevoie, nimic. Pot să urlu

la Luca, să-l zgâlțâi, că nu răspunde. Dacă m-aș prăbuși la picioarele lui, dacă aș muri, n-ar remarca nici după trei zile. Eventual doar după mirosul de cadavru. Joacă Naruto pe consolă de ore în șir, fără să-și ridice privirea decât pentru a lua chipsuri Lays cu paprika din pungă. Nici nu a observat ceața de afară.

Radu se uită la ceas, era cam târziu. Îi era foame. Deschise frigiderul, luă o bucată mare de friptură de pui, direct din castron, cu mâna și o înghiți pe nemestecate. Îi trosneau fălcile, iar grăsimea îi picura de pe mâini. Laura se strâmbă de dezgust. Apoi, fără să se spele pe mâini, Radu se apucă să îndese lucrurile în bagaje, aruncându-le unele peste altele la grămadă și șifonându-le.

– Radu, dacă ți-e foame, așază-te frumos la masă și mănâncă. S-au inventat deja tacâmurile și șervețelele, chiar dacă tu nu ai auzit. S-au inventat și săpunurile și chiuvetele. Săpun era și pe vremea romanilor. Dacă ar vedea ei, săracii, în ce hal au ajuns oamenii în ziua de azi! Iar hainele le împăturim frumos și le punem în pungi separate. Ce exemplu îi dai lui Luca? Le strici pe toate. Și nu le-ai călcat tu. Să nu te atingi de bagajul meu! Nu o să înveți niciodată. Parcă ai fi sălbatic. Un yahoo, bombăni Laura.

– Scuze, iubito, dar altfel nu prea văd cum să le luăm cu noi. Poate dacă scoatem cosmeticele tale...

– Nu mi-am luat decât rimelul și rujul. Și creionul dermatograf. Și crema de zi, cea de noapte și cea abrazivă. Și crema de corp. Și crema de picioare. Și demachiantul. Și loțiunea tonică. Și...

– Vezi? Vreau să plecăm odată, se face târziu, e deja după-amiază. *Hurry up!* O să fie trafic aglomerat și, oricum, nu stăm decât două nopți. Bine că 1 Mai a picat vineri, dacă era sâmbătă sau duminică? La urma urmei, nu prea contează. Nu lucrăm și duminică? Ei, acum am prins un weekend întreg, suntem norocoși. Ești sigură că nu vrei să luăm cortul? Mi-e tare dor să mai stăm cu cortul în Vamă. Putem anula rezervarea la pensiune. Au anunțat vreme bună, o să fie 23-25 de grade ziua, iar noaptea în jur de 15.

– Iubire, în cort o să fie cancer noaptea, pe vremea asta, iar ziua ne sufocăm. Mă apucă și crizele de claustrofobie. Intră nisip, furnici și urechelnițe din alea care ne pot sparge timpanul. În plus, cum îmi încap mie bagajele în cort? Cum îmi beau cafeaua dimineața? Unde ne ducem la budă? Unde facem duș cald?

– Înainte nu te formalizai atât și nici nu cărai tot dulapul după tine. "*Omnia mea mecum porto*". La propriu. Oricum, putem face duș cald la tanti, la pensiune. Stăm doar două zile, iubito. Dar acum mi-e teamă că, într-adevăr, doar pentru cosmeticele tale ne trebuie un etaj la hotel de șapte stele.

– La fel și pentru sticlele tale. Luca, vino odată! strigă Laura.

– Dar, mami, eu nu vreau să merg în Vamă! țipă Luca, fără să-și ridice ochii din consolă. Acolo e nașpa. Vreau la Mamaia unde au parc de distracții și aqua-park! Și vreau să mă întâlnesc cu colegii de

(continuare în pag. 8)

școală în parc. Și am teme de vacanță! Din cauza voastră, mă duc cu tema nefăcută.

– Luca, stăm doar două zile. Te ducem și la Mamaia într-una din ele. Și cum să ai teme de vacanță de 1 Mai?! E doar un weekend. Haide, fii înțelegător, zâmbi Radu, ciupindu-l de obraz.

– Sunteți niște proști. Vreau la hotel de șapte stele. Nu merg în Vamă! zberă Luca.

– Luca, dacă am sta la cort, nu sunt șapte stele, sunt miliarde. Adică, de ce spun miliarde? Sunt infinit de multe. Asta nu poți cuantifica. Și ce bine că e așa! Laura, înainte îți plăcea și ție. Asta e spiritul Vămii. E soare, e lună, sunt stele, facem un foc pe plajă, adormim legănați de sunetul valurilor, ne cufundăm în nisipul sfânt de Vamă, briza mării ne mângâie...

– Mai exact briza mării ne izbește în față de ne dă borșul pe nas, ne ametește, ne înroșește ochii, ne produce migrene, ne face să ne țiue urechile și ne îngheață răsuflarea. Poate ne zboară și cortul. Nu, cu cortul e exclus. Sincer, nici eu nu vreau să merg. Nici la pensiune, mai mult ne obosim pe drum. La pensiune o să fie probabil la fel de cancer ca și în cort, nu au aer condiționat. Și sunt atât de obosită, oftă Laura.

– Tot anul fac ce vreți voi. City-break-uri, plimbări la mall... Nu mă lăsați și pe mine două zile unde-mi place? Foarte bine, atunci eu îmi iau bagajele și plec acum. Singur, zise Radu cât putu tare și de ferm.

Radu ieși spre locul de parcare cu bagajele, iar Laura și Luca îl urmară bombănind. Se simțea deja un pic deabusolat. Se cocărbise din cauza bagajelor. Mă țin mereu cu ochii în pământ. Mă încarcă atât de mult că nu pot să-mi ridic privirea. Dar Sisif nu trebuie să se uite spre cer, ci doar la bolovanul lui. Să continue să împingă, cu ochii în pământ. Și totuși nu trebuie să-i las să-mi strice chef. Am așteptat tot anul astea două zile. Indiferent ce spun ei, îi voi ignora și mă voi simți bine. De ce trebuie să fie atât de dificili?

Pe drum spre mare, lui Radu începu să-i revină chef. De Vamă, deși Luca îl bombarda constant cu chipsuri Lays cu paprika, îl ciupea și îl trăgea de păr, iar CD-ul cu Metallica, "Garage Inc." nu vroia să meargă sub nicio formă. Contrar așteptărilor, drumul era destul de liber. Ceața se risipise. Lanurile argintii de grâu și cele galben-verzii, fosforescente de răpăș se succedau în fața ochilor săi în viteză. Strălucirea soarelui și a lunii. Cerul înalt, fără margini al câmpiei. Atâta spațiu numai pentru mine. Ce senzație de libertate!

Acceleră. Adrenalina îi aprinse sângele. Se uită la mașinile de pe autostradă și spuse cu obrazii arzând și ochi strălucitori:

– Fericiți cei ce merg pe sensul ăsta! Spre mare, spre Vamă! Toate drumurile duc la Vamă. Acolo e centrul lumii, e Arborele cosmic.

– Ești dus cu capu'. Vorbești numai prostii. Eu vreau la Mamaia! strigă Luca din nou.

Când intră în 2 Mai, Radu fu scuturat de un fior, iar ochii i se umeziră. Pe ultima porțiune de drum înainte de Vamă, inima îi bubuia mai tare ca Lars Ulrich în "Master of Puppets" sau ca motoarele de la "Pirați". Parcă mașina pe o străduță, ceva mai departe de pensiune, pentru că nu mai erau locuri libere la intrare. Mai încărcat ca Moș Crăciun, în bombănelile Laurei și țipetele lui Luca, Radu se târî spre pensiune, cu ochii în pământ, fără să scoată un cuvânt. Nu

mai e mult. Doar nu o să mă prăbușesc tocmai acum. Mă ajută și Luca: transportă două pungi de chipsuri Lays cu paprika.

După ce se cazară, Laura făcu imediat un duș, își retușă machiajul timp de o oră și mai stătu încă o oră să aleagă cu ce se îmbracă. Radu își rupsese deja unghiile de la bătut tactul cu ele în masă. Până la urmă, Laura se hotărî să-și pună o rochie lungă, înflorată, violet cu roz și bleu, pe care i-o cumpărase el anul trecut de ziua ei de la Zara.

– Violet ca părul meu, vă rog să remarcați, spuse Laura.

– Părul tău e aproape alb, mami, degeaba, o încurajă Luca. Și mai ai doar câteva fire în el. Iar eu vreau la Mamaia, în parcul de distracții! Acum!

– Iubito, părul tău e minunat, oricum ar fi. Ce contează așa mult culoarea? zise Radu. Haideți odată la masă, mor de foame.

În drum spre plajă, își făcură loc cu greu printre motocicliști cu motoarele turate la maxim. Laura se luă cu mâinile de cap, iar Luca își băgă degetele în urechi. Radu însă ascultă vrăjit sunetul motoarelor și simți valuri de energie dezlănțuindu-se în el. Pe drum, prinzând ecouri din Metallica, "Enter Sandman" de la "Pirați", dădu ușor din cap și-și scutură buclele castaniu-aurii, doar ușor grizonate.

– Ce nașpa! Țștia habar n-au să cânte. Eu vreau să ascult Justin Bieber! Acum! Iar strada asta e plină de bețivi, drogați și aurolaci. Așa sunteți și voi, vă urăsc! izbucni Luca.

Pe plajă, la hamsii era o coadă imensă, pe trei rânduri, dar Radu nu voia cu niciun chip să renunțe. Când îi veni rândul, ceru trei porții de hamsii cu mujdei și garnitură de cartofi prăjiți. Luca nu mănca decât cartofii prăjiți, iar Laura nu se atinse de nimic, așa că Radu trebui să se sacrifice. Trei porții de hamsii cu mujdei, cartofi prăjiți și berică, ăsta da sacrificiu! Savură fiecare hamsie și se rugă la fiecare în parte să-i îndeplinească trei dorințe: "Vreau să stau mereu în Vamă! Vreau să stau mereu în Vamă! Vreau să stau mereu în Vamă!".

Lângă taraba cu hamsii era un grup de protestatari de la un ONG de mediu. Niște puști cu blugii rupți și eșarfe la gât stăteau lângă un banner mare cu "Stop hydraulic fracturing!" și țineau pancarte cu "Jos ȘISTEMUL! Stop exploatarea gazelor de șist!" și "Copulare / Nu poluare". Când a început explorarea? Cred că acum patru ani, încă vine puhoi de lume de 1 Mai, deși e și criză. Explorarea se face prin metode clasice, nu cred că are cine știe ce impact asupra mediului. Încă un an până la finalizarea explorării și apoi se trece la exploatare. Poate că se exagerează efectele negative. Bine, sunt peste 750 de substanțe toxice în amestecul injectat în roci, după cum a recunoscut și Ministrul Mediului, cred că din greșeală. Apa poate fi, într-adevăr, poluată, dacă sondele de foraj nu sunt bine cimentate. Pot fi generate cutremure mai mici,

(continuare în pag. 9)

mai ales dacă se forează în apropierea unei falii. Resursele de apă se reduc pentru că este un consum imens, iar apa reziduală rezultată în urma fracturării este dificil de depozitat. Sincer, pe mine mai mult m-a deranjat că nu s-a respectat voința comunităților care au votat anti-exploatare la referendumuri locale validate (cum a fost la Costinești). Dacă alte chestii sunt discutabile, asta e un lucru clar. Dar tonul ăsta apocaliptic de la televiziuni, ziare sau ONG-uri! Eu nu cred că apa reziduală e radioactivă, că vor fi cutremure în toată țara și tsunami la București, dacă se rupe Barajul Dunării. Iar ONG-urile astea anti-fracturare sunt cele mai multe plătite de Gazprom, competiția Chevron. Cu toate astea, acum aș da orice să mai stau în Vamă.

– De ce nu mă iau și pe mine să protestez alături de ei? Aș sta cu ei aici în Vamă până în octombrie.

– Tati, ești dus, vorbești numai prostii. O să te dea afară de la serviciu și o să te aresteze. Așa meriți. Ești un bou. Și mie cine îmi mai cumpără console și jocuri noi?

Luca mâncase deja tone de chipsuri și cartofi prăjiți, dar pofta acum la o pizza, așa că se hotărâra să meargă la „Mitocanu’ (Lyana)”, era chiar alături. Așteptară o oră să se elibereze o masă, apoi încă două jumate să vină mâncarea: pizza Prosciutto e funghi pentru Luca, aripioare de pui picante cu cartofi de Vamă împinși în busuioac pentru Radu și o salată asortată pentru Laura. La un moment dat, turbată de furie că nu-i mai venea mâncarea (deși Radu nu înțelegea cum s-ar putea enerva cineva pentru o salată), Laura fusese cât pe-acum să-l bată pe chelner, iar Luca pe punctul de a-i arunca în față o bombă puturoasă (fabricație proprie în laboratorul de acasă). De plictiseală, până sosi mâncarea, Luca se plimbă pe stradă cu maică-sa, în sus și în jos, căscând ochii la tarabe și chioșcuri. Când se întoarse, Radu mai să intre în panică. Nevastă-sa era însoțită de un domn mic de statură, dar destul de respectabil, cu chelie. Cum?! Nici nu apucaseră să despacheteze bagajele și se combinase cu altcineva? În cele din urmă, răsuflă ușurat, căci domnul cu chelie nu era altul decât Luca. Bietul copil își cumpărase o chelie falsă de la magazinul de farse. Chelia se dovedi o investiție bună căci, tocmai când mult-așteptata mâncare ajunsese pe masă, un rahat de pescăruș mare cât un ou căzu în capul lui Luca și apoi ricoșă în salata Laurei. Bomba puturoasă, foarte succulentă și prevestitoare de multă fericire, venise în sfârșit din înaltul cerului.

După masă, Radu îi târi pe Laura și pe Luca să vadă marea, focurile de pe plajă și baloanele de hârtie aprinse, înălțate spre cer. Era atât de aglomerat că trebuia să facă slalom printre oameni, noroc că Luca era expert la schi și se strecura. Din când în când mai călcau oamenii pe picioare, dar, din fericire, acestea erau frecvent în bocanci sau măcar teniși. Radu îl trase pe Luca mai aproape de doi tineri care aprinseseră un balon de hârtie și îl înălțau.

– Ia, uitați-vă ce frumos e! Unde mai vedeți așa ceva? suspină Radu, cu ochii umezi.

– Ce plictisitor! Ești un prost. Nici măcar nu au show de lasere. Iar plaja e plină de gunoarie și de ciudați. Și mi-au înghețat picioarele. Mi-e somn, se smiorcăi Luca.

– Radu, e chiar foarte frig, are dreptate copilul. Trebuie să-i spălăm chelia de găinaț, s-a murdărit toată. Și e târziu. Sunt atât de obosită, șopti Laura.

– Bine, mergem la culcare. Deși eu aș fi vrut să mai

stăm pe plajă și să beau o votcă la „Pirați”.

– Cum să mergem la „Pirați” așa? Tu în pantaloni scurți, eu cu rochia cu floricele, iar Luca cu o chelie plină de găinaț pe cap?

– Iubito, cred că ne facem prea multe probleme.

– La urma urmei, ție îți pasă de ce zice lumea. Pe mine mă doare undeva. Tu ești mult mai conformist ca mine. N-o să-ți convină să se uite „pirați” urât la tine.

Da, într-adevăr, îl deranja să se ducă așa, ar fi preferat să aibă geaca motor, pantalonii de piele și bocancii. Poate că era mai bine să meargă la culcare.

A doua zi, Radu luă pungile de plajă cu tot ce trebuia: rogojini, prosoape, creme, pălărie, ochelari subacvatici, cărți de joc, o minge gonflabilă, o saltea de apă, un set de scufundări, o pușcă cu apă, cinci extratereștri Ben 10, trei console cu tot cu încărcător, o sticlă de apă plată la 2 litri și patru pungi de chipsuri. „*Omnia mea mecum porto*”. Viață de Sisif, dacă asta se mai putea numi „viață”. Merseă către nord, spre Cherhana și intrară pe ușa înfiptă direct în pământ, lăsată deschisă, în aer liber, fără niciun zid de o parte și de alta a ei. Radu coborî treptele cu bagajele până în golfuleț. Se dezechilibra numai o dată, nu din cauza greutăților, ci de emoție. Palmele transpirate îi alunecau pe bara de lemn scorjit, iar inima îi bătea să-i spargă pieptul. Inhală adânc briza mării. Calmează-te, controlează-te, Radu! Calmează-te, controlează-te.

– E nașpa, sunt numai ciudați. Ca tine și ca mami, zise Luca, holbându-se la nudiști. Vreau la Mamaia. Acum!

– Cred că ești invidios, îi răspunse Radu. O să mergem la Mamaia în parcul de distracții diseară, cioculețul mic-mic-mic până atunci.

– Radu, unde duci copilul? Ai înnebunit? sări și Laura.

– Dacă asta e nebunie, foarte bine, sunt mândru să o promovez. Vă e ciudă că nu sunteți și voi la fel de nebuni ca mine. Uite, iubito, parcă suntem în paradis. Nu e nimic pervers, e exact contrariul. E vorba de recuperarea inocenței originare, adamice. De eliberare, regenerare și renaștere. Cum poate fi inocența perversă?

– Ca Lolita, mormăi Laura.

Radu nu mai comentă nimic, întinse rogojinile și desfăcu bagajele, tremurând ușor. Calmează-te, controlează-te, Radu! Nu îi voi lăsa să-mi strice chef. Nu-mi pasă de ce spun ei. Mă rog, chiar dacă-mi pasă, nu-i voi asculta. N-am făcut nimic rău. Voi azvârli acum toate hainele, toate grijile, toată mizeria, toate frustrările. Cum se spune la McDonald’s când arunci resturile de pe tavă la gunoi. Mă voi curăța. Mă voi elibera. Întâi corpul și apoi sufletul.

(fragment din romanul „CUI PROTEST? PROteste de respirație”)

Petre RĂU

Plânsul lui Bacovia

Sunetul, muzica și instrumentele muzicale, ca de altfel și culorile sunt prezente în poezia lui George Bacovia într-o gamă restrânsă. Dintre sunete, pe cea mai înaltă treaptă putem așeza, fără nici un risc, plânsul.

Despre plâns și despre lacrimi a curs mult prea multă cerneală de-a lungul timpului. Ideea că plânsul este strâns legat de emoție, de intimitate și de spațiul personal este acceptată astăzi fără rezerve. În poezia bacoviană însă, plânsul nu este deloc unul obișnuit. Poetul nu se lamentează, nu lăcrimează, ci zguduie lumi din temelii. Plânsul bacovian este cutremurător și dezastruos. El apare ca o înfiorare, o emoție care sădește în adâncul sufletului un sentiment devastator.

Plânsul uman semnifică, pentru cei mai mulți dintre noi, starea de tristețe, de nefericire, dar nu e mai puțin adevărat că el poate avea ca sursă și o stare de fericire. Cele mai multe studii științifice au arătat că jumătate din totalul celor care plâng (și nu cred că există ființă umană care să nu plângă) o fac din cauza tristeții și aproape un sfert din cauza bucuriei. Ceilalți declară ca motive principale stări de furie, de milă, de anxietate sau de frică.

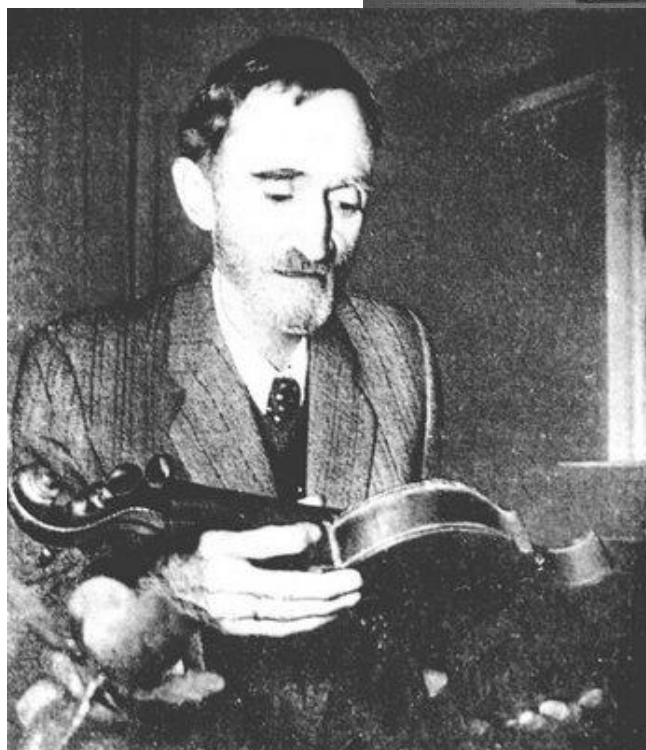
Plânsul, lacrimile, aparțin unui mod de a fi al omului. El este o dispoziție tristă a sufletului. Plânsul provenit din stările de fericire, de mulțumire sufletească intensă și deplină este refuzat cu ostentație de Bacovia în poezia sa.

Cântecul bacovian este însoțit adesea de plâns și suspine, el este unul de dor sau de jale, funest și funebru. Plânsul este permanent acompaniat sau sugerat de muzică, este răscolit adesea de armoniile sau dezarmoniile acesteia. Cântecul nu stinge și nu domolește lacrimile, ci le amplifică și le dezvăluie sub spectrul unor valențe ascunse.

Plânsul bacovian vine direct din cântec, fie că este vorba de o "serenadă plângătoare" necesară sufletului înainte de culcare, sau de o acompaniere a muzicii preferate: "Te-aștept ca și-n trecut, - / Cu plânsul meu pe coarde" (Serenadă), sau fie că este vorba de un simplu vals: "Un vals / A plâns în depărtare" (Verset fantast).

Plânsul este pentru poet și un motiv de recădere în abisul amuzical. În poemul "Dormitând", de pildă, muzica este redusă subtil la ritmul unui "vals provincial" care provoacă melancolii puternice și-l imobilizează pe poet într-un plâns ascuns, numai de el știut: "De sună-n ziduri ninse, vreo muzică de bal, / Mai stau, și plânge-n mine un vals provincial".

Poemul "Seară tristă" revelează un plâns colectiv. Elementul cotidian prezent în poem corespunde unui mesai care comunică o stare de suflet. Cântecul, în deza-

cord cu momentul, îi întristează pe cei prezenți, inducându-le sentimentul copleșitor al propriilor păcate: "Barbar, cânta femeia-aceea, / Și-n jur era așa răscoală... / Și nici nu ne-am mai dus acasă, / Și-am plâns cu frunțile pe masă, / Iar peste noi, în sala goală, - / Barbar, cânta femeia-aceea...".

Tot cântecul, în poemul "Nevroză", camuflat de data asta în simboluri ale singurătății și disperării, se metamorfozează în plâns și cădere. Pianul reușește în versul bacovian să transforme melancolia în deznădejde iar golul sufletesc în suferință: "Ea plânge, și-a căzut pe clape, / Și geme greu ca în delir... / În dezacord clavirul moare, / Și ninge ca-ntr-un cimitir.". Încadrat perfect în această atmosferă de dezastru, eul liric se mulează definitiv: "Și plâng și eu, și tremurând / Pe umeri pletele-i resfir... / Afară târgul stă pustiu / Și ninge ca-ntr-un cimitir". Spațiul este larg atunci când se cântă, însă e gol. Pianul cântă trist, mănuit ca de obicei de o femeie, violina intervine prin sunetul ei cristalin pentru un adaos de tristețe, care amplifică atmosfera până la delir: "Un larg și gol salon vedeam prin draperii, / Iar la clavir o brună despletită / Cânta purtând o mantie cernită, / Și trist cânta, gemând între făclii. (...) // Cântau amar, era delir, - / Plângea clavirul trist, și violina -" (Marș funebru).

Cântecul rătăcitor este uneori alungat, acuzat de prea multă încărcătură funestă: "O, nu mai cânta, armonie pribeagă, / Că plâng, și nu știu unde să mă duc" (Nocturnă).

Plânsul bacovian nu împărtășește nici o lacrimă emoției sau bucuriei. El este dependent mereu de tristețe și durere și poate avea ca izvor remușcarea: "În parc regretele plâng iar" (Decor), sau parcul citadin: "Grădina orașului plânge, / Și-aruncă frunzișu-n oraș" (Toamnă), poate țâșni și dintr-un vânt care amestecă acordurile: "Numai vântul singur plânge alte note" (Plumb de iarnă), sau poate fi invocat la

(continuare în pag. 11)

debutul unei dimineți reci: *"Cum frigul, tremurând ca o veste, / Tot plânge de-al meu și de-al tău"* (Dimineață). Mai poate fi invocat și de anotimpurile hibernale: *"Un plâns iernatic, înnoptat, / Cu viscol de urgie"* (Hibernal noptat), sau de cele pluviale: *"De-acum... / Auzi, ploaia plânge pe drum"* (Nocturnă).

Plânsul bacovian erupe cu prisosință din aproape toate instrumentele muzicale preferate de poet, din piculine: *"Vine / Iarna cu plânsori de piculine"* (Oh, amurguri...), din flașnetă: *"Plângea caterinca-fanfară / Lugubru, în noapte, târziu (...)* // *Orașul dormea în tăcere, / Flașnetă plângea cavernos. (...)* // *Plângea caterinca-fanfară / O arie tristă, uitată..."* (Panoramă), din viori: *"Și pe publice terase / Plâng viori sentimental (...)* // *Foame, / Plânset mondial"* (Amurg).

Poetul ascultă sunetele mult îndrăgite ale unui clavier în fața căruia numai plânsul se potrivește: *"În ecouri bocitoare / Vine iarna, vine-acuși / Plâng copile pe la uși / Din harmonii cerșitoare. // Plâng fecioare din clavire / Prin palate boierești - / Plâng harmonii la ferești / Milogiri de cimitire"* (De iarnă).

Starea de melancolie este adânc evidențiată de notele tulburătoare ale clavierului. Plânsul se amestecă cu triste simboluri muzicale: *"Clavirile plâng în oraș (...)* // *O fată, prin gratii, plângând, / Se uită ca luna prin ramuri. (...)* // *Ea plânge... el palid se pierde / Prin târgul sălbatec, sever"* (Toamnă). Vibrația notelor exprimă starea de melancolie acută care îl cuprinde pe poet odată prezent în miezul unei toamne pustii: *"Clavirile plâng în oraș / Pe-o vreme de toamnă pustie... (...)* // *Și poate că plâng la clavire / Fecioare cu păr despletit... (...)* // *Vai, plopii detună orașul... / Clavirile plâng în pustiu..."* (Mister).

În "Toamna murind", vioarele toamnei presante plâng, dimpreună cu ființa rătăcită în propria-i odaie care este transpusă în clipe ultime: *"Toamna în grădină își acordă vioara. / Plâng strunele jalnic, lung și prelung / Și-n goala odaie acorduri ajung... / Și plâng în odaie, și eu din vioară... / Plâng strunele toate lung și prelung. // Fereastra e deschisă...vioarele plâng... / O, ninge... și toate se sting"*.

Vechea talangă răsună prin ploaia rece în consonanță cu anotimpul. Sunetul ei ascunde basme neștiute. Prin repetarea versului tristețea devine învăluitoare: *"Oh, plânsul tălângii când plouă! // Ce basme tălângile spun! / Ce lume-așa goală de vise! (...)* // *Oh, plânsul tălângii când plouă!"* (Plouă).

Lacrimile poeziei bacoviane sunt prevestitoare de nenorociri: *"Plâns de cobe pe la geamuri se opri"* (Gri), *"Nu e nimeni... plouă... plânge-o cucuvaie"* (Nocturnă). Plânsul bacovian apare și se manifestă în diverse medii, de regulă, considerate ostile de poet, cel mai des toamna, anotimp care pustiește orașul cu frigul și cu ploile lui: *"E toamnă, e foșnet, e somn... / Copacii, pe stradă, oftează; / E tuse, e plânset, e gol... / Și-i frig, și burează"* (Nervi de toamnă), *"Și plângi... și-i frig de toamnă... / Și-i păclă prin livezi"* (Alean).

În poemul "Vânt" plânsul vine reiterat din spații îndepărtate: *"Lângă ușă frunzele s-au strâns, / De departe vin ecouri vechi de plâns"*. Sau vine deseori din sentimentul frustrant de însingurare: *"În haine negre, întunecate, / Eu plâng în parcul de mult părăsit..."* (Ecou de serenadă), *"- Odaie, plină de ecouri, / Când plânsu-ncepe să mă prindă"* (Singur), *"Pierdut, mă duc și eu, cu*

brațele învinse, / Plângând, / Și fredonând / Gândindu-mă la mine" (Note de toamnă).

După unii specialiști plânsul face bine: aduce echilibrul, lacrimile reduc stările de nervozitate, curăță corpul de toxine și cresc puterea organismului de a se autovindeca. Plânsul bacovian aparține și eroului liric, dar niciodată ca o descărcare benefică pentru organism: *"În cercul lumii comun și avar... / Mă zguduie de mult un plâns intern"* (Vobiscum), *"Culori și fum de toamnă, plâns de poet, (...)* // *Tuse, și plânset visele scot"* (Belșug). Copleșit de spaime și dureri lăuntrice, eul poetic plânge sub imperiul unei tristeți cosmice, apăsător de regrete tardive, dezarmat și aflat în pragul renunțării la lupta cu vitregiile vieții: *"Numai umbra mea, după zidul mort, / - Pentru totdeauna, mai plângea în noapte"* (Renunțare). El îndeamnă la plâns toți poezii însingurați ai lumii: *"Pe stradă urle viața, și moartea / Și plângă poezii poema lor vană"* (Poemă finală). Lacrimile lui vin mai cu seamă noaptea: *"Plângeam, și rătăceam pe stradă / În noaptea vastă și senină"* (Fanfară), sau în orele târzii: *"- Să plâng în orele târzii"* (Versuri).

În poezia "Miezul nopții" eul bacovian acceptă că prin plâns se apropie de natură, își reflectă sufletul în abisul ei și se înfrățește pentru o clipă cu ea: *"Frunzișul acuma pornit-a / O leneșă, jalnică horă; / Și plâng, și cu plânsul în noapte / Răchita de-afară mi-i soră"*.

În ambianța orașului împovărat de tristeți, unde poetul asistă neputincios la agonia lumii, durerea este simțită direct pe creier: *"În creierul meu plânge un nemilos taifas"* (Dormitând), sau în inimă: *"Și-asemenea inima mea plânge"* (Amurg de vară). Sufletul pustit este și el copleșit de lacrimi: *"La geamul mohorât, / Ca frunze flușturate, / Plânge suflet / Înnoptat"* (Negură-n oraș), mereu în căutarea unui sprijin: *"Un foșnet uscat mă usucă, / Pe-un arbore plâng ca pe-un umăr"* (Gol). Există și un plâns direct și disperat al poetului: *"- Plâng... / - Plâng"*, care este amplificat până și de sirenele din oraș care invită oamenii fără elan la muncă: *"Sirenele de muncă vibrează, plângător"* (Dialog de iarnă).

Plânsetul cucuvelei și claustrarea între zidurile târgului dezolant vin să reîntregească cufundarea apocaliptică a eului bacovian: *"Voi sta pe lângă vreo ruină, va plânge iar o cucuvea"*, salvarea trece în umbra renunțării: *"Plângând în zori cu fața-n soare mă voi simți fără de rost"* (Vae soli...), deși uneori poetul caută eliberarea promițătoare: *"Plângând, mi-am spus să nu mai plâng"* (Destul).

Plânsul iubirii este mai rar invocat. Mai degrabă poet al agoniei, Bacovia face din plânsul iubirii o invitație în spațiul mult prea adorat de poet, cel al disperării: *"Plângând, pe drumuri, te-am chemat, / Tu, n-ai venit!"* (Ecou de romanță). Acest plâns nu provine doar din insatisfacția unei iubiri neîmplinite, ci și din posomorea unei ploi: *"Va bate ploaia... și târziu, la geamul tău voi plânge-ncet"* (Nervi de toamnă), sau însoțit de un îndemn la tăcere: *"Tarea iubire / Numai poetică a devenit. / Nu-i un motiv chiar să plâng"* (Toamnă în târg).

(continuare în pag. 12)

Plânsul nevrozant al iubitei seamănă cu o melodie monotonă și banală: *"Iubito, cu fața de mort, / Fecioară uitată în turn, / Plângând în balcon / Cu grad monoton"* (Psalm), iar toamna dezolantă devine escortă a veșniciei îndrăgostiților rătăciți în spațiul rece al cimitirului: *"Vai, și va veni o vreme / Când adormi-vom amândoi, / Și-nstrăinați, prin cimitire, / Va plânge toamna peste noi"* (Să ne iubim).

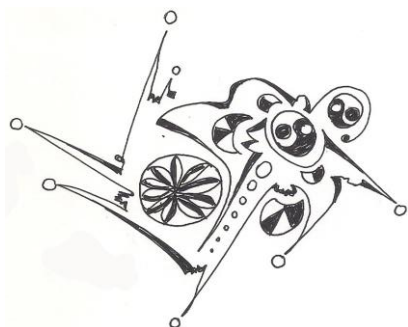
Într-un spațiu imaginar ostil, plin de tenebre, se aude atât plânsul naturii, ca simbol al izolării, cât și plânsul materiei, sugerând profunzimea însingurării până la dispariția totală: *"De-atâtea nopți aud plouând, / Aud materia plângând"* (Lacustră). Întâlnim exprimat în mod unic sentimentul însingurării pregnante, o puternică senzație de dezagregare sub imperiul apei, a universului și a lumii.

Geamătul cunoaște metamorfoze interesante, amestecându-se cu plânsul și purtând amprenta unei forțe simbolice. El este profund, chiar și atunci când se strecoară pe alocuri un râs înfundat, comic sau tragic: *"Și-aud gemând amorul meu defunct (...) // Și gem, și plâng și răd în hî, în ha..."* (Amurg de toamnă).

După ce plâng oamenii se simt mai bine. În plus, unii experți susțin că, după plâns, oamenii chiar arată mai bine. Știa oare George Bacovia ceva în acest sens? Probabil că nu, întrucât cel puțin științific rezultatele unor astfel de cercetări au fost aduse la cunoștința publică abia în anul în care poetul s-a stins din viață.

Asceza și mitica ortodoxă folosește drept cuvânt de ordine invitația la plâns neîncetat. Alături de rugăciune, plânsul este adevărata oglindă a omului, a cosmosului și a lui Dumnezeu, iar lacrimile nu trebuie să se sfârșească până părăsim această lume. Invitația asceticii răsăritene este mai pronunțată pentru cei care își aleg viața singuratică. A fost oare Bacovia tentat de această viață? Nu știm asta deloc. Ceea ce știm cu siguranță este că poetul a fost creatorul unei extraordinare poezii de atmosferă. În poezia sa el a fost un cântăreț pe o singură coardă, cu vibrații adânci și joase, inimitabile.

Nici un alt poet român nu a „cântat” plânsul atât de profund ca Bacovia. În „Poezia este Bacovia” Constantin Coroiu sublinia că, dintre marii poeți români, George Bacovia este poate singurul a cărui valoare a fost intuită și relevată mai întâi de poeți.

Veronica TEODORU

Otravă

Așa îți fulgeră în ochi
Câte-o glaciațiune
După care-mi picură
Otravă prin vârful inimii
Se prelinge lent, dureros,
Spre picioare
Care se încăpățânează
Să nu mă mai țină...
M-aș așeza încet
Lângă un fir de iarbă,
Așa, pe neștiute,
N-aș vrea să mă prăbușesc
Să nu-l strivesc,
Și-aș închide ochii
Să se mai răspândească
Durerea lăsată de venin.
Se înserează către marginea sufletului
Noroc că-i ceru-albastru...!

Gând...

ai revenit și aproape te uitasem
abia făcusem ordine
în cămărilor inimii,
și-acum, totul este răvășit iar
îmi pusesem gândurile unul peste altul
ca-ntr-o bibliotecă.
numai unul stătea
mai pripășit
și nu-și găsea locul - gândul la tine!

Pantha rhei

iubirea nu-și ieșise din matcă
unii spuneau că ar trebui
să se supună regulilor potopului alții
că nu ar trebui să se supună
nici unei reguli
mocnea încetișor aproape stins
topind incantațiile
fără de efect
zeii dormeau mahmuri
ca după o petrecere nesăbuită
iar oamenii își răcoreau
sufletele necălăuzite
aruncând cu pietre
în râul care curge nestingherit
nepărăsindu-și nicicum malurile...

cazonă

ca o doctorie amară,
cu lingurița,
ni se administrează
în fiecare zi
doza de război
iar noi... visăm la sărutul din raniță
pe care dronele inamice
nu-l pot depista

Luca CIPOLLA (Italia)

Per raggiungerti

Per raggiungerti
ho lacerato piedi
d'emozioni pungenti,
tizz
su sassi ardenti,
deserti
che di rado
annunciavano l'oasi.
Intorno a me
solo ombre bipedi,
sorelle
di pochi denari,
ma per raggiungerti,
la schiena rotta,
ignorai l'età reale
nell'aura d'ambra
d'illusori trascorsi infantili
fra braccia
ancor
di giovane madre.

Magia

Piova una lacrima
sull'assito ed una magia
sleghe le stringhe
che c'incatenano al suolo.
Siamo assuefatti,
luciole di fuoco
che penetrano l'atmosfera
ed entrano, escono,
si chiedono e perdono
il tizzo che lento
consuma
per poi ridare
fiamma.

L'Europa è morta a Idomeni

Giaccion fogli abortiti
da una mente stanca,
l'azzurro cresp delle ortensie,
treni in lontananza..
Mi seguirai
sul viale del tramonto?..
Fendon tenebre
mani da ricordi screpolate,
il bovindo di Plovdiv
già tremava ai fuochi..
2007, il nuovo anno a sorsi di rakija
dispensanti auguri
a destra e manca..
Arlecchino il cielo di colore,
Oggi la radio annuncia
"L'Europa è morta"
e ingenua urla di bimbi,
madri, vesti di stracci
sul fango di Idomeni.

Traducere de Luca CIPOLLA

Ca să-ajung la tine

Ca să-ajung la tine
mi-am sfâșiat picioarele
cu emoții înțepătoare,
tăciuni
pe pietre arzătoare,
deșerturi
ce rareori
prevesteau oaza.
În jurul meu
doar umbre bipede,
surori
de nimic,
dar ca să-ajung la tine,
cu spatele rupte,
ignorai vârsta reală
în aura ambrei
a iluzoriilor trecute infantile
în brațele
din nou
ale tinerei mame.

Magie

Să plouă o lacrimă
pe pavaj și o magie
să dezlege șireturile
care ne înlanțuie de sol.
Suntem dependenți,
licurici de foc
ce pătrund atmosfera
și intră, ies,
se caută între ei și pierd
tăciunile care încet
se consumă
ca apoi să redea
flacăra.

Europa a murit la Idomeni

Zac foile avortate
de către o minte obosită,
albastrul creț al hortensiilor,
trenuri în depărtare..
Mă vei însoți
în mersul meu spre asfințit?..
Despică tenebre
mâini din amintiri crăpate,
bovindoul Plovdivului
tremura deja la focuri..
2007, anul nou, înghițituri de rachiu
răspândind urări
în dreapta și în stânga..
Arlecchino este cerul de culoare,
Astăzi radioul anunță
"Europa a murit"
și urlete naive ale copiilor,
mame, rochii din carpe
pe noroiul Idomeniului.

Melania CUC

Discul atletului

A crăpat palma în cinci degete.
Pe frontonul casei lenevește un ornich
Din secolul trecut.
Numai pariorii transpiră sânge,
Nerăbdarea arde în lampion chinezesc.
Discul atletului s-a întors în țărână.
Confruntarea continuă
Într-o arenă cu linia de demarcație
Prinsă într-un pasaj
Cu mii și mii
De licurici sticloși.
Ne întrecem între noi ca bondarii
Luând cu hei-rup
Blocul de piatră al mesei
Pe care
Cresc licheni înfloriți.
Nu am limită imposibilă
În aliajul fabricat din cuiele
În care,
Pălăria mea de pai ars
Adastă
Ca orice semn de pace probabilă.

Lume suflată cu aer

Trupul zburător,
Simțul datoriei neîmplinite, și eu,
Cea dintâi care
Am crezut și am spus
Că nu avem nimic în comun
În afara
Veșmântului de cuvinte dintre noi doi.
Amintirea giulgiului trandafiriu,
Cordonul de argint
Și cristelnița din biserica tuturor sfinților...
Nu e timp de reflecție.
Zburăm în jurul aceluiași felinar
Prins dinaintea căruței ce poartă
Vremea și reumatismele mamei.
Tu ai măsele de cuarț.
Se aude
Cum rupi carnea de pe crinii-nfloriți
Ca și cum
Într-o cantină a săracilor ar exista
Mii de colivii ticsite cu canari hămesiți.
Foamea ta, foamea lor e polen.
Eu?
Doar deschid brațele
Către
Lumea suflată cu aer

Și mă scutur de leșt,
Plec înspre stele
Cu fericirea prinsă de picior.
Ce-i trupul sufletului?
Un porumbel voiajor,
Un câmp de luptă
Din care
Tinerii au plecat,
Bătrânii se întorc fără memorie.

Timp și netimp

Trăiesc într-un ornich medieval.
Undeva,
Într-un turn crescut direct
Din cuvânt.
Eu nu sunt Viața.
Eu sunt umbra ce se ascunde de fulger
În ogivele gotice.
Peste acoperișuri de aramă
Cad vrăbii înghețate.
Degeaba meșteresc la măști de hârtie,
Las vântul să-mi intre în casa
Unde
Legea e dată pentru robul
Ascuns în paltonul tatei...
Meteorologul
Este doar un om fără ceas la mână.
Se anunță o altă furtună...
Termitele roșii ies din galeriile negre,
Albinele rămân doar în nervurile aripilor.
Timp și netimp pe masa de operație.
Cezariana de azi a fost un succes.
Pământul intră în tură de noapte
Cu scâncet de prunc.
Noi nu ne-am făcut decât datoria.

Îndestulatele litere

Vezi
Licuricii din iarba ce crește invers,
Și pașii străinului cum se pierd
În linia orizontului?
Tabloul acesta
Este doar un guler de cămașă în care
Bumbacul a-nflorit a doua oară,
Și lumina pune umbre fine
În albul dintre mâini tremurânde.
Peste galaxia cât călimara unui scrib din
Egipt,
Femeile cântă despre frământatul de pâine.
Este doar o imagine poetică;
Sănătatea în boală,
Seară spre dimineață,
Vorbele, îndestulatele cuvinte
Ce zac în gura lumii
Nepregătite să mă cuminice.
Din turnul cu scripeții încleiați în uitare,
Ies liliicii și penițele poetilor
Morții în război.
Eu ridic doar din umeri
Și dintre oasele omoplaților
Durerea se sumește
Ca o plantă robustă de floarea soarelui.

(Din volumul *ABSINT*, în curs de apariție)

Maria POSTU

Mansardă desprinsă din peisaj

Nu știu ce se așteaptă de la mine și de ce am fost și eu convocată aici. Cum aș putea eu să știu mai multe decât ei, avocați, criminaliști, detectivi, rude ale familiei care îi cunoșteau foarte bine, mult mai bine decât mine, pe părinții ei și pe femeia care a locuit șapte ani în mansardă, doar aici și nicăieri în altă parte?

"E adevărat, eu eram aceea căreia ea îi îngăduia dimineața s-o ajute să-și facă toaleta, ea, ținută în pat de atâta amar de vreme, eu eram aceea căreia îi făcea unele mici confesiuni, știți, nici măcar nu aș îndrăzni să le numesc *confesiuni*, cum ar putea o biată femeie simplă ca mine, fără o brumă de educație, ajunsă în casa lui Don Bonnano, printr-o pură întâmplare, să creadă că o femeie educată, sensibilă, Signorina Alice, ar putea să-mi facă mie confesiuni? Sărmana... Știu, mă priviți disprețuitor și nu aprobați ca eu să vorbesc despre ea în felul acesta și, mai ales, să-mi exprim compasiunea. Oamenii ca ei nu au nevoie să fie compătimiți de cei ca mine, nici măcar când toată viața lor se reduce la o mansardă. Indiferent ce peisaj ai în față, indiferent ce ziare și ce cărți citești, ești doar un om ținut într-un fotoliu rulant, ai nevoie de cineva să te ajute la îndeplinirea celor mai intime necesități, nu te poți izola complet de lume. Nu vreau să zic că, vezi bine, eu aș fi lumea! Eu sunt cea care îi masa trupul ofilit, eu sunt cea care o dezbrăcam, o spălam, o îmbrăcam, îi aranjam părul, îi alegeam cea mai frumoasă rochie, seara. Își comanda rochiile de seară din reviste și ele îi erau aduse de curieri de câteva ori pe săptămână. Eu eram cea care plăteam facturile și apoi mă grăbeam să i le duc sus. Rochiile acelea atât de scumpe, cum biata de mine nu și-ar fi permis niciodată să aibă, erau singura ei bucurie. Da, dar eu... eu eram și încă mai sunt vie... ea nu mai este de doisprezece ani. Ceea ce vedeau cei cărora le acorda privilegiul de a urca în sanctuarul ei, era o epavă. Oare mi se părea, sau atunci când primea musafiri, era mai palidă decât de obicei, sau poate nu era decât un machiaj special pe care-l aborda spre a-i impresiona pe cei din jur? Tolănită pe fotoliul acela vișiniu, uriaș părea o vietate mică, stranie, intrată acolo din greșeală pe fereastra mai mereu deschisă. Se achita de obligația de a-și vedea familia ca de o corvoadă în plus, mai obositoare decât sentința pe care o avea de executat în acel fotoliu și în acea cameră, privind mereu unul și aceiași peisaj: muntele acoperit de ruine antice și pe care când îl văzuse în prima ei zi de condamnată în fotoliu și care atunci îi păruse uriaș, acum, privindu-l zi de zi, devenise mic și părea desenat, încât îl puteai ignora ca o fotografie de pe o vedere trimisă prin poștă de un prieten care, plecat într-o excursie prin lume, îți face favoarea de a-ți trimite ție, proscrisul, un semn de adevărată viață... Apoi, cu fiecare zi care trecea și sentința ei rămânea definitivă și ireversibilă, muntele oscila în funcție de starea ei de spirit, căpăta uneori dimensiuni din

ce în ce mai mari, camera se micșora, se mula parcă după dimensiunile fetei și uneori mi se părea că el, muntele, ca o construcție din mii de piese de lego, se năruia acolo jos, pe podeaua mansardei și piese disparate rămăneau să zacă pe pian, pe măsuta telefonului, pe pervaz, pe fotoliu, incomodând-o pe locatară care își vedea amenințat micul ei teritoriu peste care era stăpână. Ca o regină înlăturată și căreia i se interzicea dreptul de a pleca în exil nici ea nu avea dreptul să plece dincolo, să exploreze muntele. Ea trebuia să rămână acolo, să privească cum cade în ruină fostul ei regat, tot trecutul ei cum cade în ruină fostul ei regat, tot trecutul ei, aidoma peisajului din fața ferestrei care trebuie să fi adăpostit și el cândva regine ale frumuseții. Ei nu-i rămăseseră decât fotoliul, scaunul cu roțile, canapeaua, telefonul care nu mai era conectat la nimic și al cărui număr fusese șters de mult și amintirea muntelui cu toate acele clădiri vechi misterioase în care visa că s-ar putea refugia. Mă implora atunci să închid fereastra, să fac curat să-i înapoiez muntelui bucățile de puzzle, de care ea nu are nevoie și să-i las micul ei domeniu întreg.

Seara, când o lăsam în fotoliul acela de catifea uriaș cu ziarele în mână, cu telefonul în brațe, mi se rupea sufletul. Oare cu cine vorbea de vreme ce telefonul nu era conectat la nici o rețea telefonică? Avea poate un circuit închis de care eu nu aveam habar? Puțini erau cei care o vizitau și doar pentru a-i propune diverse case de sănătate care, spuneau ei, gândindu-se desigur la profitul ce le-ar fi revenit dacă ar fi adus o pacientă atât de bogată acolo, îi garantau o operație reușită și sigură. Dar ea îi refuza pe toți cu fermitate refuzând să lupte pentru o cauză pierdută. Nu se lupta, nu se luptase niciodată. Accidentul ei survenise după dispariția lui Matteo. Răpire? Accident? Da, așa i se spunea deși nimeni nu îl văzuse pe Matteo căzând cu mașina în prăpastie și nimeni nu îi descoperise cadavru. Pur și simplu Matteo se despărțise într-o dimineață de Alice, sărutând-o, plecând la serviciu sau cine știe unde, grăbit, pretextând ca de obicei că are o agendă de lucru foarte încărcată. Atunci, ca și acum, eu eram un fel de asistentă personală a Signorinei, slujbă la care am ajuns grație atașamentului ei față de mine, eu fiind cea care am crescut-o de mică și cea în care familia a avut întotdeauna încredere".

În timp ce vorbea, femeia simțea intensitatea ochilor femeilor din familie, ascunși sub vălurile negre, în semn de doliu, după a doua dispariție tragică a familiei, de data asta, dispariția Signorinei Alice și a părinților ei.

"Seara, când la cina familiei desfășurată după un vechi ritual, în sufragerie și la aceeași oră, membrii familiei observaseră absența lui Matteo, doar tatăl lui Alice afișase o privire misterioasă și nu se alăturase corului de îngrijorări ale celorlalți. Alice nu bănuia nimic. Știa doar că sâmbăta viitoare trebuia să aibă loc cel mai important eveniment din viața ei, oficierea căsătoriei fiicei lui Don Bonnano cu un anonim tânăr venit nu se știe de unde și intrat peste noapte în grațiile șefului și ale fiicei acestuia. La insistențele Signorinei, dispariția lui Matteo fusese semnalată poliției care îl căutase, sau se prefăcuse că îl caută, avea să

(continuare în pag. 16)

constate mai târziu, viitoarea mireasă a lui Matteo, care nu avea să mai fie niciodată mireasa lui sau a altcuiva”.

-Ce vă face să credeți că tatăl domnișoarei Alice avea vreun amestec în dispariția lui Matteo?.

-Nu aș fi îndrăznit vreodată să gândesc așa despre binefăcătorul meu. Lor le datoram supraviețuirea mea după tragedia întâmplată familiei mele cu mulți ani în urmă, când toți membrii familiei mele au fost uciși iar eu, un copil de cinci ani, am fost unica supraviețuitoare. Ei au devenit atunci familia mea, singura pe care o mai aveam.

- Aveți ceva de declarat, ce ar putea fi de folos anchetatorilor legat de viața familiei Bonnanno, de obiceiurile lor, de prietenii care veneau acolo?

-La două săptămâni după dispariția lui Matteo când toate căutările se dovediseră zadarnice, familia a hotărât să organizeze o ceremonie în memoria tânărului. Discreta, sobră, dar iradiind durere din fiecare cută a hainelor negre ale rudelor. Curios, dar tocmai persoana care avea toate motivele să sufere cel mai mult de pe urma dispariției lui Matteo, Alice, lipsea. Dar destinul îi pregătise tinerii un alt fel de doliu care avea să dureze peste zece ani.

-Vă referiți la accidentul domnișoarei Alice care, în mod bizar, a avut loc în aceeași zi cu ceremonia celui care trebuia să-i fie soț. A fost o coincidență sau o răzbunare a cuiva?

-În dimineața zilei în care trebuia să aibă loc ceremonia, m-am dus ca de obicei în camera domnișoarei! În ciuda luxului care domnea în uriașa casă și a dreptului de a-și alege un apartament sau un etaj în care să locuiască, se mulțumea cu sobrietatea mansardei care atunci, ca și acum era mobilată la fel de modest: un pian la care se așeza rareori și de pe care dintr-o fotografie alb-negru o priveau părinții ei ținând-o în brațe pe Signorina Alice, la vârsta când nici părinții ei, nici ea nu știau ce destin avea să le rezerve viitorul, un fotoliu uriaș din catifea grenă, un telefon. Pianul, fotografia și fotoliul erau unicele rămășițe ale fostei lor vieți pe care atunci când destinul le surăsese, sau mai bine zis când tatăl lui Alice obligase destinul să le suradă, le luaseră cu ei și le așezaseră aici, în mansarda casei noi pe care și-o construiseră. Crescând, fiica lor, Alice, nu se atașase de obiectele prețioase și de noul stil de viață etalat de părinții ei, ci se refugiase în mansarda pe care părinții voiau s-o transforme în debara și aruncase ce nu-i era util, limitându-se la pian, fotoliu și fotografia cea veche. Un singur lucru nu putuse schimba: perspectiva inedită pe care i-o oferea fereastra mansardei. La început, contactul cu istoria aceea veche care o rupea total din prezent și o obliga să se transfere parcă în altă dimensiune temporală, îi plăcea. Treptat, a început să îl prefere prezenței oamenilor vii, membrilor familiei. Peisajul acela monoton ziua, când se perindau rareori grupuri de turiști dornici să-l viziteze, dar care noaptea devenea viu, de parcă s-ar fi deșteptat la o viață secretă inaccesibilă locuitorilor de azi ai orașului, o atrăgea și o făcea să rămână nemișcată ore bune în fața lui. Singurul care o convingea să plece de acolo cu promisiunea că într-o bună zi se vor smulge influenței morbide a casei uriașe și a mansardei, construindu-și propria lor casă departe de acel munte străvechi, era Matteo. Dar odată cu dispariția lui, murise și visul lui Alice de a părăsi acel loc.

Așadar în dimineața ceremoniei funerare a logodnicului Signorinei Alice, dispărut în mod misterios, am intrat

ca de obicei, urcând din ce în ce mai greu scările, pentru că nu îmi permitem să folosesc liftul familiei deși ceilalți servitori nu se sfiau s-o facă și am bătut la ușă.

-Domnișoară, trebuie să vă pregătiți pentru înmormântare...

Nu mi-a răspuns nimeni. Credeam că doarme așa că am intrat dorind s-o trezesc. Stupoare! Nu era nimeni acolo, se pare că nu dormise acasă, ceea ce mă uimea, deoarece nici în perioada când Matteo se mutase deja în casă, ei se întorceau întotdeauna aici, oricât de târziu s-ar fi terminat petrecerile la care luau parte. Mi-am spus că poate a plecat mai devreme să se reculeagă la mormântul proaspăt al iubitului ei și că poate o voi vedea la înmormântare dar nu s-a întâmplat așa. Seara domnul Bonnanno a fost sunat de la spital. Vestea ne-a șocat pe toți. D-ra Alice suferise un accident cu automobilul pe una din serpentinele periculoase care asigurau legătura orașului cu alte localități ale insulei. Se prăbușise cu mașina într-o prăpastie atunci când, neapreciind probabil îngustimea șoselei a vrut să facă o depășire. Dra Alice, care participa la raliuri ba chiar obținea și premii, nu a apreciat distanța? Era de necrezut. Toată lumea a înțeles: în ziua înmormântării lui Matteo ea încercase să se sinucidă. Din păcate sau fericire, nu reușise.

După ce medicii au epuizat toate metodele de tratament, au adus-o acasă imobilizată într-un cărucior. Își pierduse graiul? Nu, dar era ca și cum ar fi fost mutilată psihic, nu doar fizic. De atunci a început adevăratul ei supliciu iar eu am devenit fără voie, din asistentă personală, gardian și femeie bună la toate.

-Doamnă, vă rog să nu vă lansați în speculații nepotrivite! Ați repetat că aveți în acea locuință statutul de menajeră deși atribuțiile dvs pe lângă domnișoara Alice vă confereau și rolul de asistentă! Insinuați că domnișoara ar fi putut părăsi acea cameră unde se simțise atât de bine în vremea dinaintea dispariției iubitului ei și că dvs nu-i permiteați?

-Dacă presupuneți că am împiedicat prin grija mea alte tentative ale trei Alice de a se sinucide, vă înșelați! După ce îmi îndeplineam rolul de infirmieră, începea acela de menajeră, apoi redeveneam bona care o crescuse în primii ani de viață și faptul că redevenise dependentă de mine, mă durea mai mult decât vă puteți imagina.

-Timp de doisprezece ani ați fost cea mai apropiată ființă care a stat alături de ea, ultima care o vedea seara, prima care o vedea dimineața, nu-i așa?

-Asta până acum două săptămâni când, parcă m-am întors în timpul când ea era micuță și nu locuia singură în mansardă, și când am ciocănit dimineața la ușă nu mi-a răspuns nimeni.

-Aveți un pat în mansardă și o vegheați noaptea în caz că ar fi avut nevoie de dvs?

-Nici vorbă, seara, o lăsam pregătită ca de un bal care nu știu unde ar fi putut avea loc și apoi plecam în cămăruța mea pe care părinții lui Alice mi-o rezervaseră sub mansardă, spre a fi mai aproape de fiica lor în caz că ar fi avut nevoie de mine! Într-o noapte, m-a trezit un zgomot neobișnuit, aici în casa în care de doisprezece ani, de când dispăruse acel.

(continuare în pag. 17)

tânăr, dispariție urmată la scurt timp de accidentul domnișoarei, nu mai intrau oaspeți, nu se mai ținea nici o petrecere de parcă toată casa devenise un uriaș cavou.

-Insinuați că domnișoara primea musafiri pe fereastra aceea despre care spuneți că era mereu deschisă?

-Domnilor, casa avea două etaje, după cum bine știți, și nu ar fi fost ușor să urci fără să fii observat, cu o frânghie sau o scară până la mansardă! Nu, domnișoara nu primea pe nimeni nici pe ușă nici pe geam! În noaptea în care am auzit acele zgomote ciudate, am devenit extrem de curioasă dar mai ales, îngrijorată și am urcat treptele pe vârfuri spre a nu fi auzită. Ajunsă în capul scării, respirația mi s-a oprit în loc: pe sub partea de jos a ușii se zărea lumină și mai mult, se auzeau, pe lângă muzica de petrecere, pașii unor dansatori și o respirație precipitată dar încercată de bucurie a cuiva. Domnilor, mi s-a părut că pașii aceia de dans și respirațiile precipitate care se auzeau erau ale domnișoarei, pe care cu câteva ore mai devreme o lăsasem în fotoliul cu rotile, iar tropăitul mai intens al pantofilor era al tânărului Matteo pe care toți îl credeau mort.

-Și ce ați făcut, ați bătut în ușă, ați alarmat casa, ați sunat la poliție?

-Nimic din toate astea... Am coborât cu grijă scările, sperând să nu fiu auzită și m-am ascuns în camera mea, prefăcându-mă că dorm. Poate visam, poate nici măcar nu mă trezisem. Zgomotele de sus au încetat, dar nu de tot și nici brusc. Am auzit cum pașii aceia de bărbat s-au îndepărtat de ușa mansardei, coborând pe scări, apropiindu-se de mine, încet dar nu atât de încet încât să nu fie auziți. Oare de ce nu-i mai auzea nimeni în afară de mine? Apoi pașii s-au apropiat până în dreptul ușii mele și s-au oprit. Cineva a zgâlțâit puternic ușa pe care avusesem grijă să o încui, ba mai mult, s-o blochez cu un obiect din fier aflat la îndemână. Apoi pașii s-au îndepărtat. Am răsuflat ușurată și am reușit cu greu să adorm, nu fără să mă întreb de ce eu eram singura care auzisem pașii aceia de dans și mersul pașilor unui bărbat pe scări. Oare ce făceau ceilalți membri ai familiei? DORMeau ei oare chiar atât de adânc?

-Nu, ei nu auzeau acei pași pentru că ei erau deja morți, domnișoară Beatrice Visconti. A doua zi de dimineață, șoferul d-lui Bonanno care a venit ca de obicei să-l ducă la serviciu, i-a găsit pe părinții lui Alice într-o baltă de sânge iar în camera de la mansardă, pe domnișoara Alice în fotoliul ei părând că doarme, cu aceeași fereastră etern deschisă și cu telefonul atârnat și scoțând un zgomot de număr inexistent. Fotografia era spartă iar scaunul cu rotile era rupt în bucăți. Doar dvs erați liniștită și pregătită să vă luați toate atribuțiile în primire, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Segnora Beatrice Visconti, unica supraviețuitoare a tragediei de acum treizeci de ani în urma căreia familia dvs a fost asasinată, sunteți acuzată de moartea lui Matteo, a lui Alice și a părinților acesteia pe care i-ați crezut tot timpul vinovați de tragedia din viața dvs, așteptând momentul potrivit spre a vă răzbuna!

Olguța LUNCAȘU TRIFAN

In Memoriam

Din rădăcina ta, rămas-am rămurea...
O, brad frumos, cetină-tristă în amurg,
Să rățesc sub pleoapa lumii singurea...
Pe prundu-ncărunțit, azi, lacrimi-calde-mi curg.

Văzduhul - o harfă ce-mi strigă durerea
Când zări înghețate cu privirea parcurg,
Din rădăcina ta, rămas-am rămurea...
O, brad frumos, cetină-tristă în amurg.

Prin gând înzăpezit, acolo, într-o stea,
Te văd, brad-luminat, departe într-un burg,
Zăbindu-mi blând, cu voie de la demiurg,
Și-o voce pură, numai vocea ta, șoptea:

„Din rădăcina mea, rămas-ai rămurea...”

Rondelul luminii

Izbăvitoare rază de lumină,
Tu mi-ai sorbit azi lacrima din geană,
Ai scris un basm în literă aldină,
Sufletu-ți picurând în vârf de pană.
În iriși blânzi, mă văd astăzi regină
Și fiori calzi rebelu-mi trup emană,
Izbăvitoare rază de lumină,
Când sorbi ultima-mi lacrimă din geană.

Nu mai exist. Sunt frunza fără vină;
În ruginiul toamnei, cu-o liană
M-am contopit sub bolta diafană,
Ni-e drag când trupul tău cu noi se-mbină,
Izbăvitoare rază de lumină.

Ascultă-mă!

E scurtă calea între rău și bine
Și când ești lacom, cerul ți-e opac.
Oricâte-averi tu ai, sunt tot puține,
Și-n semenii ce n-au, lovești buimac.

Valea! Să plece-n lume! Cine-i ține?
Te-nverșunezi și-adaugi: Sunt sărac!
E scurtă calea între rău și bine
Și când ești lacom, cerul ți-e opac.

Aș vrea să fac balanța să încline,
Cu Trinitatea gândul să-ți împac,
Să știi că bogăția nu-i copac
La care sufletul să se închine,

Când pierde calea între rău și bine.

Maria IEVA

Nu simți?

De-atâta primăvară nu simți cum înflorești,
Când ies din călimară ecouri îngerești?

Când se întorc cocorii și iarba crește-n tine,
Nu simți pe apa morii cum primăvara vine?

Cum mugurii pe ramuri zâmbesc spre veșnicie
Și doruri bat în geamuri la șes și la câmpie?
Cum strălucește zarea la sărbătoarea vieții,
Când i-au redat culoarea, cu lacrima, poezii?

Nu simți cum liliacul miroase-a Dumnezeu,
Când înflorește cerul în suflet de ateu?

Nu simți cum pe-a ta cruce Iisus se răstignește
Și cum povara-ți duce când viața îți descrește?

Nu simți sau nu îți pasă că aripi ne-au crescut?
Tăcerea ne apasă, știu, clipa ne-a durut...
Să vii, se-ntorc cocorii și-n mine-i primăvară,
Să simți cum cântă zorii când îngeru-ți coboară!

Două lumini în vid

Eu te dezleg de jurămintе,
Trăirile în cerc le-nchid,
Să fim la fel ca înainte,
Două lumini plutind în vid.

Ca-ntr-o explozie solară
Cuvintele se contopesc
Și îngerii în noi coboară
În ochii tăi când mă privesc.

S-a îngustat demult cărarea
Și timpul geme nemilos,
Nu pot să mai amân plecarea,
Azi voi porni la drum, pe jos.

Ca Penelopa pe Ulise
Mai multe vieți te-am așteptat,
Dar primăvara printre vise
A-mbătrânit cu-adevărat!

Să-mi fii Adam, să-ți fiu o Evă,
Ar trebui s-avem un ghid
Și cum luntrașul e în grevă
Luminile în cerc ne-nchid.

Durerea regăsirii de apoi

Eu aș veni să ardem veșnicia
Să ne iubim ca pământeni aici,
Dar cerul tău a-njunghiat câmpia
Și macii mei sunt sfâșiați de bici.

Cum ai putea să altoiești iar merii
Când n-ai lăstari și cioturile-s moarte,
Iar hienele să le alungi din prerii
Când însăși viața asta ne desparte?

De nu ar fi să ardă-n mine focul
Și nu aș ști că moartea nu-i sfârșit,

Aș blestema și lacrima și locul
În care care îngerii ne-au zămislit.

Dar nicio clipă nu se mai întoarce
Și niciun dor nu pot să-l iau 'napoi,
Nu simți Cuvântul cum din mine stoarce
Durerea regăsirii de apoi?

Cartea din piept

Tu ești lumina care înflorește
În ochii răsăritului de lună,
Eu dimineața care se ivește
Ca o mireasă între nori de spumă.

În ochii tăi citesc ca în scriptură,
Tu cânti cum numai Solomon mai cântă
Și te iubesc prin lipsa de măsură
Ca o duminică în Țara Sfântă.

Mi-e sufletul ca harpa ce vibrează
Când mâna ta pe pieptul meu se lasă
Și fluturii pe cer, în cerc, dansează,
Ca-n ziua reîntoarcerii acasă...

Tu ești poetul ce naște furtună,
Să plângem durerea ce rost ar avea?
Eu cartea din piept ți-am dat-o arvună,
Tu-n cupe de nuferi bea dragostea mea!

Cremenea

Mă doare setea asta de iubire,
Mă sorbi cum marea-și soarbe valul
Și foc mă naști, și foc am în simtire
Că multe vieți doar tu mi-ai fost amnarul.

Am ars cum arde miriștea cosită,
Mocnit și uneori ca o văpaie
Și-atunci când m-am simțit iubită,
Am fost un cântec legănat de ploaie.

Da, m-am lăsat să ard fără de teamă,
Ca florile ce nu-și cunosc sfârșitul,
C-am înțeles că sufletul ne cheamă
Să reclădim din moarte începutul!

De multe vieți doar tu îmi ești amnarul
Și-mi arzi adânc ca focul sacru-n vene,
Sunt cremenea ce își cunoaște darul,
Ești îngerul ce-l port mereu sub gene.

Nu-mi pasă

Nu-mi pasă că lacrima tace și curge
Pe munții de sare lumina ajunge
Și cerul îți sapă în mine fereastră
Să vezi încolțind cuvântul în glastră.

Nu-mi pasă că trupul se-nchină la lună
Și pieptul meu poartă aceeași furtună:
Mă dori și mă doare țărâna și lutul,
De-aș fi o icoană ți-aș da tot avutul.

Nu-mi pasă că viața prin târguri se vinde
Și moartea în brațe în zori mă cuprinde,
Trei ceruri deodată în mine se nasc
Și ciutele tale pe toate le pasc.

Nu-mi pasă că știi, nu-mi pasă că doare,
Arcașii n-au timp să-ți scrie scrisoare
Și crinii sunt gata în ochi să-nflorească
Ce oarbă-i iubirea ce vrea să mă crească!

(Din volumul de versuri Anticamera inimii)

Dumitru ANGHEL

ADEVĂRURI MARI SCRISE CU LITERE MICI

de Mihai VINTILĂ

Volumul de versuri „*Adevăruri mari scrise cu litere mici*”, Editura InfoEst, Siliștea - Brăila, 2015, 88 de pagini, semnat de poetul Mihai Vintilă, adună 53 de poeme, însoțite de 22 de *reproduceri*, incluzând și coperta de titlu, după tablouri semnate de Gris José Victoriano González – Pérez, zis Juan, ilustru reprezentant al *Cubismului*, stabilit în Franța; o nouă carte de avangardă lirică a scriitorului brăilean, alături de volumele „*Fiare și oameni*” sau „*Ordine în gânduri*”, apărute în 2012 și 2013 la Editura Pim din Iași, care conferă viziunilor sale poetice o atitudine manifestă împotriva oricăror staționări în clișee.

Primul poem, care a dat și titlul cărții, are valoarea simbolică a unei *Ars poetica*, pliată pe metafora unui postulat de creație artistică în plan etimologic: litera^l și litera^r, prozodic și liric, moral și etic; o adevărată filosofie a poeziei, a unui lirism militant, angajat, chiar și cu „*aerul*”, ușor frivol, al unei lozinci, dar înnobilită de contrapunctul baroc al pledoariei pentru o *cauză*, evident din domeniul spiritual al artei Frumosului estetic, chiar și atunci când... *atacul* este îndreptat spre cauzalități sociale și politice: „Am împăturit cuvintele / Să fie mai grele în adevăr, / Grosimea lor / Să miște mințile. / Am alungit literele / Să cresc vorbelor / Mesajul / Să se imprime mai bine / Metodele toate / Le-am folosit / Să înțeleagă și / Oamenii / Că adevărurile mari / Sunt scrise / De obicei / Cu litere mici” („Adevăruri mari scrise cu litere mici”, pag. 7).

Așadar, o poezie de atitudine, dintr-un fel de civism angajat al unui poet-tribun, pe un registru stilistic din zona elocvenței, a expresivității sugestive, cu impact emoțional, cu un rol definitoriu în... *Cetate*, pentru că: „...uneori mă rod cuvintele / Și mușcătura lor devine sânge / Și mișcă-n vene cu putere / Ajunge-n creier și supune” („Coborârea în abis”, pag. 9), și pentru că: „Sufletul meu e un vulcan nestins / Și lava se mișcă în sentimente” („Dincolo de aparențe”, pag. 11); pe o simbolică agresivă, militantă și aceasta, din zona plasticii *cubiste* a ilustrațiilor lui Juan Gris: „Portrait of Artist's Mother, 1912” (pag. 22) sau „Harlequin” (pag. 39).

Există chiar o emblematică „paradă” pe laitmotivul tematic al *Adevărurilor*, care se insinuează obsesiv, ca o temă muzicală în crescendo, de la *pianissimo* la *prestissimo*, ca în celebrul „Bolero” de Maurice Ravel: „Gândul bun / Zboară printre fire / De neuroni oboșiți / Când adevărurile mari / Pot fi scrise cu litere mici” („Pete de suflet”, pag. 17), pe un contrast, o antiteză, din care se naște argumentul benefic al valorii și frumuseții, într-o dilematică alternativă din care *Adevărul* se încheagă din bizareria discursului-argument: „Cum, mă întreb pe mine, / Să transform răul în bine / Să schimb un nu în da / Să dau noaptea pe zi / Și niciodată pe a fi?” („Cum”, pag. 18).

În toată lirica domnului Mihai Vintilă ființează,

între liric și patetic, o încrâncenată atitudine de misionar, de apostolat pentru o idee, pentru un ideal, pentru speranțe inițiatice, la nivelul iluzoriu al unor vise, chiar în zona fragilă a unor minime realizări, rezultate, materializări: „Amprente de vise / Mi-au rămas pe suflet / Când gândurile pasiunii / Mi-au atins inima / ... / Încet, încet, ele se șterg / Dar urma lor apasă” („Amprente”, pag. 21).

Mai există, ca o notație descriptivă de S.O.S., o nevoie de certitudine pe care poetul, altfel un tip vivace și optimist, abia dacă-și îngăduie o rază de lumină, de *Adevăr*, un surplus de vitalitate, pe o mișcare gravă, ritualică: „Deschid ochii și văd / Că sunt doar eu și oglinda, / Trist, îndepărtat și pesimist / Privesc la o nălucă” („Când închid ochi”, pag. 23).

Păstrând proporțiile, sugerez cauzalitatea unei morale atacată de viruși sociali de strictă actualitate, pe sindromul unui prolet-cultism, din care au răsărit, „florile de mucigai” argheziene și lirismul în clocot al unui poet ca Nicolae Labiș: „Scaietele / Ce-nțepă o preacurată / Piele / Transmite / O picătură de durere” („Scaietele din sânge”, pag. 29).

Poet modern de secol XXI, Mihai Vintilă are dilematice și controversate reacții de atitudine, pe teme dintr-un banal cotidian și presiunea unui existențialism visat, pe care le postează pe un E-mail virtual, cu largi volute ale unei imaginații libere de orice constrângere: „Ideile curg în derivă / Zbuciumă vise bune și

(continuare în pag. 20)

rele / Ciocnirile de fapte / Sunt complicate / Și uneori ne încurcăm / În ele" („Idei", pag. 34), pentru ca până la urmă toată *iluzia* să devină *nălucă*, asemeni unei existențe smulsă Timpului: „Lupta se duce-n noi / Adevărul / Se scurge în suflet / Și iese câteodată / Când inima noastră / Nu mai poate să-l încapă" (Ibidem).

Iar explicația, ca o deziluzie a unui ecran friabil și vaporos al visului, este patetică, descurajantă: „Ninge cu sentimente / Și ele se așează / Peste suflete adevărate" („Ninge cu sentimente", pag. 35), ca într-o lume a contrastelor și a lipsei de speranțe. Și, din când în când, repetat ca o obsesie a Adevărilor parcă sortite „*să fie scrise cu litere mici*", poetul declară categoric: „Aștept adevărurile mari / Care nu s-au spus" („O clipă de viață", pag. 41), ca o formă de alienare direcționată optimist spre viziuni mai luminoase. Este atât de încrâncenat, de revoltat împotriva neregulilor și întâmplărilor stupide din Lumea aceasta, aparent ordonată, încât poetul n-are decât o singură alternativă: „Din abis / Încerci să te ridici / Pe scări de fapte / Susținut de iluzia / Ideii că reușești" („Când începi a fi Om", pag. 44), și atacă, optimist, ca într-o „Simfonie a Destinului" beethoveniană, cu speranța că va regăsi o cale de drenaj, cu tonalitatea spiritual-lirică a unui Psalm din noaptea Învierii: „Când vei zări firul de iarbă / Vei ști / Că ți-a sosit / Destinul de luptă / Pentru a începe / Să fii om" (Ibidem).

Există, cum spuneam mai sus, o obsesie a ideii de *Adevăr*, între realitatea unei decizii Divine și alternativa rațională a unui postulat filosofic, ori chiar și accepțiunea tutelară a Soarelui, a Zeului RA: „S-a început cu raza / Născută din Soare / Îmbrățișată de Univers / Care-obosită a coborât pe Pământ, / Îmbrățișarea ei creează viață" („Atingeri miraculoase", pag. 47), dar acceptă cu riscul unei alternative atee, din zona Teoriei Evoluției Speciilor, că... „noi / Suntem rodul acestor / Adevăruri miraculoase" (Ibidem).

Explicația rolului tutelar al *Adevărului*, al Adevărilor, este simplă, în limitele unei pedagogii elementare: „Nu sunt singur . O lume-i cu mine / Și-n toate e adevărul vieții / Pământești" („Gândurile mele", pag. 49), chiar când invocă o alternativă cu aerul unei sentințe: „Iar tu / vei fi pe viață / Condamnat la speranță" („Condamnat la speranță", pag. 52), pentru că: „Indiferent ce credem noi / Totul și toate / Contează / Spre adevăr" („Totul și toate contează", pag. 5).

Iar sentința poetului este apocaliptică: „Fugind de adevăr / Tristețea se scurge-n pustii / Lacrimi ating colbul / Și renasc în alte vieți / Mii" („Lacrimi și viață", pag. 57), cu singurele repere ale drumului: „Oamenii / Caută esența vieții / Încercând bucurii / Și tristeți. / Totul e pulbere / De adevăr" („Vântul", pag. 60). Eliberarea de o mare obsesie are ritualica unei slujbe de Duminica Floriilor cu o *predică* apostolică în dangăt de clopot și cu mesaje ale speranței și ale renașterii: „Lumina adevărului picură-n suflet / Speranța zilei de mâine / ... / Magia renașterii / Timpul își deschide brațele / Iar noi trăim" („Înviere",

pag. 63), iar *Crezul* poetului Mihai Vintilă are sonoritățile grave de orgă ale unui adagio, când sobru, când maiestuos: „Am bătut cuie în viață / Să încerc să o zidesc / Să-i dau un punct fix / De care să agăț / Adevăruri" („Am...", pag. 77), și s-a ales cu „*spectacolul lumii*", din care „Văd zbateri de minute / Strânse-n speranțe, / Văd adevăruri mari / Îngropate sub efemeride mici" („Văd", pag. 79).

Ca să încheie volumul de versuri „*Adevăruri mari scrise cu litere mici*" în nota de deziluzii a Momentului, cu *avatarurile* Adevărului substituit de Minciună, într-un spectacol al unei ipostaze sociale coruptă, nedreaptă, imorală: „Minciuni ambalate în adevăr / Sunt aruncate zilnic / Spre suflete flămânde de mai bine / ... / Să vrei o viață să trăiești / Încearcă dacă poți / În lumea asta / A minciunii ambalate" („Minciuni ambalate", pag. 80).

Olimpiu VLADIMIROV

MOTIV

În loc de aerul respirațiilor
între noi a existat mereu un munte;
Oboseam bătătorind vechile cărări
cu privirea pierdută
după poteca înfiorând singurătăți,
fiecare de-oparte și de alta
a versanților,
unde ceasuri de vânătoare
adulmecau prada...

Te strig. Nici un ecou nu se-ntoarce;
O pasăre trece cu lacrimi în ochi
tulburând strălucirea unei stele.

CANDOARE

Punctele cardinale amețesc în vârtejuri,
ceața fără nici o metaforă
ancorează în port, ascunzând,
orizontul înfiorat de primejdii;

Durere în apă, făgăduieli în lumină,
spaimile trec prin scoici pierdute,
se mută ancorele spre adânc,
strig după o sirenă îndrăgostită,
dar nu fac decât
să petrec trecerea unui vis
într-un miez de tăcere

Între provă și mal
părul tău negru în care curge noaptea
e-o candoare întinsă ce bucură
speranțe molipsitoare.

BLESTEM

Un fulger a despicat piatra...
Deșertul morții
întinde pecinginea
până în ochi de soare;

Fumul alb se teme să urce
spre doliul din cer.

IDENTITATE

Muntele se-naște din credința
zecilor de roci în care
strălucesc toate mineralele pământului;
De unde viscolul atâtor filoane
purtând minereul ca-n limpezi artere?
De unde mai cresc și se adună izvoare
să tulbure piatra-n cascade,
ce vești îmi aduce un vultur pe umăr
și-n ochi port doar noaptea vrăjită
de pistruii atâtor stele?

Sunt un pelerin încărunit pe munte
și dintr-un pisc de gând cobor spre lume.

STĂRI

Furtună-n mine, furtună peste maluri,
nu-i loc de zâmbet, nu-i loc de farduri;
Clipele-s veșnic la pândă și strigă
că un râu e lăsat fără albie. Ce mă intrigă?

Se strâng, puzderie, gânduri infatuate
lângă crestele ideilor controversate;
Mă doare cerul privirilor împietrite
în frigul dimineții sortite.

Mai aud strigătul tânăr și tonic
peste cicluri lungi de-nfrunzire;
Așteptarea măsoară mereu visările
din ancore strânse-n neștire.

FĂRĂ MINE

Taine adânci de inimă nebună,
care nu știe dacă să rămână
sau vrea să plece-n pace bună,
ridicând suspine pân'la lună;

Pierdută într-un bazar de iluzii,
fugară-n umilințe melancolice,
nerăbdătoare în singurătate,
cerșind afecțiuni fără limite,
ar fi murit, demult, bătrână,
fără mine, versul ce o înalță în lumină.

INTERIORIZARE

Tăcuta mea credință
rămâne zidită în versuri;
La ușa Poeziei
cerurile sunt mereu deschise
și îngerii forfotesc printre verbe și metafore,
cu mirări de copii.

Înfloresc zarurile aruncate-n cenușă;
Nemântuirile și remușcările
își subțiază umbrele cu teamă:
În căutarea de sine
singurătatea nuanțează sentimente.

POSIBILITATE

De când ne-am născut
suntem datori cu o moarte;
Știm asta de mii de ani
fiindcă în fiecare stea
cerul ne-așteaptă c-un înger,
dar trebuie întâi să laudăm
viața de apoi,
acum, când mințile și inimile
încă ne ajută;
Din toată sărăcia am putea pierde
doar câteva mări
de-ntrebări și de gânduri

Silvia LUCHIAN

IERNITELE PRIMĂVERI

(fragment de roman)

Ușa se deschise încet, pentru ca apoi, să apară în prag femeia visurilor sale pe care, pentru o clipă, o crezuse uitată și care, în ultima vreme, începuse să îl bântuie și să îl obsedeze din nou. Părea cel puțin gânditoare. Ceva o frământa, dar nu voia s-arate.

Tăsică o privi cu emoție ascunsă și nu știa cum să o ia. Era atât de complicată Aniutca, de ciudată... Chipul ei avea ceva din frumusețea unei icoane și asta îl cam ținea la distanță.

-Bună ziua! – abia reuși să spună șoptit, ea.

Tăsică părea încurcat. Îi răspunse și el, cu o jumătate de gură, aproape în silabe, dar rămase cu ochii pe ea.

-la loc, te rog. Am auzit că m-ai căutat..., spuse el, așteptând cu o oarecare rețineră cuvintele ei.

-Știi..., am o problemă, oftă ea. N-aș vrea să te supăr, să te deranjez, dar n-am încotro.

-Hai, spune, te rog!

-Mi s-a calculat greșit salariul pe luna trecută. Aș dori o recalculare. Nu-mi permit să iau mai puțin decât până acum. Altminteri, nu știu..., explică ea, se ridică de pe scaun și așteptă răspunsul administratorului în picioare, pregătită de plecare.

-O să verific, fii fără grijă. Vei primi și diferența aceea, răspunse cât se poate de serios, abordând și un aer protocolar, dar și dezamăgit Tăsică.

Frumos ar fi fost să îl fi căutat pentru cu totul altceva și nu pentru o problemă ca aceea, care, oricum, s-ar fi rezolvat. Nu vru să își arate dezamăgirea nici când Aniutca scurtă atât de repede conversația și o conduse cu privirea până când ajunse în dreptul ușii. Acolo, ea se opri, preț de câteva clipe, după care se întoarse cu fața spre el, dar cu privirea în pământ.

"Ho-pa!! A mea ești! Nu te mai las...", își spuse victorios Tăsică, așa cum o mai făcuse cândva. Era atât de entuziasmat că mai urma să bată tobele. Dar, repede, se gândi mai mult și hotărî să își mai tempereze bucuria și să își păstreze doar un zâmbet. Ar fi putut să o întrebe ca pe orice altă angajată a fermei: "Ei, ce mai e!?", dar acum era vorba de Ea, de Aniutca, de femeia visurilor sale și nu ar fi dorit să o sperie, să o supere cu ceva. Sosise cumva clipa cea mare? Doamne-ajută!

Aniutca vru să spună ceva, dar se încurcă și i se făcu jenă. O lacrimă i se rostogoli din ochi pe piept, ca o perlă.

-Aniutca, biata de tine, tu plângi!? – o întrebă, blând, Tăsică. Răbdare, fată dragă! Am așteptat atât de

mult clipa asta..., și se apropie încet de ea, după care o îmbrățișă.

-Știi..., n-aș vrea să te necăjesc..., începu ea, după care se opri.

Dar, brusc, Tăsică își aminti formula marelui ei refuz la cererea sa în căsătorie: "N-aș vrea să te necăjesc, dar...", și fu străfulgerat de gândul că fără a-și fi reînnoit încă cererea în căsătorie, fu și de astă dată respins, ca un caraghios. De aceea, îi dădu repede drumul și luă poziția administratorului serios, pretențios, incoruptibil, ce o va trata și pe ea la fel ca și pe ceilalți: fără a face excepție, fără concesi, slăbiciuni, ajutoare suplimentare, îmbrățișări, pupături și altele... Își ocupă îndată scaunul său de șef al fermei și al conacului, își puse ochelarii de vedere la ochi și luă un aer cât se poate de distant, de om preocupat, gata să își reia cât se poate de repede lucrul. Îi mai aruncă o privire scurtă, ca și când și-ar expedia angajata: "E-n regulă... Se va rezolva, sunteți liberă!"

Aniutca rămase la ușă în picioare, dreaptă, nemișcată, ca o lumânare. Părea nefericită. Privea în jos, mută, parcă deznădăduită, până când izbucni cu tristețea sa răvășitoare și alte perle începură să se rostogolească din ochii ei albaștri și frumoși. O ploaie de lacrimi îi scâldea fața. Plângea nervos și cu ciudă.

-Mi-e foarte greu..., ofta ea.

Tăsică nu o mai ajută cu niciun gest, dar nici nu o descurajă.

"Fie ce-o fi!", se pregăti el pentru orice.

-Cândva, te-am refuzat...- continuă ea, și nu știam cât de mult aveam să sufăr, dar ideea unei căsnicii noi mă înspăimânta. După aceea aveam să realizez cât de mult îmi trebuia, cât de mult îmi lipseai, deși, uneori, te uram. Te-am urât și când te-ai încurcat cu Pamfilia și tot atunci te-am iubit. Sentimentele mele, până atunci neclare, au prins contur și...

-Nu mai plânge, Aniutco! – o îmbrățișă Tăsică din nou. Nu mai plânge, că și mie îmi plânge inima pentru tine, dar Aniutca încă mai avea ceva de spus, de reproșat:

Am așteptat clipă de clipă, lună de lună, an de an să faci măcar un pas spre mine, să ți-l asumi ca un bărbat adevărat, puternic, dar parcă așteptai totul numai de la mine. Ei bine, de data asta, cu riscul că mă vei refuza și tu, aș vrea să te-ntreb dacă mă mai vrei...că eu sunt nefericită fără tine.

Tăsică o privi lung pe femeia pe care o iubise atât de mult, cu un soi de detașare impusă, dar îi sorbi fiecare cuvânt tremurat. Cu o dragoste mai reținută și mai ponderată, el îi mângâie chipul.

-Aniutco, draga de tine...Ți-ai irosit primăverile. Ca și mine. Poate că tu, uneori, ai mai privit cerul, florile, iarba, pomii înfloriți și le-ai sorbit mireasma primăverii, dar pentru mine fiecare an a început cu câte-o vară uscată, lipsită de ploi și se termina cu câte-o iarnă înghețată și pustie. Pustiit mă simțeam și eu. Îmi rămăsese doar munca și prietenul meu, Murgu, care mă însoțea peste tot, și

(continuare în pag. 23)

care, parcă-mi citea gândurile și mă înțelegea cel mai bine. Mă simt istovit, Aniutco. M-a obosit viața...M-au obosit mai ales cei ce au trecut prin viața mea și m-au trădat. Am obosit iubindu-te și așteptând ca și tine. Oricum sunt mulțumit că ai venit chiar și atât de târziu la mine. Uite, abia acum mi-am amintit și eu că omul, ca și anul, are patru anotimpuri. Nu știu dacă ne-a mai rămas vreo primăvară, dar măcar am putea privi împreună apusul de soare și să îmbătrânim frumos, ținându-ne de mână. Mă bucur pentru gândurile tale frumoase care te-au purtat spre mine și pentru curajul tău de a mi le spune. Aniutco, nu mai e timp. Tu ai văzut ieri cum primăvara era să dispară de tot sub omătul și gheața unei ierni năvalnice și care nu voia să plece? Bine că n-a durat prea mult prăpădul și le-a mai rămas pomilor un pic de rod. Așa și cu noi. Deci, să ne grăbim, făcucă dragă. Vom întâmpina unul lângă celălalt binele și răul și atunci, totul ne va fi mai ușor. Curaj, fato! Nu-ți fie teamă, o îmbărbătă Tăsică pe Aniutca, sărutându-i obraji fierbinți și mâinile ei trudite.

Îi trecu apoi o mână pe după mijloc și ieși împreună cu ea pe ușă. Afară, Aniutca se opri.

-Hai! - o îndemnă el.

-Unde? - îl întrebă ea mirată și nelămurită.

-La noi acasă...

Și plecară amândoi de mână privind orizonturile. Zărilor păreau să se lumineze. Pe un cer leșios, norii se dezlâneau și se destrămau treptat iar soarele părea a-și face loc printre ei.

Apărură zorii unei noi speranțe.

Marius ZAHARIA

112

- Bună ziua, doamnă! Sunt Romulus Matey cu y de la Yoana și aș dori să anunț o urgență.

- De unde știți că e o urgență? Sunteți cadru medical?

- Nu, lucrez într-o meserie poate nu la fel de nobilă - am terminat piscicultura, secția crapei, clasa profesorului Arnăutu...

Iar doamna nu s-a oprit aici. Mi-a notat toate datele din buletin, inclusiv parola cardului; desigur, a trebuit să o conving că nu am nicio legătură cu mișcarea gay și ador sindicatele din sistemul sanitar.

I-am spus, de asemenea, că sunt pe deplin conștient de consecințele unui apel fals, principalul fiind oprobriul public. De altfel, înainte de a suna, luasem legătura cu avocatul meu, specializat în articolul 4 Cod Penal, aprobat și tălmăcit prin OG 65/2012.

În continuare, conversația am întreținut-o mai mult eu, pentru că operatoarea lucra la un goblen ce reproducea, după cum am dedus din tonul ei, bombardamentele de la Stalingrad.

Informațiile au curs de la sine:

- Sunt pe strada "Poet și dramaturg George Byron", iar un bătrân e căzut în fața mea. Ce căuta aici? Habar n-am. Nici eu nu aprob umblatul aiurea prin oraș la 5 seara, mai ales că este și incoerent; doamnă, probabil aveți dreptate: posibil să fi plecat incoerent de acasă, crezând că-și revine pe drum.

La întrebarea dacă respectivul are semnalmen-te și dacă da, care sunt, am încercat o scurtă cre-ionare:

- Pare un pensionar din rasa caucaziană, între 60-68 ani, dotat cu o inteligență medie. Nu știu dacă are o constituție athletică, pentru că, cea mai mare parte a ei e în noroi. Dacă situația materială i-ar putea permite o internare în spital? Văd în portofel un cupon de pensie, dar nu disting valoarea, pentru că e mângălită cu o zvastică. I-am pus eu două atele, însă se pare că bătrânul are un atac de astm. Din păcate i-am confundat spray-ul cu deodorantul. Sigur că l-aș duce chiar eu la doctorul Zăvoranu din Timișoara, dar mi-a luat băiatul mașina pentru că întârzia la o orgie.

Cu toate că sunt un timid, am rugat-o să trimită urgent orice aduce a mijloc de transport, mai ales că bătrânul ori se zbătea, ori încerca să mă salute.

- O, dacă ar fi o salvare, chiar ar fi grozav! Nu contează că n-are tubul de oxigen; îl va aduce șoferul înapoi de acasă când va termina de sudat!

Ionel NECULA

Arthur Schopenhauer

Se împlinesc în curând 175 de ani de când Schopenhauer și-a plăsmuit viziunea sa despre **Lumea ca voință și reprezentare** și filosofia, filosofia în general, tot ademenitoare, tot în incertitudine și-n căutare de soluții izbăvitoare a rămas. Dacă-i adevărat că filosofia apărea celor vechi ca o zeiță a înțelepciunii, atunci Kant o fertilizase așa de euristic și ipsativ că trebuia, mai devreme sau mai târziu, să dea naștere și altor iubitori de înțelepciune. N-a fost o naștere ușoară, ci una cu dureri, cu băjbăieli, dar era evident că după Kant, după criticile sale desfășurate, nu se mai putea face filozofie decât plecând de la el - în prelungire, în opoziție sau în pandant cu gândirea sa critică.

Schopenhauer pornea și el de la Kant, deși nu s-a recunoscut niciodată ca un alumn al magului de la Königsberg, dar raportul dintre obiect și subiect așa cum l-a postulat Kant, proiectat într-o perspectivă comprehensivă va constitui fundamentul și miza întregii gândiri schopenhaueriene.

S-a născut la Danzing, denumirea germană a orașului polonez Gdansk, într-o familie de origine olandeză, dar bine așezată în probleme de spirit și cu multă aplecare pentru actul comprehensiv. Mai ales mama sa, Johanna Schopenhauer, își însușise o frumoasă cultură umanistă și se încerca chiar și în proiecte literare. Este autoarea mai multor romane - de succes pentru acea vreme - dar n-ar fi dorit să împartă gloria cu fiul său, de unde și frecvențele neînțelegeri dintre ei.

Tatăl său, Heinrich Schopenhauer, era un comerciant de succes și-ar fi dorit ca și fiul său să se inițieze în această carieră. L-a și introdus, o vreme, într-o casă de comerț din Hamburg pentru deprinde tainele profesiei. Probabil că acesta ar fi fost destinul viitorului gânditor, dacă tatăl său nu s-ar fi prăpădit în 1805, când tânărul Arthur abia împlinise 17 ani. A căzut de la etaj și nimeni nu știe dacă a fost o întâmplare sau un act deliberat, pentru că dăduse deja unele semne de dezechilibrare mintală.

Oricum, după această întâmplare, mama și sora mai mică a tânărului Arthur s-au strămutat cu domiciliul la Weimar pentru a fi în apropierea lui Goethe, încredințată fiind că talentul ei de prozatoare o va impune în spațiul literar germanic. De la Gotha, unde se strămutase la sfatul mamei sale merge deseori la Weimar și-l cunoaște pe Goethe, care-i apreciază inteligența și-i prezice o frumoasă carieră în viața spirituală a Germaniei. Deja se orientase spre filozofie și-i audiase cursurile lui Fichte și

Schlereimacher la Berlin.

În 1813 scrie lucrarea **Despre împătrita rădăcină a principiului rațiunii suficiente** și-o trimite la Universitatea din Jena, care-i acordă imediat titlul de doctor. În 1820 merge la Berlin pentru a se abilita ca privat-docent, calitate care-i permitea să deschidă un curs liber de filozofie. Din dorința, dar și convingerea că-l va putea concura pe Hegel, și el profesor la aceeași Universitate, își fixează orele de curs în paralel cu orele fixate de Hegel. Intenția eșuează, studențimea n-a dat mare importanță cursului său, așa că este nevoit să părăsească Universitatea din lipsă de cursanți. În timp ce sala unde-și ținea prelegerile Hegel era arhiplină, la cursul său abia dacă participau câțiva rătăciți. Dezamăgit și amenințat de o holeră care bântuia prin Berlin se retrage la Frankfurt, unde-și petrece întregul rest de viață cu care-l dăruise destinul.

Decepțiile l-au drenat spre suspiciune și mizantropie. Devenise nesociabil, necomunicativ și închis în propria sa carapace. Vede peste tot conjurații și dormea cu pistolul sub pernă. Deschis cu adevărat nu se arăta decât față de câinele său, *Atma*, (suflet în viziunea budistă) la care ținea enorm și-i purta de grijă asemeni unui copil. Ținea atât de mult la acest câine încât a lăsat, prin act testimonial, întreaga moștenire celui ce-i va purta de grijă. Așa stând lucrurile, nu ne mai surprinde că vechile gravuri germane îl înfățișau împreună cu câinele său.

În 1851, când era deja împăcat cu ideea anonimatului a publicat două volume de aforisme **Parerga et paralipomena** (adaose și resturi) care a atras atenția cititorilor. Abia acum, viziunea sa filosofică este descoperită și apreciată, iar lumea se intere-

(continuare în pag. 25)

sează de el ca de o mare personalitate. Popularitatea lui Schopenhauer crește vertiginos și filosoful primește numeroase scrisori de prețuire din toate direcțiile. Nu mai reușește să răspundă singur la toate și se vede nevoit să-și angajeze un secretar. Mult-așteptatul său orgoliu este, în sfârșit, răzbunat și în ultimii doi ani de viață își savurează gloria la care a visat tot timpul, dar căreia nu i-a bănuț niciodată proporțiile. A murit în plină celebritate în septembrie 1860.

Arătăm și mai sus că viziunea sa filosofică pornește de la Kant, de la lucrul în sine kantian pe care îl descoperă în fenomenologia voinței autotelice - esența de dincolo de orice determinatie spațio-temporală pe care-o așează la fundamentul întregii existenți. Schopenhauer ridică voința la rang de principiu cosmic și-i conferă funcții demiurgice, generatoare a tot ceea ce există. Toată filosofia lui Schopenhauer este centrată pe subiect, pe acțiunea voinței frenetice, care constituie substratul și esența lumii. De aici până la solipsism nu mai este decât un pas, pe care filosoful nu ezită să-l facă într-o delirantă hipopotamizare a factorului volitiv.

Nu există obiect fără subiect și chiar lumea nu este decât o reprezentare a voinței subiective - factorul prim și determinant care generează întreaga mecanică a lumii. Joncțiunea dintre obiect și subiect era deja un pretext bine bățătorit în filosofia clasică germană, dar și în multe alte speculații filosofice, numai că Schopenhauer o aduce în condiție de reciprocă substituție a termenilor, căci nu doar obiectul este dependent de subiect, dar nici subiectul nu-și poate forma o conștiință a obiectului fără participarea efectivă a acestuia, fără ca acesta să participe la actul comprehensiv. Altfel spus, cunoaștem lumea numai în măsura în care și ea, lumea fenomenală, este dispusă să se lase asumată epistemic. O conștiință fără obiect este o conștiință fără conținut, fără substanță, deci vidă, adică inexistentă. Prin urmare, nu doar obiectul este dependent de subiect, dar și reciproca are aceeași valoare comprehensivă.

Există mai multe forme de manifestare a voinței subiective, iar cea mai nevolnică dintre toate este voința de a trăi. Răul și toate suferințele lumii provin din această încăpățănare a omului de a-și conserva existența, de a trăi fericit, când de fapt ar trebui să opteze pentru curmarea nefericirii prin asumarea neantizării. De aici și pesimismul filosofiei lui Schopenhauer care a surprins epoca și i-a asigurat autorului o notorietate neașteptată de târzie, și-a căpătat o nesperată audiență printre iubitorii de înțelepciune. Prin a trăi fericit, spunea Schopenhauer într-unul din aforismele sale, trebuie să se înțeleagă a trăi mai puțin nefericit, adică suportabil. Și în adevăr viața nu ne este dată pentru a o petrece, ci pentru a o trece. (Aforisme asupra înțelepciunii în viață, ediția a V-a din 1912, în traducerea lui Maiorescu, Editura Librăriei Socec, București, p. 225-226).

Să precizăm însă că o înrăurire adâncă și fertilizantă a avut filosofia lui Schopenhauer și în cultura românească. În prelegerile sale universitare, Maiorescu îi acorda un spațiu extrem de generos și-l considera util, ba chiar indispensabil pentru cei ce-și propun înțelegerea filosofiei lui Kant. *Metafizica lui Kant*, spunea magistrul, *poate fi pătrunsă mai ușor prin mijlocirea lui Schopenhauer și poate tocmai această înțelegere ca propedeutică îl va*

determina să-i traducă aforismele. Mai nuanțată și mai personală va fi receptarea eminesciană a lui Schopenhauer, interesat mai mult de găsirea unor registre lirice corespunzătoare tensiunilor degajate de gândirea lui, de a imprima stărilor interioare și întregului decor poetic o adâncime metafizică provocatoare, o tonalitate tulburătoare ce-l așează pe cititor într-o stare de grație deplină care să-i tonifice deopotrivă emoția artistică și reflecția metafizică. Și mai notăm fugitiv și în treacăt că nici poetul n-a fost un alumn fidel al filosofului din Frankfurt, că ceea ce i-a fertilizat poezia și i-a imprimat o valoare europeană nu s-a dovedit la fel de fidel și în publicistica sa. Articolele sale politice conțin atâtea infidelități doctrinare că-l trădează mai mult ca un adversar al lui Schopenhauer. Altfel, se știe, Eminescu l-a ținut în grație receptivă și referințele sale despre el au fost totdeauna elogioase.

Oricum, la 175 de ani de la apariția cărții **Lumea ca voință și reprezentare** putem folosi o altă grilă de receptare a pesimistului german. Una îngăduitoare, pentru că a optat ferm pentru autonomia artei, și a drenat spiritul filosofic într-o direcție care a respins orice amestec perturbator în activele creației artistice.

Irina Lucia MIHALCA

Acel zbor cu viața

Nemuritoare poveste de iubire!
 Așipit în lumina cerului te vezi
 în oglinda mea
 și-auzi cum ți se deschid porțile,
 ca un miraj ce te-nvăluie
 din care nu te mai dezmeticești.
 O revelație, o barcă pe valuri,
 un călător, tu știi cine ești?
 Pentru că-ți simt inima
 am uitat semnul întrebării,
 ești mult mai mult
 decât ce vezi cu ochii unui copil.
 Trezit parcă din somn,
 ți-am vazut inima și jocul,
 în tine e-un clocot, o frământare
 și-o dorință ce nu te lasă liniștit,
 atunci ești împăcat,
 acel transfer al prezenței,
 doar cerul e deasupra, pe-același palier.
 Prinde-mă de mână
 și-acolo vom fi pentru totdeauna!
 Absorbit în albul seninului,
 totul e-un nou început,
 curgerea vieții te poartă spre tine,
 inima mea deschide cerul inimii tale
 și-o însoțește spre un alt cer
 scris cu litere nevăzute,
 izvorâte din adâncul ființei tale.
 Ești frânt în fața unei forțe
 ce va deschide, cu nebănuite chei,
 paradisul vieții. Magică poezie,
 de acum universul va fi,
 în palma ta,
 o lume într-un strop de rouă!
 Cumva te cufunzi în adâncuri,
 lași rănilor deschise,
 din sarea durerii cuvintele te rup,
 ca niște note muzicale se desprind,
 își cer dreptul la viață,
 străpung lumile, rezidindu-le,
 ai ritmul și-atingerile lor în tine.
 Ca dintr-un pustiu uitat,
 o flacără ți s-a aprins, adie peste tot,
 se naște acel om
 din îngemănarea inimilor în trup.
 Fântână a bucuriei,
 ai înțeles că Dumnezeu ești

atunci când iubești, o alchimie divină.
 Cu o năluca-n priviri
 - esența ființei din nestinsa lumină -
 prin tine curge acel zbor cu viața...

Arcada iubirii

Prin aerul blând al serii,
 un cântec delicat se răsfiră în armonie,
 o bucurie a sufletului,
 o evadare în tunelurile nopții,
 o stare de spirit în căutarea nectarului vieții,
 șoapte arse de căldura viselor pierdute.
 Cu mâinile atingi fiecare sunet,
 din melodie extragi cheia înțelegerii.
 În tăcere, inima ta naufragiază,
 lumea se termină aici
 atunci când natura se odihnește.
 La malul curbat
 deasupra orizontului albastru,
 duhul tău se liniștește.
 Un fâlfâit de aripi
 și binecuvântarea albă!
 Departate-ai ajuns, acum simți
 pacea abandonului în ceața sfârșitului.
 Cristal strălucitor pentru ca îngerii
 să îți deschidă calea...

Barierile

Învelit de albastrul cerului,
 Visul nu are bariere.
 Dincolo de albastrul cerului,
 Visul nu are bariere.
 Și-atunci barierele cine le-a trasat?
 Frontiera
 a împiedicat dorința călătorului.
 Obstacolele
 au împiedicat dorința de a se înălța.

Între cer și pământ doar un timp

Într-un ochi de oglindă, faldurile nopții
 ne-opresc timpul pe strada Mântuleasa.
 Intersecții de raze și umbre,
 punți către cer.
 Galbene frunze, amintiri răscolite prin aerul
 lunii,
 păstrează nisipul din vidul clepsidrei.
 Razele sufletului oglindesc mozaicul
 pașilor mei prin întuneric.
 Prin lumina felinarelor
 aripi de îngeri sfâșie tăcerea,
 Prelinse în urmă două din umbrele mele
 se întind către cer.
 Sunt umbrele sufletului nostru
 risipite în tu... în eu...
 în eu... în tu...
 Își caută urmele noastre în timpuri.

Anatol MANOLE

Poezie română contemporană din Basarabia istorică (regiunea Odesa)

LEGENDA NEAMULUI

Spune tu, iubite neam,
Neam frumos, basarabean,
Ca să-ți ducem fiecare
Vorba-n veacuri viitoare.

O vom duce pân-la mare –
Domn ne-a fost Ștefan cel Mare.
Am o limbă ca o zână,
E a mea, și e română.

Și se trage – fir de in –
De pe la Miron Costin,
Și-i călită pe ilău

Încă de Bogdan Hașdeu,
De răsună azi pământul –
Cântă cântece și vântul,
C-a trăit pe acest plai
Eminescu, fiu Mihai.

Pe pământul meu natal
A trăit și Decebal,
Iar mai sus de un liman
Trece Valul lui Traian.

Român sunt, și moldovean,
Și-mi iubesc al nostru neam.
Chiar de-am fost bătuți de hoarde,
Neamul nostru n-are moarte.

GRĂDINA MAMEI

Când veni-va primăvara,
În grădină-am să mă duc,
Să revăd grădina mamei
Și în flori ca să mă culc.

Să mă înconjoare ele
Și în ele să adorm,
Să mă-îmbete pe sub stele
Cu al mamei dulce dor.

Iar în somn s-o văd pe mama,
Cum la mine a venit
Și mi-a zis: "la școală, puiul,
Până când nu ai răcit..."

M-oi scula, oi strange-o-n brațe,
Obrazul i-oi săruta
Și i-oi spune-ncet măicuței:
"Iat-o, e grădina ta!"

...Multe flori au dat în floare
Și bujorul a-nflorit,
Numai, mamă, fără tine
Eu de tot m-am veștețit.

N-am văzut grădini frumoase,
Cât prin lume am îmblat,
Ca grădina mea de-acasă,
Ce măicuța mi-a lăsat...

UITAT DE DUMNEZEU

Uitat de Dumnezeu acum
Și rătăcit prin viață,
Ieșit-am la răscruce-n drum
În zori, de dimineață.
Dar s-o apuc eu încotro,
Ca să nu-mi pierd calea?
În partea dreaptă am s-o iau,
Că e mai scurtă valea.
Nici vorbă că e mai ușor
Când mersul ți-i la vale;
În viață-am tot urcat la deal
Și n-am acum suflare.
Din ce în ce mai greu respir,
Ori poate-mbătrânesc,
Nu-mi vine, frate, zău, să cred,
Cât de sărac trăiesc.
De-aș ști că tot așa va fi,
Ori, poate, și mai greu,
Întruna m-aș ruga-n genunchi
La Sfântul Dumnezeu.
„De Ți-am greșit, Doamne, vreodat’,
(Oi fi făcut și rele),
Te rog să ierți al meu păcat
Și-al neamurilor mele.

MĂ DOARE INIMA

Mă doare inima și nu mai pot să tac,
Când văd săracul stând flămând în prag.
Și cum, oare, atât minciuni s-ascuți.
Când vezi copilul tău umblând desculț.

Când vezi copilul tău umblând desculț
Și-n ochii lui nu poți ca să te uiți.
Cum să te uiți și cum să-i lămurești așa:
De ce nu are tata bani pe ce i-ar cumpăra.

Mă uit că unul are mult, chiar peste seamă,
Dar nu prea trage-n plug, ba nici la car se-nhamă.
Și parc-un sânge curge pe la toți prin vine;
Deviza e: toți trag la dâșii, numai eu - la mine

Că nu ai bani nu poți să-i lămurești acum...
Și lacrimile-amare vor răbufni în pumn.
Să fie sănătate și pace, nu război,
Eu cred că Dumnezeu nu ne-a lăsa pe noi.

(din volumul "Grădina mamei")

Paula ROMANESCU

DECALOG CU AMENDAMENTE

- Viața de-apoi, cum pre pământ și-n cer.
- De n-am aici iubire, dincolo cui s-o cer?
- Chip de lut, Decalogul ți-e cod de legi înalte?
- De când mă știu pe lume doar de porunci am parte.
- Être de terre, *le Décalogue le connais-tu assez?*
- *Depuis toujours je vis sous son ...tendre fouet.*
- Ți-l iubești pe aproapele la fel ca și pe tine?
- Eu nu mă iubesc, Doamne, prea mult, știi foarte bine...
- *Aimes-tu, comme on s'aime bien sans faille ton prochain?*
- *Mais je ne m'aime pas trop, Seigneur, Vous le savez bien.*
- La bunul altuia n-oi căta să râvnești!
- N-ai vrea, femeia celui ce drag mi-e s-o privești?
- *Du moins tu n'envies pas le bien d'autrui.*
- *Seigneur, avez-Vous vu la femme de mon ami?*
- De ce nu-ți aparține să nu-ncerci să te-apropii!
- Poate doar de-mi tai mâna, poate doar de-mi scot ochii...
- *Ne vole pas car l'argent ne te rend pas heureux!*
- *Si je me coupe la main, si je me crève les yeux...*
- Să nu hulești! Mai bine-i să pui miere-n cuvânt.
- Se vede că de veacuri n-ai mai fost pe pământ...
- *Faut pas médire! Vaut mieux faire des chants de sa voix.*
- *De ne plus avoir mis Tes pieds sur terre, ça se voit...*
- Dacă hulesc, cum dară să pun miere-n cuvânt?
- Și vipera și floarea sunt semne de pământ.
- *Si je médis, le miel des mots sera bien plus amer...*
- *La vipère et la fleur sont des signes de la terre.*
- Să nu minți! Fie-ți asta poruncă-ntre porunci
- În viață! - Dar în moarte? - Vom mai vedea atunci...
- *Prends garde, ne mens jamais dans la vie, ici-bas!*
- *Mais dans la mort? – Voyons, on en reparlera...*
- Să nu ucizi ! Nu tu ești stăpân pe-al vieții timp.
- Dar dac' o face altul am dreptul să consimt?
- *Il ne faut pas tuer! Respecte toute forme de vie!*
- *Mais si le fait un autre, pourrais-je lui dire: «Vas-y!»?*
- Să nu juri strâmb ! Dreptatea-i măsură de lumină.
- Balanța judecății sub aur se înclină....
- *Ne fais pas faux serment, la Justice est aurore!*
- *La balance s'incline mieux sous le poids du veau d'or...*
- Alți dumnezei să nu ai, vorbele să-ți dezlege!
- Când dai de greu, limbajul cine și-l mai alege?
- *Que je reste pour toi le seul Dieu, pauvre ange!*
- *Quand le mal nous déchire qui choisit son langage?...*
- Ai fost creat din lutul inert și-ai primit duh.
- Sunt doar asemeni Ție – lut, apă și văzduh...
- *Je te créai de terre, une âme je te donnai...*
- *Je suis terre, eau et souffle... Donc, Ton image crachée...*
- Făptură de lut, nu-mi lua numele în deșert!
- Asemeni Ție, Doamne, am învățat să iert.
- *Mon Nom à la légère, homme, ne le prends jamais!*
- *Semblable à Vous, Seigneur, je saurai pardonner.*
- Respectă cu credință sfânta zi de odihnă!
- Aș vrea să-mi fie viața o nesfârșită tihnă...
- *Respecte le jour férié pour goûter le repos.*
- *En avoir toute la vie ce serait beaucoup mieux...*
- Răbdare! Te așteaptă și viața de apoi.
- Halal de-așa odihnă! Ia-Ți darul înapoi!
- *Doucement, d'outre bord t'attend une autre vie!*
- *Merci, je n'en veux pas, j'aime beaucoup trop celle-ci.*
- Să îți iubești părinții, ești fructul lor curat!
- O, fructele iubirii cu gust de greu păcat...
- *Respecte tes parents, tu es leur fruit sacré.*
- *Ô, les fruits de l'amour au goût de doux péché...*
- Am auzit odată tăcerea unui plâns.
- Furtunile de zbucium s-o spargă nu-s de-ajuns.
- *Le grand silence des pleurs je le connais assez...*
- *Les grandes tempêtes du cœur ne peuvent pas le briser.*
- Mi-e sufletul de umbre plin, umbrele dor.
- Când vei fi umbră totul îți va părea ușor.
- *Mon âme est pleine d'ombres, les ombres me font mal*
- *Quand tu deviendras ombre, combien sereine ton âme!*
- Ce lungă-mi este umbra când soarele se culcă!
- E numai o părere. Umbra e doar adâncă...
- *Tellement longue mon ombre dans le soleil couchant!*
- *Ce n'est qu'une mise en scène pour la scène du départ...*
- Din când în când armii de umbre, la umbra marilor statui...
- E rostul trecerii prin vale... Dar faraonii-s nesățui...
- *Jour après jour – des armées d'ombres, à l'ombre haute des statues...*
- *Au lit des fleuves toutes les rivières se perdent ravies de plus en plus...*
- Și eu mă pierd, dar tot mă-ntorc cu cerul tot spre clipa mută
- S-ascult cum Parcele-n vreme torc de veacuri calea netrecută.
- Et je me perds, et j'y reviens de tout mon ciel vers la seconde*
- Sans voix entendre dans le temps les Parques qui filent sur la terre ronde.*
- A nins. Cât alb ! Drum nu e, punct de reper nici unul...
- Când va suna secunda, sigur vei afla drumul.
- *Tombe la neige. Tout est blanc. Ni âme qui vit ni chemin...*
- *Quand ton départ viendra, tu trouveras le ciel...*
- Luxor. Lume de marmori - păduri fără frunziș.
- Și mamelucul care vrea bacșiș...
- Luxor. Un monde en marbre – bois de pierre sans feuillage.*
- Et le vieux mamelouk en mendiant sans âge.*

Mihaela OANCEA

Nu cu litere

Îi scriai gelos pe diminețile ce-i mângiau
coapsele de calcedonie,
ba chiar zvâcnea lent în tample
durerea că nu e atinsă doar de tine.

Chemai la festin
exclusiv silabele cu manșete albe,
ascunzându-le pe cele cu piele rece
și priviri neroditoare.
Le înghionteai silindu-le să facă tumbe,
să arate onoratei audiențe
de ce sunt în stare.

N-ai înțeles, de fapt, că iubirea
nu vă putea fi scrisă niciodată
cu litere.

Din inerție

Așteptarea devenise naturală ca respirația.
De câțiva ani începuseși să urmărești
cum se mișcă mioape,
dinspre vârf spre abis,
umbrele care întrețineau iluzia mișcării
și cu care începeai să te împrietenești,
să vă spuneți istoriile
datându-le de pe vremea culturii Hamangia –
și asta pentru că nu-i era bine nimănui
să rămână singur
atâtea anotimpuri.

Memoria blocase butonul „erase”
și nicidecum nu puteai părăsi impresia
că din clipă în clipă
va apărea în capul străzii.

Liniile ei volute adormiseră
între culturile Boian și Cucuteni

Nu se sapă niciun adăpost

Prin locurile pe unde durerile se poartă
precum melcii cochiliile,
nu se sapă niciun adăpost
pentru bătrânul care obișnuia
să culeagă în dimineți aurii
sunătoarea -
o pune la uscat
la umbră, pe bucăți de ziare vechi, și,
din tinda casei acoperite cu iederă,

clipea rar
învelind singurătatea în cârpe.

Vaga respirație a mlaștinii
ghemuite sub biciul ploii
nu se mai simte în ceafă -
în ochii pustii ai trestiiilor
s-a prelins azi
frigul lemnului ud.

Secvență valpurgică

E-o noapte apoasă, murdară,
Cu ore de foc și de lavă,
Tăcerile-s smulse din stavă
Și-au gust de migdală amară.

Răsar siluete-n pădurea de pini,
Se-aruncă nebune spre lună,
Nechează, fac tumbe și-adună
Miresme de lotus și crini.

Vii flăcări văzduhul înghite,
Șoimanele țipă-n eter -
Văzând către ziuă cum pier,
Tresar cu priviri despletite.

Credință

Odată auzind povestea lui Lazăr,
ciulinii se strâng suflet lângă suflet
și conturează într-un laviu
drumul lor spre libertate.

Deși prin împrejurimi
se trăiește cu teama de rinocerizare,
cu frigul tăcerii tatuat pe retină,
câțiva sentimentaliști,
vajnici urmași ai unuia - Moromete,
se mai iluzionează că poate înflori ceva
din vestigiile unei normalități excizate.

Totul e invers!

Într-o noapte, nebunul prinde cuvintele
de mâini și de picioare,
le aruncă peste sulilele cu vârful în sus
(ca să se verifice dacă solia e de bun augur)
și trimite mesaje către posteritate.

Propovăduiește că totul e invers
și râde
urmărind de pe un scaun șubred
mersul târăgănat al motanului
ce calcă pe labele din spate
și privirea fetei aceleia ciudate,
cea cu o veșnică cicatrice pe gât.

I. PREPELIȚĂ

Nae Ionescu într-un jurnal feminin

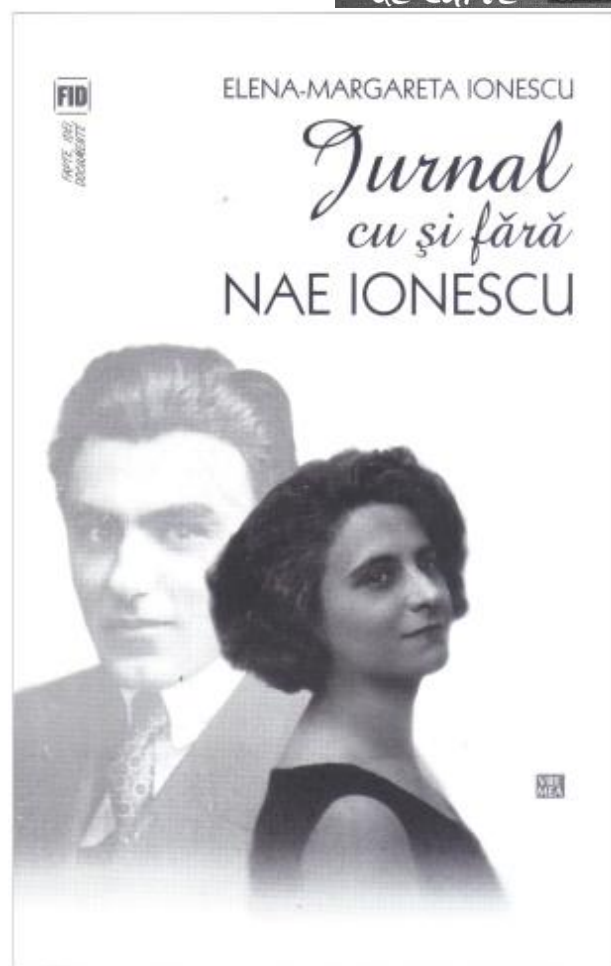
La 76 de ani de la trecerea Styxului, Nae Ionescu, viața dar și zarva pe care a provocat-o în mediul intelectual interbelic, încă suscită, intrigă și vitaminizează interesul celor prinși într-o dioramă metafizică. Volumul îngrijit de Anca-Irina Ionescu, cuprinzând jurnalul **cu și fără Nae Ionescu** ținut de fosta jumătate a filosofului, Elena-Margareta Ionescu, născută Fotino este o surpriză, una catifelată și ușor dantelată, legată cu fundițe roz bombon dar totuși surpriză, pentru cei interesați de biografia metafizicianului.

Cei doi s-au cunoscut în vremea când amândoi frecventau cursurile Facultății de Filozofie din București și și-au împlinit reciprocile atracții afective prin *cununia civilă încheiată la sfârșitul anului 1915 la București*. A fost, dacă ar fi să operăm cu o idee eminesciană, o conjugare factuală a minții cu inima, a rațiunii cu afectivitatea, a judecății logice cu pasiunea, cu sentimentul, cu empatia. Eșecul era previzibil, deși mariajul a durat încă multă vreme, până în 1930 și mai departe până la moartea prematură a filosofului, la 15 martie 1940, pentru că separarea lor nu s-a oficializat juridicește niciodată. Au rămas în continuare doi prieteni cu viețile lor paralele, dar cu înțelegere unul față de altul și cu grijă față de cei doi copii – Radu și Răzvan - rezultați din căsătoria lor.

După absolvirea facultății, Nae Ionescu obține o bursă pentru trecerea doctoratului în Germania, la Gottingen, și firește, își ia și soția cu el. După izbucnirea războiului este nevoit să-și întrerupă studiile și să vină în țară pentru a fi încorporat la Brăila, după care revine în Germania pentru a încheia ceea ce începuse. Întregul jurnal este o lamentație, de parc-ar vrea să ne convingă că nu este defel ușor să fii soție de om cu notorietate. Cum remarcă și Sorin Lavric în prefața sa, *la Nae Ionescu iubirea trece mereu prin intelect, fiind o stare de spirit înainte de a fi o trăire voluptuoasă, iar voluptatea, când apare, e mereu condiționată de creier* (p. 13).

Femeie cultă, pasionată de muzică, pianistă talentată, Elena-Margareta Ionescu își acompaniază soțul peste tot și chiar după despărțire rămâne legată de el prin cei doi copii, prin iubirea tănuită și neconsumată ce i-o poartă și nu și-l poate scoate din viață și din fondul său sentimental. *Oricât ar fi de departe, nota în octombrie 1937, când erau deja despărțiți, îl simt în mine. Iubesc ca la 20 de ani și poate mai bine. Știu că nu va mai fi niciodată al meu, dar tot atât de bine știu că nu-l voi uita niciodată, că-l voi iubi mereu, mereu. Și nu-mi pare rău.(...) La gândul că aş putea să-l întâlnesc vreodată, oriunde, chiar pe stradă, mă înfior. Îl iubesc, îl iubesc cu o dragoste nețărnută, îl iubesc cu o durere adâncă și totuși dulce. Sentimentul acesta îmi face viața suportabilă, de la el îmi vine o lumină inexplicabilă, o lumină care mă încălzește. Și totuși, spun tuturor că nu-l iubesc* (p. 46).

Nu exclude flirtul și se bucură când se vede admirată de bărbați, dar n-a încurajat nici o relație mai durabilă, iar gândul său a rămas statornic legat de el, de numele lui și de grija față de cei doi copii. În memoriile sale, Petru

Pandrea relatează cum Margareta Ionescu (născută Fotino) se plimba cu frumosul ofițer de artilerie Ilie Dumitrescu, pedagog la Mănăstirea Dealului, prin crânguri și păduri. Nae Ionescu era director de studii. Ilie Dumitrescu îi dădea Margaretei lecții de pian. Era o prietenie platonică, se pare, între o femeie măritată, fermecătoare și un ofițer bine crescut, pianist, frumos și cam bâlbâit. Nae Ionescu îl prezenta pe Ilie Dumitrescu ironic: *Vă prezint pe curtezanul soției mele*. Nae Ionescu s-a jurat că n-a trăit cu nevasta lui Nae Ionescu (...) Se plimbau în mici excursii prin pădure, după moda muncheneză (Petre Pandrea, **Memoriile mandarinului valah**, Editura Albatros, București, 2000, p. 578).

O pagină mai importantă a jurnalului este cea în care vorbește despre moartea lui Nae Ionescu, la 15 martie 1940. Nu mai este vorba de o lamentație, cum sunt multe în jurnalul fostei jumătăți a lui Nae, ci un strigăt de durere și nefericire, cum numai în corul vechilor tragedii eline se mai putea întâlni. A murit Nae. A murit, a murit... E oare cu puțință? Sunt complet năucită! Cum pot eu să înțeleg un asemenea lucru? Nae mort. Nae pământ? El, care a fost numai spirit, numai inteligență și strălucire? E cu puțință, Doamne, e cu puțință așa ceva? Odată cu el se năruie tot ce a clădit talentul lui de 20 de ani încoace. N-a scris mai nimic și nu rămâne pentru mai târziu mai nimic de pe urma lui, și totuși a fost omul a cărei spiritualitate a avut un efect covârșitor asupra întregii țări. Nae, Nae, cum e cu puțință

(continuare în pag. 31)

ca tu să nu mai fii? Niciodată n-am să mai vorbesc cu tine? Niciodată n-o să te mai văd? Niciodată, niciodată. Tu să mori și eu să rămân aici? Nu, Nae, nu. Nu tu ai murit azi, ci eu. Tinerețea mea, viața mea toată se stinge azi (p.97-98).

Nu mai insist asupra înmormântării, descrisă așa de copios de Arșavir Acterian în volumul său memorialistic **Figuri în filigran** (Editura Albatros, 1999, p. 91-92). Precizăm doar că unul dintre fiii lui Nae Ionescu, Radu-Mircea Ionescu, cu doctoratul în economie luat la Berlin a murit, ca ofițer de artilerie la Stalingrad, iar celălalt fiu, Buda-Răzvan a ajuns medic. Oricum, la moartea lui Nae erau amândoi în viață și ncercau să-și facă loc prin oceanul de lume pentru a-și lua rămas bun de la cel ce le purtase o grijă cu adevărat filială. Volumul reproduce și câteva scrisori expediate de Radu mamei sale din Berlinul anilor 1934-1935, dar niciuna de pe câmpurile de luptă, din timpul când a fost concentrat. Dintr-o scrisoare amuzantă aflăm că pe adresa lui din Berlin a primit o scrisoare de la librăria unde părintele său comandase o carte englezească de psihologie. *Am plătit cartea și i-am trimis lui Papalicu chitanța*. Amuzamentul scrisorii constă în faptul că datornicul indicat în scrisoare era Răzvan, ceea ce, evident, era o eroare. Alte scrisori sunt semnate de C. Noica și de Octav Oinicescu, prietenul cel mai devotat al lui Nae Ionescu, fiecare cu partea sa sporitoare la biobibliografia filosofului.

Autoarea a trecut totuși și prin perioade grele, cu dificultăți financiare, cum aflăm dintr-o notație din 1939, când Nae Ionescu avea domiciliu obligatoriu în vila sa de la Băneasa. *Sunt zile când mă hrănesc cu pâine, roșii, ceai, cafea. Locuies (într-) o garsonieră mică, port ciorapi mai ieftini decât servitoarea, nu mă duc la nici un spectacol și-mi merge mai prost ca oricând* (p.96). Era un mod de viață total diferit de cel cu care era obișnuită.

Nae Ionescu a murit tânăr la vârsta de 49 de ani, aceeași vârstă la care a încetat din viață și Vasile Pârvan. Casa de la Băneasa, cu imensul teren aferent, va fi cumpărată de statul român pentru a fi acordată Mareșalului Atonescu în baza legislației de atunci care prevedea că mareșalii au dreptul la o casă pusă la dispoziție de stat. La cumpărarea ei a fost respectată și cauza impusă de Mareșal ca să nu fie afectat în vreun fel bugetul țării. Soluția a venit de la instituția telefoanelor care a donat statului român suma de 20 de milioane lei special pentru cumpărarea acestui domeniu cu terenul și clădirile existente pe el.

Ar mai fi ceva. Volumul în discuție ne dezvăluie simțăminte calde și nediminuate ale celei ce i-a fost fidelă și jumătate până la moartea lui prematură. Dar Nae Ionescu? A răspuns și el cu aceeași vibrație și intensitate pasională la efuziunile Elenei-Margareta? Din carte nu ne putem face o idee în această privință, dar consultând volumul *Nae Ionescu, Scrisori și memorii* (Editura Muzeul Literaturii Române + Editura Roza Vânturilor, București, 2006) am găsit mai multe dovezi de reciprocitate a sentimentelor. Iată cum își încheia filosoful scrisoarea din 10 iulie 1914, de la Munchen: *Dragă Ilenuțo, eu nu mai pot să stau departe de tine. E imposibil; am și eu un suflet, de ce mi-aș bate joc de el, punându-l la o carantină dureroasă? A, dacă ai fi și tu*

aici! Dar vezi că nu am câștigat la loterie. La mine încă e mai explicabil: eu nu joc. Dar tu? Ilenuțo, de ce ești tu șireată și nu vrei să-mi spui că ai câștigat? Vrei să-mi faci o surpriză ai? Ilenuțo eu sunt cuminte, zău, și te iubesc, te iubesc îngrozitor. Dar ce vrei să fac dacă eu nu mai pot trăi fără tine? Astă-noapte te-am visat, eram unul lângă altul și obrajii noștri se atingeau; părul tău mă mângâia și te-am sărutat; am simțit cum te-am sărutat, Ilenuțo. E greu, e peste puterile unor oameni să se iubească așa cum ne iubim noi și să trăiască așa departe unul de altul. Te iubesc, Ilenuțo, lasă-mă să te îmbrățișez și să te sărut lung, lung și mult (p.99) De unde se vede că sentimentele circulau între ei libere și nezagăzuite ca-ntr-un sistem de vase comunicante.

Cartea este interesantă și pentru că restituie, din interior, prin pana celei care i-a fost cel mai aproape, imaginea unui gânditor de mare influență în România interbelică. Dar dincolo de reprezentarea nefastă creditată de multă lume (Nae Ionescu n-a avut numai admiratori) rămân câteva constante pe care Nae Ionescu nu le-a compromis niciodată: **credința, nația și familia**. Or, în această carte tocmai despre familie este vorba. Asupra ultimei certitudini tot Petre Pandrea ne lămurește: *Căsătoria lui foarte fericită timp de un deceniu și binecuvântată cu doi copii, s-a rupt pe drum. Se întâmplă uneori. Se poate întâmpla oricui. (...) Soția lui nu s-a mai măritat, a crescut copii, l-a venerat. Instituția a rămas în picioare (...) Și-a trimis copii (cu mama) în străinătate, la studii. Căminul a rămas în picioare. Efectele dezastrului au fost anulate* (Op.cit. p.526).

Aceasta e cartea. Un grupaj de secvențe în centrul cărora îl aflăm pe cel care, într-un anumit moment al istoriei noastre buimace, a dat ora exactă în cultura românească. A fost făclierul unei generații tragice, într-o istorie tragică - o generație cu destin de Port Royal, rămasă, în general, cu proiectele neîmplinite. Vântoasele istoriei i-a spulberat prin lume și le-a frânt idealurile, exact când trebuiau să-și împlinească misiunea de a impune trendul și conținutul evoluției românești postpostbelice. Mulți dintre ei au fost neutralizați, indexați, trecuți pe linie moartă, dar și mai mulți și-au lăsat oasele la canal și prin imensitățile Gulagului comunist. Nu s-au salvat decât cei care au luat drumul exilului, iar dintre aceștia puțini au mai dat întreaga măsură a posibilității lor.

Lucia PĂTRAȘCU

Nici vântul

La poartă, pe băncuță,
unde mereu stăteau
ai casei, pe-nserate,
atunci când oboseau,
la umbra unui vișin
ce-mprăștia cu rost
răcoare potrivită
și-un pic de adăpost,
azi stau și tot vorbesc
de bune și de rele
două femei...acolo,
vecine între ele.

E una mai bătrână,
cu o basma pe cap
și învelită toată
c-o fustă ca un sac.

Cealaltă-i mai sprintară,
că-i tinerică încă
și-ntruna-i joacă-n ape
privirea cea adâncă,
iar fusta-i cu volane,
mai scurtă și ușoară,
îi pare potrivită
pentru un ceas de seară.

Vorbesc și ele-ntr-una
și povestesc în șoaptă,
cum știm că se întâmplă
pe-acolo, pe la poartă.
Un vânt golan și șmecher
pe sub volan se joacă,
apoi se mai oprește
ca să asculte-oleacă,

ba despre Ionică,
ba despre alt băiat,
care-ar putea s-o ceară.
Că ea-i de măritat!...

Dar prea i-au scos ei vorbe
femeile din sat,
de n-o să mai apuce
să-și ia și ea bărbat!

- Ziceau că umblu-ntr-una!
Că nu prea stau la treabă!
Ce le-o păsa de mine?
Zău, nu știu cin' le-ntreabă!
Mai umblu ici și colo,
că n-o să stau să-mi vină
vreo pară mălăiață
la mine în grădină!

Aleg și eu încolo
și-ncoace, ca s-aleg,
care-i bărbatul bun,
că n-o să iau un bleg,
care să nu aducă
niciun bănuț în casă...
Doar vreau și eu pe unul
cu punga cât mai groasă!

Bătrâna, liniștită,
cu fusta strânsă bine,

nu poartă nicio grijă
la vântul care vine
și se mai furișează
pe sub volan la fată...
Ascultă...Înțelege...
Și-i spune înțeleaptă:

- Alege, măi fetico!...
Dar nu-i un lucru bun,
căci timpul fuge iute!
Și, nu știu cum să-ți spun,
Dar, dacă treci de-o vârstă,
nu mai ești tinerică,
și știi că poala fustei,
nici vântul n-o ridică!

Ciorapii și ghetetele

Doi ciorapi dintr-o pereche,
odihnind după-o plimbare,
stăteau lângă-o gheată veche,
cam murdară și se pare
cum că vorba e haină,
tot umblă cu dus-întors...
Ei, privind către vecină:

- Spune tu dacă-i frumos
să stea ea cu sora sa
și murdară și-ngălată,
de parcă nu le-ar păsa
că le râde lumea toată?

- Chiar se fac de râs cu totul!

Către gheată: - Noi cu voi
nu vrem să stăm împreună,
c-o să rădă și de noi
și, zău, dacă merităm
să primim așa ocară!
Ia, uite, ce albi suntem,
deși ne-am plimbat pe-afară!

Gheata neagră, ostenită
de cât a umblat pe drum,
tace...parcă-i ațipită
și vrea liniște acum,
dar nu poate, că n-o lasă
ei, ciorapii ticăloși.

Atunci a deschis o pleoapă
și-a grăit către făloși:

- N-aveți somn? Sau mi se pare
că sunteți prea odihniți?
Este drept că la plimbare
voi n-aveți cum să simțiți
nici noroiul de pe stradă,
nici pietrele de pe drum.
Stăteați în ghetuța caldă
ocrotiți... Și vreți acum
o ceartă să căutați?
Ați uitat unde eram?
Nu mai stăteați voi curați,
dacă nu vă apăram!

Și în viață deseori,
unii fac treaba murdară,
iar alții în gura mare
se tot laudă pe-afară...

Constantin BEJENARU

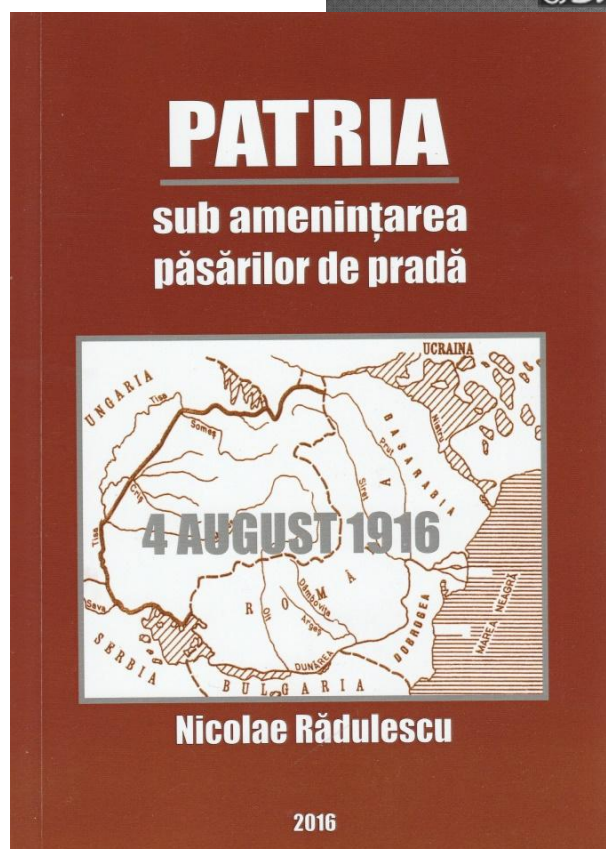
NICOLAE RĂDULESCU – SENIORU', UN SRIITOR POLIFONIC – SAPIENŢIAL

După ce în anul 2012 în „*Basarabia de la cotropire până la unire cu Patria Mamă*”, vorovea cu vădită amărăciune, har literar și remarcabil profesionalism istorico-științific despre destinul trist al Basarabiei, prof. Nicolae Rădulescu din Tulcea situează și pe mai departe în centrul preocupărilor sale intelectuale confluențele și convergențele între literatură și istorie, una dintre științele de vârf ale contemporaneității.

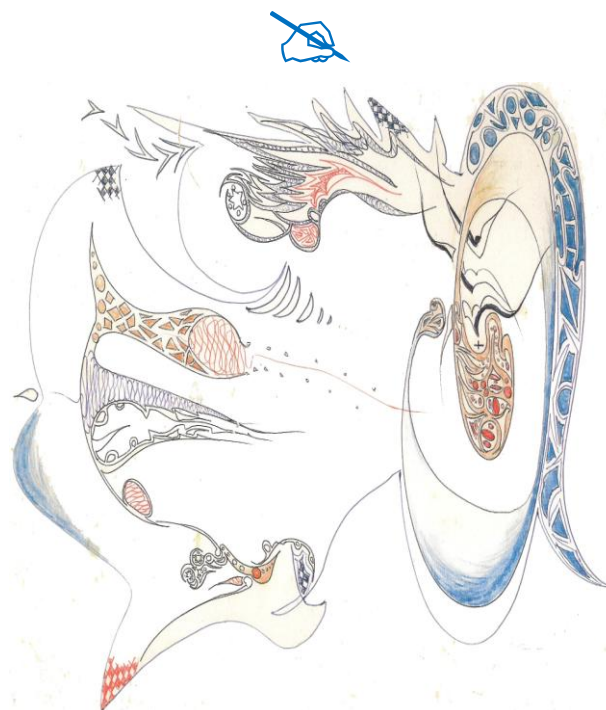
Privitor la autorul de față, care își lansează spre cititor o nouă și voluminoasă lucrare (peste 300 de pagini!) „*PATRIA sub amenințarea păsărilor de pradă*”, cuvine-se să reliefeze faptul că prezentul intelectual al scriitorului este polifonic-sapiențial precum trecutul tatălui Domniei Sale, notoriul scriitor, publicist Nicolae Rădulescu-Lemnarul.

Prin noua-i carte urmașul „Lemnarului” ne avertizează despre faptul că încă de la Aristotel ne-a parvenit reflecția potrivit căreia relația dintre *istorie* și *poezie* (literatură în general), prezintă nu numai concordanțe, ci și o incontestabilă deosebire. În timp ce istoria se ocupă numai de fapte petrecute, poezia imaginează și întâmplări posibile, care nu au avut loc în realitate. În același timp, poezia înfățișează mai mult universul, pe când istoria mai degrabă particularul. Astfel că prin cele 35 de capitole propriu-zise, dar și prin iconografie, capitolul auroral „*Exprimări ale reprezentanților literaturii române și ale oamenilor simpli din Basarabia care duceau jugul tiraniei rusești*” și, mai ales versurile populare precum acest divinissim „Cântec basarabean”: *Frunză verde cimbrisor / Du-te, du-te vântisor / Și treci Prutu' un-mi-i dor, / Și din casă-n casă umblă, / Umblă frate și colindă / Jalea noastră-a tuturor, / Fraților, surorilor / Că de-amu s-o isprăvit / Pe noi rusu ne-o robî / Și la moarte ne-osândit. / Osândi-l-ar Dumnezeu / Nici mai bine, nici mai rău / Decât numai cum știu eu...*, ilustrează fără îndoială că, astăzi, relația între realitatea faptului și transfigurarea lui literară se angajează în mod necesar din punctul de vedere al autorului în special, dar nu numai, pe traseul căutării de semnificații în actualitate, al integrării de sensuri noi care să nu trădeze însă sensul realității istorice. Toți trăim istoria, dar puțini o înțeleg în profunzime. Atunci vine cineva precum Nicolae Rădulescu care privește istoria, o înțelege și o face înțeleasă de mulți alții. Scriitorul restituie istoria figurând-o, adică transfigurând-o în ceva care nu mai e propriu-zis fapt trăit, ci este un fapt reprezentat care-i permite trăitorului faptelor trecute să înțeleagă scopul și sensul acestora.

Conștient că nimic nu este mai greu de prevăzut decât prezentul și trecutul apropiat, prof. Nicolae Rădulescu a avut și are constante preocupări de istoriografie științifică și literară, conturul și coloratura prozei sale istorice fiind profund autohtone, printr-o vocație transcedentală a cărei deschidere metafizică atestă cu asupra de măsură că a reușit să topească în creuzetul talentului său sonurile poeziei populare cu scriitura realist-bizantină, ca să zic așa, a personajelor ce-i populează cartea (Poporul român și Regina Maria detașându-se drept personaje divinissime) pe fundalul unei atmosfere deplin naturalizate

atât din punct de vedere literar, cât și al celui strict istoric. În ceea ce mă privește, adorator asiduu și perpetuu al poeziei fiind (pe care o resimt drept „submarin infraroșu al sufletului”), îi urez lui Seniorului Nicolae Rădulescu și un viitor intelectual polifonic&sapiențial într-un mulți ani lumină limpede și lină precum **steaua** care a călăuzit drumul magilor spre ieslea în care s-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos!

Mihaela GUDANĂ

Zbor de cuvinte

Azi n-am mai scris, doar am privit cuvântul.
El semăna cu pasărea din crâng:
Avea aripi și ochii cât pământul
Și-n glas purta iubirile în pâng.

Cânta frumos, în dorul de baladă,
Culeasă de pe unde-a colindat
O mai ascult și-n mângâierea caldă,
Cuvântul sta cu mine, n-a plecat.

Astăzi n-am scris, dar sufletul ascunde,
Un alfabet de vorbe scrise-n cânt.
Las pasărea să umble când aude
O melodie ce mă scaldă în cuvânt.

Copilărie

Cu chipul naiv, desenând joc și floare,
Am prins curcubeul din timpul de ieri.
Mă doare culoarea pierdută în zare
Și vraja tăcută sub care mă ceri.

Mi-e dor de copilul ce jocul cunoaște
Și poartă pe talpă șotronul pictat,
Mi-e dor de-asunzișul vacanțelor noastre,
Rămas azi pe uliți, de fugă lăsat.

Mirosul de iarnă zăpada ne-aduce
Și mersul la case, cu cântec și-nghet,
În palme simt banii și turta cea dulce
Și mâna buncii-i mereu drag răsfăț.

Mă-ntoarce în vreme tot gândul deodată.
Și azi sunt copilul lăsat în trecut!
Doar ochii păstrează visarea mea toată
Dar chipul naiv în trecut l-am pierdut.

Mările timpului

Ce mări nesfârșite prin ani mai aleargă,
Furtuni de neliniști se nasc deodat.
Oprește clepsidra, eu vreau să se spargă!
Și spune-mi că timpul din ea a plecat.

Să știm totdeauna că aripa ruptă
Mai poate să zboare, prin noi, dureros,
Și timpul din suflate goale se-nfruptă,
Mușcând din iubire mereu pân-la os.

Pe ceasuri de piatră ne calcă toți munții
Și geme plăcerea lăsată-ntr-un chip.
Port mările tale în inima minții
Și valuri albastre în ochi le preschimb.

Ce mări disperate se urcă-ntr-o noapte,
Pe colțul de lună ieșit la iubit?
Ce timp mai așterne nisipul în șoapte?
Când ochiul tău tace, eu ies la cerșit.

Cândva

Cândva, îți trebuiau
doar pași de nebunie,
să lepezi lumea toată
în palma unui dor,
să simți pe talpă mersul
și scrisul pe hârtie,
parfum de vorbă dulce,
din vers uluitor.

Cândva, te cufundai
în ploaia-nsingurată,
curgeau gânduri din ape
și peste mine valuri,
amestecai cu tine
și liniștea mea toată
când streșinile ploii
umpleau aceleași maluri.

Cândva îți trebuiau
doar ochi de mare-albastră,
puteri de piatră verde
din munte neștiut,
prindeai de-aripe zborul
în luna din fereastră,
și nebunia vieții
pășea-n necunoscut.

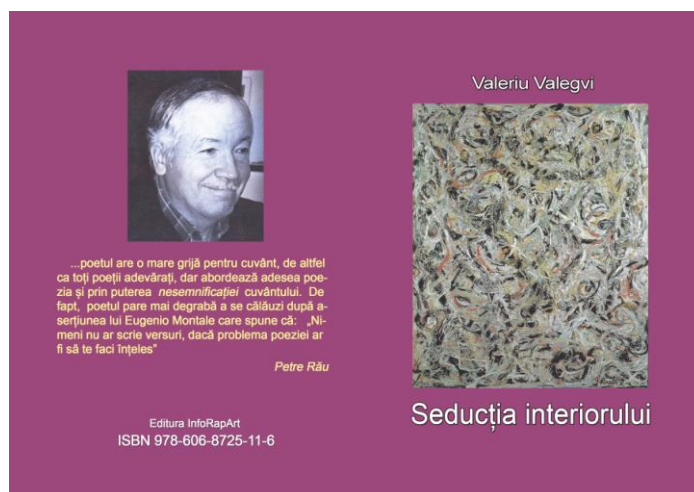

Adrian RĂCARU

Împărăția Poetului

Valeriu Valegvi – “Seducția interiorului”

Poezia e un pod între lumi, prin lectură sau prin profundă ascultare suntem invitați să trecem în altă dimensiune, acolo unde cuvintele sunt însuflețite și trăiesc alcătuind comunitatea frumosului care, iată, devine **“Seducția interiorului”**.

Seducția este o manifestare a existenței lui Dumnezeu...

“Omul este o ființă infinită, aspirația lui la infinit relevă elementul divin din om, este o mărturie umană a existenței lui Dumnezeu, nu numai a lumii”, spune Berdiaev în *“Împărăția lui Dumnezeu și împărăția cezarului”*.

Omul se întâlnește cu Dumnezeu doar în experiența spirituală. Poezia este în esență o experiență spirituală, dar și har al bucuriei de a trăi în dimensiunea întâlnirii cu Dumnezeu, și asta, evident, te seduce. Dar se pare, odată sedus, poetul Valeriu Valegvi devine seducător, un seducător paradoxal înțelept.

“Seducția interiorului” e Împărăția Poetului.

Academia Europeană a Societății Civile comunică:

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL de POEZIE

“RENATA VEREJANU” - ediția a III-a

Chișinău, Rep. Moldova, 1 mar - 1 sept 2016

Comunicăm potențialilor participanți:

-Festivalul Internațional de Poezie “Renata Verejanu” a devenit o frumoasă tradiție, iar desfășurarea acestui proiect nu poate fi stopată, indiferent de cine vine sau pleacă de la putere... Acest original proiect literar/cultural din spațiul Limbii Române se va realiza an de an, atâta timp cât îndrăgostiții de frumos vor căuta Poezia.

-Cei care doresc să se înscrie la ediția a III-a a Festivalului au posibilitatea să ne comunice direct, la sediul Academiei ESC din Chișinău, sau la adresa de e-mail: festivalnationalrv@gmail.com

-Primele ediții au dovedit că numele protagonistei garantează succesul acestui proiect prin care se promovează talentele neamului românesc și nu numai: poeți, declamatori, traducători, esești, compozitori, interpreți...

-Pentru a participa la Concurs, participanții din străinătate vor trimite online, astfel:

Secțiunea “Poezie de autor” - până la 5 poezii proprii, CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Eseu” - un eseu despre poezia Renatei Verejanu (max. 3 pagini A4 (despre o carte, un grupaj de poezie sau o poezie), CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Traduceri” - 1-5 poezii de ale poetei Renata Verejanu, traduse calitativ din limba română în oricare altă limbă, CV, 1-3 poze color

Secțiunea “Compoziție” - un cântec pe versuri de Renata Verejanu (în orice limbă), CV, 1-3 poze color. La această Secțiune materialele se primesc în perioada 1 martie - 1 iunie 2016

Secțiunea “Recital” - participanții comunică titlul poeziei din opera poetică a scriitoarei, pe care o vor recita în Concurs (ar fi un plus dacă se alătură și o înregistrare audio/video), CV, 1-3 poze color.

La primele trei secțiuni materialele se primesc în perioada 1 martie - 1 mai 2016. Fiecare concurent poate participa la maximum 3 secțiuni. La Festival pot participa cetățeni indiferent de: țara de origine, naționalitate, religie, stare socială, limită de vârstă.

Serviciul de Presă al Academiei Europene a Societății Civile, autorul și realizatorul proiectului

Simona BAZGA

Buzunare goale...

Am golit buzunarele doldora de vise;
Erau prea ticsite, de câte-am adunat:
Și iubiri, și cuvinte, speranțe ucise,
Și moda dragostei, ce-n grabă-am etalat.

Stratificate, amintirile din ele,
Pe toate-ntr-un târziu le-am răsfirat
Făurind, ca un meșter, puzderie de stele,
Să le sculptez, pe-orbite, chiar am încercat...

De timpul în care iubeam, le-am golit
Și le-am umplut cu secunde perene.
Nici azi, nici ieri, nîcîcînd nu am gândit
Că, prematur, uitarea-ntr-un noi, s-așterne.

Voi îndrăzni să le umplu, din nou,
Cu visuri ce, poate, vise au fost,
Iar tu, într-un colț, vei fi doar ecou
A tot ce-am trăit, desigur, c-un rost...

Se dezlănțuie cerul...

Se dezlănțuie cerul între 'nalt și abis,
Între gândul din minte și cel care-i scris,
Între ceasul amiezii și-al nopții târzii...
Se dezlănțuie cerul, peste noi și câmpii.

Ne spală ploaia, cu rafalele triste
De stropi, năucitori, luptând să existe
Peste pământul sec, cu drag să-l sărute,
Cerșetori de zâmbete, în iubiri nenăscute...

Se mînie cerul și bubuie-n noi,
Cu zgomot, de durere, că nu suntem doi,
Cu lumini orbitoare ce ochii străpung,
Când clipește a durere, și roaiele curg...

Strigă cerul, cu durere în glas:
"Îndreaptă-ți privirea, în timpul rămas,
Privește și vezi, în sufletul tău;
E multă durere și-un munte de rău..."

Cerul nu mai plînge, nici nu mai trăsnește,
Cu boabe reci și zgomot, el nu ne mai rănește;
Acum, doar, dezlănțuie un suflet curcubeu,
Trimis, drept răspuns, de bunul Dumnezeu...

Amalgam...

Din întâlniri și iubiri e construită viața,
Cu despărțiri și regrete, o năruim, treptat...
E ca un joc, de-a clovnul și paiața,
Și râzi, și plîngi, e jocul de jucat...

Plătim tribut, acestei vieți nedrepte,
Credem noi...Dar, Cel de Sus,doar, știe
De ce ne-ndoaie pașii, când urcăm pe trepte,
De ce ne stilizează surâsu-n agonie...

Amurgul e târziu, și-n triluri se întrec
Voioase-naripate, ce-și cântă bucuria;
Aș vrea să cânt cu ele, dar nu pot, că mă-nec,
Cu gândul ce m-apasă, aceasta-i utopia...

Se-ntoarce clepsidra către infinit,
Nisipul se pierde în marea cea mare,
Și nici nu știm, cât de mult am iubit
Fărâma de clipă, scăldată în soare.

Au rămas, tardive, părerile de rău
Ticăite în inimă, de un secundar;
În fața noastră se deschide-un hău
Din care vom ieși în mod arbitrar...

Ireversibilitate...

O floare de cireș atîrnă mereu
De nestinsa memorie-a sufletului meu;
Odată, cu timpul, ea se ofilește
Și inima mea așa o iubește.

În fiecare primăvara, de-atunci,
Pe dealuri sihastre și chiar peste stînci,
Floarea, ascunsă printre florile multe,
Înflorește pe-ascuns, inima-mi s-asculte!

Pe toate le chem, dar nu mai revin,
Îmi spun printre lacrimi, cu mare suspin,
Că, acolo,în munți, în dans se adună
Florile cireșului, mereu, împreună!

Acestea sunt clipele zilelor mele,
Ce s-au îngropat, rînd pe rînd,
În cerul cu stele...

Ieri și azi...

Ieri,
Era soare... acum, privirea în rece-mi inundă;
Era lumină... abia mai zăresc o scînteie plîpîndă;
Era cald... dar, pe buze îmi tremură frig,
E sinistru când nu m-auzi, deși te mai strig...
Era ceru-mi, deasupra, mult prea albastru,
Sfîșiat de goana năprasnică, a unui gând
sihastu...

Azi,
E liniștea pustie ce, cu singurătatea luptă,
E absența ta, mult prea neînteruptă;
E zi de mai, cu ploaie ce abundă-n pământ,
Cu stropi, imenși, de tăcere, ascunși în cuvânt;
E zgomotul pașilor, seci, pe trotuar,
E-al primăverii suflu înălțat în sanctuar,
E dezordinea-n minte, și-n suflet, și-n trup,
E prezentul trecut, ce nu pot ca să-l rup;
E un gând, un pix, o coală de hîrtie,
E ceasul trudit, ce bate-n agonie,
E clepsidra zdrobită de nisipul din timp,
E-necarea în visele unui nou anotimp...

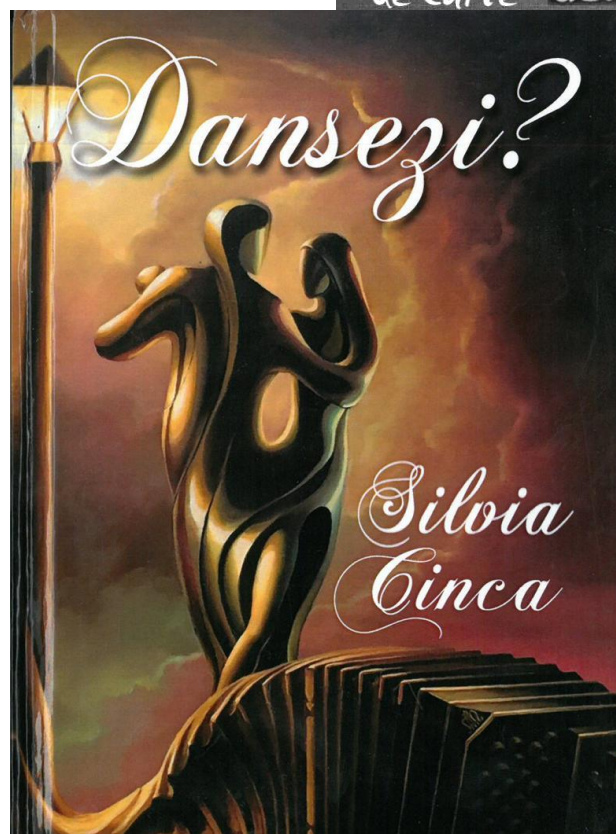
Gheorghe A. STROIA

**DARUL ÎNȚELEPCIUNII – STRĂLUCIREA ADEVĂRULUI
REVELAT****(Dansezi? – Silvia CINCA, SemnE, București, 2016)***Moto: Natura ploii este aceeași - și, totuși,
ea face să apară și spinii din mlaștină, și
florile din grădină – zicală arabă.*

În spectrul literar actual, abundă, din nefericire, mai mult ca niciodată, partea urâtă a vieții - dezamăgirea, lipsa de speranță și încredere, demotivarea, întunericul, necredința, frustrarea, deznădejdea, suicidul. Creatorul contemporan, indiferent dacă se exprimă în versuri, ori în proză, indiferent dacă "se produce" într-o piesă de teatru sau de film, "trebuie" neapărat să fie posesorul unui limbaj licențios, să însămânțeze, prin toți mugurii "creațiilor" sale, violență ori teroare. Din păcate, nu mai există o poezie a iubirii, a sufletului, o poezie care să ridice moralul, să înalțe, să împlinească visele frumoase ale omenirii, ci doar o ubicuă stare care afundă mai adânc în bezna neființei și a conflictelor interumane.

În acest calvar contemporan, grație unor suflete cu adevărat minunate, unor oameni destul de rari, Pământul mai primește încă lumina soarelui, mai beneficiază, încă, de clemența Divinității la nepieire, mai fac să strălucească pe cerul nopții astrele, a căror lumină trebuie să fie mai mult decât împăciuitoare. Un astfel de Om, de o blândețe și înțelepciune demnă de toată admirația, se dovedește a fi și **SILVIA CINCA**, scriitor, prozator, director, critic cinematografic, cu o activitate literară de excepție - străbătută iremediabil de o lumină rară, nepământească, s-ar putea spune. Din 1966, când a publicat primul titlu de carte, Silvia Cinca a scos la iveală, cu frecvență anuală precisă, noi și noi apariții editoriale, în limba română sau engleză, îmbogățind patrimoniul literar național.

Volumul **DANSEZI?**, apărut într-o prezentare grafică impecabilă la editura bucureșteană SemnE, în anul 2016, reconfirmă că scriitoarea Silvia Cinca este adepta romantismului-meditativ, miniaturile sale literare fiind scilpiri de prețiozitate prinse într-un filigran al gândurilor, rezultând scrieri pline de forță și pasiune, scrieri străbătute de filoanele de aur ale simțirii, prin care, dincolo de aspectele pur filosofice ale esențelor, scriitoarea reușește să se dovedească a fi mesagerul gândurilor frumoase, al stărilor de bine, al descoperirii cheii ce deschide poarta către fericirea și liniștea multvisată. În ultimă instanță, acest "miniaturism" literar este sticluța în care se țin esențele tari, așa după cum bine spune o zicere. Fiecare piesă din acest puzzle special, pe care autoarea îl dedică sufletului, este o confesiune, în care este revelată modalitatea inedită în care sufletul, doritor de pace lăuntrică și binecuvântare, întâlnește lumina divină. O lumină nu neapărat venită din exteriorul său, ci mai curând răbufnind cu putere dinspre interior. Fiecare ființă pământească este, încă de la conceperea sa, atinsă de lumina divină, degetul lui Dumnezeu dăruind viața, scânteia care, cu trăirea, se transformă în flacără, apoi în vâlvătaie. Fiecare instanță meditativă, căreia, prin puterea înțelepciunii, autoarea îi dozează dar îi și sporește frumusețea, este o poezie în sine. Din punct de vedere stilistic, deși sunt așternute în proză, toate aceste miniaturi

sunt de fapt poeme în proză, abundența de mijloace stilistice, predominant metaforele, hiperbolele, parabolele, multitudinea de epitete, conturează o poezie plină de sentimente înălțătoare, înnobilitoare, care îndeamnă la frumos, la condescendență, la o trezire din starea de apatie și nepăsare ce caracterizează lumea contemporană.

Lumina scrierilor Silviei Cinca este spectaculoasă, formată din mii de nuanțe și mii de arome, în această minunată alcătuire coexistând... **Cerul luminii, Lacrimile trandafirului, Macii, Timpul, Lumina nopții, Lacrimile planetei, Vorbele izvoarelor, Îngerul păzitor, Toamna rece, Iarna, Copacul, Planeta omului, Împlinirea, Ghiocelul, Speranța, Dansul nopții, Ceasul...** Îndemnurile autoarei sunt veritabile izvoare aforistice, din care curg, către sufletul cititorului, adevăratele nuanțe ale fericirii. Autoarea ne îndeamnă să visăm, cu o putere și o forță irezistibilă, fără să "conștientizăm" pur și simplu cât de mare sau cât de mic trebuie să fie visul, ci doar să visăm, pentru a căpăta forța de a-l împlini, să visăm cu bucuria copilului, pentru care nimic nu e imposibil și TOTUL devine realizabil: [Visurile]... **lasă-le să existe. Hrănește-le cu gândul dezvoltării. Lasă-le să crească. Visul e copilul care îți va aduce bucuria fără de care nu poți trăi**¹... În momentele de neliniște, când unele realități crunte ale vieții nu pot fi explicate (boala ori decesul cuiva drag), optimismul trebuie să învingă, pentru ca sufletul să poată fi mai ușor alinat, mângâiat de lumina divină a împăcării... **Nu disperați, suflete ale prietenilor noștri, nu lăsați răului să aibă firile voastre de îngeri, nu lăsați durerea să vă domine mintea**²... În aceste zile negre ale existenței, valoarea și instanța ce trebuie

(continuare în pag. 38)

să moralizeze și să aducă suportul necesar mersului înainte, rămâne îndubitabil **PRIETENIA: *Vezi ce ai pentru astăzi? Și găsește liniștea și dorința de a strânge lângă tine sufletele celor pe care-i iubești și-ți sunt alături. Aduni gândurile bune și le împarți cu grijă dorurilor tale***³... Sprijinul oferit luminii umane trebuie să fie însăși sursa luminii: Dumnezeu... ***Nu te lăsa copleșit. Pe scară uneori coborâm. Dar soarele e și atunci dătător de lumină, sufletul de adevăr și mintea de înțelepciune. Și atunci, și în orice secundă a vieții iubirea te va călăuzi și cu ea este Supremul Tată, al tuturor***⁴...

Pe lângă minunatele îndemnuri lansate către cititori, Silvia Cinca NU este doar idealistă, ci pe deplin ancorată în realitatea cotidiană, nefiindu-i deloc străine nedreptățile și inechitățile sociale, lipsurile și nevoile omului de rând, minciuna și ipocrizia celor "mari" care "conduc" destinele celor mici: ***E iarnă. E iarnă grea pentru unele suflete. E iarnă grea aici. Pentru oamenii care cunosc sărăcia. Și cei mai buni dintre ei cer Domnului sănătate și nu bani. Deși n-au cu ce-și hrăni copiii sau cu ce să le ofere o jucărie de Crăciun. E frig în multe case și Moș Crăciun nu trece pe acolo. Și cei săraci sunt mulți. Își drămuiesc câteva sute pentru a avea măcar pâine pe masa copiilor***⁵ sau... ***Dar nu! Trebuie să se știe că toate dorurile noastre sunt spre bine. Și toate se datorează răului interpus vieții noastre de duhurile distrugerii, de prădători, de fiare care se mai numesc simplu – HOTI***⁶...

În această penurie generală, ruga își întărește și reconfirmă valențele sale salvatoare, de împăcare cu sinele chinuit, dătătoare de pace și speranță. Se strigă puternic, precum biblicul rege David într-unul din psalmii câinței sale: ***Dă-mi, Doamne, viață să pot întoarce această lume. Pe cealaltă parte. Așa cum ar trebui să fie! Să-i sugrum răul și s-o fac victorioasă în lumina razelor de soare... Ia-mi mâna și du-mă spre izvorul dătător de viață, de unde voi da drumul adevărului și iubirii***⁷... Și pentru ca Omul să-și găsească un cuib în care să-și odihnească inima, unde să-și crească urmașii, de unde să-și culeagă seva rădăcinilor, Silvia Cinca rămâne, chiar și acum, uimită de frumusețile nepieritoare ale patriei inimii sale – ROMÂNIA... ***Aveam un gând care mă frământa, acela că peștera nu poate fi decât un mister al acestui pământ. Mister care nu poate fi dezlegat. Un mister al atâtor frumuseți și al unei vrăji care te cucerește de la primul pas***⁸...

Întreaga lucrare este străbătută de o încredere extremă în forța și puterea omului de a se trezi, iubirea și respectul pe care autoare i-l poartă în genere fiind pe deplin împărtășit, o încredere în ființa care are înlăuntrul său puterea de a renaște din propria cenușă, din propria durere, pentru a putea aduce și altora veste minunată, nu despre binele pe care-l primești în dar ori îl capeți fără să faci nimic, ci despre cel pe care îl poți construi, după dorința proprie, precum un refugiu al speranței. Scrierile Silviei Cinca sunt, așa după cum am spus, romantice, dar și meditative, în egală măsură. Ele sunt cu adevărat motivaționale, vorbele înțelept așternute peste sufletele-poieni, în ploi binecuvântate, conferă cititorului încredere în propria persoană, în prezentul și, de ce nu, în viitorul său. Dacă am alătura scrierile Silviei într-un curent de

sorginte meditativă-motivațională, atunci l-am menționa aici pe regretatul **Wayne W. Dyer**⁹, cu sublimile sale scrieri, un exemplu în acest sens fiind ***Power of intention***¹⁰. Sau, planurile ideatice din minunatele scrieri ale lui **Anthony de Mello**¹¹. În sfera națională, scrierile **Danaele Dumitru**¹² sunt și ele purtătoare ale îndemnelor la trezire și redobândirea fericirii, împlinirea visurilor, oricât de îndrăznețe ar fi ele.

Pentru minunatele gânduri așternute pe hârtie, pentru frumoasele experiențe de viață, ce i-au transformat scrierea într-un mijloc plăcut al căutării și regăsirii de sine, pe care SILVIA CINCA ni le împărtășește cu generozitate, autoarea merită un premiu - pentru calitatea sa de Om și pentru veleitățile sale de Înger, care dorește reinstaurarea BUCURIEI TRĂIRII oriunde în lume! Dacă ar fi să aducem un omagiu de suflet IUBIRII izvorâte din cărțile scriitoarei bucureștene, atunci i-am dedica autoarei, ca o sinteză a întregului mesaj al cărții, următoarele cuvinte: ***Am primit darul de a fi Oameni, pentru a putea deveni Îngeri ori de câte ori dorim, fără să ne doboare povara aripilor lor***¹³.

¹ Visurile;

² Pentru voi;

³ Zile mohorâte;

⁴ Vara;

⁵ Iarna;

⁶ De dor;

⁷ Ruga;

⁸ Pământ românesc – Peștera Meziad;

⁹ Doctor în consiliere și psihoterapie, scriitor american;

¹⁰ ***Power of intention*** se află în fază de proiect la editura Armonii Culturale, în traducerea valoroasei profesoare focșanene Virginia Bogdan;

¹¹ Una dintre lucrările de referință ale lui Anthony de Mello **Conștiința (Capcanele și șansele realității)** este tradusă în multe limbi ale pământului, varianta în limba română fiind semnată de Monica Vișan;

¹² Danaela este maestrul internațional reiki, dintre scrierile sale de referință enumerăm ***Izvorul iubirii, Jurnalul unui maestru...***;

¹³ moto-ul volumului ***Albastru glas de înger*** (Gheorghe A. Stroia), Ed. Anamarol, București, 2014.

TELEVIZIUNEA LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com

0722.410.597
0740.370.665

Stejărel IONESCU

marea adunare a strămoșilor noștri

Decebal însoțit de Marele Lup Alb
s-a întors în Cetatea de Scaun
de la Sarmizegetusa Regia,
și a dat ordin să se aducă bușteni din pădure
pentru Marele Foc de Taină
și pentru Marele Sfat,
a chemat oștenii, și a trimis solii
la cetățile din preajmă
Costești, Blidaru și Piatra Roșie,
și să le spună așa: mâine de dimineață
odată cu cântatul cocoșilor
să se formeze cete de daci,
câte douăzeci de la fiecare cetate
și să se prezinte de urgență
la Cetatea de Scaun,
fiindcă va fi mare adunare
unde se va auzi cuvântul lui Zamolxe
și se vor aduce întru aminte Legile Marelui Profet,
pe Marele Lup Alb la trimis
pe cea mai înaltă creastă a munților
pentru a da de știre celorlalți lupi
să înconjoare cetatea pentru a o păzi
de hoartele străine de cotropitori,
apoi a cerut să se scoată din puțurile adâncurilor
burdufurile de vin învechit de sute și mii de ani,
să se aducă din celelalte cetăți
cei mai grași berbeci
pentru a fi sacrificați pe Altarul Luminii
la miezul nopții odată cu ploile de stele
care vor anunța întoarcerea celor plecați spre
eternitate,
a scos din adâncurile pământului
unde nu mai intrase de mii de ani
tronul pe care a fost încoronat Zamolxe

și la așezat în apropierea focului
așteptând primul cântat al cocoșilor,
luna încă nu trecuse de vârful brazilor
când Marele Lup Alb
a și dat semnalul de adunare,
primul cocoș a și cântat
parcă trezit din somn de urlatul acestuia,
pădurile vuiau și trosneau
se auzea clipocit de ape
iar izvoarele șiroiau spre vale,
oștenii intrau în cetate,
focul se înălța până în vârful brazilor,
focul trosnea, berbecii plângeau sub lama
cuțitelor,
de pe altarele morții
sângele se prelingea spre rădăcinile
pământului.
v-am chemat aici să vă aduc la cunoștiință
ceea ce trebuie să faceți la întoarcere în
cetățile voastre,
de acum acestea vor fi legile după care vă ve-ți
ghida
Legile Marelui Spirit Zamolxe,
fiindcă el și numai el este spiritul
și scânteia trimisă de Dumnezeu,
luați de mâncăți, luați de beți
fiindcă aici vor sta trei zile și trei nopți
și ne vom sfătui
despre ceea ce trebuie să facem,
știți cu toții că țara este în mare primejdie
și de aceea ne-am întors ca să o ducem înapoi
acolo unde îi este locul,
cea mai mare primejdie sunt percepțele
religioase anoste,
destrămarea culpabilității,
cercetările zeilor noștri confirmă
întoarcerea spiritelor,
nu mai există o recunoaștere
și o cunoaștere de sine,
chiar că îmi este și teamă
fiindcă mulți au uitat să mai propovăduiască
iubirea,
nu mai există înțelepciune,
suferința poporului e prea mare,
vinovăția și furtul este un mare păcat,
au ajuns să ne fure chiar și energia, și asta ne
doare,
să ne căutăm fericire, fiindcă omul e creator
precum Dumnezeu va trebui să și-o găsească
pe parcursul acestei vieți,
dacă ne vom ruina înțelepciunea
ne vom paraliza puterea
și ne vom întoarce înapoi în moartea din care
am venit.

Guillaume APOLLINAIRE**Clotilda**

Anemona anacolia
În grădină răsăriră
Unde-n somn melancolia
Dragoste dispreț respiră
Vin aici și-a-noastre umbre
Ce cu noaptea or să piară
Soarele le face sumbre
Și cu el au să dispară
Zeitățile din ape
Lasă părul să le curgă
Tu să urmărești de-aproape
Umbra scumpă-n seara murgă

(traducere de Mihai Beniuc)

Brândușele

E lunca veninoasă, când toamna e-n declin.
Cireada paște iarbă,
Dar paște și venin -
Brândușe înflorite ca cearcănele grele
Iar ochii tăi se aseamănă cu ele:
Sunt cenușii ca toamna ce curge peste lume.
De ochii tăi mă-nveninez anume.
Gălăgioși copiii vin de la școală-acum -
Se aude muzicuța departe nu știu cum.
Culeg brândușe - mame cu multe fiici aproape,-
Iar la culoare-ntocmai ca ale tale pleoape
Ce tremură ca floarea-n dezlănțuitul vânt.
Domol păstorul cântă, înfiorat și blând.
Și-ncet-încet cireada, cu muget leneș, lasă
pe totdeauna lunca veninoasă.

(traducere de Dumitru Matcovschi)

Vitam impendere amori

În ramă sticla e zdrobită
Un cântec vag tremurător
Tot între zvon și gând ezită
Între trecut și viitor
O! tinerețe părăsită
Ca o ghirlandă veștejită
Vezi vine-un anotimp din zări
De-nțelepciuni și remușcări.

Clar de lună

Melifluentă lună cu buze de nebuni
Gurmande-n noaptea asta sînt burguri și pășuni
Pot bine aștrii-asemeni albinelor să fie
Din mierea luminoasă scârbind rău bolți de vie
Căci orice rază-a lunii căzându-le din cer
Prea dulce lor o rază-i de miere-n spalier
Or eu ascuns concep ah! prea dulce aventura
Și teamă mi-e de acul de foc de-albină-Arctura
Ce raze dezolante își lasă-n mâna mea
Și rozei vînturilor lunara miere-și ia.

(traducere de Mihail Nemeș)

Rabindranath TAGORE**Călătorul**

Timpul călătoriei mele este lung;
calea pe care o am de străbătut este fără sfârșit.
Am ieșit pe aripile primei raze de lumină
și mi-am urmat drumul prin singurătățile lumilor,
lăsând urma mea pe atâtea stele.
Calea cea mai lungă mă aproprie cel mai mult
de tine
și modularea cea mai întortocheată este tocmai
cea care duce
la perfecta simplitate a acordului
Călătorul trebuie să bată la toate porțile înainte
de a ajunge la a sa.
Trebuie să rătăcim prin toate lumile din afară
pentru a ajunge în sfârșit la templul cel mai
lăuntric.

Lăsat-am ochii să rătăcească departe, înainte
de ai închide și de a spune: Tu ești aici.

Această întrebare, această așteptare
se topește în lacrimile a o mie de fluvii și
cufundă lumea
sub valul acestei certitudini: Eu sunt.

Când ea trecu pe lângă mine...

când ea trecu pe lângă mine cu pași repezi
m-atinse cu poala rochiei, ușoară
din neștiuta insulă a unei inimi
răzbi un suflu cald de primăvară
o falfăire și-atingere de-arpă
mă netezi și dispăru-ntr-o clipă
ca o petală fragedă de floare
ce-o rupe și-o învolbură o boare.
căzu pe inima-mi ca un suspin
al soldului în foșnet lin
și ca o șoaptă moale a inimii sale.

Cititorule, cine ești tu...

cititorule, cine ești tu oare
care-mi citești poemele acestea
și după o sută de ani?
nu-ți pot trimite nicio singură floare
din belșugul acestei primăveri
niciun singur licăr de aur
din norii de-acolo, împurpurați de lumini...
deschide-ți larg ușile și privește afară!
din propria ta grădină în floare
culege-ți doar miresmate aduceri aminte
de flori pieritoare
cu o sută de ani mai 'nainte.
și-n bucuria inimii tale să simți
bucuria vie care-ntr-o primăvară
cu zori diafani
a cântat și vocea ei veselă
și-a rostogolit-o și peste o sută de ani.

Coriolan PĂUNESCU**Renunțare**

Eu azi nu mai vreau să trec strada
deși toate în jur au chipuri de om
în iubire cioplindu-și pururi triada
păstrată-n casete de jad și de crom.

Singur rătăcind pe pânze și-n spații
voi trece învăluit de mantia stelară
ca să mă lepăd de stridente vibrații
de tot ce-i străin în lumina de-afară.

Iată-mă gravitând pe-a lumii orbită
ca un spiriduș intrat în mecanica ei
retrăind visarea-n viul eter tănuț
în galbenul vifor al miresmei de tei.

Voi pleca cândva pe argintul cărării
cu mestecenii dalbi și frunzele verzi
închis în turnul înalt și magic al serii
ca o aripă ascunsă-n aprinse zăpezi.

Târziu suflând într-o veche trompetă
strig că lumea e gata să iasă din rând
și că pe-o stradă vie târziu o flașnetă
dăruiește sens nou răzvrătirii cântând.

Urcarea îngerilor

Te uită, te uită prin arhaica fereastră
și vezi că noaptea îngerii cântă în cor
ademeniți de-o galbenă lună sihastră
ce cheamă-n străvechea idee de zbor.

Iată că din codrii sumbri vine o boare
izvodită alchimic din crengi de brădet
fiindcă dorul de lume se ivește în zare
prin lumina confuză de secol suspect.

Norii așează stele de veghe pe culme
și se tânguie rătăcind pe mari înălțimi
zdrobindu-și memoria-n sfinte fărâme
când din cer coboară aprinși heruvimi.

Și uite cărarea trece în noapte cu lună
urcând în punctul prevestitor de nimic
cineva emigrează prin galaxia bătrână
și strigă că spațiul din clipă-i prea mic.

În urmă roiul de îngeri în etern se aude
și substanța li se agită în celula genom.
Într-un târziu nasc fructele florilor nude
ca să treacă prin lume în chipuri de om.

Singur

Instabila vreme tot mai greu apasă
ca o negură pe trupul meu subțire
alungând din lume doruri de iubire
reintrate-n inimi pe un ochi de casă.

Și în lumina lunii, galbenă, cochetă,
se prefiră către-ntinse laturi drumul
unde duce vântul vorbe cu duiumul,
și îmi răscolește rana mea suspectă.

Rătăcind în cenușiul zorilor de iarnă
străjile ne strigă că e liniște și-i pace
și aud cum ceasul nopții se întoarce
în orașul unde plouă de o săptămână.

Cu pași rari, pe-aceeași veche stradă,
în penumbra tristă a multor felinare,
trec ducându-mi pelerină pe spinare
iar pe urme îmi vine propria iscoadă.

Punct și de la capăt

Flăcările se încing în pietre sfinte
noaptea arătând intactele comori
grav ascunse în lumea de cuvinte
care zboară prin cohorte de nori.

Noi vorbim de o trecere în goană
ori de sacrul foc ce vine din pământ
când stăm liniștiți lângă o icoană
ascultând în suflet zbatere de vânt.

Iată, țarina în ziuă cum se încinge
făcând din planetă un arid cuptor
și din lumea-ntreagă se răsfrânge
turbion din gânduri ardicat în zbor.

Iar dacă, la o ultimă spirală am ajuns
ne ostoim și setea care ne-a fost dată
și aflăm că fierul sorții ne-a străpuns
din lanțul genezei scăpătând pe roată.

Întrebările zilei

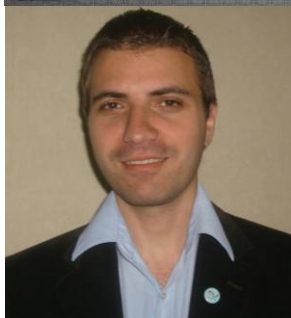
Și, Doamne, pe unde astăzi ne umblă
ucișii paltini de un tot mai crud destin
cu tresărirea albă a stelelor din umbră
ce-n ample zodii din purpură ne țin?

Și unde ne mai poartă azi sfielnic cinul,
indus în grele suferințe și-n recile nevoi
de care râde iar înavuțindu-se străinul
lăsându-ne în toamna ce-a murit în noi?

Vor mai ieși cei lași și-aroganți prin lume
când știm că relele ne vin cu tinerii altoi
și așezați în mari străfulgerări de nume,
să umble-n rarii codri copacii și mai goi?

(din volumul "Planeta liberă și sumbră" în curs de apariție)

Dan VEREJANU

Metafora - comunicarea dintre conștient și inconștient

"Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină" - Lucian Blaga

Deschizându-și drumul cel mai scurt către Divinitate, Lucian Blaga din propria-i experiență a constatat că anume **crearea metaforei**, esența creației, e **comunicarea cea mai productivă** dintre conștient și inconștient, sau chiar **rezultatul** acestei comunicări. Filosofii antici au numit această comunicare **inspirație**. Poeții contemporani i-au zis: **al cincilea anotimp**. Căutările noastre au fost determinate de cele "mai puternice motive ce conduc la artă și știință", care "îl alungă pe omul sensibil din existența personală în lumea contemplării obiective și a înțelegerii [1, p. 33]. Adevărată revelație a cercetării liricii și filosofiei blagiene ne-a prilejuit-o credința în primatul metaforei, generate de **comunicarea dintre conștient și inconștient**, concepție care se cere potențată acum.

De la **metaforele plasticizante și metaforele revelatorii**, propuse de Lucian Blaga în **Trilogia culturii și Metafora - comunicarea dintre conștient și inconștient**, funcție gnoseologică și concepție cheie în studiul nostru, nu e decât un pas până la **misterul existențial „centru” al filosofiei**. Din mulțimea de eseuri filosofice adunate în trilogii, în **Geneza metaforei și sensul culturii** Blaga se simte pe deplin îndreptățit să cerceteze și pe verticală, și pe orizontală, și să divulge sincer formarea sa germană și simpatiile pe care, iată că și peste decenii, le propune generațiilor viitoare: „În literatura universală credem că numai anevoie se va găsi un al doilea exemplu atât de probant, care să ilustreze cu aceeași forță ceea ce afirmăm despre caracterul metaforic al limbii poetice în sine și în totalitatea ei,” susține Blaga în **Geneza metaforei și sensul culturii**, - decât poezia germanului Holderlin”. Subliniem încântarea poetului român față de poetul german, versurile lui Holderlin "contaminează și pătrund cu "fizica" lor", prin "ritmul și prin poziția cuvântului în frază, prin neobișnuita clădire sintactică", întrucât aceste versuri "sugerează irezistibil și cu o putere fără pereche melancolia spiritualizată, suferința și înțelepciunea sublimată a poetului". Analiza creației poetice a scriitorului german denotă poziționarea lui Lucian Blaga la nivelul propriei conștiințe de sine, recunoașterii sale la nivelul propriei **puteri creatoare**. Apreciind „vraja și prestigiul” lui Holderlin, vorbind despre filosofia existenței și spiritul veacului, **Lucian Blaga vorbește despre Lucian Blaga**. Încercând a face o radiografiere a operei filosofice blagiene ce ține de intențiile autorului de a **lărgi semnificația metaforicului**, ne-am propus actualizarea percepției. Aceste intenții blagiene le găsim anume în **Trilogia culturii și Trilogia cunoașterii**, devenite în timp tropi nespuse de actuali.

Bucură actualitatea afirmației blagiene că **„metafora s-a iscat odată cu omul”** „din moment ce omul

Poetul și filosoful Lucian Blaga

și-a declarat „omenia”, ca structură statornică și ca mod existențial imutabil, felul metaforic există cu aceeași persistentă intensitate, cu aceeași stringență declarată, ca și omul însuși” [1, p. 357]. Or, **geneza metaforei coincide cu geneza omului**.

După unii exegeți, cu prilejul tipăririi „ediției definitive”, s-a putut mai bine aprecia „importanța excepțională a operei lirice postume a lui Blaga”, care „o poate ține în cumpănă pe cea antumă” [2, p. 19]. De fapt, poezia antumă se constituie din cele șase volume, **Poemele luminii** (1919), fiind plasat sub semnul „**panismului**” espresionist, **Pașii profetului** (1921) - al „chiotului” existențial ai gesticulației enorme, **În marea trecere** (1924) lirica lui Blaga se înnegurează, pe când în volumele perioadei diplomatice: **Lauda somnului** (1929) și **La cumpăna apelor** (1933) lirica blagiană pătrundându-se de o „**tristețe metafizică**”, declarată eremendabilă, întrucâtva înseninându-se în imaginile din **La curțile dorului** (1938). De o **tristețe metafizică** e pătrunsă **existența creatoare**, astfel destăinuindu-se lumii, prin **ființele somnului**: „Noapte. Urnirea orelor / Se-mplinește fără îndemn./Taci – arătătoare se opresc / Suspinând pe ultimul semn./ Subt porți ființele somnului / Intră – câni roșii și griji./ Pe uliți – subțire și-naltă / Ploaia umblă pe cataligi. / Vânt vechi și lung între ziduri / Mai scutură luturi și fier./ Mari semeni de altădată / O clipă s-arată și pier.” (Oraș vechi).

Această relație dintre **conștient și inconștient** cărei noi îi zicem **comunicare** ce naște **metafora**, la diferiți exegeți poate să poarte alte nume. Posibil că prin **corespondență tacită** academia-

(continuare în pag. 43)

nul Mihai Cimpoi presupunea aceeași comunicare: "Este o corespondență tacită la Blaga, între increatul cosmic și increatul psihic, între cripticul și fanicul fenomenologic și cripticul și fanicul sufletesc" [5, p.64]. Având ca matrice stilistică "cerul înalt al transcendentului căutat", lirosorul coboară în minele gândului, pe urmele rădăcinilor cele mai năstrușnice, și "cu viața mai veche decât istoria omenească" sfărâmand roci tari ale inconștientului, astfel "adâncurile obscure sunt scoase la suprafață, se expun ostentativ vederii, spiritualul cedează locul biologicului, glasului sângelui, viului supus voințelor oarbe sub semnul unei vrăjitorii universale" [5, p.64].

"**Tristețea fundamentală**" care însoțește demersul liric al lui Blaga, din poemele scrise și publicate în perioada de activitate diplomatică (dacă e să-l parafrăzăm pe Eugen Simion), în timp ce se "*profețesc prăbușirile*", și "*sfârșesc în sânge cuvintele*", și undeva "*se trage la sorți cămașa învinsului*"... - în majoritatea poemelor din **Lauda somnului**, **matricea stilistică** nu e depresivă și mesajul nu ia calea disperării. Fiecare poem citat e o "asumare", o "cuprindere", o "filosofie" aparte. Lucian Blaga încearcă să ne vorbească despre noutățile pe care le-a aflat de la colegii "diplomați" de la alte ambasade, unde încă în 1929 se cunoștea deja despre viața extraterestră, se știa că "**umblau mașinile subpământeste**", pe anumite case "antenele pipăie spații/cu alte graiuri și alte vieți" și "intercontinentale zvonuri electrice" (ceva asemănător cu Internetul)...toate cunoscute de Blaga din noutățile și știrile diplomatice, dar totuși "mistreții", cei de prin pădurile de lângă Lancrăm, sunt cei care "deschid izvoarele": "*Umblă mașinile subpământeste. În nevăzut peste turnuri / Intercontinentale zvonuri electrice. / De pe case antenele pipăie spații / Cu alte graiuri și alte vești. / Semnale se-ncrucșează albastre prin străzi. / În teatre strigă luminile, se exaltă libertățile insului. / Se profețesc prăbușirile, sfârșesc în sânge cuvintele. / Undeva se trage la sorți cămașa învinsului. / Arhanghelii sosiți să pedepsească orașul / s-au rătăcit prin baruri cu penele arse. / Danțatoarea albă le trece prin sânge, răsând s-a oprit / Pe-un vârf de picior ca pe-o sticlă întoarsă. / Dar sus, la o mie de metri înălțime, spre răsărit / Stelele își spun povești prin cetini de brazi / Și-n miez de noapte râtul mistreților / Deschide izvoarele*" (Veac).

Rădăcinile blagiene, coborâte în "adânc de tristețe", în permanență comunică și ține strânsă legătura de contact cu "albastru înalt și spiritual". Constatăm în opera lui Blaga că cele mai adânci profunzimi le deține sufletul omenesc ale cărui rădăcini duc în adâncimi a sute și sute de generații, în sufletul comun al generațiilor. Anume la aceste adâncimi se produce comunicarea dintre conștient și inconștient, comunicarea metafizică, comunicarea transcendentă. Anume la aceste adâncimi se găsesc cele mai cristaline și profunde izvoare spirituale – metaforele blagiene. Aici ele se adună spre a se naște sunt "bolta înaltă a transcendentului". Având rădăcinile coborâte până la aceste izvoare ale memoriei colective, în toată opera blagiană nu vom găsi nici o clipă în care **existența creatoare** să-și permită o "jertfă de sine". Existența creatoare își impune țelul, își trasează calea, își caută rădăcinile pentru ași asigura trăinicia, temeinicia, într-un cuvânt - adâncimile conștiinței. Apreciindu-le drept **Demonia rădăcinilor**, Lucian Blaga constată: "În comparație cu planta, rădăcina are un aspect demonic. Se simte din înfățișarea ei că ea este

eminamente organul efortului. Rădăcina este aceea care luptă cu substanțele, aderând și eliminând" [4, 94].

Lirosorul recunoaște că este în căutare: „caut, nu știu ce caut”, și cerul ca să-i răspundă, Lucian Blaga va repeta laitmotivul, într-o atmosferă melancolică de muncă monotonă de birou sau plimbându-se prin Berna, conform graficului de zi de zi: „*Caut, nu știu ce caut. Caut / Un cer trecut, ajunul apus. Cât de aplecată / E fruntea menită-nălțurilor altădată! / Caut, nu știu ce caut. Caut / Aurore ce-au fost, țâșnitoare, aprinse / Fântâni – azi cu ape legate și-nvinse. / Caut, nu știu ce caut. Caut / O oră mare rămasă în mine fără făptură / Ca pe-un urcior mort o urmă de gură. / Caut, nu știu ce caut. Subt stele de ieri, / Subt trecutele, caut / Lumina strânsă pe care-o tot laud.*” (Lumina de ieri).

Înscriindu-se „printre acei puțini gânditori care cred în destinul și în poziția excepțională a omului”, afirmație făcută în *Singularitatea omului* [1, p.491], ne vom întreba împreună cu filosoful de la Lancrăm: „Nu e destinul creator, cu sacrele sale rădăcini abisale, acea lansare măreață și de intenții revelatorii în „Non-imediat”, și pe urmă acele stavile transcendente ce i se opun, ceva specific uman, spre deosebire de particularitățile tuturor celorlalte ființe?” [1, p.492].

Lucian Blaga poetul, de pe pozițiile de diplomat își propunea să scrie în presa timpului: "*Ni-e sufletul spadă / De foc stinsă-n teacă*"... Chiar dacă focul e stins în teacă, **sufletul e spadă de foc**, chiar de nu taie, nu lovește, nu e ridicată, ci stă la locul ei, în teacă, spada e **spadă**, mai ales, **de foc**: "*Purtăm fără lacrimi / O boală în strune / Și mergem de-a pururi / Spre soare-apune. / Ni-e sufletul spadă / De foc stinsă-n teacă / Ah iarăși și iarăși / Cuvintele seacă. / Vânt veșnic răsun / Prin cetini de zadă. / Purces-am în lume / Pe punți de baladă. / Străbatem amurguri / Cu crini albi în gură. / Închidem în noi un / Sfârșit sub armură. / Purtăm fără lacrimi / O boală în strune / Și mergem de-a pururi / Spre soare-apune. / Râni ducem - izvoare / Deschise subt haină. / Sporim nesfârșirea / c-un cântec, c-o taină*" (Cântăreți bolnavi).

Descoperirile filosofice ale lui Blaga despre metaforă și locul metaforei în comunicarea dintre conștient și inconștient ar fi trebuit să aibă "semnificația însoțită de puternice rezonanțe a unei mirate „treziri”. Posibil că această **mirată „trezire”** nu a fost pe deplină, deoarece începuse cel de-al doilea război mondial, apoi veni un regim totalitar care nu avea cum să recunoască faptele lui Lucian Blaga, nu să mai fie capabile de o „**trezire**” **mirată**. „*Intru în munte. O poartă de piatră / Încet s-a închis. Gând, vis și punte mă saltă. / Ce vinete lacuri! Ce vreme înaltă! / Din ferigă vulpea de aur mă latră. / Jivine mai sfinte-mi ling mâinile: stranii, / Vrăjite, cu ochii întorși se strecoară. / Cu zumzet prin somnul cristalelor zboară / Albinele morții, și anii. Și anii.*” (Munte vrăjit)

Lucian Blaga ne sugerează și nouă încrederea că "Descoperirea **inconștientului** constituie un titlu de glorie mai ales pentru **filosofia naturii**, pe care au propus-o cu neasemuit patos diverși gânditori romantici, precum Schelling, Carus, sau poeți-gânditori pre-

(continuare în pag. 72)

Angi Melania CRISTEA

Zona securizată

Zilele mele sunt fragmente de meteoriți împrăștiate pe o zonă întinsă.

Păsări cenușii îmi ațipesc în palme
ca niște ore la solstițiu.

Mă așez pe o piatră rotundă, îmi aprind țigara de lună...
Câte stele vor mai clipi până îți
voi degusta dorul ?

Noptea câinii singurătății își mușcă
cozile.

Dragostea devine amară ca pelinul.
Ca un murg cu coama împletită
îmi dezleg nibelungii.

Hai, lasă nisipul să se verse în mare, ceas al lumii, ochi
verde, sticlos,
lubitul meu zidit din liniști aspre, maiestuos!

Sentimente de aer

peste mal de Dunăre câinii stau tolăniți
în fața crâșmei cu soarele după-amiezii în ceafă
s-a contaminat de verde lumea aceasta care tace
 silențios

prin orașe lumea pestriță rupe afixe
lipite de stâlpi
cu morți dispăruți chipuri scorjite de soare

deasupra orașului acesta cu femeile trușe zboară berze
nici nu ai bănuî că aici războiul a săpat tranșee în carne
niște riduri aspre în obraji luminoși
ca niște trandafiri de Kladovo

aerul se magnetizase devenise un fel de front
unde umbra mea se culca pe umbra ta /spin de apă/
ți-am întins mâinile pline de polen
să bei miere de aer pe malul stâng al Dunării trandafiri

Dragoste în cheia Sol

cerul este precum o capcană de cerbi în care ne prindem
inimile pe post de secunde
timpul cu aritmiile lui crește
/iederă de lună plină/

ne lipim torsurile curbate de
un zid alb și numărăm mere
ionatane

ca niciodată ne plouă în palme
este o foame animalică de infinit

îți întind cheia Sol scurg
neliniști pianoforte și mângâi un copac îndrăgostit

de ce te-ai depărta de ziua care
se scutură ca un câine ud pe trotuar?
aud cum inima ta invincibilă se lipește de
miezul pământului /rodie neagră/

Poemul Arlechin

am închis cuvintele cu niște
lei într-o cușcă
coama lor atinge norii iar zdrențe de silabe li
se scurg din gură
sângele roșu se zvârcolește pe podele
umplând crăpăturile dintre gratii
carcasa cuvintelor zace neagră
între leșuri de lei albinoși
îmi văd morțile desculțe cum se desprind din
mine cu mirosul lor de salcâm înflorit
le stropesc cu apă rece descânt de lună plină
și le rostogolesc spre cer

demonii lor și-au scuturat portocalii în livadă
nici moartea nu mai este rotundă
doar o cușcă spartă cu lei flămânzi
un om trist ca un arlechin și
mirosul de viață alb

Selfie cu moartea

Marginea de lume unde trăiesc are nevoie de
profeți ca de aer!
Aici se construiesc parcuri subterane de parcuri
ne-ar lua cu asediu imigranții.
În toate diminețile excavatoare
nivelează asfaltul, florăresele udă
bulevardele, iar birocrații citesc matrimoniale
online.

Dragostea este atât de aridă aici!
Cuiburi de berze populează suburbiile. Ziariști
feroce trag câte un fum
fix în fața biroului, în timp ce
la postul local primarul inaugurează un
eveniment.
SMURD-ul concurează cu DNA-ul
la capitolul promptitudine, iar
țigarii se mută pe
via Toledo.

Sărbătorile țin câte trei zile.
Orașenii beau vin de buturugă
păstrat în cămările de la bloc.
Biblioteca este deschisă până
la cinci, exact până la ora când
niște poeți
lansează volume colectiv
despre cum să fii artist într-un
timp când îți faci selfie cu moartea.

Ana Maria CHEȘCU

Documente consulare franceze-de Laigue și Wiet¹

Consulatul Franței din Galați

Galați, 31 Octombrie 1881,
Domnule Ministru,

Exceleța Voastră, luând în considerare interesul pe care Guvernul Republicii îl are pentru difuzarea limbii (și culturii) franceze a sprijinit școala, fondată la Galați, de domnul R.P. Pietrobono, autorizându-mă să-i remit, în mod excepțional, suma de 1000 de franci, prin depeșă timbrată emisă de către Direcția Politică, nr. 1, la data de 10 octombrie. Domnul Pietrobono m-a însărcinat să transmit Excelenței Voastre scrisoare anexată, chiar aici, prin care își exprimă toate sentimentele de recunoștință pentru generoasa decizie pe care Excelența Voastră m-a onorat să o îndeplinesc.

Primiți omagiul respectului pe care vi-l port.

Microfilme Franța, rola 63, f. 199.

Galatz, le 31 Octobre 1881,
Consulat de France à Galatz
Monsieur le Ministre,

Votre Excellence, prenant en considération l'intérêt qu'a le Gouvernement de la République au point de vue de la diffusion de la langue française, à soutenir l'école, fondée à Galatz, par le R.P. Pietrobono, m'a autorisé à lui remettre à titre de secours extraordinaire la somme de 1000 francs par sa dépêche timbrée de la Direction Politique, sous le no. 1, à la date du 10 Octobre. Le R.S. Pietrobono m'a chargé de transmettre à Votre Excellence la lettre, ci-jointe, par laquelle il a voulu exprimer tous ses sentiments reconnaissants, pour la généreuse décision dont Votre Excellence m'a fait l'honneur de me remettre l'accomplissement.

Agréez l'hommage du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Microfilme Franța, rola 63, f. 199.

Consulatul Franței din Galați

Galați, 19 Noiembrie 1883,
Domnule Ministru,

Eu am onoarea de a o anunța pe Excelența Voastră că dl. Percy Sanderson Consul General și delegat al Angliei în Comisia Europeană a Dunării urmează să plece de aici la București, unde va interima Legația, în timpul concediului de două luni, care a fost acordat domnului White. Dl. Vecqueray, vice-consul este însărcinat cu geranța consulatului General al Angliei de la Galați.

Primiți omagiul respectului pe care vi-l port².

Microfilme Franța, rola 63, f. 301.

Consulat de France à Galatz

Galatz, le 19 Novembre 1883,
Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'annoncer à Votre Excellence que M. Percy Sanderson, Consul Général et Délégué d'Angleterre à la Commission Européenne du Danube, vient de se rendre d'ici à Bucharest, où il remplira l'intérim de la Légation, durant le congé de deux mois, qui a été accordé à M. White. M. Vecqueray, Vice Consul, est chargé de la gérance du Consulat Général d'Angleterre à Galatz.

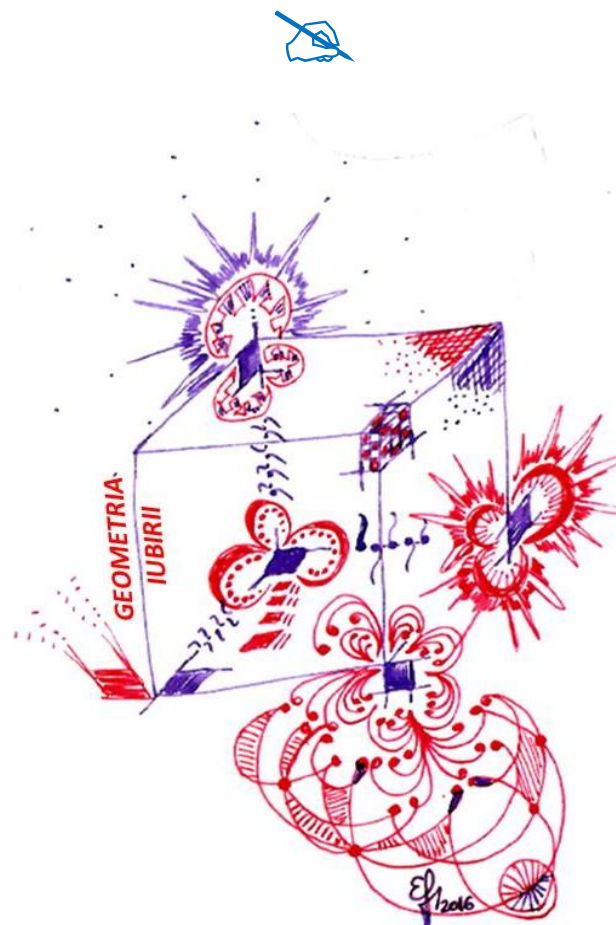
Agréez l'hommage du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

de Laigue

Microfilme Franța, rola 63, f. 301.

¹ Prin publicarea acestor surse se scot la iveală amănunte și informații importante din istoria Galațiului.

² Datorită inexistenței unei istoriografii, fiind primii care defrișează aceste arhive, nu putem ști în ce măsură putea exista un consulat general la Galați, în acea perioadă. Este posibil să fi fost doar pentru o perioadă scurtă de timp, sau să fie o greșală.

Nicolae VĂLĂREANU SÂRBU**Spiritul se generează pe sine**

Nu mai știu geometria în care se aruncă plase,
căutătorii de planete simt că există.
Rigoarea unor determinări pe harta cerească
se rupe de poftele întunericului.

Ce-i contradictoriu naște tot atâtea idei,
fructifică posibilitățile ajunse la amiază.

Eu cred că spiritul se generează pe sine,
chiar dacă suntem muritori, viața continuă.
Astfel ne prinde moartea ca un dat de la început
dar nașterea între coapsele timpului nu se pierde
ci se continuă ființarea.

După chipul creatorului sau nu, se deschid fante
asemenea soarelui nostru,
bulbul luminos al unui sistem.

Gândirea exersează, cu proprii ei ochi vede
drumul până la orice punct fix din univers.

Cuvintele se repetă-n tăceri ascunse

Se face lumină-n suflet când mă cauți,
ochii curioși te zăresc dintr-o dată,
orice umbră se mișcă subțire din încheieturi
când te apropii cu pasul de fulg.

Cuvintele se repetă-n tăceri ascunse.

Seara se așază pe fața ferestrelor casei,
privirile sunt străbătute de crepuscul și pleacă,
caii nopții n-au sosit încă pe pajiști.

Suave în mov brândușele adorm.

Păsările înnoptează-n frunzișuri, stau nemișcate,
întunericul alunecă printre clipe cu mirosul tău.

La ochi cineva-mi leagă o eșarfă,
o liniște cețoasă îmi pune pe umeri,
simt înlăuntru un fior de căldură,
aura celei ce a venit și se ascunde.

Noaptea se lasă dusă de nas,
fericirea se plimbă printre noi
cei cuprinși strâns în brațele goale.

Ce ne așteaptă parcă nu este
și prin carne-mi zboară fluturi de trup.

Trăiesc realitatea ca pe o iluzie

Prin noaptea răcoroasă trece îngerul somnului,
are arome de vis și lumină sub aripi,
între clipe își grăbește zborul și nu întâlnește
obstacole

doar grija să nu-mi tulbure liniștea.

El ocrotește permanent oamenii și mai ales copiii
îndepărtează spaima, teama de umbre și întuneric,
aduce pacea sfântă ca într-o zi la amiază,
înalță sufletul și luminează fața la icoane.

Odaia în care intră capătă căldura cu adieri ușoare
ce se simte ca o bucurie prin somn,
semenii toți cred că le strecoară-n suflet
dulcea odihnă și trupul devine imponderabil.

În inima mea se zbate îngerul vieții,
dragostea lui și dragostea mea sunt în floare

ca o pădure de salcâmi spre care se îndreaptă
albinele
și mierea curge în potirele de argint ale zilei.
Sângele se miruiește-n alveole cu aer curat,
timpul clocotește cu atâta putere-n voință,
în altare sfinții se roagă milostivi
și fiecare ne așteptăm la o binecuvântare.

Trăiesc realitatea ca pe o iluzie
și ajunge pe drumul spre deșertăciune,
numai târziul o ia înainte și rămân în urmă.
Clipele trăite intens devin vulnerabile și se scurg
risipesc energii într-o lume în care se suferă
pentru arderea lumânării și flacăra se stinge
ca un vis pe care nu ți-l amintești.

Mușcam nemilos cu gura din timp

Așteptam să mă nasc dintr-o dată
într-o limbă vorbită de frunze
departe de coastele flexibile ale mamei
din care m-am desprins înainte de a păși
peste alte lucruri pe care le învăț.

Mușcam nemilos cu gura din timp,
cuvintele mi se păreau o hrană sfărâmicioasă
cu nervurile înfipte între dinți.
Vedeam lumina înclinată și dulce
cum se absoarbe brusc în trup
și se risipește prin oasele albe.

Ca un sunet verical se ridică
strigătul rupt de cuvinte, îndepărtatul ecou
sosit pe sub cerul de vis în stele,
să vadă de ce moartea vine pe sărite
la oamenii de pe pământ.

Visele sunt inundate de lumină

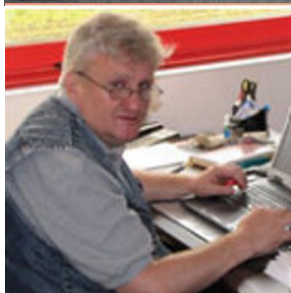
Noaptea nu-și mai înțelege întunericul obișnuit
și se plictisește de o apucă somnul,
visele sunt inundate de lumină
așa cum este inima femeii tinere,
care privește dintr-un balcon, bărbații în trecere.

Apoi se închide între pereții jupuiți,
fredonează un cântec melancolic și trist.
Un tablou strâmb pare să aibă o lacrimă-n ochi,
privește spre fereastra care n-a fost deschisă
niciodată
fiindcă nu dă spre stadă
și strada este singura care îndepărtează
singurătatea.

Luminile orașului se văd peste linia ferată
dorite cu o foame de dragoste.
Când vine cineva totul se transformă dintr-o dată,
femeia capătă o înfățișare de lup flămând
care s-a pierdut de prea multe ori în pustiu.

Are-n ochi o sclipire ce iese verde la suprafață
și se înalță mlădioasă pe picioarele lungi
ca o floare într-o zonă sălbatică
ce înflorește rar.

Constantin STANCU

Dialog în larg (Monica Pilat și Radu Ciobanu)

*Dialog în larg**, un dialog între Monica Pilat și Radu Ciobanu, o poetă, un prozator, o carte despre aristocrația spiritului. O călătorie imaginară în viața ca un dar, o călătorie pe corabia bucuriei.

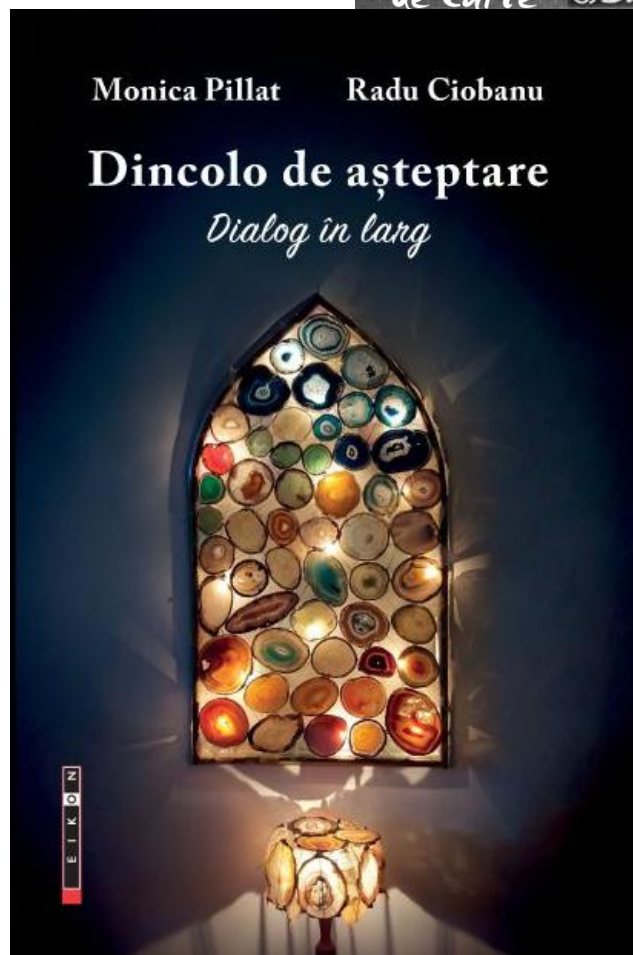
Monica întreabă, Radu Ciobanu răspunde, apoi întreabă și prozatorul pentru a înțelege cum se vede lumea dintr-o altă perspectivă. O carte care se citește cu plăcere, profundă. Cei doi sunt atenți la valurile care au venit spre ei, la cele care urmează să vină. O călătorie care cuprinde mai multe călătorii: una culturală, una în timp, alta în viața proprie, alta în viitor, alta între marile paranteze ale morților necesare. Călătorii care abordează existența din foarte multe unghiuri. Cei tineri pot avea ce învăța din acest dialog. Titlul cărții este unul provocator: *Dincolo de așteptare – Dialog în larg* -, Editura Eikon din București a lansat cartea în anul 2016 și putem afirma că este o carte eveniment pentru literatura română deoarece ne prezintă lumea literară prin cele mai solide valori. Cei doi iau lucrurile așa cum trebuie să fie abordate de un scriitor, nu se refugiază în experimente inedite, nu caută senzaționalul de doi bani, nu se refugiază în tertipuri de intelectuali de ocazie...

Călătoria începe cu *ora astrală*, cu febra pregătirilor, cu echipajul necesar, se stabilește țința călătoriei, cei doi se apropie de umbra lui Ulise, sunt interesați de misterul compoziției, de scrisul ca plutire... Idei profunde, interesante, viața fiecăruia se cucerește prin har, se pune problema naufragiului, a singurătății într-o lume suprapopulată, cei doi abordează comorile din adâncuri, cele greu de atins, apoi vine orizontul așteptării după veghe, după uitare. Viața poate fi privită ca o așteptare a omului înaintea altui miracol, care se va petrece în veșnicie. Arta și credința sunt mijloacele prin care această călătorie poate deveni posibilă în ciuda evenimentelor imprevizibile, a schimbărilor de paradigmă... Cuvintele celor doi sunt la cea mai înaltă tensiune spirituală, vin din maturitate, din lucruri experimentate sau din cele năzuite.

Citind cartea, descoperi lucruri care marchează umanitatea în general, omul așteaptă momentul potrivit, prielnic, el vine sau nu vine, îl poți rata sau nu, există și ora astrală care schimbă perspectivele, ora care depășește inspirația pe care o și presupune.

Prozatorul Radu Ciobanu mărturisește: „Da, începutul și sfârșitul sunt momentele cele mai dificile din orice proză. Întocmai ca în aviație, decolarea și aterizarea. Dar acum, în ce mă privește, intervine cea de a doua condiție a urnirii unei cărți. A numit-o cu o sintagmă cât se poate de proprie lui Marguerite Yourcenar: ‘a afla tonul just’” (p. 13).

Prinsă în siajul prozatorului, Monica Pilat ține să

sublinieze: „Există astfel un timp providențial al rodirii pe care așteptarea nu face decât să-l ocrotească” (p.15).

Creația văzută ca o călătorie, aduce surprize, pregătirea de plecare are ceva unic. Monica Pilat rememorează: „Embrionul așteptării crescuse în toți acei ani devenind nu o plantă, nu un copac ci o pădure, o pădure uriașă de anticipări...” (p.32).

Despre un posibil echipaj, Radu Ciobanu ține să explice: Toți trebuie tratați cu dragoste și respectul cuvenit. Membrii pot fi persoanele intime, cele apropiate cu adevărat, care fac parte din ființa călătorului, capabile să-l însoțească în târmurile paralele, sau personaje emblematice precum Hamlet, personaje venind din imaginația marilor creatori.

Monica Pilat nuanțează la modul sublim: „Amintirile, cărțile iubite, prezențele invocate alcătuiesc echipamentul/echipajul cu care pornim la drum. Va veni clipa când ne vom da seama că suntem în același timp căpitan, echipaj, pasageri și corabie și chiar mare...” (p.43).

Despre țința călătoriei prozatorul remarcă posibilitățile poetului de a trăi la liziera altui târm, aproape de nevăzut, de transcendent, de incomunicabil. La prozator lucrurile sunt mai concrete, mai palpabile, dacă nu ai lucrul dorit în țara ta, urmează să fie găsit în departele acela materializat de artistul curajos, plecat pe valurile vieții.

Tot acest dialog aduce un sentiment de confort spiritual, sunt implicați mari artiști, opere celebre,

(continuare în pag. 48)

personaje unice menite să facă lumea mai frumoasă. Cei doi ne prezintă un peisaj spiritual de excepție, călătoria devine *inițiere în aventura așteptării*. Dialogul dinamizează marea pe care ei călătoresc și ne acceptă și pe noi, cititorii. Lectura cărții aduce o stare spirituală de imponderabilitate pentru cei care tânjesc după frumos și armonie, după iubire și echilibru...

În această aventură, umbra lui Ulise provoacă, Monica Pilat remarcă, pe bună dreptate, concepția fatalistă a destinului, punctul de plecare și punctul de sosire sunt sub semnul coincidenței.

O etapă importantă a călătoriei spirituale este misterul compoziției, acel ceva divin care lasă o pecete pe textul prozatorului sau al poetului. Lumina care însuflețește cuvintele. Pornind de la *Filozofia compoziției*, eseul lui Edgar Allan Poe, și ajungând la *creative writing* ca exercițiu de creație pură, cei doi scriitori reușesc să găsească echilibrul dintre inspirație, muncă, semn divin în opera artistului care se ia în serios și lasă energia pe care o primește să curgă în cărțile sale, plus surpriza creației. Radu Ciobanu definește acest mister prin cuvintele lui Einstein: „Coincidența este felul lui Dumnezeu de a rămâne anonim” (p.105).

Călătoria tinde spre apogeu, scrisul ca plutire îi marchează pe cei doi. Monica Pilat afirmă elegant: „...eu asociez scrisul cu o ieșire în larg, având ca țintă neprevăzutul. De la primele mele volume de proză sau poezie, m-am așezat sub semnul plutirii” (p.113).

Ipoteza naufragiului apare în orizontul creației, face parte din aceasta. Literatura universală este plină de aceste incidente, atingerea țărâmului este frântă, supra-viețuitorii se topesc în magma timpului.

Venirea în lumea a Mântuitorului pune problema naufragiului, modul umil în care intră în zona joasă a pământului lasă o emblemă.

Mărturia pe care o lasă Monica Pilat este una menită să potențeze paradigma vieții:

Treimea cea de o ființă mie îmi relevă calea prin care Fiul, ca mesager al Tatălui inaccesibil muritorilor, se coboară în lume, împlânzește inefabilul, prin pilde și miracole, iar pe urmă, după asumarea pe cruce a păcatelor noastre din toate vremurile, se întoarce în nevăzut, devenind unul cu Părintele Său. Dacă nu ar reveni prin Înviere, la noi, am fi pierduți, dar El rămâne cu noi până la capăt în Duhul Sfânt (p.130-131).

Pentru Radu Ciobanu, în compensare, religia este efortul de actualizare a tradițiilor și ritualurilor pentru a se ajunge la un acord între rațiune și afecțiune, între îndoială și dorința de a crede, iar Biserica este locul unde omul își poate manifesta respectul pentru credința celorlalți, marcând identitatea fiecăruia.

Călătoria își are regulile ei, straturile prin care trec oamenii, inclusiv artiștii, iar la final se profilează *orizontul așteptării*...

Călătoria a răspuns prin două dimensiuni: ce poate descoperi omul și încotro se îndreaptă...

Radu Ciobanu mărturisește: „Eu mă simt acum mai proaspăt, mai înțelept și din nou interesat de ce mă așteaptă dincolo de așteptare. Nu e doar o sporire a tezaurului din adâncuri, ci a tonusului moral...” (p.191).

Monica Pilat recunoaște că a fost ocazia nimerită

pentru a face ordine în gânduri, pentru a elimina mărunțișurile zilnice, pentru a vedea dincolo de orizontul cotidian...

Cartea începe și se sfârșește emblematic cu aceleași versuri:

*Imense, în mine vă vreau, zări de lumină,
Chiar dacă pentru asta,*

Vreau să mor puțin... (Nicoleta Ciobanu, fragment din *Zborul lăstunului alb*, Ed. Excelsior Art, Timișoara, 2009).

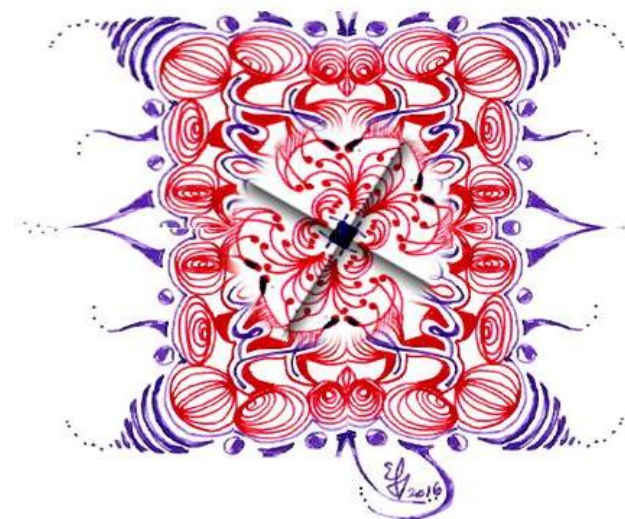
Viața are misterele ei, în plină călătorie, cei doi au simțit prezența celor dragi. Soția lui Radu Ciobanu a plecat într-o altă călătorie, iar absența s-a relevat prin partea spirituală a lucrurilor. Monica Pilat nu a uitat să dezvăluie faptul că a existat un moment în care Dumnezeu a vindecat-o miraculos, ca răspuns la credința omului...

Cartea începe cu prezentarea celor doi „aventurieri”, scurte note biobibliografice menite să familiarizeze în mod obiectiv cititorul cu viața și operele lor, pentru o ieșire din contur și pregătirea pentru după-amiaza bătrânului domn...

Putem concluziona citând-o pe Monica Pilat:

Am urmărit și eu odată unul dintre ultimele interviuri televizate ale lui Soljenițin, în care a vorbit despre încarcerarea sa ca despre cea mai revelatoare experiență din toată viața sa. El a mărturisit că, în mizeria și întunericul deznădejdiei, L-a descoperit pe Dumnezeu. „Nu aș fi ceea ce sunt astăzi, fără iluminarea lăuntrică trăită acolo”, a încheiat pe un ton biruitor (p.160).

*Monica Pilat - Radu Ciobanu, *Dincolo de așteptare - Dialog în larg*, Editura Eikon, București, 2016

Renata VEREJANU

Acest timp al iubirii

Am să las
acest martie cu surâsul și pâraiele sale
Să vă turmenteze ca un vin din orașelul subteran
Unde cosmonautul Gagarin a cinstit și...
a iubit trei zile la rând...
Și nici o securitate nu avea dreptul
să-l intimideze cumva
cu răsuflarea prin preajmă...
Am să las, precis, acel bilețel
Cu două cuvinte
Timide: „Îmi placeți...”
Am să las în istoria cotidiană
și un bârfitor
Care stă agățat cu ambele mâini
de numele cel mic,
Și un securist - ținându-se bine
de numele cel mare,
Și un copil frumos traversând Europa
Cu fulgerul zâmbetului său –
un ritual în plină dimineață...
Pentru cel mai sănătos creier...
Și de ce nu - am să las
Un număr enorm de evenimente
Pentru că mi-i dat să iubesc...

Făceți-vă comod

Cum aş permite
În jurul inimii dragi un zid
Sau la căpătâiul unui prunc
Un asasin ratat...
Plantele care au minte
Trăiesc în dormitoare
Și noaptea răs
Și se aruncă
La gâtul celui iertat
Și dragostea se face comodă

În oglinda de vis-a-vis
Eu nu cunosc nopțile sterpe
Nici oaspeți nepoftiți -
Eu vă iubesc și acum
Fiind conștientă că de mult dormiți.
Eu îmi îndemn deprinderile
Să se facă azi mai comode
Și aflu că unele deprinderi
Nu mi-au aparținut...
Acum o zi sau un veac
Unui brusture și unui...
Nu puteam să fiu pe plac
Și nici mie nicidecum să-mi placă
Nici puțin nici oleacă.

A trecut un vânt de toamnă -
Fă-te comodă, distinsă doamnă...

Care-i perspectiva, domnilor

Prea multă iubire -
nu mi-a adus nicio perspectivă:
În sălile de lux - nu am niciun bilet.
Strâng și împăturesc lacrimile în sugativă,
Să nu le împrăștiu plâng încet-încet...
Leg cu cei patru pereți o conversație,
Punem la cale niște probleme de stat.
"Europa Liberă" nu știe încă senzația:
Într-o metaforă modernă,
nu-n închisoare am stat,
Învelit cu basmaua plânsă de soare -
Șapte veacuri ferit de minciuni și trădare.

Astăzi îmi caut silueta în țesătura
De aer, bogat în oxigen medieval -
Frumoasă idee îmi astupă gura,
Mă-nșfacă și mă urcă pe-al izbânzii cal:

Nu-s în Moldova munți,
avem prea multe văi -
Să nu deie Domnul
să se umple cu călăi...

Făptură de om

Poți fi ninsoare. Pulbere fină. Rouă.
Târător ca omida. Atom ațipit. Dar păcat
Că ești orișicine, cum îți convine -
Și numai făptura ta de om n-ai păstrat.
Poți fi ochiul al treilea, roata a cincea -
Cum ți-i comod, surzând tăcut.
În chipul tău de om, cu spirit sănătos,
Să te reții - nu ți-a plăcut.
Și florile pentru iubită știi cât costă,
Facerea de bine arar o picuri din robinet,
Știut: nu te-ar indigna a mea ripostă,
Nu te-ar scoate din echilibru grija unui poet.
Tu, preocupat de tainice treburile, străbați -
Toamnă ploioasă, prin glasul de copii...
Ți se rotește cântul vieții, vertiginos mănă
De mita pe care s-o iei - nu întârzii...

(continuare în pag. 51)

Ovid CALEDONI

ORFEU, EURYDICE

Cânta. Și cântul era firea
și tot ce-nconjura durerea înflorită
se prefăcea-n azur. Menirea
era alta. Tăcerea chiar s-o curme
și orice drum se-așterne acum
ca lungi ștergere de lumină.
Atât a fost, doar, clipa. Neîmpăcată
cu sine. Mireasma ei se dăruie din plin,
naivă, în noaptea care-ncepe
să sune surdă, când ora se răsfață
trandafirică, ca zâmbetul din urmă.
O, de-ar fi numai umbra părerilor,
dar, cântul se aude, de departe, iar,
amiaza dreaptă se risipește-ncet
și fiecare, parcă, e undă și hotar
ce niciodată nu-l vor putea atinge.
Ea ține-n sine ziua să-și îndrepte pași
deasupra, când nu-i ocrotește steaua
ce-nchide zarea. Ei, rămași,
nu-și simt decât iubirea care-i și moartea lor.
Și teama crește-n el aripi de taină,
i-aude inima bătând sub veșminte,
atât de mult, că-ntreagă-n ceasul mut
mai limpede o vede și de cleștar o simte.
Păru că s-a oprit din mersul ei să prindă
și clipa scursă, odinioară, scut,
încât poetul își strânse-n mâini durerea
și cântecul se mistuie văpaie.

Și-același vânt în ei răsună noaptea
și inima le-o ține spre zenit.

ORA CREPUSCULARĂ

Simt, câteodată, că sunt pământ
necunoscut de nimeni și pe care
toți îl stropesc cu nădejdiile lor
și-n brațele lor murim fiecare.
Oamenii își pun urechea, muți,
s-asculte cum inima îmi bate.
O, ritmul inimii e viu, precum e vie
iubirea ce înalță făpturile toate.
Unii s-au lepădat, ca frunza de tulpină,
mi-au strivit pieptul că și acum,
când stau îngrămadit între ceruri și ape,
simt din adâncuri jaruri și scrum.
Câteodată, visez că sunt pământ
modelat, ca un cântec, de-o mână,
în noaptea venită de sub stele,
și rămân tăcut, lângă oameni, până
mă-nvinge ora mea crepusculară.
Și ritmul inimii e viu, precum e vie
iubirea celor mulți ce ne-au adus
lumina să ne-ncununeze iară.

Și, câteodată, simt că sunt pământ
ce curge printre degete, afară.

CEAS ÎN DESTRĂMARE

Printre noi e unul care pleacă,
mor copacii la răsărit cu fața
și pământul nu aude păsările
cu ochii arși de sete și-ntuneric.
Cineva stă lângă noi ca o-ntrebare,
aplecat, fără răspuns,
și tulbură zilele ca apele sărate,
cerul în el nisipurile vieții
măsurând, ca-ntr-o clepsidră, timpul
de la facerea lumii până îi trece
apusul peste creștet.
Întunericul s-a făcut lumină
să vedem, de departe, o cărare.
Dincolo de forme suntem
prag neatins, furtună și scut,
ori ceas în destrămare.
Printre noi e unul care rămâne,
rămâne mereu afară din lume
lângă copacii la răsărit cu fața,
străin, și fără nume.

CU OAMENII

Am mers cu oamenii de mână
de câte ori soarele mi-a fost grai
sângerat și peste punți răsărit,
și stele în mine, de rugină curățai.
În sân am ascuns cuvintele, ca pâinea
să le mănânce cei nou-născuți,
ele sunt ca firele de iarbă ude
sub seceră, când le ascuți
de gresia cenușie a gândului,

(continuare în pag. 51)

și pleci să te întorci mai viu
printre ai tăi, și ziua s-o păstrezi
ca pe-o podoabă, și târziu
lumina în prag să te ajungă.
Cineva a trecut, pasăre de pradă,
pe lângă pereții stacojii ai toamnei,
născut în toiul furtunii să cadă
orb, sosit cu noi din adâncuri,
și surd, când s-a desprins din el ora
tăcută, ca mugurii învinși
de somn, și înaintea tuturor.
Am mers cu oamenii de mână,
cer împlinit după semne că, poate,
n-au murit grădinile în noi
și nu ne-am vindecat umbrele toate.

NICI STELELE

La capătul ursitei de-am striga
nu ne-ar ucide privirea acelor
ce moartea n-au putut s-o-nvingă?
O, de câte ori Bun venit nu și-au spus
când numai stelele ciudate
să tacă știu. Plantele nu obosesc
când inima o țin în soare,
iar primăvara, cu atâta râvnă,
însoțește noaptea ca două mâini,
același fruct mirat îl poartă
spre singura lumină-ngăduită.
Cu ce ne-am depăși făptura,
zoriți de vântul roșu-al amintirii,
când cei ce-și aparțin, curând
nu vor mai fi la fel
și gândurile, poate, le strivesc
ca ierburile grase sub picioare?
Orice strădanie nu pare de folos,
abia auzim cum trece prin noi,
când orele își schimbă vadul
ce-a fost iubire și acum e lan
cu strigătul în oameni.
Am vrea izvor să fim în toate,
s-agonisim albastrul fără vină
și verdele zilelor de mâine
în colțurile lumii risipit,
încât nici stelele ciudate, vântul
nu ne-ar ucide cu privirea
la capătul ursitei de-am striga.

Zăpada se retrage-n vise

Uite cum zăpada se retrage
Și lasă buzele-mi fierbinți
Când tu îmi frângi privirile atente
De parcă-ai scoate bolțile din minți...

Uite, azi seara gerul a cedat...
Știu, tu m-ai iubit cu adevărat...

Un ger cumplit cum n-a trecut prin țară
De când eram copii... la primul sărut...
Dar nu-mi îngheață nicio picătură
A vorbelor pe care o iarnă le ascult...

Uite, azi seara gerul a cedat...
Știu, tu m-ai iubit cu adevărat...

Și urme clare, urme multe pe zăpadă
Aleargă către tine și cum să le opresc
Când inima e gata și să ardă
În flăcările gerului dumnezeiesc...

Uite, azi seara gerul a cedat...
Știu, tu m-ai iubit cu adevărat...

Vreau să stau de vorbă doar cu cei pe care-i iubesc

Lasă motorul pornit...
Se poate întâmpla să și pleci undeva...
Nu te grăbi să-mi oferi un credit -
La ce bun viziunile mi le-aș repara...
Surâde, să nu se sufoce trecerea zilei
Și ploaia când pleacă să nu-și ia
Păraiele, te ține cu pas cu ea -
Un pas ce frânează aluzii și perne moi:
Nu le-am folosit niciodată
Nici eu, nici noi doi...
Fantastice ploi... Și-au pornit motorul
Fără să plece în trecutul meu, apropiat -

Vreau să stau de vorbă
Cu omul care m-a apreciat.

Pierdută în oglinzi

Femeie sunt, pierdută în oglinzi,
Surâsul n-ai să-mi schimbi, și n-ai să-l vinzi.
Ți-i lene să mă strigi, deși mă duc
Din mugure în floare să ajung.
Nici nu mă mir - cu ora totul trece:
Și ochiul fost fierbinte - indiferent și rece-i.
Poate clipa domină veșnicia,
Risipindu-mi glasul, să nu-mi strigi bucuria...
Femeie sunt, pierdută în oglinzi...

Marian NENCESCU

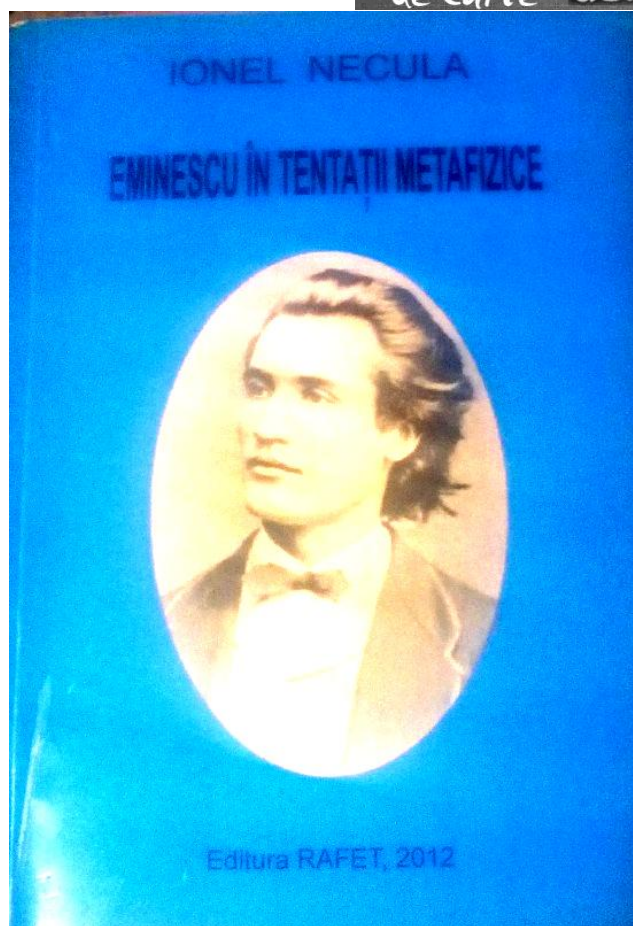
Eminescu și „ispita” filosofică

Studiind filosofia la Viena (1869-1872), apoi la Berlin (1872-74) pare cu totul firesc ca, în maniera epocii, Eminescu să se manifeste în toate privințele ca un veritabil *enciclopedist*, fiind realmente interesat de probleme colaterale obiectul cercetărilor sale – drept, economie, istorie, lingvistică, științele naturii – la fel cum procedau și profesorii săi de la Universitate (Voght, Zimmerman, Zeller sau Bonitz), cu toții înrâuriți de spiritul filosofiei lui Hegel, considerat drept unul din cei mai cultivați oameni din toate timpurile. Această viziune *enciclopedică* asupra științelor și societății, specifică filosofilor sistemici, l-a marcat, de altfel, pe Eminescu încă din tinerețe, astfel că nu ne miră conținutul unei scrisori adresată de poet lui T. Maiorescu, la 5 februarie 1874, când, la cererea intempestivă a criticului Junimii de a-și susține doctoratul, în vederea ocupării unei catedre de filosofie, la Iași, Eminescu răspunde *prudent*, anunțându-l pe protectorul său: „Cred că am găsit soluția problemelor grupând intuițiile și sistemele demonstrative... la eternul (și atemporalul) din istorie, drept și politică, dar nu în sensul evoluției hegeliene, ci al Ideii” (Al. Surdu, *Vocații filosofice românești*, București, Ed. Academiei Române, 1995, p. 24).

De aici, până la a-l considera pe Eminescu drept un veritabil *uomo universale*, sau, după expresia lui C. Noica: „Omul deplin al culturii românești”, este cale lungă, cu atât mai mult cu cât familiarizarea poetului cu unele aspecte esențiale ale unor domenii științifice nu reprezintă o garanție că, în fapt, Eminescu a urmărit, cu consecvență, o conexare a generalului la particular, ci, mai degrabă, s-a lăsat purtat de *intuiție*, poziție pe care apărât-o consecvent: „Renașterea intuitivă a gândirii lor (a marilor filosofi, de talia lui Kant - n.a.) în mintea mea s-a amestecat cu *mirosul specific de pământ proaspăt* (s.n.) al propriului meu suflet” (Eminescu, *Caiete*).

Susținut, așadar, de protectorii săi să devină *profesor de filosofie*, poetul s-a lăsat sedus, spre binele culturii românești, de „eternul (temporar) de factură universal-umană” și, renunțând la profesorat, a pășit definitiv pe calea poeziei/creației literare, atras de mirosul „de pământ proaspăt” al gândirii intuitive, căci, o mărturisește însuși Eminescu în aceleași *Caiete*: „Este ciudat când cineva a pătruns odată pe Kant, când e pus pe același punct de vedere atât de înstrăinat al acestei lumi și voințelor ei efemere; mintea nu mai e decât o fereastră prin care pătrunde soarele unei lumi nouă . . . și pătrunde în inimă”.

Privite din perspectivă contemporană, eforturile lui Eminescu de a lucra, în plan ideatic, cu „un sistem de operatori cu valoare indicativă” (Ionel Necula, *Eminescu în tentații metafizice*, Rm. Sărat, Ed. Rafet, 2012, p.9), cu alte cuvinte de a sădi, în gândirea noastră social-politică, sensuri și soluții noi, menite a asigura rostul și menirea noastră în lume, ar merita, dacă nu amplificat, cel puțin recunoscut, căci nu Eminescu este vinovat de faptul că, din perspectiva timpului, atât de puține din soluțiile și temeuriile sale ideatice au rodit cu adevărat. Această poziție ar trebui adoptată și pentru că, fără dovadă de

tăgadă, în nici o situație Eminescu nu a cultivat improvizația sau diletantismul literar ori filosofic. Dimpotrivă, el și-a asumat, conștient, cu luciditate, rolul de *vizionar*, diseminând, prin notațiile sale ocazionale, rămase în *Caiete*, ca și prin articolele politice, o seamă de idei și reflecții de mare profunzime, semnificative pentru stadiul evoluției de *atunci* al societății românești.

Revenind așadar, la întrebarea fundamentală, anume dacă Eminescu poate fi considerat și un *filosof*, în sensul modern al cuvântului, răspunsul merită unele precizări, și nuanțări. Astfel, pornind de la teza hegeliană că filosoful este „un om al timpului său”, putem deduce că *speculația filosofică* se naște în anumite *condiții*, și anume acolo unde „sămânța determinată genetic găsește undele freatice ale spiritului” (Surdu, *op.cit.*, p. 8). Or, cultura românească a secolului al XIX-lea, în care s-a format și a evoluat Eminescu, nu cunoscuse încă fenomenul de „sincronizare culturală” cu generațiile de savanți, filosofi și artiști produși de universitățile Occidentului. Simbolic vorbind, în epoca respectivă *filosofii* noștri, dacă se poate aplica acest termen, abia dacă învățau „să meargă pe picioare”. Ceea ce este cert, rămâne caracterul *național* al unui asemenea demers, căci același Al. Surdu ne reamintește, într-un inimitabil stil eseistic, anume că „dacă n-a trecut răul cu apă vie al spiritului pe la poarta noastră... am săpat în propria grădină și am găsit ceea ce învățasem deja să căutăm” (*ibidem*, p. 8). Constituit, așadar, ca un *spiritus loci*, distinct de spiritul pozitivist francez,

(continuare în pag. 53)

speculativ, specific german, sau pragmatic, potrivit firii anglo-saxone, românii, și printre ei Eminescu, au descoperit un anume spirit specific, un fel de „sentiment românesc al ființei”, înscris în codul nostru genetic, după cum susține Al. Surdu, și care a rezolvat, în mare măsură „tensiunile esențiale” ce a marcat „vocațiile filosofice românești”.

Fără a împărtăși, așadar, tentația construirii unui sistem filosofic, cuprins doar de idei și inspirat de vocația enciclopedică, Eminescu a surprins, filosofic vorbind, „cumpătul vremii”, exprimând această atracție nu doar în versuri, ci, parțial și cu atât mai valoros, sub forma „exotică” încă a noii, a *metafizicii*. Este exact ce încearcă să demonstreze eseistul Ionel Necula într-un grupaj de articole pe tema „patetismului metafizic eminescian”, publicat în lucrarea *Eminescu în tentații metafizice* (Ed. Rafet, 2012) texte, din păcate încă insuficient valorificate atât de comunitatea filosofică, cât, mai degrabă de cohorțele de „comentatori” literari ce încearcă să se cocoate, „teatral și zgomotos”, pe edificiul monumentalei sale opere. Făcând un „inventar” al temelor filosofice eminesciene, profesorul Necula identifică ceea ce Eminescu însuși ar fi semnalat la un moment dat, respectiv „ceștiunea nației și a religiei - singurele lucruri care ne-au scăpat și au făcut ca să trăim astăzi” (*Opere*, XVI, p. 289). Mergând, așadar, pe firul ideilor ce au asigurat discursul ideatic eminescian „coerență și înfățișare de sistem”, Ionel Necula identifică, pe rând, *conceptul Arheului*, apoi ideea *Neantului originar*, *fenomenologia Dorinței ca substitut al Voinței* schopenhariene, și, în fine, cel mai consistent sistem, *limba ca și posibilitate constructivă*, cu siguranță zona ceea mai solidă a gândirii sale filosofice și care constituie, ceea ce și Noica identifica drept „partea netraductibilă”, respectiv „averea proprie” a unui popor, singur ce poate asigura o anumită *specificitate* ori identitate în ansamblul culturii universale.

De altfel, referindu-se la „vocațiile filosofice românești”, între care Eminescu ocupă un loc distinct, profesorul Al. Surdu nu uită să sublinieze că și poetul nostru național a fost un „hermenent autentic”, căci a căutat în tainele limbii române ceea ce n-a existat până la el, dar „era dat să fie” (op.cit., p. 86). Din păcate, susține și C. Noica, „un Eminescu al filosofiei n-a apărut încă”, astfel încât misiunea de a cerceta în abisurile metafizice ale limbii acele cuvinte care „nu s-au rostit în alte limbi” a revenit unei generații post-eminesciene, care și-a găsit în C. Noica „o primă reprezentare sistemică”, dar care este departe de a-și fi onorat în întregime misiunea asumată. Metodologic, este, vorba de o investigare a limbajului conceptual, categorial, al filosofiei, care reprezintă, în esență, însuși substratul gândirii filosofice românești.

Revenind însă la „temeiurile filosofice ale lirismului eminescian, temă analizată cu insistență de Ionel Necula, constatăm că, frecvent, poetul încifrează cu „simboale” actul liric, remarcând, de pildă, că „Ideea e sufletul, iar imaginea haina unei idei”, așadar că „sufletul unei poezii” poartă cu sine ideea corpului său, la fel cum cauza poartă în sine o urmare neapărată a ei” (*Opere*, IX, p.453). Analizând, deci, substanța poeziei ca „axă epistemică și ca inserție a subiectului în lume”, analistul Ionel Necula ne trimite spre filosofia lui Schopenhauer, cel care considera că maniera artei este să completeze „esențele protopiale”

În acest fel, antropomorfizarea Voinței nu se mai produce printr-o „contemplare nirvanică”, ci direct, pe calea accidentalului, a diversității, cu alte cuvinte a *fanteziei* „care se arată ochilor într-o reală trezire” (*Fragmentarium*, p. 545). Subliniind rolul *fanteziei* în actul de creație artistică eminesciană, I. Necula stabilește că lirismul eminescian izvorăște din intuitrea adâncă a „firii lucrurilor”. Metafora, în acest caz, nu mai este un simplu „concept rece”, ci din contră „o pletoră impregnată cu virtuți revelatorii” (Necula, op.cit., p. 58).

O altă idee forță a discursului filosofic eminescian, este, în accepțiunea aceluiași Ionel Necula, *profetismul* (în special de natură politică), împletit cu dimensiunea religioasă a statului. De obicei, aceste idei sunt asociate și cu teoria *statului de cultură*. Laolaltă, teme precum religia, limba, naționalitatea, istoria și moralitatea se îngemănează, constituind „arborescența epistemică” a gândirii eminesciene. Exprimate cu deosebire în publicistică, mai rar în poezie, astfel de teme crează, în mod fericit, și o veritabilă competiție de natură conceptuală în care poetul și publicistul „se complinesc și se vitaminizează reciproc” (ibidem, p. 75). Iată, de pildă, un text din *Timpul*, publicat la 19 septembrie 1880, referitor la firea românului: „Poporul român se mulțumește cu puțin...dar nimeni nu-i va câștiga simpatia dacă nu-i va respecta aceste minime cerințe de conservare a specificului său etnic” (*Opere*, XI, p. 337).

Sintetizând, între calitățile invocate de Eminescu pentru accederea la demnități publice se află, obligatoriu, onestitatea, cultura, știința de carte, iubirea de țară și *respectul pentru tradiția strămoșească* (s.n.). Cum, din păcate, nici până în zilele noastre poporul nu a identificat, decât cu rare și periodice excepții, lideri cu asemenea calități, rolul de *profet național*, cum îl numea Cioran, îi revine, deocamdată, tot lui Eminescu, în fapt, vorba lui Țuțea, un „miracol”, raportat la frivolitatea românească. Cu aceasta ne apropiem, desigur și de ideea de *personalitate*, concept, desigur romantic dar supralicitat, mai ales după recunoașterea existenței *inconștientului* drept factor esențial al evoluției sociale.

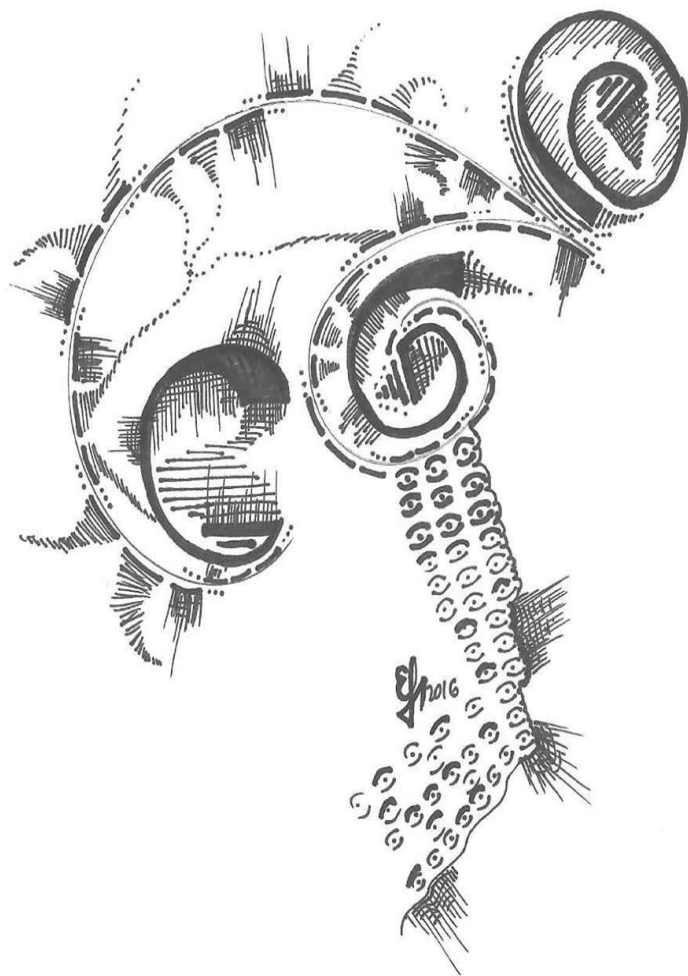
În cazul lui Eminescu ar trebui să ne limităm la analiza conceptului de *om de talent*, a cărui zestre spirituală este „însăși chintesența vieții sale sufletești”. În viziunea lui Eminescu forma absolută a personalității este *Eul*, a cărui determinare „de sine însuși” este unică, fără nici o influență din afară. La polul opus se află *non-Eul*, respectiv *existența exterioară*, nepersonală, iar ca element de legături este Voința, element organic al Eu-lui. În relația dintre *Eul* și *non-Eul* intervine Fapta, respectiv procesul de viață prin care Voința se realizează în obiectul exterior.

Analizând fenomenologia *Dorinței* la Eminescu, Ionel Necula constată că cele trei momente alcătuiesc „conținutul noțiunii personalității”. Cum tema nu se limitează la simpla abordare psihologică, ar merita cercetate și aplicațiile conceptului de Dorință la organismul social, temă cu totul eludată de cercetătorii moderni.

(continuare în pag. 54)

Referindu-se la posibilitatea „supraviețuirii” filosofiei românești, în condiții chiar mai grele decât cele comuniste, Al. Surdu, atrăgea atenția că filosofia va dăinui, odată cu propria noastră spiritualitate. Or, exemplul eminescian ne învață că religia și dreptul sunt (au fost) „organele de viață ale comunității. Beneficiind, așadar, de clarviziunea personalității sale providențiale avem, cel puțin teoretic, sorți de reușită. Parafrazându-l pe Pamfil Șeicaru, opera lui Eminescu rezeșintă pentru români, ceea ce sunt epopeile homerice pentru elini. Câtă vreme vom apela, cum spune Ionel Necula, la „agheasmarul conștiinței de sine a românilor”, nu vom greși.

Sprijinită masiv pe textele „politice” ale lui Eminescu, beneficiind de suportul ideatic al filosofiei și alunecând lin pe „argintoasele cărări” ale poeziei, lucrarea „Eminescu în tentații metafizice”, a lui Ionel Necula, rămâne un bun exemplu de „multa in multum”. Este modul cel mai eficient și mai actual de a alimenta cu idei cititorul răsfățat și grăbit, care nu mai citește, căci deja știe. Or, pentru a fi europeni, trebuie să mai scormonim și în spiritul național. Ne îndeamnă Eminescu. Ne îndeamnă viața.

Cornel GALBEN

Eugen Verman

Stimulat de criticul literar Constantin Călin, care i-a remarcat, între primii, aptitudinile de prozator, a debutat cu povestirea **Casa** în suplimentul **Sinteze** (1992), coordonat de acesta, confirmând apoi cu alte scrieri, ce aveau să fie reunite în sumarul primului său volum: **Robu** (Editura Deșteptarea, Bacău, 1999).

I-au urmat alte cinci volume de proză scurtă, bine primite de critica literară - **Destin** (Referință critică de Ion Rotaru pe coperta a IV-a, Editura Studion, Bacău, 2001), **Culai** (Prefață de Constantin Călin, Editura Casa Scriitorilor, Bacău, 2005), **Liliacul alb. Zborul numărul trei** (Editura Corgal Press, Bacău, 2007), **Miezul vieții. Oameni și destine** (idem, 2009) și **Zăpezi murdare și alte povestiri** (Prefață Constantin Călin, idem, 2015) -, precum și o ediție, revăzută și adăugită, a volumului **Culai** (idem, 2009), lansat inclusiv la Piatra Neamț, chiar în prezența unora dintre cei ce-i deveniseră personaje.

O mică parte din creația sa publicistică a fost antologată de Nelu Broșteanu, Gheorghe Băltătescu, Victor Eugen Mihai și Aurelian Chiscop în volumul omagial **Deșteptarea 20 de ani. Istoria ziarului. Istoria Bacăului** (Ed. Deșteptarea, Bacău, 2009), dar alte sute de articole, risipite prin paginile publicațiilor la care a lucrat ori în cele ale **Ziarul(ui) de Bacău**, unde a fost colaborator, pot oricând alcătui materia unor cărți de publicistică, tot așa cum prozele și însemnările inserate în sumarul revistelor **Ateneu** (în care a debutat, ca recenzent, în iunie 1974), **Cetatea lui Bucur**, **Ferestre**, **Observatorul** (Canada), **Oglinda literară** sau **Plumb** pot figura în alte tomuri de proză. Membru al colegiilor de redacție de la **Steagul roșu**, **Deșteptarea** și **Ateneu**, laureat al Concursului de Creație Literară „Agatha Grigorescu-Bacovia” (Mizil, 2011), premiant al Cenaclului Literar-Artistic „Avangarda XXII” și al revistei **Plumb**, distins cu Diploma de Fidelitate a ziarului **Deșteptarea**, creatorul Oacăi și al lui Tony Balsam vă oferă acum o nouă proză, ce va figura în sumarul volumului pregătit pentru tipar.

PICĂTURĂ DE LUMINĂ

Menuț MAXIMINIAN

ROSTUL CUVINTELOR

Volumul „Îndrăgostirea de zmeu”, apărut la Editura InfoRapArt, sub semnătura poetului Petre Rău, este o declarație de dragoste prelungă pentru prefacerea lumii într-un univers care va dăinui prin puterea filozofiei. Cartea este dedicată Denisei, fetița ce a devenit înger și surprinde în oglinda sa torsiunile lumii reale exprimate prin proporțiile divine, ale unei rugăciuni adresate uneori în neant: „*Mă născusem pe meleagurile acelea de vis / pe o verde vale de rai / în care ai mei moșteneau / biserica de două sute de ani*”.

Memoriile poetului vor deveni așezate pe hârtie, un imbold pentru păstrarea intactă a identității: „*primul meu contact cu lumea / l-am făcut desigur pe brânci deși unii / m-au împins mai devreme de a fi învățat / rostul tălpilor*”.

Poetul cutreieră lumea spre a descoperi noi valențe ale acesteia și a le așeza în versuri: „*Veți realiza cuvintele acestea / Nu le-am născocit pentru mine / nici de dragul vostru nu le-am / născocit / nu veți ști precis dacă vouă / vă sunt adresate / va fi greu să controlați treaba asta / și nici eu nu-mi voi mai aduce aminte / nimic nu vom putea descâlci*”.

În poezia lui Petre Rău îngerii au libertatea alegerii de a rămâne în lumină sau în întuneric, iar lumile paralele întâlnesc siguranța așezată la capăt de galaxie: „*Mult prea târziu am înțeles că steaua mea / e prea departe / ca s-o mai pot atinge / de ce Doamne mi-ai dat multe întrebări / și tot pe mine m-ai pus să răspund la ele*”.

Interesante versurile în care mama este cea care joacă rolul primordial, fiind inclusiv creatorul: „*Dumnezeul meu mamă / adă pace restului zilelor mele / și nu te mai prefacă că ești departe / știu că ai plecat din cauza greșelilor mele / dar m-ai iertat de aici și de acolo și de unde ești*”.

În poezia lui Petre Rău, îngerii capătă noi valențe, astfel încât putem vorbi și de o „îngerită” care se plimbă prin raiul vagabond al poetului, salvându-l de pe calea rătăcirii în infern: „*Habar n-am avut cum arată o îngerită / și nici n-am aflat asta decât / într-un târziu când mi s-a dezvăluit totul / plecând de la o reverie*”.

Sunt vremuri pentru fiecare moment al existenței

noastre, unele pentru muncă, altele pentru întrebări existențiale și altele pentru a scrie poeme: „*Pe vremea când mai scriam câte o poezie / hotărâsem să chem. / când și când / poliția versurilor / prea des eram furat / azi o metaforă de-a mea / o vedeam la altul exact înainte / de a o așeza la mine în vers / mâine un final fulminant / și alte mii și mii de foneme / îmi erau sustrate / pe furis*”.

Sătul uneori de povara versurilor, poetul încearcă să le șteargă din viața lui, însă nu va reuși să facă acest lucru, dându-și seama că nu depinde de el și că este păpușă în mâna păpușarului de Sus care-l ghidează în lumea creației: „*În atelierul meu de poezie muzele / Stau răsturnate pe spate / Cu umerii goi zgâriați de câte vreun colț / de hârtie / trebuie să recunosc în încăperea / acesta sunt multe colțuri / multe chestii noduroase / care arar se dezleagă se despletească / se dezluțesc*”.

Cartea este o aventură a descoperirii esențelor vieții, poetul matematician Petre Rău așezând cuvintele în pagină într-o ordine deloc întâmplătoare. Timpul devine sub pana poetului sălaș pentru gândurile care se așază, rând pe rând, într-o carte în care zmeul cel rău devine, până la urmă, un personaj de care te îndrăgostești.

Marilena VELICU

VISUL CARE-N ZORI TE-A DEȘTEPTAT

Ai deschis o clipă geamul și-ai privit adânc în hău,
Poate ai simțit cum ramul suferă adânc și rău,
Că e singur și bezmetic, sub pervazul tău, ascuns,
Și clachează aritmetic, înrobit de neajuns.

Poate iarna vrea să-ți spună că mai ai de așteptat,
Și în gândul tău se-adună clipe greu de acceptat,
Dar cum au trecut agale nopțile prea albe, des,
Ai să-nduri și ceasuri goale, cu răbdare, mai ales.

Ochii tăi, ascunși de lume, vor mai plânge uneori,
Incitați de al meu nume, aplecați peste scrisori,
Mângâind haotic visul care-n zori te-a deșteptat,
Sărutând albastru scrisul... și târându-mă-n păcat.

POATE VII, CĂ-I LUNĂ PLINĂ

A-nceput să bată vântul, respirația-i flămândă
De răcoarea și cuvântul, ce stăteau de-un timp la pândă.
Un amar de vreme caldă moleșise tot în cale,
Acum nările se scaldă în răcoarea dinspre vale.

Poate plouă pe la munte, poate marea se frământă,
Vreau un strop cât un grăunte peste tâmpla mea cărunță
Să izbească cu răceală și cu zgomot de ceasornic
Dorul încuiat cu yală într-un trup atât de dornic.

Îmi las pleoapele să cadă, mângâiate de-adiere,
Și dau vântului drept nadă, trupul gol spre mângâiere.
Poate plouă cu săruturi, poate vii că-i lună plină
Să trezești în mine fluturi și alintul de felină.

FLORI DE LUNĂ

Flori de lună-mi bat în geam
Să mă-ntrebe dacă am
Gânduri nude fără glas
Ori împiedicări la pas.

I-am răspuns lunii frumos
Că mă doare pân' la os
Dorul nesfârșit de lung
Că la ea nu pot s-ajung.

Flori de măr sau de cais,
Primăvara mi-a promis
Ploaie rară peste tei,
Umbra ta sub pașii mei.

Și-am ieșit în noapte iar
Căutându-te-n zădar,
Dar sunt singură pe drum,
Flori de lună-n păr sugrum.

SĂ SIMT CĂ SUNT FEMEIE

Îți văd privirea, nu puțin flămândă...
M-ai înghiți cu totu-ntr-o secundă,
Mă arzi, mă dori, mă tulburi și mă sperii
C-am să mă pierd în faldul primăverii.

M-atingi cu-atâta dulce-ndemânare
Când noaptea-i coborâtă-n lumânare,
Și faci cu buzele fierbinți cărare
Pe-acolo unde treci cu-nflăcărare.

Seduci un sân, o mână tremurândă,
Săruți un ochi și-o gură prea flămândă,
Îndoi sau răsucești un trup molatic
Și-ți lași emprenta de iubit romantic.

Să fie vis? Aieveya sau himeră
Plăcerea asta mult prea efemeră?
Sărutul tău, pe trupul meu, scânteie,
A fost de-ajuns să simt că sunt femeie.

MAI TÂNĂRĂ C-O TOAMNĂ 3

Mai tânără c-o toamnă vreau să fiu
La pieptul tău de mine să nu știu,
Să stau așa un secol și mai mult
Bătaia inimii să îți ascult.

Mai tânără c-o toamnă vreau să fiu
Pe cerul nopții versuri să îți scriu,
Lumina lunii cerc de foc stelar
Să-nvie fluturii din pântec, iar.

Mai tânără c-o toamnă vreau să fiu
Să nu mă pierd prea repede-n pustiu,
De mână amândoi copii să fim
Și niciodată să nu-mbătrânim.

NU MĂ-NTREBA

Nu mă-ntreba de ce ascut stiloul,
De ce am foaia neagră și nu gri,
Nu vreau să știi ce sumbru mi-e tabloul
În care tu...ești viu și tot nu vii.

Nu mă-ntreba de ce sparg acuarela
Pe cerul prea anost și fără ploi,
Pe umeri port deschisă doar umbrela
Și-un strat de gânduri grele...dar nu moi...

Nu mă-ntreba în noaptea asta clară
De ce mă târâi printre stele reci,
De ce am zâmbetul purtat pe-afară
Și-n gura strâmbă doar cuvinte seci.

Nu mă-ntreba de ce-am închis oblonul
Spre-apusul care mă-mbăta subit,
Am aruncat în umbră azi salonul
În care te-am visat și te-am iubit.

Ionel NECULA

Kierkegaard – seducătorul sedus

Ce viață! Kierkegaard a fost gânditorul care a vindecat multă lume de complexe închipuite. Mulți dintre cei ce și-au scris lucrările într-o limbă de circulație restrânsă sunt convinși, de fapt se iluzionează cu ideea că dacă isprăvile lor scriitoricești ar fi fost scrise într-o limbă de mai largă circulație s-ar fi bucurat de o recunoaștere mapamondică. Mulți se amăgesc cu ideea că scriind în limba unei țări mici, să zicem în bulgară, kirkiză sau chiar românească, n-au nici o șansă să intre pe piața engleză sau franceză a ideilor, pentru ca lumea mare să afle de ei și de isprăvile lor de spirit și să se entuziasmeze de scrisul lor..

Kierkegaard a infirmat și a destructurat definitiv această falsă și nefirească prejudecată. Exemplul lui a dovedit că se poate de evident că se poate capta interesul public chiar și dacă vii dintr-o țară mică, sau dintr-o limbă aproape anonimă dacă ideile cu care vrei să ventilezi lumea sunt vii, percutante, prezintă interes și răspund unei așteptări sau unui anumit moment al devenirii istorice.

Nici el n-a cunoscut gloria de la început. Lucrările lui au avut un lung stagiul de anonim până când au fost recunoscute ca purtătoare de mesaj nou și salubrizant pentru Europa post-napoleoniană. După marile devălmășii colectiviste, după ubuieștile angajări umane în acte și evenimente care nu-l priveau direct, omul se interesa acum mai mult de individ, de poziția lui în lume și de disconfortul stării de spirit pe care o resimțea.

După secole de căutare cosmogonică, filosofia a-nțeles și ea că nu poate căuta la infinit iepurile pe unde n-a trecut decât, poate, accidental. Că locul fundamentelor și al principiilor prime ar putea fi în altă parte, în om, în subiectivitate umană, iar filosofia trebuie, prin urmare, să capete un conținut antropologic.

Kierkegaard, înaintea altor gânditori, a-nțeles bine acest trend nou care trebuie imprimat discursului filosofic.

S-a născut la 5 mai 1813 și-a fost al șaptelea copil (ultimul) al negustorului Michael Pedersen Kierkegaard, căsătorit a doua oară cu slujnica din casă după moartea prematură a primei soții, de la care n-a avut nici un copil. Se pare că familia era încercată de o maladie ascunsă și cu prelungiri ereditare. Fratele mai mare al lui Soren, ajuns cleric, a murit cu mintea întunecată și la fel două surori care au sfârșit în demență. Tânărul Soren avea și el ceva ciudat în comportări, dar aceste ciudățenii erau anulate sau substituite de inteligența sa neobișnuită și de spiritul viu și dinamic al intervențiilor sale.

În 1830, avea 17 ani, tânărul Soren este înscris la Universitatea din Copenhaga pentru a urma teologia, drept pentru care tatăl său îi stabilește o rentă, în ideea că tânărul învățacel va ști s-o administreze cât mai rațional. Eroare. Soren va adopta un mod de viață opulent, cheltuiind sume mari cu chefurile, cu îmbrăcămintea excentrică și cu trăsuri scumpe, fapt pentru care angajează mari împrumuturi și datorii, achitate în cele din urmă de tatăl său.

În 1840 și-a luat licența în teologie și tot în acest an, în noiembrie, își anunță logodna cu Regine Olsen, fiica unui înalt funcționar al statului danez. A fost momentul crucial din viața lui Kierkegaard, când putea să pună ordine și să inducă o stare de normalitate în existența sa devălmășită.

A ratat-o. După îndelungate îndoieli și frământări de conștiință, rupe legătura cu fata și cu familia ei și restituie celei ce trebuia să-i devină jumătate inelul de logodnă. E de înțeles disperarea fetei care-și vedea năruite planurile de viitor și toate visurile de femeie împlinită. Evident, își va reface viața doi ani mai târziu, ceea ce, curios, va declanșa furia fostului și nestatornicului ei logodnic.

Și-a explicat vreodată această indecizie? La un moment dat, în **Jurnalul seducătorului**, unde se reconstituie treptele degradării relației sale cu Regine Olsen notează: *Cordelia începe să nu se simtă bine logodită; iată un lucru excelent. Căsătoria va fi totdeauna o instituție respectabilă, în ciuda plictisului de a se bucura încă din primele zile ale tinereții de o parte a respectabilității, care e apanajul bătrâneții* (p.126). Dezagrea instituția căsătoriei și legătura pe termen lung? Mai degrabă dezavua femeia, deși cei ce au încercat să dezlege misterul acestei instabilități nu-l suspectează de misoginism. *Femeia este aparență. Atenție, nici aici să nu ne lăsăm duși de experiență, care zice că extrem de rar întâlnești o femeie care să nu fie decât aparență, adică, așa cum se întâmplă cu un foarte mare număr dintre ele, să nu fie mai nimic nici pentru ele însele, nici pentru alții* (p.128).

Considera sentimentul iubirii ca unic și irepetabil, doar că *Dumnezeul dragostei este orb și dacă ești isteț îl poți ușor păcăli* (p. 65). Nu știm dacă se considera isteț, dar ideea de logodit nu-i era defel confortabilă.

Asemeni altor scriitori era interesat de **misterul femi-nin** și-și supunea logodnica unei observații de insectar, de parc-ar fi dorit cu orice preț să găsească pretexte pentru ruperea logodnei și retragerea pasului făcut. *Cine mi-ar putea spune, se întreaba într-un loc din același Jurnal al seducătorului, unde-și petrec nopțile femeile tinere? Probabil în Țara Mirajului, căci în fiecare dimineață vin cu o nouă prospețime tinerească* (p/75).

Oricum, logodna pentru Kierkegaard devenise un coșmar de care, în cele din urmă se va elibera definitiv și irevocabil. *Ruptura e un fapt cert; puternică, îndrăzneță, divină, își ia zborul ca o pasăre*

(continuare în oaa. 58)

căreia abia acum i s-a îngăduit să-și desfacă aripile. Zboară, frumoasă pasăre, zboară (p.135).

Am insistat mai mult asupra acestui accident biografic tocmai pentru că l-a marcat pentru tot restul vieții și chiar el l-a supralicitat în lucrările sale.

În filozofie a fost considerat părintele filosofiei existențialiste - un curent de gândire larg îmbrățișat în perioada interbelică și chiar după război prin J. P. Sartre în Franța și prin Heidegger în Germania. Pe bună dreptate, căci unele dintre ideile lui au făcut o frumoasă carieră în tratamentul gânditorilor existențialiști. În special distincția dintre existență și esență, dintre existența în sine și existența pentru sine și cea de angoasă au antrenat multe luări de poziție în filosofia contemporană.

Cum în familia sa credința în Dumnezeu era ținută în mare respect, filosofia lui Kierkegaard nu putea să nu se împregneze serios de teologie. *Raportat la Dumnezeu*, proclama cu convingere, *omul greșește totdeauna*.

În antiteza dintre obiect și subiect privilegia întotdeauna subiectul. Din dialectica lui Hegel admitea teza și antiteza, dar repudia posibilitatea sintezei. Contrariile rămân contrarii, ele nu se pot combina în sinteză. Imanența rămâne veșnic în opoziție cu transcendența și la fel obiectul și subiectul, efemerul cu veșnicia. În fond era un raționalist, dar un raționalist mai special, opus dualismului cartezian, pentru că lega cunoașterea adevărată de prezența/ participarea afectivității, a emoției, a pasiunii. Numai împreună, rațiunea și afectivitatea pot ajunge la adevărul adevărat.

Exegeții filosofiei lui Kierkegaard n-au putut disocia filosofia de fragilitatea sa ființială. Nu cred că trebuie exagerat, dar unele încredințări pot fi explicate prin nestatorniciile gândului și a fondului său sentimental. Seducătorul, care, într-o vreme, după ruperea logodnei cu Regine, devenise calul de bătaie al revistei satirice **Corsarul** din Copenhaga, Seducătorul a devenit, în cele din urmă sedus, nu de cineva anume, ci de filozofie. Iubirea în sens erotic s-a convertit într-o dragoste de înțelepciune, după modelul celor vechi, care băteau, cândva piețele Atenei. Din nefericire, cu fragilitatea lui de cicoare vespérală n-a dus-o prea mult.

La 2 octombrie 1855, împlinise abia 42 de ani, Kierkegaard a leșinat pe stradă. A fost transportat imediat la spitalul Frederick unde a încetat din viață 9 zile mai târziu. Cei ce i-au stat prin apropiere în acele momente agonice l-au auzit vorbind despre o *suferință neștiută*, care a fost înțeleasă greșit drept vanitate și mândrie. N-a fost nici una, nici alta, deși ar fi avut motive de orgoliu, dacă avem în vedere înrăuirile ulterioare și felul cum l-a răzbunat posteritatea.

Aurel M. BURICEA

PSALMUL 17

Puterea mântuirii mele stă-n gând
Și de vrăjmașii mei mă voi izbăvi
Chiar dacă durerea morții va lovi
Cugetul meu pe care-l aud plângând

Ruga mea rupe temelia lumii
Izvoare curate vibrează-n cuvânt
Fără prihană calea mea ia avânt
Cu lacrimi trupul meu se vinde humii

Doar cu cel cuvios cuvios voi fi
Doamne Tu vei aprinde făclia mea
Vei lumina noaptea veșnică cu stea

Chiar durerea facerii se va sfârși
Cei ce vin cu smerenie până-n veac
În minunile lumii vor afla leac

PSALMUL 18

Aud când ziua zilei spune Cuvânt
Și noaptea nopții vestește știință
În tot pământul a ieșit credință
Fără prihană legea prinde avânt

Veselesc inima gândirea sfântă
Luminează ochii porunca dreaptă
Prin judecata Ta Doamne urc treaptă
De adevăruri care mă încântă

Doar frica de Domnul este curată
Domină veacul veacului ce vine
Puterea divină fără durată

De cele rele apără robul tău
Nu-l face slugă la cele străine
Cu forța din cer stinge răul din rău

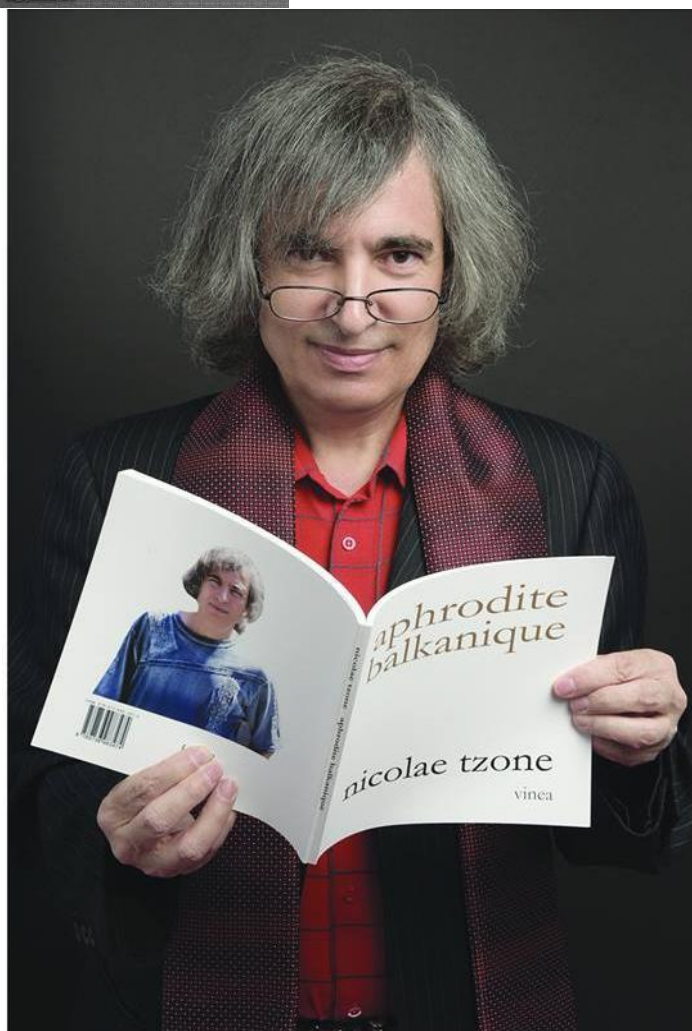
PSALMUL 19

Vede-ne Domnul în ziua de necaz
Din lăcașul Tău să primim ajutor
Arderii de tot să-i fiu sfânt autor
Orice durere grea să iasă din caz

Chiar Dumnezeu nostru ne va mări
Se vor împlini iar rugile mele
Vor trece peste punțile rebele
Mereu vor seca prin veac negrele mări

Dumnezeu a mântuit pe unsul său
Aude în orice zi și-l vom chema
Să ne scape de chinga oricărui rău

De toate păcatele lumii spălați
Prin viscol și ploi vom învăța tema
Minciunii și urii să nu-i fim argați

Nicolae TZONE

UN MUNTE DE FERESTRE

se dedică Denisei Lepădatu

Nenăscutul: Tati?
 Tzone: Da.
 Nenăscutul: Unde e mami?
 Tzone: E pe aici, pe undeva.
 Nenăscutul: Ce înseamnă Undeva?
 Tzone: Un loc bun.
 Nenăscutul: Și de ce nu o văd?
 Tzone: Pentru că te vede ea.
 Nenăscutul: Tati, chiar crezi că mă vede?
 Tzone: Negreșit că te vede.
 Nenăscutul: Să știi că mi-a plăcut Vinea. S-a simțit în largul lui aici, la noi. Mi-a plăcut cum se copilărea când vorbea cu mine.
 Tzone: Nu se putea să nu-ți placă.
 Nenăscutul: Ba putea!
 Tzone: Ba nu putea!
 Nenăscutul: De ce nu putea?
 Tzone: Uite așa. Nu putea. Fie și doar că îmi place mie.
 Nenăscutul: Înțeleg.
 Tzone: Te lauzi că înțelegi...
 Nenăscutul: Tati, nu mă laud, chiar înțeleg. Și pe urmă mi-a plăcut cum surâdea.
 Tzone: Da?

Nenăscutul: Da. Surâsul lui seamănă foarte mult cu surâsul tău.

Tzone: Nu.

Nenăscutul: Cum nu?

Tzone: Adică surâsul meu seamănă cu surâsul lui.

Nenăscutul: Are importanță care cu care seamănă?

Tzone: Da, foarte mare.

Nenăscutul: Cum l-ai cunoscut?

Tzone: Mai întâi l-am citit și iubit.

Nenăscutul: Pe mami mai întâi ai citit-o ori mai întâi ai iubit-o?

Tzone: Mai întâi am iubit-o.

Nenăscutul: Și când ai citit-o?

Tzone: Nu am citit-o.

Nenăscutul: Cum nu ai citit-o?

Tzone: Pentru că mă citește ea pe mine. Tot timpul mă citește ea pe mine și de aceea nu are timp să scrie.

Nenăscutul: Mami nu scrie ca tine?

Tzone: Nu. Mami mă citește ca ea. Și cine citește ca ea nu scrie niciodată.

Nenăscutul: Aha. Înțeleg.

Tzone: Ce înțelegi?

Nenăscutul: Că mami scrie citindu-te. Că ea atunci când te citește de fapt scrie.

Tzone: Se poate spune și așa.

Nenăscutul: De ce ai numit cu numele lui Vinea editura noastră?

Tzone: Pentru că așa a vrut Vinea. A noastră?

Nenăscutul: Da, a noastră.

Tzone: Ce înseamnă pentru tine a noastră?

Nenăscutul: A noastră înseamnă a ta și a mea.

Tzone: Și cum e și a ta, nefiind încă născut?

Nenăscutul: Nu știu, dar este și a mea.

Tzone: Dea Domnul să fie numai a ta într-o zi.

Nenăscutul: De ce noi publicăm la editura noastră doar poezie?

Tzone: Păi așa, pur și simplu, de la DE până la CE.

Nenăscutul: Sigur?

Tzone: Sigur, pesemne. Sau de la CE până la DE. Depinde din ce parte vine lisus.

Nenăscutul: Sigur? Sau Pesemne?

Tzone: Sigur că Sigur, de data aceasta. Că lisus poate veni dispre Mare sau dinspre Uscat. Sau poate veni din ambele părți deodată, și dinspre Uscat și dinspre Mare, că de aceea este lisus.

Nenăscutul: Tati, ți-ar plăcea să fii Homer?

Tzone: Nu.

Nenăscutul: De ce?

Tzone: Cum de ce? De aș fi fost sau de aș fi Homer, nu aș mai fi putut să fi fost sau să fiu Tzone.

Nenăscutul: Înțeleg.

Tzone: Mă bucur. Și Homer înțelege că nu vreau să fiu Homer.

Nenăscutul: Dar, tati, tu înțelegi că vrei să fii Tzone?

Tzone: Cred că da. Dar nu m-am întrebat niciodată.

(continuare în pag. 60)

Nenăscutul: Când te vei întreba?
 Tzone: Când niciodată va deveni apă.
 Nenăscutul: Și dacă devine pământ?
 Tzone: Mă voi întreba și dacă devine pământ.
 Nenăscutul: Există pământ de apă?
 Tzone: Da.
 Nenăscutul: Vrei să te cred?
 Tzone: De ce nu m-ai crede?
 Nenăscutul: Convinge-mă că există pământ de apă.
 Tzone: Nimic mai ușor.
 Nenăscutul: Te lauzi.
 Tzone: Nicidecum.
 Nenăscutul: Convinge-mă atunci.
 Tzone: Te conving. Printr-o întrebare foarte simplă.
 Există Dumnezeu?
 Nenăscutul: Da, există. L-am văzut cu ochii lui mami.
 Și l-am văzut și cu ochii mei nenăscuți.
 Tzone: Și atunci, dacă există Dumnezeu de ce nu ar exista și pământ de apă?
 Nenăscutul: Da, tati, m-ai convins. Există pământ de apă.
 Tzone: Păi vezi!
 Nenăscutul: Și cum e să fii Tzone? Numai și numai
 Tzone?
 Tzone: Nu altfel decât întocmai așa: T-Z-O-N-E. Nu-i
 limpede?
 Nenăscutul: Este. Acum este, când spui tu că este
 limpede.
 Tzone: Ce bine ne înțelegem noi de la o vreme
 încoace!
 Nenăscutul: Tati, de unde vine T din Tzone?
 Tzone: De la Tot și de la Totdeauna.
 Nenăscutul: Dar Z?
 Tzone: De la zâmbetul lui mami. Și de la zâmbetul tău
 de nenăscut.
 Nenăscutul: Dar O?
 Tzone: De la Muntele Olimp, din Grecia.
 Nenăscutul: Dar N?
 Tzone: De la Nicolae Domnesc și Sfânt.
 Nenăscutul: Dar E?
 Tzone: De la E din cuvântul Fereastră. Tzone e un
 munte de ferestre, dragul meu. După ce te vei naște să
 ai grijă de ele, să nu se spargă, să nu fie nici măcar
 zgâriate, să fie mereu curate lacrimă, să nu rămână nicio
 secundă închise pentru adevăr, pentru valoare, pentru
 demnitatea inimii, pentru lumina din ochi și din trupul
 întreg, și pentru lumina lui Dumnezeu.

Notă: Când am început să scriu acest text (eram în tren
 de la Iași la București - o, șapte ore jumate de călătorie este
 ceva!) deschisesem chestionarul primit mai demult de la
 Denisa Lepădatu și, încercând să răspund, a început să se
 nască acest text, ce, până la urmă, s-a hotărât să fie ceea
 ce este acum.

Alexandru CAZACU

11.

Și acum mai stau între noi Iulia
 semnele de întrebare
 precum niște negustori gârboviți
 Cruzimile s-au mai domesticit
 în frigul bizantin al serii
 ce pirogravează zidurile
 Am lăsat veacul în urmă
 Din ce în ce mai în urmă
 într-o odaie învechită
 de mucegai și ger
 sub aroma strugurilor putrezind
 în podul casei
 de la marginea continentelor
 unde lumina a înghețat
 prin cupele de șampanie
 iar etichetele pescărușilor
 scriu pe nisip o sentință ciudată
 în timp ce doar primăvară știe
 că numai trecând prin viața noastră
 va putea cu adevărat să existe

12.

Zâmbetul tău Iulia
 scotea înserarea din orașe
 precum un clește cuiele dintr-o poartă
 Ne trezeam din ce în ce mai devreme
 să ni se pară dimineața mai lungă
 Întâmplările se desfășeau încet de miezul lor
 și îmi tot șopteau că va fi în curând duminică
 timpul se zbătea în cercurile
 pe care le face o piatră
 aruncată în lacuri
 Stăteau vietățile sub soarele de Mai
 ca într-un paraclis invizibil
 iar ferestrele sufragerei
 decupau nemilos lumea
 peste eul nostru rezidual
 peste locul geometric
 al inimilor
 ce așteptau un vechi început

Elena NETCU

HIMERELE LUI GINGHES-HAN

Până la urmă, Daria acceptase incursiunile mele în geologie, și se face că mă crede. Asta pentru că mă iubește. Am simțit asta toată viața. Am avut discuții și mai aprinse, dar tot ea a știut cum s-o întorcă diplomatic și să-mi lase măcar impresia că eu am dreptate! Știu că nu crede în aplecarea mea către ezoteric! Uneori mă privește cu suspiciune când îi vorbesc despre puterea minții, despre trecerea într-o altă dimensiune prin asceză. Sunt atâtea exemple, nu sunt povești! Problema pentru ea este cum să ajungi să-ți faci trupul să devină imaterial. Rugăciunea ar fi o alternativă, dar noi suntem prea legați de materie, n-o să scăpăm nicicând de gravitație, dimpotrivă, de la o vreme ne cheamă mai mult pământul și ne facem din acest motiv din ce în ce mai greoi. Vorbesc prostii! Gândesc! Cine-mi aude șuvoiul meu de gânduri pe care vreau să le aștern în ceaslov? Nici un știu în acest moment dacă am pierdut sau nu legătura cu realitatea. Văd că sunt în întuneric, văd torța care mă luminează, dar nu știu de unde vine! N-am voie să întreb! Nu-mi vine în gând nici o întrebare neliniștitoare. O mână nevăzută scrie? Oare sunt eu acela?

Nici fantoma mea nu-mi dă nici un semn. Dar dacă a pus stăpânire pe mine și-am devenit eu însumi o întrupare transpusă în secolul despre care nu prea am documente? Daria o să rămână stupefiată când o să-i spun toate astea.

-Ai grijă, suflete, nimeni nu trebuie să știe ce faci tu aici! Dacă faci asta, nu vei mai fi niciodată ce-ai fost! Eu nu vreau să fac din tine un suflu luminos, mai ai de căznit ceva vreme pe pământ, nu face imprudențe care te-ar costa însăși viața. Știu că nu e momentul să-ți părăsești iubita! Nu vreau să sufere din cauza posibilei tale nerozii! Taci și scrie!

Deslușeam prin vâlul îndepărtat al timpului sălbăticia pădurilor și singurătatea bălților. Dunărea părea încremenită, străjuită de sălcii bătrâne, unele răsturnate și încălcite pe alocuri, nemișcate ca niște statuete prinse de gheață, în poziții nefirești. Nu dădeau nici un semn că s-ar pregăti de înmugurire, goale de parcă atunci s-ar fi desprins frunzele de pe ramuri. Locuri neumblate de picior de om! Vântul şuiera printre tufele golașe de pe marginea încrețită de sloiuri a Dunării.

În depărtare, întinderile de păduri se deslușeau prin negura sidefie. Vecin cu cerul, stăpânea toată valea un deal singuratic îmbrăcat într-un strat gros de zăpadă pe care viscolul iernii o vâlurea până la malul Dunării.

O iarnă geroasă, un ianuarie cumplit, înghețat și răscolit de furtuni dușmănoase din anul o mie două sute patruzeci și unu. Ar fi trebuit să-l scriu cu roșu. Este un semn pentru acest pământ binecuvântat de dincoace de Dunăre. N-am de unde să știu asta, dar mi se șoptește, o

voce ascunsă îmi cere să-l subliniez, dar n-o fac deocamdată.

-Trebuie să fac asta acum? –mă încumet să arunc și eu o întrebare.

-Taci și scrie! O să vedem mai târziu.

Nu mă uit nici în dreapta nici în stânga. Mi-e frică să nu pierd rândul. Mi s-a poruncit să nu greșesc și să nu sar nici un rând.

Dinspre Răsărit se apropia de vadul de la Dunăre o larmă de nedescris de voci omenești și copite de cai, sănii care flancau cete-cete de urși, că altceva nu deslușeam. Erau îmbrăcați în cojoace mițoase, cu niște căciuli la fel de groase, dar erau prelungite până sub bărbie, ceva ce n-am mai văzut niciodată.

-Dar ce nație o fi aceștia, Doamne? Adică eu chiar îl întrebam în acel moment pe Dumnezeu, pentru că eram prea speriat. Numai atunci îți aduci aminte de El, când ești la ananghie!

-Sunt tătari, istoricule, nici atâta lucru nu știi? Halal de știința ta! Hai, și nu mă mai domni atâta! Și n-o mai face pe niznai, ce, nu știi cine sunt?

-Măi, să fie! Nu cumva ești cine-mi închipui eu?

-Ăla sunt! Dumitrache Paraschiv! Fantoma ta! Nu ți-am promis că nu te las? Chiar crezi că fără mine faci mare brânză?

-Dar cam pe unde ești, moșule, că nu te văd?

-Peste tot și nicăieri, dacă înțelegi ce vreau să spun! Zi mersi că mă auzi!

Mă cam lua cu răcori, dar mergeam pe mâna lui, cum am făcut și serile trecute. Numai că-mi era frică să nu se ia tătarii de mine! M-am îmbărbătat și i-am spus fantomei, prefăcându-mă vesel:

-Și zici c-ăia sunt tătari?

-Păi ce crezi că sunt? N-ai nevoie de secolul XIII? Uite ți l-am dat! Fă și tu socoteală.

-Bănuiam eu că sunt ei, dar de departe jurai că toată această hoardă în neorânduială, e compusă din niște urși feroși, cu fețe păroase și întunecate, sprâncene groase, obraji cu pomeții ridicați și ochii lunguiți, înfundați în grăsime, ca să zic așa. Le scânteia căutătura prin întuneric, jurai că sunt fiare sălbatice, înfometate.

Mă gândeam în sinea mea: "Dacă aș avea un aparat de filmat, ce dovadă bună aș avea pentru contemporaneitate! Aș ajunge celebru! Aș face revoluție în reconstituirea istoriei. Să vezi atunci Daria pe lângă mine lingușindu-se ca o pisicuță..."

-Dacă nu rezști, istoricule, te scot din peisaj. Văd că ești cam slab de inger!

-Mai lasă-mă puțin să mă dumiresc, să văd măcar ce-au de gând să facă.

-Ce-o să facă, o să treacă vadul ăsta din fața noastră!

-Dar ce vad este acesta? - îndrăznesc eu să întreb

-Oblucița, deșteptule! Dar ține minte că se va numi Saccea. O să vezi!

(continuare în pag. 62)

În fața hoardei de tătari, încălecat pe un cal negru ce-și frământa nările și copitele, nechezând fioros, striga Kaganul Kadar:

-Ohua, Ohulah, Ohai, opriți-vă! Sunem în fața vadului. Se văd urme pe zăpadă, părții înalte și înguste, copite și pași adânci... Pe aici a trecut o armată. Să luăm măsuri de precauție!

-Înălțimea Ta, sunt iscoadele noastre, au rătăcit drumul! Se întorc după noi, vezi-i în urma noastră.

-Ai dreptate! Oare ce vești ne aduc?

Negip, sfetnicul lui Kadar, adăugă:

-Nu prea mai avem provizii, stăpâne! Doar ceva carne afumată de batal, câteva funii de ceapă și câte o pâine din prada capturată acum două zile. Suntem descoperiți cu hrana, stăpâne!

-Atunci să trecem îndată Dunărea și să capturăm provizii. Nici boabe pentru cai nu mai avem. Se văd în depărtate rotocoale de fum, acolo trebuie să fie ceva de trebuință pentru noi!

-Nuredin, organizează gărzile! Ne vom împărți în trei bande. Trebuie să lucrăm pe trei fronturi, altfel riscăm să pierim. Ia cu tine pe cei mai destoinici și apucați spre sud, vedeți ce așezări sunt, câte sate, la ce distanță și trimiți după noi să ne anunțe. Noi rămânem aici în așteptare. Avem bătrâni, femei însărcinate, copii mici... Instalăm corturile până la întoarcerea voastră.

-Hei, iscoadelor, ce vești ne aduceți?- strigă Negip îngrijorat

-Pustietate și iar pustietate! Se văd în depărtare câteva așezări răzlețe. Parcă sunt bordeie și adăposturi pentru animale.

-Sunt bune și alea! Dacă sunt animale, înseamnă că sunt și boabe pentru ele. Luăm tot, Capturăm și dăm foc!

Hoardele de tătari se împânzără cât e Dunărea de mare, ca roiul de albine în stup, împingând din urmă săniile unde se înghesuiau cei mai neputincioși dintre ei: bătrânii și femeile însărcinate. Trecură în grabă Dunărea, căci cerul era încărcat și din moment în moment, iarna își putea scotea colții ei geroși.

Una dintre iscoade, căreia îi spuneau Fazil, adună în jurul lui câțiva tătari tineri, pregătiră caii și hotărâră să ajungă cât mai repede la cele câteva bordeie care se vedeau sub deal.

-Kaganule, ne descurcăm câți suntem, se pune pe ninsoare și nu facem nimic. Orice întârziere ne îngreunează atacul. Trebuie să-i luăm prin surprindere. Ne întoarcem în cel puțin trei ore. Pe la prânz sperăm să fim gata cu toate!

-Atacați în grabă, să nu mai aibă timp să se apere, că altfel vă doboară ei pe voi!

Se puse pe ninsoare de nu se vedea om cu om. Tătarii își instalează corturile dincoace de Dunăre în câmp deschis, căci nu se vedea niciun loc care să fie potrivit pentru popas. Cât vezi cu ochii, numai munți de zăpadă pe care viscolul îi purta de coco-colo, vâluindu-i ca pe nisipurile deșertului. Gerul îi biciuia fără milă. Foamea îi chinuia. În orice moment putea să le iasă în cale o haită de lupi înfometată. Aveau torțele pregătite, în caz de pericol. Îngrijorarea lor venea din faptul că erau pe sfârșite proviziile.

În fața corturilor, chirciți lângă foc, tătarii tăceau îngândurați. Păreau fără vlagă. Kaganul, încă încălecat pe cal, îi observa pe fiecare, plimbându-se de la un cort la altul:

-Vă e frică de iarnă? Vite neghioabe ce sunteți! N-am fost destul hăituiți? Oare am plecat de bine din inima Mongoliei? Am plecat în pribegie să ne fie mai bine, puturoșilor! Ce așteptați? Miroșiți locurile și căutați merinde, altfel ne pierdem puterile. Vegetați la gura cortului? Și zicând acestea, îi plesni cu biciul fără să se mai uite unde lovea. Câteva femei prinseră a țipa, altele aruncară boarfele și începură a jelui, toți tătarii săriră în picioare și se îndreptară în grabă spre cai. Până să se dumirească Kaganul, tătarii au și apucat-o spre sud la galop, piezându-se prin viscolul năprasnic care-i învăluia fără cruțare.

"Mai rău decât ne-a fost nu poate să ne fie!" / gândi Kaganul Kadar, îmbărbătându-se, dar în sinea lui avea temeri mari. O turmă înfometată nu mai ține cont de reguli de conviețuire! Auzise despre alți pribegi din rasa lui, cum că s-au mâncat între ei. Că foamea i-a împins la cele mai cumplite fapte: să-ți sacrifici aproapele ca pe un animal și să-l pui la frigare, este o faptă de neimaginat! De-asta îi era teamă cel mai mult Kaganului Kadar.

-Vezi, istoricule, ce gândesc oamenii la disperare? Ce crezi tu, om educat și cultivat al secolului XXI, că noi, ca să ajungem pe această treaptă, n-am făcut nimic? Am stat așa cu mâinile în sân și toate au venit de la sine? Iată, ai în față o rasă de oameni aflată pe treapta cea mai de jos a civilizației. Sălbatici și de o cruzime de neimaginat! Poți tu să-i condamni, Horia Suci? Nu poți! Încă nu se șlefuiseră în interiorul lor, încă se conduceau după instincte și, ca și la animale, cel mai ascuțit instinct era cel de apărare. Ce ai a spune împotriva lor?

-Nimic fantomă, nimic, moșule, umbli prin secole ca vodă prin lobodă, cred c-ai văzut multe, nu-i așa?

-Ei, mă opresc și eu unde văd că-i veriga mai slabă, acolo vreau să aduc puțină lumină, limpezesc lucrurile, așa cum o fac cu tine acum. Hai, treci la scris!

(fragment din romanul „VISELE TABIEI”)

Vadim BACINSCHI

Poezie română contemporană din Basarabia istorică (regiunea Odesa)

Trenul de la ora zece

Trenul de la ora zece
răsare, neașteptat, din ceață,
ca să mă ducă, cu sângele rece,
înapoi, la jumătate de viață.
La jumătatea cea mai frumoasă,
unde crește pelin și mohor,
acasă,
 acasă,
 acasă,
să nu mai vreau să mor.
Urc fără bilet, fără bagaj,
în vagonul cuprins de mahnă,
de mi-ar ajunge
puteri și curaj
să ajung până pe bahnă.
Că de acolo până acasă
de ajuns e să urc dealul,
trudit,
și să rostești
cu jumătate de glas:
„Mamă, eu am venit!”
Trenul de la ora zece
la jumătate vieții mă duce.
Pe altă lume, parcă, m-ar petrece,
parcă, mi-ar face cruce...

Nucul de după casă

Era atâta lumină sub tine,
nucule de aur,
era atâta îndurerat de clară lumină,
că nu-mi trebuia alt soare
mai adevărat.
Prin lemnul tău,
cel bătrân demult,
pana de graur
trecea plină de zbor,
anii numărându-ți-i
inel după inel...

Adorm

și mai aud
în temelia casei
rădăcinile tale lucrând
pentru pacea acestui pământ.

Amurg de august

Pe înserate
păpușoaiele prind glas ruginiu
și în leagănul vânturilor
freacățul le este
de toamnă vestitor.
Degrabă nucile vor prinde
să cadă de sus
cu ploaia în două,
ude și goale,
ca născute atunci.
Degrabă bunica le va aduna,
bătrână,
precum o coajă de nucă
rămasă luare aminte pe ram.
Degrabă, îngreunate, vile
își vor sprijini strugurii
în haragi de corn...

Degrabă

Iar deocamdată
negrăbit se așterne peste sat
înserarea
și păpușoaiele
freacăță a toamnă.

Peisaj

Pe deal pădurea stă singură
ca troițele la hotar.
Frunze veștede
sparg oglinzi
de izvoare,
botezându-și sfârșitul.
Bat clopote –
crengile copacilor bătrâni
și noaptea aprinde licurici
în iarba bolnavă,
așternută pe jos

O impresie de dimineață

Peste oglinda apelor încete
își despletesc răchitele tăcerea,
vestește răsăritul învierea
atâtor vechi și galbene
sonete.
Luminile
îți picură din creștet
un gest,
sculptat amar de ani la rând:
tu, așezat pe margine de gând,
rămâi să crezi
în cerul ăsta veșted.

Fevronia SPIRESCU

SUSPENDATE

Poemele zac cu fața
 în jos, în mlaștina ideilor.
 De sus se vede
 o rază, o aripă, o pană.
 Se aude
 un țipăt, un scrâșnet, o șoaptă.
 O fi îngerul,
 ori poetul ce coboară,
 să le scoată,
 să le spele,
 să le stoarcă,
 să le-atârne, să se zvânte.
 Mualakate-înfipite
 pe stâlpi,
 în ochi,
 în suflet.
 Indicatoare
 între Raiul din noi
 și Iadul din jurul nostru.

DESCÂNTEC

Dac-ar fi să număr eșecurile,
 n-aș isprăvi.
 Dac-ar fi să număr izbânzile,
 mă-ncumet:
 doi platani sădiți
 în coasta lumii,
 la răscrucea vânturilor,
 în vârtoarea dorințelor.
 Aici mai era loc.
 N-am avut de ales.
 De aceea îi descânt:
 de deochi,
 de noroc,
 de drag,
 de șarpe feriți ...
 de dragii mamei.

LA O MARGINE

La marginea timpanelor
 se aud zurgălăi.
 La marginea retinei
 flutură curcubeu.
 Dincolo de înțelegere
 se întinde
 curioasă, vijelioasă, tumultuoasă,

obosită, vlăguită, sfârșită,
 Viața.
 Până când?
 Până în Deltă,
 până la îmbrățișarea cu Marea.

AMBASADORII

Credeți că ideile stau după colț,
 Domnilor Ambasadori?
 Eu cred că v-au părăsit de mult..
 Am aflat că unele
 au intrat în grevă.
 Să văd ce-o să faceți?
 Paginile vor rămâne
 neprihănite,
 albe.
 Și copiii vor face din ele
 avioane.
 Preț de o clipă.
 Și se vor umple de
 Culoare.
 Preț de o clipă.
 Domnii Ambasadori
 nici n-au observat lipsa lor.
 Erau în priză.
 Ocupați
 să umple spațiul virtual
 și da,
 și foile albe
 cu orice,
 cu orice.

COLAJ

Tai cu cutterul
 o fâșie din frământările mele
 și fac un lac.
 Tai cu foarfecele
 o semilună din iubirile mele
 și o lipesc deasupra lui.
 Semiluna aruncă un ochi în lac
 și-și croiește o dublură.
 Tai cu privirea
 niște frunze din speranțele mele
 și-mi ies niște sălcii plângătoare
 pe malul lacului.
 Mi-ar mai trebui niște lebede
 să plutească,
 să cânte,
 să-și facă un cuib...
 Undeva.
 - E prea mult, anunță Vocea. Nu încărcă
 imaginea! Doar ai învățat regulile de
 compoziție!
 -Ai dreptate, răspund.
 Îmi întind mâna spre dublura din lac
 și traversăm orizontul,
 privind una la alta.

Ignatie GRECU

PLÂNS DE CORN

Motto: "Căci la sunetul de corn
Toate-n viață se întorn"

(M. Eminescu - Mușatin, vers:532-533)

Ți-aduci aminte, frate, știi,
Frumoșii ani de-odinioară!
Eram elevi, mai mult copii,
Și-aveam aceeași profesoră.

Călca ușor, ca peste flori,
Cu pururi zâmbetul pe buze.
O supăram de multe ori
Și îi ceream la urmă scuze.

Cu nerăbdare așteptam
Vacanțele prelungi de vară.
Pe străzi cu umbră colindam
Rugând copacii să nu moară.

Lovea în geam castanul roșu
Cu purpura mândriei sale.
Iar noi căram dovleci cu coșu
La mari și negre harabale.

Pișcam cu degetul ghitare
Ori fraged sân de mandoline.
Livezi bătrâne-n destrămare
Mișcau copaci cu ramuri pline.

Pe cer se zugrăvea subțire
Aripa unui heruvim.
Și nori aprinși în asfințire
Lansau frânghii ca să suim.

Orașu-avea grădini și blocuri,
În mijloc mândră catedrală.
Și străzi cu case pe alocuri
Cu iederi vii pe tencuială.

Departa-n cer suiau furnale
Trăgând prelung și grav din pipă.
Văzduhul plin de rotocoale
Sorbea azurul într-o clipă.

Era chiot și voie bună
Și nimeni, vai, nu se-ntrista.
Târziu pe dealuri mândra lună
De rochii lungi se dezbrăca.

Cu toții-atunci fără cuvânt
Priveam la cer plini de extaz.
O boare gingașă de vânt
Suna mărele albe-n brazi.

Un cântec trist de cobitoare
Bătea în carne aprig cui.
Și cum stăteam în nemișcare
Păream de bronz niște statui...

Pe cer se zugrăvea subțire
Aripa unui heruvim.
Și nori de foc în asfințire
Lansau frânghii ca să suim...

Cuvinte nu mai am a zice
Frumosul timp de-odinioară
Când începea de sus să pice
Din crengi de aur câte-o pară.

Tu știi, tristețea noastră vastă
În cer abia de încăpea.
Amurgu-nsulițat în coastă
Pe raze lungi cum sângera.

Sorbeam cu sete vin de zori
Ori luminiș de zare uns cu miere
Pe sub copacii grei de flori
Strălumiți ca de înviere.

Orașul traversat în două,
De-un râu cu pete de rugină,
Păștea pe câmpul greu de rouă
Cu umbre-n prelungire lină.

Ne-ngrămădeam băieți și fete
La sărbătorile din mai:
Lăsam să crească blonde plete
Și tu o chică lungă aveai.

În parcul mare – altădată
Plângea întruna o fântână.
Ne întâlneam cu câte-o fată
Ținându-ne sfios de mână.

Pe banca verde sub castan
Ne așezam din întâmplare
Și pe ascuns ne sărutam
Până și în amiaza mare.

Aș vrea, o, cât aș vrea să sun
În cornul dulce-al amintirii
Să vină iar și să le spun
Acele clipe-ale iubirii.

Atâtea lucruri sunt de spus.
Dar timpul bate, vai, la ușă.
Și peste toate s-a depus
O pânză fină de cenușă.

Și peste toate s-a lăsat
O lungă, tristă înserare.
În multe case a-nnoptat,
O știe însă fiecare.

Ci sună tu, măi, frățioare,
În goarna amintirii, vie,
Ca să răsară iarăși soare,
Să prăznuim cu bucurie,

Precum acum și-n veșnicie!

Jordan DANILENCU

OMU' PRINTRE

Printre cai și iarba verde
Omul nostru nu se vede,
Calu' este preaînaltu'
Iară iarba prea în altu'.

Printre pietre și ruină
Omu este o jivină,
O ruină-mprejmuiește
Cea jivină ce tânjește.

Printre drum și o cărare
Omu este-n căutare,
Caută cărarea-n stuche
Cu mijitu-i fără vrute.

Printre zi și dimineață
Noaptea-i sfetnic în povață,
Ziua calci pe bățatură
Iar în vis... învățătură.

GÂND DE OM

Eu știu că omu' este-un chin
Întru dospitu-i de venin,
În cuibul său, mare viespar,
Se-adună picuri de hoinar...
Umblatu' gând prin călindar.

Când sunt doar ofuri de nătâng
Și fete triste ce se plâng,
Rămâne singur Dumnezeu,
Fără un om - alesul său.

Dar răul mare în cel chin
Rămâne veșnicul destin ...
Ce face omu' într-u gând
-Între o viață și mormânt –
Ducându-și crucea spre izbând'.

VREAU

Vreau să port năframă roșă
Într-un roz mult purpuriu,
Este boarea celui suflet
Ce nu este în pustiu.

Vreau să port o floare-n pieptu-mi
Fiind Ea în dorul ei,
Este semnul de iubire
Prețuit de ai săi zei.

Vreau să port sufletul dulce
Ca Neculce-n călimări,
Este scrisu' de poveste
În cel răsărit de zări.

Vreau să port o cruce-n viață
Scrijelită-n semnu' tău,
Cu mireasma dulce floare....
Tu ești eu, mereu te vreau.

NOI

Ducem noi oprișul vieții
Și suișu-ngreunat,
Stăm mereu în calea ceții
Tot pășind ca orbul beat.

Îndesând desişul umbri
Ce ne însoțește-n drum,
Toți ne pierdem și mai sumbri
Printre fumuri făcând scrum.

Gândul minții ne-nconjoară
Presărând mii de idei,
Cea ce este o comoară
Moștenită de la Zei.

Ce gândim e că o floare,
Tot crescând în frumuseți,
Trece timpul și ea moare
Lăsând urme și tristeți.

E frumos gându-n binețe
Ca un ram ce-i viguros,
În mlădița-i de noblețe
Va crește copac frumos.

Noi ca noii-mpingem veacul
Iar ce-i vechi privesc spre noi,
Noul învechește leacul
Iară vechiul suntem noi.

PILDA, CAUZA ȘI NECAZUL

Pilda este mereu vorba
Ce te ajută să-nțelegi,
Dar în fapt făcând o faptă
De necaz te tot lovești.
Necazul are o cauză
Ce-și așterne drumul său,
De nu înțelegi mesajul,
Vai și-amar de capul tău.
Cauza este-ntodeauna
Un izvor de rău temut,
Dar mai este și fântâna
Calea bunului făcut.
Pilda, cauza, și necazul
Se ajută reciproc,
Este ca și vinu-n bote,
De bei mult, tu cazi în loc.
Și te-nvârți în jurul cozii
Întrebându-te mereu:
Ce-am făcut? Cu ce-s de vină?
Unde e păcatul meu?!

Mihail HANCERENCU

CRUCIATUL PĂPĂDIILOR

Din irizările de lumină
ale fulgerelor diamantelor,
eu rup franjuri de curcubeie,
pentru a orna
păpădia fluturului tău...
iubita mea!

ȘTERG BRUMELE MEMORIEI, IUBIREA

Șterg brumele memoriei, iubirea
Din acuarela vreau a te-nțelege
Pe geamul ochilor, un petec rece,
Deschid cu palma caldă...regăsirea

Ivită din tomatice polenuri
Păpușă dragă te-mbrăcam cu ochii.
Iubita mea, pluteai în scumpe rochii,
Baloane de săpun roteau refrenuri.

Timid, ades vroiam să mi te-apropii
Să strâng în brațe chipul unei copii,
Dar sepia te-nvăluia-n cerneală

Azi travestit, fluturile-i omidă,
Corabia s-a spart... e azi sordidă,
Țes scoici și ierburi haina-ți abisală.

TIMPUL POEZIEI

Ochilor! Câtă poezie doarme-n apele voastre!
Dar unde sunt Horele inimii mele aprinse
să deschidă porțile Soarelui gândirii,
în carul său ceresc să lumineze plaiurile pământului,
să pună lumina sa dulce pe pleoape,
în dimineața iubirii?

ECHO

Echo fecioară, a munților nimfă,
Cleștele brațelor inimii tale
Fost-a el strâns de-a curajului mână.
Fierul din forja privirii-ți încinse
Scos-ai cu dinții din gura sa mută.
Iute ciocanul iubirii lovească
Formei închiselor brațe prea albe,
Viața să-i dea, lovind pe nicovală
Codrului ce așezatu-ți-a pieptul.
Rece găsit-ai tu fierul lui Narcis
Inima-i apă de vorbe, asupra
Mult aruncat-ai și stinsul cuprins-ai
Chipul, rușinea ascuns-a în peșteri,
Vlaga ta toată din trup tu ai stors-o.
Crivățul iernii simțirilor sale
Gulerul nimfelor sus ridicat-a

-Zeii! Să iubească și el ne-mplinirea!
Setea iubirii lui fie nestinsă
Cheia a fost, ce deschide comoara
Inimii mamei Ramnuntului verde.
Cruntă porni ea să facă dreptate
Pună-l la stânca iubirii de sine,
Lege-l cu lanțul oglinzii cu valuri,
Vulturul inimii ca să-l sfârșească.

TATUAJ CU ALB

Cu velele luminii navighez spre iarnă,
Sub chila pleoapelor pojghița toamnei crapă.
Când vămile ruginii banul mi-l întoarnă,
Din paradis zăpada-inimii podoabă,
Cu moțuri de egretă prinde să se-aștearnă.

Recurs mai face toamna, lieduri de orgolii
Voind pecetea zăpezii să le-nmoaie,
Dar gerul înspre seară își trimite solii,
Galerele de crivăț vâslele-ntretaie
Și iar întinde iarna plușul de magnolie.

La braț ca neaua firii plec la promenadă,
Protipendada-n valsuri etalează rochii.
La masa poeziei pusă-acum pe stradă
Argintării, cristaluri troienează rochii,
Pe broderii stelare-s inversă cascadă.

Troznesc gutuii-n aspre ramuri noduroase,
Tentaculele albe le gâtesc de gală.
Semira-n alb grădinile își suspendase,
Ceasornicul cu personaje din beteală,
Parada muzicală vântu-o declanșase.

Un Parthenon își ninge colonade-n zare,
Gimnastica de alb îmi recrează ochii.
Doar cactușii luminii primeniți în floare,
Transpun în poezie haina babei Dochii,
La curtea doamnei Iarnă-s cetățean de onoare.

PRIVIND DE PE PODUL DE LA CHERHANA

Se scurge cugetarea din Dunăre în mare,
Neliniștile vieții se scurg mereu la vale.
Pe puntea atemporală privesc spre cherhanale
Pășesc pe bârne arse, trec sinele-n uitare.

Țâșnesc în luciul apei hipnotice egrete,
Metafore răzlețe, iubiri neîmplinite,
Oglinzile curbează în valuri infinite
Necurgerile vieții se-adună în regrete.

Văslesc pescarii tineri pe undele himere
Cu plasele bogate, în setci să prindă timpul
Alunecă iubirea și viața rupe nimbul
În zorii dimineții, treziți cu răni severe

Din când în când ne-ntoarcem cu sufletele mării
Desculț presează estul, cu tălpile de sare,
Schelete de corăbii se-ntrec din scufundare,
În Dunăre ne-ntoarcem cu versurile mării.

Tânjesec cu revărsarea-mi odihnă în lagună,
Spre algele de liniști, cu scoicile pe față.
Limanurile limpezi se tulbură în viață
Cristalele sonore vuiesc iar în furtună.

Ana Maria BALOSIN

Pierdută în spațiu

Review: Dacă trăiești veșnic gândindu-te la trecut, trecutul va deveni prezent, iar viața ta va fi o absurdă reluare. Trecutul te motivează să apreciezi prezentul, iar prezentul îți influențează viitorul. Eu cred că amintirile te definesc și rămân etern gravate în pergamentul sufletului, înfrumusețându-ți atât trecutul, cât și prezentul și viitorul. Dar, ce ai de făcut atunci când nu știi pe ce drum să o iei; când amintirile tale sunt captive în spatele unei uși cu paisprezece lacăte; când ai de ales dacă să lupți pentru a deschide lacătele trecutului sau să naufragiezi prin oceanul spațial pentru a pași pe insula viitorului?

„O singură alegere te poate transforma radical”.

„O singură alegere te poate distruge”.

„O singură alegere te va defini!”.

Eu sunt Eva și am treisprezece ani, cinci sute șaizeci și patru de zile, douăzeci și trei de ore, cincizeci și nouă de minute și cincizeci și nouă de secunde. Sunt din New York și nu am hobby-uri, ca orice adolescent de vârsta mea. Am observat că de la accidentul care mi-a schimbat viața, mi-am descoperit un talent, scrisul, dar până și în scris sunt victima propriilor sentimente... Nu mai știu cine sunt, ce ar trebui să fac și simt cum înăuntrul meu gândurile, toate se izbesc, tunând și provocând o furtună, dar prefer să fiu anonimul propriilor amintiri decât să înfrunt realitatea.

În urmă cu șaizeci și șase de zile s-a produs această radicală schimbare, vineri, ora 00:00, amnezia - diagnosticul stabilit. De atunci sunt doar un prizonier al unui salon dintr-un spital plin de agitație și gălăgie, dar eu am liniștea mea, sperând că nu voi fi una din persoanele abandonate într-un astfel de loc, așteptând o schimbare.

Azi, 13 decembrie 2015 sunt puțin mai optimist, deoarece e o zi specială, e ziua mea, așa mi-au spus asistentele. Nu-mi mai amintesc dacă mi-am sărbătorit vreodată ziua sau dacă am primit cadouri, dar nici nu-mi doresc. În sufletul meu e iarnă acum, asemeni anotimpului de afară și ninge puternic, formând un scut de gheață care-mi îngreșează sufletul. Am observat azi dimineață o plăsuță roșie pe noptiera mea, care mi-a captat atenția de cum am deschis ochii, dar nu m-am îndurat s-o deschid. De două luni de când sunt aici am văzut multe lacrimi de bucurie atunci când ceilalți copii primeau cadouri și acelea erau singurele momente în care o undă de fericire adia prin sufletul meu rece. Eu nu mai am familie și nu cunosc pe

nimeni, cu excepția asistentelor, care până acum nu mi-au dezvăluit nimic despre trecutul meu... Uneori, le aud șoptind în miez de noapte pe la ușa salonului despre cruzii oameni care m-au abandonat aici fără resentimente, dar eu nu-i cunosc și nu vreau să-i judec. Poate plăsuța aceea de pe noptieră este de la ele, nu mă pot gândi că e de la un necunoscut. Cu toate astea, curiozitatea îmi dă avânt și întind mâna spre plăsuță, scoțând din ea o oglindă și un set de chei. Mă întreb la ce pot să folosesc cheile și mai privesc o dată în punguliță, crezând că am omis ceva, dar nu am omis nimic, asta-i tot. „O oglindă?” rostesc surprinsă. Nu m-am privit în oglindă până acum, poate din frica de a mă descoperi sau poate din încăpățănare, cred că acesta este momentul să o fac pentru prima dată. Am strâns bine oglinda și am îndreptat-o spre fața mea. M-am privit câteva secunde, iar apoi un fior puternic m-a fulgerat, închizându-mi ochii. Când i-am deschis, pluteam prin întunecatul univers. Mă simțeam precum un pește într-un ocean nemărginit. Inima mea trepida de spaimă, iar gândul că voi pica în adâncul acestei lumi mă făcea să respir greoi și să stau nemișcată. Frumusețea acestui loc mă făcea să cred că sunt într-un vis în care mii și mii de luminițe orbitoare dansau în această imensă mare de întuneric.

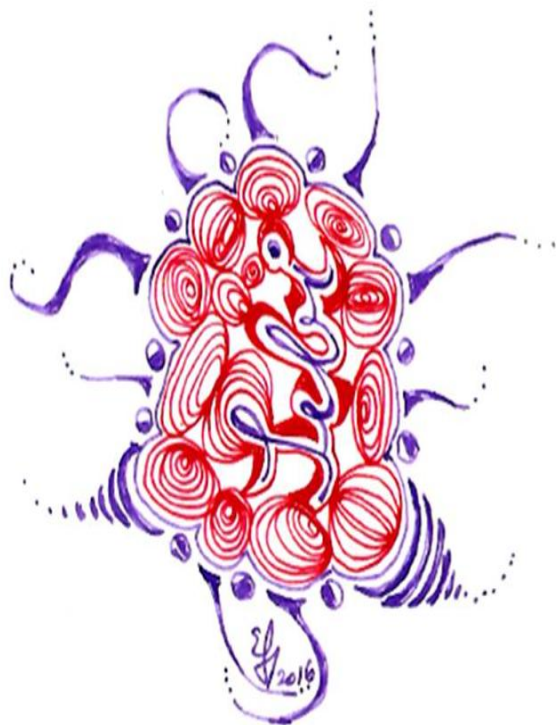
Asistentele mi-au spus că cerul este atât de întunecat, încât are nevoie de stele pentru a-l lumina, așa cum și noi avem nevoie de aer pentru a trăi. „Oare acesta este cerul?”. Și dacă este, cum pot să ajung din nou pe pământ? Privirea mea cercetătoare s-a îndreptat către una din luminițe. Era, cred, cea mai mare și luminoasă, dar se afla așa de departe... parcă erau mile până la ea. O cascadă de sentimente mi-au întunecat sufletul când am simțit că nu mai plutesc. Coșmarul căderii în gol devenise realitate. „Ajutor! Ajutor!”, strigam cu cea mai mare putere... cuvintele mele erau ecoul care împrăstiau lumina și lovindu-se de stele se auzeau din ce în ce mai tare. Atunci mi-am zis: „Voi fi bine, închid ochii și totul va fi bine!”.

Cu cât mă îndepărtam mai tare de locul inițial, cu atât eram într-o atmosferă mai caldă. M-am liniștit pentru puțin timp, crezând că voi ajunge într-un loc plăcut, dar mă aflam din ce în ce mai aproape de un vulcan, care împrăstia atât lavă, cât și flăcări. Cred că aceasta este luminița cea mai mare și puternică. Acest calvar s-a sfârșit când am atins uscatul. Am deschis ochii, iar când am observat că mă aflam într-un munte de flăcări care fierbeau, m-am prăbușit la pământ. Cu ultimele puteri mi-am ridicat privirea și am zărit două uși. Atunci mi-am amintit de cheile primite, pe care le ținusem în mână până acum. M-am târât greoi, era cât pe ce să renunț, dar am auzit ticăitul unui ceas care m-a speriat inițial, dar apoi m-a motivat să lupt în continuare. Atunci mi-am zis: „Nu voi renunța!”. Simțeam că întregul meu corp ia foc, odată cu hainele și fiecare celulă din corpul meu zvâcnește, ducând un război una cu alta pentru a trăi. Când

(continuare în pag. 69)

am simțit o undă de răcoare, o răcoare mirifică, am început să mă lupt cu mine însămi ca să ajung mai aproape de ea și să îi simt brațele reci, care să-mi vindece arsurile. M-am simțit ușurată când răcoarea m-a învăluit și m-am ridicat, agățându-mă de una din uși. Am luat șiragul de chei și m-am repezit să o deschid, dar m-am oprit brusc când am văzut că sunt diferite. Am atins-o pe cea aurită și am văzut prin vizorul ei o familie fericită, care se simțea împlinită, când primise darul de la Dumnezeu, un copil așa drăgălaș și mi-aș fi dorit ca acea familie să fie a mea. M-am bucurat așa de tare când am zărit o brățară din platină pe mâna bebelușului, pe care o purtam și eu, acum. În momentul acela am știut că aceea este familia mea. Ce puteam să-mi doresc mai mult, decât să-mi re trăiesc amintirile alături de ea; să simt iubirea unui părinte, să ne bucurăm, să stăm împreună de sărbători? Cu toate astea, m-am apropiat și de cealaltă ușă. Am atins diamantul care învelea ușa și am privit prin vizor. Am zărit o Eva care avea o familie minunată, era atât de bucuroasă, iar împlinirea i se citea în ochi. Aș fi fost dispusă să distrug ușa, numai să ajung acolo.

Extremitățile au început să-mi înghețe, iar în mintea mea răsunau cuvintele „TRECUT sau VIITOR”; atunci am realizat care e sarcina mea și care-mi era cadoul, puteam alege unde vreau să trăiesc. Dar cum poți să alegi, dacă să-ți cunoști familia sau dacă să-ți faci una? Cum să alegi trecutul, dacă nu vei avea un viitor? Și cum să alegi viitorul dacă nu ai un trecut? Simțeam cum inima mea îngheață treptat...și știam că nu mai am mult timp la dispoziție să aleg. Am ales cheia și am introdus-o în broască. Mâna mea tremura și cu ea tremura și sufletul meu. Am pus mâna pe clanță și am apăsat-o spunând: „TOTUL SAU NIMIC!”.

Marius ZAHARIA

Bastoane de iarnă pentru jandarmi

De ieri, jandarmeria dintr-o țară vecină a fost dotată, în premieră, cu bastoane de iarnă (iarăși ne-am făcut de rușine, rămânând la coada Europei, cu toate că au fost ceva promisiuni în campania electorală).

Karel Sapek, apărător al legilor, hotărârilor și ordonanțelor de guvern în satul Postava, povestește:

- Suntem foarte bucuroși de darul primit, parcă a venit mai repede Ziua Mondială a Sănătății. În plus, cele de vară se casau pe frigul acesta, în-cât îi puteam zgâria pe bieții oameni. Le-am primit noi primii, pentru că sunt conflicte între localnici după Festivalul de Film de la Cannes. Mulți nu au fost de acord cu juisarea, pardon jurizarea. Alt argument e că au fost testate doar pe animale.

- E adevărat, am ales pentru a vedea calitatea bastoa-nelor pe oamenii vâjnoși de la țară, care nu cad cu una cu două. Nu se compară un tinerel pipiriu de la oraș cu bătrâne de 60-80 de ani, ne-a declarat un șef al jandarmeriei.

S-a constatat clar superioritatea acestor bastoane la temperaturi sub -10 grade. Singura chestie este că, pentru sporirea eficienței, lovitura trebuie să prindă măcar puțin zona feței.

Bovuvil Drda, protestatar înrăit, recunoaște:

- Da, se cunoaște diferența! Aveam trei perechi de izmene pe mine și tot m-a săgetat. E bine și pentru jandarmi; nu mai trebuie să te lovească de zece ori, de ziceai că-și dau duhul - acum din două trei bastoane miroși pământul. În plus, unii dintre ei le-au vândut pe băutură, așa că ultima dată mi-au cerut cârja ca să mă bată cu ea.

Și mătușa Jaroslava e de acord:

- Dragul mamei, dor așa de rău că, dacă te înhamă la o căruță, din câteva bastoane o scoți din șanț.

Fuga lui Iona

Elena-Andreea ION

RĂDĂCINĂ DE CUVÂNT

A înfrunzit dintr-o tăcere, dintr-o umbră de durere
și dintr-un apus de soare.

Cucubeu ieșit în noapte fără stele parfumate,
izvorât din așteptare, pasiune și răbdare,
rădăcină de cuvânt bătută de ploi, de vânt.

A înflorit dintr-o iubire pe care muntele o știe
și câmpia, și podețul,
marea, întreg Universul.

Doar poetul, regetit, printre vers a ațipit
furat de un pui de gând dintr-un freamăt de cuvânt,
așteptând ca un nebun anii să-i adune-n pumn.

UNDE O FI ACUMA OARE?

A venit dintr-o încercare,
dintr-un zâmbet cu răbdare,
a venit căzut de sus,
dintr-un gând de nepătruns.
A venit un vers de-o șchioapă
dintr-o poezie stearpă,
dintr-o muzică străină
cu parfum de violină.

A venit sărac de vorbe,
dar bătea haios la tobe
și năștea o poezie.

Ea, bătută de cuvânt,
alerga pe ram de gând
și se-mprăștia în zare.

Unde o fi acuma oare?

BOB DE ȘOAPTĂ

A înflorit un bob de șoaptă
dintr-o ramură uscată,
dintr-o umbră parfumată.
A venit hai-hui să cânte
pe sub florile plâpânde
uite-un greiere voinic
răsărit dintr-un nimic.
Din nimicul care tace
și ușor de toate face,
din nimicul care adoarme
lângă razele de soare
poleite cu suspin,
cu glas dulce de pelin.

A înflorit un bob de vis
ce a promis un Paradis...
Numai poezia știe
cum s-a dus spre cununie!

TOT CADE PESTE MINE

Toamna se lasă bătrână
peste câmpuri,
vântul aleargă sălbatic,
îmi şuieră-n urechi
amurgul ploii reci
răsărită din lacrimile-mi
albe.

Mi-am ascuns sufletul bolnav
între frunzele de toamnă
căzute,
mi-am întins brațele
peste covorul arămiu,
dar trupul meu s-a descompus

când așteptarea mi-a trecut
prin oasele albe
ca un fior de poezie,
o șoaptă de împlinire
ce nu mai vineri de când toamna tot cade
peste mine...

ARBORE

Timpul vitreg mă aruncă iar
într-un strat de cenușă.
Nu știu de merg ori m-am oprit,
de fug și sufletul de o fi ieșit
din mine, trist sau fericit.

Sunt un arbore plin de vânt
sau cuvântul neîntors în cuvânt.
Sunt eu, cea care sunt
sau am rămas
cea care am fost?

TE-A ZĂRIT, PARCĂ A FOST IERI

Te-a zărit într-un ungher
vers pribeag, căzut din cer
cu ochi frageți de copil,
cu gând proaspăt, infantil.
Miroseai a flori de soc
și parfum de busuioc.
Te-a zărit, parcă a fost ieri,
te-a atins cu firul ei
de creion, cu pană groasă
și gândirea friguroasă,
te-a atins ca pe o cetate unde
visurile toate poartă aur de la stele,
rânduri albe de mărgele.

Tu aveai cununi de șoapte
de la Sfinți discret pudrate
și tărie îngerească
gându-n taină să șoptească!

Lucia PĂTRAȘCU

FORȚA CURAJULUI de GEORGETA DAMIAN

Volumul „**Forța curajului**”, semnat de Doamna **Georgeta Damian**, Editura *Academica*, Galați 2005, este dovada unei izbândiri în lupta cu (aproape!) imposibilul, realizată prin eforturile cumulate ale celor implicați în această poveste adevărată și grea.

Punctul principal al acestei cărți este dârzenia și perseverența cu care Vlad („**înainte de a împlini un an, fiului meu, Vlad, i se pune diagnosticul de acondroplazie**”, o boală congenitală de cauze necunoscute care afectează oasele lungi ale corpului uman), reușește să se mobilizeze pentru a-și realiza dorința sa de vindecare. Alături de el sunt cei dragi, mama sa Georgeta, tatăl său Vali, sora Alina, apropiații firești, rudele, prietenii cunoscuți și necunoscuți, toți cei care îi însoțesc cărările întortocheate prin labirintul atâtor încercări dureroase, nepregătând să presare peste tot florile înțelegerii și ale iubirii. Toți ceilalți oameni, medici din țară și din străinătate, asistenți și asistente, profesori și colegi de școală, terapeuți, oameni simpli, care empatizează cu deznădejdea acestei familii și înțeleg acel curaj ce vine dintr-o mare credință în Dumnezeu. Oameni, al căror nume autoarea îl așează în paginile scrise, ca într-o *carte de onoare*, ce trebuie citită cu respect și grație.

Într-un gest de recunoștință, autoarea volumului, doamna **Georgeta Damian**, a scris despre toți cei care au participat cu dăruirea lor fizică, morală și materială la împăcarea unui destin nemilos cu armonia demnității personale la care oricare om are dreptul și pentru care merită să luptăm. Această poveste cu final fericit pare a avea un motto convingător: „**Biruința nu-i obligatorie. Obligatorie este lupta**”, cuvinte pe care le aflăm la sfârșitul cărții, în acele pagini ce cuprind un adevărat *decalog* prin care autoarea, mamă care a trecut împreună cu Vlad, fiul său, prin furcile caudine ale unei lupte dure din care au ieșit învingători, are puterea să sintetizeze tot efortul făcut și tot ajutorul primit.

Volumul „**Forța curajului**”, pe care autoarea **Georgeta Damian**, citând din Gabriel Liiceanu, îl consideră „**o scrisoare către departele nostru**” este, de fapt, manualul care ne învață omenia și, odată în plus, credința în Dumnezeu și în bunătatea oamenilor, întotdeauna solidari cu semenii aflați în dificultate. Avem în față un tratat de medicină scris mai altfel, deoarece acesta nu vine de la profesori eminenți, titrați, cei care scriu pentru studenții lor, ci de la cea mai îndreptățită *dăscăliță*, o dăscăliță care ne învață curajul conștientizării problemei ce va trebui rezolvată, o mamă care descrie cu lux de amănunte procedurile pe care le suportă fiul său pentru devenirea sa spre starea de normalitate, o mamă care luptă împreună cu el, pentru el. Ce dacă este vorba de „**cuiе în oase**” pentru alungirea și consolidarea lor, ca să mă refer doar la atât? Ce dacă la un moment dat „**lumea lui se împarte între pereții spitalului și dincolo, în libertate și normalitate**”. Toate eforturile, lupta cu durerile fizice și morale transformă omul. Acum „**este evidentă diferența dintre Vlad - copilul din urmă cu câțiva ani și Vlad - adultul de azi**”.

GEORGETA DAMIAN

FORȚA CURAJULUI

Avem în față nu un volum, nu o carte, nu o plachetă (deși scriitura autoarei dovedește un adevărat talent literar prin analizele psihologice aducătoare de neliniști, întrebări și răspunsuri!), ci un adevărat **dar** ce ne îmbogățește pe noi, cei neîndumnezeiți cu atâta putere și înțelepciune. Desigur că nu este o carte de beletristică în sensul cel mai pur, nu cuprinde pasaje imaginative, iar descrierile de natură nu pictează paginile ca în orice altă scriere. Aici, petele de culoare care bucură ochiul sunt doar fotografiile care însoțesc evoluția fiului de la „**...micul Maradona**” până la „**...răsfățatul fetelor**”. Deoarece, Vlad învinge!... „**Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor aduna**”. Spune autoarea: „**Dacă fie și o singură persoană, citind această carte, găsește curajul să plece la luptă și să meargă până la capăt, atunci aceste rânduri își vor fi atins scopul**”. O lecție de viață, ce ne spune tuturor: *Ocroțiți hotarul de viață al copiilor, lărgiți-i circumferința zi de zi și încununați-o cu florile iubirii!*

Astăzi, când eu mă aplec asupra acestor rânduri cu înduioșare și multă dragoste, Vlad, învingătorul Vlad, este „**Vlad Damian, singurul român care s-a operat în Franța la sfârșitul anilor 90 și a câștigat peste 20 de centimetri în înălțime, după ce și-a lungit și tibia și femurul în operații succesive! Dacă îl privești astăzi pe profesorul de muzică Vlad Damian îți vine greu să crezi că tânărul de aproape 1 metru 70 de astăzi abia depășea în urmă cu 16 ani 1 metru 40. Și totuși, dorința să de a fi mai înalt i-a fost**

(continuare în pag. 72)

îndeplinită la capătul a trei ani foarte dureroși și plini de privațiuni" (citată din *Reportajele televiziunii TVR - 24 mai 2014*).

Relevante sunt ecourile pe care le-au simțit toți cei care au citit paginile pline de durere nemărginită și curaj mângâiat de *Sfintele Palme Dumnezeiești* întru întărire și împlinire. Am vrea să amintim câteva nume care apar în ediția a doua a cărții sub titlul „**Gândurile și sentimentele unor prieteni**” (după citirea cărții „**Forța curajului**” - **Georgeta Damian**), reacții în care vom întâlni exprimarea unor sentimente deosebite despre această fericită finalitate a unei lecții de viață. Iată-i pe cei care au scris până acum despre familia Damian, un exemplu de curaj și dăruire: **Liviu Palade**, conf. dr. ing., Universitatea din Lyon, Franța; **Monel Tratatovici**, inginer navalist și campion național universitar de șah al României, Israel; **Dan Mihalcea**, inginer frigotehnist Cluj; **Elena și Cătălin Dobrea**, ingineri, Suedia; **Laura Ivașcu**, inginer, Italia; **Alexandru Dobrovicescu**, prof., dr. inginer, Universitatea „Politehnica” București; **Liliana Huțanu**, ing. frigotehnist, Galați; **Bogdan Horbaniuc**, prof. dr. inginer, Universitatea „Gh. Asachi”, Iași; **Camelia Solomon**, inginer, Girona, Spania; **Carmen Dumitrescu**, inginer, Toronto, Canada; **Dana Debu**, inginer, Londra, Anglia; **Gabriela Babeș**, Brașov; **Iana Druță**, inginer, București; **Irène și Antoine de Santis**, amici, Paris, Franța; **Leontin Surdeanu**, student, Barcelona, Spania; **Marlena Pleșa**, avocat, Galați; **Michaela Ceresnea**, medic, Paris; **Ema Panaite**, prof., dr. inginer, Universitatea „Gh. Asachi”, Iași; **Gh. Popescu**, prof., dr. ing., Universitatea „Politehnica” București; **Raluca Druță Gheorghiu**, sociolog, Montreal, Canada; **Veronica Tiron**, inginer, Galați; **Cătălina Neculiță**, studentă, IEI, Galați; **Veronica Balaj**, scriitor-jurnalist Radio Timișoara; **Carmen Sabău**, radio-chimist, Bolingbrook, Chicago, SUA; **Ionescu Cătălin Irinel**, lt.col (r), inginer, expert criminalist; **Crina Enache (Cocari)**, inginer, Michigan, SUA și **Virgil Nistru Tigănuș**, Revista „Dominus”, Galați, din cuvintele căruia ne vom permite să cităm în încheiere, (cu scuze pentru ceilalți, care își merită, de asemenea, omagiul nostru): „**Volumul FORȚA CURAJULUI reprezintă jurnalul unei comunități de oameni de omenie într-o lume tot mai egoistă... Este dintre cele mai impresionante mărturii despre curajul, dragostea, încrederea și solidaritatea în suferință. Autoarea se integrează în familia spiritelor ocrotitoare ale femeilor române. O recomandă frustele și plasticitatea discursului, muzicalitatea gregoriană a frazei, adică un aliaj de încredere, căldură și speranță**”.

cum Goethe, dar și alții, din aceeași epocă" [1, p. 28]: „*Ce arătare! Ah, ce lumină! Stea albă a căzut în grădină./ Necăutată, neașteptată: noroc./ Săgeată, floare și foc./ În iarbă înaltă, în mare mătăasă / Căzu din a veacului casă./ S-a întors, ah, în lume o stea./ Mi-s mâinile arse de ea.*” (Cerească atingere)

Cunoscând profund sistemul filosofic al lui Freud, Adler, Jung, Lacan, care au oferit o imagine convingătoare despre inconștient, în calitatea lor de medici, de psihanalisti, Lucian Blaga va elabora un sistem filosofic nou, propunând o cu totul altă abordare a inconștientului. Filosoful român afirmă ideea că „inconștientul este un domeniu independent cu structuri și cu o dinamică proprie, de asemenea cu categorii și forme cognitive proprii”, [1, p.29], având, deci, „o cunoaștere proprie”. După C.G Jung, inconștientul înseamnă „un alt meniu decât conștientul” [3, p. 48]. Oare C.G.Jung nu spune la fel? Și Blaga, poetul, susține: „*Intrat-a noaptea-n burg, fără de vamă. / Și-i dat să ningă iar sub ore sure./ Tânjesc pe streșinile catedralei / Medievale duhuri de pădure./ Bătaia ceasului stârnește liliacul / Din somnul lung, în care s-așezase./ Cenușa îngerilor arși în ceruri/ Ne cade fulguind pe umeri și pe case.*” (Anno domini)

Pentru a ne clarifica gândul, a reflecta asupra a ceea ce avem de făcut, am recurs la dialogul interior, precum își propunea Socrate. Am stat la sfat cu noi înșine, precum și-a propus peste ani Lucian Blaga, descoperind **inconștientul**, structurat în nenumărate nivele, profunzimi, unele aproape la suprafață, altele mult mai profunde, **pe când multe altele** foarte adânci în care se păstrează poate că și „o memorie a întregii umanități”. Aceste gânduri, aceste idei Jung le oferă cu numele de **Arhetipuri**. Și Blaga și Jung constată că anume **inconștientul** este izvorul activității noastre **conștiente**. Blaga insistă pe dialogul permanent dintre conștient și inconștient, că această comunicare e continuă și constantă, comunicare pe care filosoful posibil a auzit-o nu o dată de nădată ce a numit-o **personanță**.

„Există în inconștient o magmă rămasă încă neghicită, o magmă de atitudini și de moduri de a reacționa după o logică, alta dar nu mai puțin tare decât a conștientului, un ritm interior, consolidat într-un fel de tainic simțământ al destinului, un apetit primar pentru forme, o efervescență a închipuirii dătătoare de sens, un mănunchi de inițiative de o putere spărgătoare de stavili... Toate aceste atitudini, orizonturi, accente, inițiative, răzbat în pofida presiunii ce-o exercită conștiința asupra lor, ca de sub humă, în lumina de deasupra” [1, p.48]. Această comunicare între conștient și inconștient - e metafora. Deși „*Lucian Blaga e mut ca o lebădă. / În patria sa.*” (Autoportret)

Referințe

1. Blaga, Lucian. *Trilogia culturii. Humanitas, București, 2011*
2. Blaga, Lucian. *Trilogia cunoașterii, Humanitas, Buc., 2003*
3. C.G. Jung. *Puterea sufletului*, IV, Ed. Anima, 1994
4. Martin Heidegger. *Originea operei de artă, București, 1982*
5. Cimpoi, Mihai. *Lucian Blaga, Paradisiacul, Luciferic, Mioriticul, Iași, 2012*

Comunicare prezentată la Conferința Științifică a Doctoranzilor „**Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători**” (Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, 25 mai 2016, Chișinău)

Charles BAUDELAIRE

Orbii

O, suflete, privește-îl sunt triști și singuratici
Ridicoli fără voie, sinistre manechine
Țintind spre nicăierea priviri de umbră pline
Neștiutori de lume, cu umblet de lunatici.

Pe fața lor se stinge a cerului lumină!
Ei ochii și-i îndreaptă spre larga depărtare
Și-așa cum trec pe stradă spre-o-nchipuită zare
Oricât de greu li-e gândul, ei fruntea nu și-o-nclină.

Se pierd prin noaptea soră cu veșnica tăcere...
Tu râzi și cânti, cetate cu lăcomă plăcere
Și voluptatea vieții cu frenezie-o sorbi.

Mă vezi numai pe mine, mai jalnic decât ei
Iar inima mă-ncreabă, când trec cu pașii grei
- De ce-și ridică ochii spre cer, sărmanii orbi?

Deseară ce vei spune...

Deseară ce vei spune, biet suflet solitar,
Tu, inimă, uscată pe vremuri, ce vei spune
Ființei preafrumoase, preascumpe și preabune
Ai cărei ochi deodată te-nviorară iar?

-Vom pune-orgoliul nostru de-a pururi s-o slăvească;
Poruncile-i domoale neprețuite sunt;
Pătruns de duh e trupu-i ca plasma îngerească;
Privirea ei ne-mbracă în luminos veșmânt.

Oricând, în toiul nopții și în singurătate
Sau ziua-n larma străzii și-a omeneștii gloate,
Fantasma ei în aer ca flacăra dansează

Și spune: "Sunt frumoasă și vreau cu strășnicie
De dragul meu Frumosul drag veșnic să vă fie.
Eu sunt Madona, Muza și Îngerul de pază".

Unei trecătoare

Asurzitoare, strada în jurul meu mugea.
Înaltă și subțire, durere maiestooasă
În voalurile-i negre de doliu, fastuoasă
Și mândră, o femeie trecu prin fața mea

Cu sprinten mers și zvelte picioare statoare.
Eu mă-mbătam privind-o și beam, ca pe-un venin,
Din ochiul ei, cer vânat de uragane plin,
Plăcerea ce ucide și vraja care doare.

Un fulger... apoi noaptea! - Făptură fără drum,
Tu care c-o privire m-ai renăscut deodată,
Abia în veșnicie te voi vedea de-acum?

În alte părți, departe! târziu! sau *niciodată!*
Căci nu-mi cunoști cărarea, nu știu spre ce mergeai
O, tu zadarnic dragă, o tu, care știai!

Albatrosul

Din joacă, marinarii la bord, din când în când
Prind albatroși, mari păsări călătorind pe mare
Care-nsoțesc, tovarăși de drum cu zborul blând
Corabia pornită pe valurile-amare.

Pe punte jos, ei, care sus în azur sunt regi
Acuma par ființe stângace și sfioase
Și-aripile lor albe și mari le lasă, blegi
Ca niște vâsle grele s-atârne caraghioase

Cât de greoi se mișcă drumețul cu aripe!
Frumos cândva, acuma ce slut e și plâpând
Unu-i lovește pliscul cu gâtul unei pipe
Și altul fără milă îl strâmbă șchiopătând.

Poetul e asemeni cu prințul vastei zări
Ce-și râde de săgeată și prin furtuni aleargă
Jos pe pământ și printre batjocuri și ocări
Ariplele-i immense-l împiedică să meargă.

Genunea

Pascal și-avea abisul cu dânsul mișcător,
- Vâltoare, vai! E totul, - dorință, gest, visare,
Cuvânt! Și peste păru-mi stând drept, în clătinare,
Am resimțit adesea cum trece groază-n zbor.

Sus, jos, și pretutindeni, adâncul, larga zare,
Tăcerea, nesfârșitul mă țin în gheara lor...
Și Dumnezeu pe noaptea-mi cu-n deget știutor
Schitează lungi coșmaruri, mereu renăscătoare.

De somn m-alungă spaima ca de un puț profund,
Plin de nelămurite orori și fără fund;
Văd numai veșnicie prin geamurile toate.

Și duhul meu, de-a pururi cu ameteți luptând,
Răvnește-a neființei insensibilitate.
- Din Numere și Forme, nu pot ieși nicicând!

(Traduceri de: Al. Philippide, Al. Hodos)

Maria STRÂMBEI

PSEUDOBASM

A fost odată ca niciodată o fetiță, o micuță fată...

Odată ca niciodată, această fetiță s-a născut fără vreo bizanterie în jurul nașterii ei. N-avea nici părul de aur, nici vreo zână care s-o înzestreze cu daruri inimaginabile dintr-o rotire de baghetă, iar părinții ei nu erau nici împărați, nici conți, nici lorzi. Atâta doar că micuța s-a trezit îmbibată în basmele unei bunicuțe cu părul alb dintotdeauna, ce avea niște cărți pline până la refuz cu balauri, Feți-Frumoși, Cosânzene și Roș-Împărați, cărți vechi, ici-acolo cu vreun motan supradimensionat, încălțat și dichisit, desenat în tușe. Se înțelege atunci de ce noul bulgăre de viață răsărea pe zi ce trece cu urechile tot mai ciulite și ochii măriți îndestul încât imaginația să poată zări prin ei.

Și scufundată atât de bine în magiunul fantastic dăruit de bunica, ea n-a fost atentă să observe când ochii din spatele lentilelor groase au fost înlocuiți de unii noi și zeloși, împleticiți la început, și apoi din ce în ce mai rapizi și mai curioși, ochii ei, absorbind ca un burete toate filmele derulate în spatele retinei la deschiderea cărților alora fermecate. Atât de ocupată fiind, micuței fete nu i-a dat niciodată prin cap să se întrebe dacă vrejii lungi ce suțineau cartea în poale, dacă brațele ei albicioase, sunt și ele ale unei prințese identice cu cele ascunse printre litere, sau nu. Erau cu siguranță doar instrumentul cu care paginile se întorceau din când în când, astfel ca firul basmului să curgă netulburat. Treptat și ireversibil, în mintea ei s-au delimitat două tărâmur, clare ca uleiul și apa, imposibil de contopit: realitatea și basmul. Realitatea, toate acele momente în care ochii ei nu îmbrățișau volumele, atunci când mămica rupea blând transa, lipind cele doua coperte cu un zgomot surd și luând-o de mână, la masă. Realitatea se forma din blocurile pătrătoase și maronii ce se vedeau de la balconul dormitorului ei și din dezordinea de jucării, bune sau stricate, îngrămădite în spatele fotoliului, într-o fostă cutie a mașinii de spălat. Iar basmul? Oh, atât de diferit de realitate, atotcuprinzător însuși prin numele său. Basmul era cu prinți, cu pajiști îndepărtate, unde oamenii mâncau mere de aur și cocoșii înghițeau sate întregi, fără ca aceasta să fie o ciudățenie. Cele două tărâmur erau indubitabil diferite și nici un lucru din realitate nu putea fi identic cu unul din basm. Aceste diferențe incontestabile au produs în ea, cu timpul, o asimetrie profundă: astfel că una era fetița ce juca șotron în fața blocului și alta entitatea privilegiată ce asista cu sufletul la gură la toate bătăliile, dorindu-și în secret să mai câștige și zmeul ăla, săracul, câteodată, că prea ia el, Făt-Frumos, toate lenele. Și apoi foarte ciudat că pe toate le cheamă Ileana, se gândea câteodată fetița, că doar și pe bunica tot Ileana o cheamă, și poate-poate o fi fost și ea tânără exact în aceleași vremuri cu faimosul „Odată ca niciodată”. Curios lucru că n-a întrebat-o niciodată despre această coincidență, știa ea oricum ce știa, dacă bunica era aici și îi citea ei povești, n-avea cum să fie aceeași Ileană cu cea de pe tărâmul celălalt. Hotărât lucru, tărâmurile nu se vor putea atinge sau amesteca în vecii vecilor.

De aceea i se părea scandalos cum unele fetițe de vârsta ei se jucau de-a prințesele în parc. Parcă îi era ei rușine de nerușinarea lor. I se părea un păcat, o aberație,

să fie strigată o minciună atât de sfruntată în gura mare. În unele dăți, mergea la ele și le spunea să se oprească. Copilele, firesc, întrebau: „De ce?” La care fetița noastră tăcea și le privea cu intensitate. Întrebarea aceasta îi apărea atât de stupidă, încât nimeni niciodată nu s-a obosit să-i caute un răspuns. Desigur că blestemele nu o ascultau și-și continuau ritualul păgân, iar ea fugea în casă, cu ochii plini de lacrimi de neputință și citea, citea, citea. „Nu există prințese în realitate. Nu există prințese în realitate. Nu există prințese în realitate. Fetițele alea sunt niște impostoare.” Își repeta ea continuu în minte, plonjând printre adevăratele domnițe cu sânge-albastru.

De aceea vă spun cu atâta certitudine că fetița noastră nu s-a considerat niciodată o prințesă. Dintre toți, ea știa cel mai bine de ce n-ar fi putut fi niciodată una.

Tot din cărți a aflat mititica și despre iubire. În toate basmele, prințul se îndrăgostește primul de prințesă, face pentru ea un gest nemaipomenit ca să o dovedească, iar apoi cei doi trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți. Câteodată, și prințesa se îndrăgostește de prinț, dar asta nu ni se precizează întotdeauna. La început, fetiței i s-a părut puțin aiurea că cei doi nu prea apucă să se cunoască înainte de „până la adânci bătrâneți”, dar cum i se garanta că vor trăi fericiți și cum ea deja știa că Făt-Frumos e un tip de treabă, nu prea și-a bătut capul cu asta. Dragostea era, deci, o noțiune cu care ea era perfect familiarizată, aparținând strict tărâmului de basm, la fel de comună ca zmeul sau calul năzdrăvan. Mare i-a fost mirarea fetiței, după un timp, să vadă cum colegele ei de școală vorbesc numai și numai despre iubire, aceea noțiune atât de familiară ei.

Avea fetița vreo 14 anișori când a început să facă aceste descoperiri. Desigur, cărțile cu basme rămăsese în raftul de sus al bibliotecii și cu toate că nu mai fuseseră atinse de multă vreme, adesea le mângâia din ochi, cu drag. Privindu-le, o cuprindea acel simțământ pe care îl trăiește omul când întâlnește întâmplător un vechi prieten cu care are mulțimi de amintiri comune. Chiar dacă, la o privire mai atentă, cei doi nu mai au mai nimic în comun, nu se pot abține să nu-și suradă călduros și să se mintă că nimic nu s-a schimbat.

Totuși, rămăsese incurabil bolnavă de dragoste pentru lectură. Citea haotic, tot ce-i cădea în mână.

La început, s-a făcut că nu vede tot tumultul ce înconjura subiectul iubirii. Dădea din umeri atunci când auzea că vreo colegă își petrecea sâmbetele ieșind cu un oarecare băiat pe care îl declara prietenul ei. I se părea aiurea toată rumoarea evenimentului. În mintea ei, toată încercarea aceasta de a căuta pe cineva care să te completeze îi apărea ca un teatru ieftin, un nonsens, îndeosebi că cei mici pur și simplu copiau stupiditatea adulților, care au ales să joace această șaradă. Dar învățase demult să păstreze pentru ea ceea ce simte fără să poată argumenta. Avea, neîndoios, perspective diferite. Și, în fond, cum ar fi putut să nu? Trezită brusc în jurul vârstei de 13 ani din delirul lecturii, a realizat că ar trebui să trăiască și în

(continuare în pag. 75)

viața reală. Dar ce prăfuită și fadă i s-a înfățișat această lume! Trăind permanent printre aventuri, cunoscând conturul unor personaje gata să sacrifice orice pentru scopul suprem, micuța fetiță a fost dezamăgită de ce a găsit atunci când s-a trezit la realitate. În comparație cu poveștile ei, oamenii reali erau o deziluzie: ființe fără substanță, ființe goale pe interior, fără un vis sau un scop. Se trezea bărfind alături de celelalte fete și o cuprindea groaza gândindu-se că începe să o piardă pe adevărata ea, că se transformă într-o ființă mediocră. Asemenea celorlalți. Și cu fiecare gură de Realitate pe care o lua, se arunca și mai abitor printre filele cărților, numai pentru a fi nevoită să revină cu picioarele pe Pământ iar și iar. Mica fată era groaznic de îndârjită împotriva acestui Univers colorat în alb și negru, în care era obligată să trăiască.

Apoi, într-o zi, avu o revelație: Și ea, asemenea acestor ființe pe care le disprețuiește, aparține realității. Și ea este, deci, ca toți ceilalți și nu o poate nega. E în legea firii ca ea să fie așa și să se resemneze cu asta. Oricât de mult ar lupta, nu se poate împotrivi, fiindcă e natural. Și dacă era ca toți ceilalți, înseamna că nimeni nu poate avea pretenția de la ea să fie un om bun, sau frumos, sau curat, să aspire către sublim și către dreptate. Atunci fetei, pierindu-i scîlpirea din ochi, a știut despre ea. Nu este un om bun, frumos sau curat. Nu aspiră către sublim sau către dreptate. Este egoistă, impură, rece. Nimic nu o diferențiază de ei. Și cu toate că revelația a golit-o de spirit, și-a impus un lucru: ea nu va fi la fel de ipocrită ca ei. Ea își va recunoaște defectele și nu se va declara altfel decât natura ființei o obligă să fie. Și cel mai important, nu va fi suficient de naivă încât să creadă că i se cuvin aceleași valori ca ființelor înalte. Fericirea și iubirea nu sunt pentru proscrisi. Împlinirea în iubire, jumătatea care te va completa, doar mituri de neatins pentru ea. A conștientizat că nimic nu este pentru totdeauna și că nu poate aștepta nimic de la cei din jur.

Atunci, toată îndârjirea și ura față de semenii ei se dizolvă într-o acceptare oferită, la început, cu răceală și scepticism. Își ridică din ce în ce mai rar ochii la raftul cu basme. Citea mult, pentru că asta îi permitea să uite de propria ființă pentru lungi perioade de timp și să-și găsească pacea. Începea să nu se gândească prea des la adevărurile teribile pe care le conștientizase. Pur și simplu își ținea mintea ocupată cu lucruri uzuale, pe care învățase să le accepte.

Timpul a trecut, iar fetița și-a făcut prieteni, a învățat să zâmbească și să se distreze, să rădă zgomotos și să se preocupe de felul în care arată, să fie nerăbdătoare și să vorbească cu plăcere despre aspectele cotidiene ale vieții ei. Oricine a avut ocazia să se izbească de ea ar fi putut-o descrie ca pe o puștoaică simpatică, plină de viață, inteligentă și vivace, care vine mereu cu idei interesante. Au fost și câțiva, atât de puțini cât să-i numărăm pe degetele de la o mână, cărora fetița le-a permis, într-un moment de sfidare a precauțiilor ei, să vadă mai mult decât suprafața, cărora le-a permis să aprindă o lanternă pe sub valurile mării ei adânci. Aceia, dacă ar fi fost rugați să vorbească despre ea, probabil că întâi ar fi zămbit și și-ar fi privit interlocutorul cu subînțeles. Apoi, cei mai pricepuți în arta cuvintelor, ar fi început să-i descrie un ocean pe furtună, în străfundul căruia sunt scufundate corăbii de corsari, încărcate cu bogății. Sau ar fi încercat să-i compare sufletul cu o pădure de tei incendiați, al căror parfum gros, amestecat cu un fum alb, plutește și se impregnează în amintirea oricărei persoane

care are ocazia să o cunoască. Cei nu chiar atât de romantici și-ar fi căutat o clipă cuvintele, rotindu-și ochii pe tavan, ca apoi să-i spună că fata aia e diferită, că are curajul să rostească cele mai bizare lucruri fără să le facă să pară nefirești și că adevărul lucrurilor rostite de ea de va izbi atunci sau mai târziu, oricum cu o forță care nu va mai lăsa alt drept la replică decât: „Uau!”

În rarele cazuri în care aceste complimente ajungeau la urechile ei, micuța fată pufnea amuzată și schimba subiectul. Avea motivele ei pentru care să nu creadă astfel de vorbe măgulitoare. Principalul motivul pentru care nu dorea nici în ruptul capului să creadă că există ceva la ea care s-o diferențeze de toți ceilalți, era acela că, în cazul în care ea ar fi crezut, ar fi crezut cu adevărat și cu toată ființa ei. Și dacă în final tot visul s-ar fi dovedit neadevărat, deziluzia, ar fi sfârșit-o. Iar după o astfel de cădere era conștientă că nu s-ar mai putea pune niciodată pe picioare. Se pare că, în ciuda revelației și resemnării prin care trecuse, cea mai mare și cea mai ascunsă dorință a fetei rămăsese să fie diferită de ceilalți. Iar cea mai mare frică și cel mai mare coșmar al ei, să fie la fel ca ei toți. Fetița mai avea totuși un vis, cea mai frumoasă dintre himere, pe care a ascuns-o teribil de adânc în sufletul ei. Ea credea că, dacă avea să afirme constant despre ea lucrul de care se temea cel mai tare să nu fie real, cineva îndestul de curajos va vedea că nu e așa, va sări și o va contrazice și astfel o va salva din a fi ca toți ceilalți. Dar așa cum deja știm, micuța fată nu era mai mult decât un simplu om. Și oricât de mult s-a străduit să rămână fermă în hotărârile ei curajoase, imaginația îi păcătuia uneori, desenându-i în minte scenarii ideale. Acestea, deși erau alungate cu stoicism cât mai repede posibil, erau de ajuns ca să o dea peste cap pentru câteva momente bune, în care toate adevărurile general valabile pe care le cunoștea încă din copilărie se zdruncinau. Păcătosul de „poate” îi răsuna în minte ca un ecou. Poate că oamenii nu sunt niște ființe atât de detestabile. Poate că merită și ele să guste din iubirea pură. Poate că aceste lucruri chiar se întâmplă. Și cel mai chinător dintre ele, „Poate că și mie mi-e dat să simt”.

Însă draga de ea a avut o fire destul de tare încât să nu lase aceste șiruri de posibilități să o împingă la ceva mai mult decât niște clipe pierdute în visare. Până în vara aia...

Fetița noastră avea 15 ani. Era frumoasă și credea că poate schimba lumea. Și era vară și era cald, oamenii erau zămbitori, cafelele reci și nopțile calde, iar ea hotărâse într-o clipă de delir sufletesc să uite de toate filozofiile care i-ar putea îngredi spiritul. Și cum să nu întoarcă toate capetele cineva care a decis să-și scoată sufletul în soarele arzător al unei zile de august? A cunoscut mulți oameni noi micuța fată în vara aceea. Printre care, și pe el.

Acel el în existența căruia s-a jurat odată că n-o să fie destul de naivă încât să creadă. Acel el despre care era sigură că e doar un mit îi apără în

(continuare în pag. 76)

vara aia clar și de netăgăduit. Și spiritul lui i se părea fetei atâta de frumos și se împlenea atât de bine cu al ei, încât într-o clipă a știut că s-au dus pe apa sâmbetei toate crezurile ei. Și a comis cea mai mare greșală pe care ar fi putut-o comite. S-a îndrăgostit. Atunci furtuna de pe ocean s-a liniștit și o ploaie torențială a stins incendiul din pădurea de tei. Era ea, în cea mai luminoasă și strălucitoare formă pe care o avusese sufletul ei vreodată. Și naiva s-a aruncat în brațele iubirii cu forța primului uragan. Habar n-avea cum să mintă despre lucrurile acestea, așa că i-a vorbit lui despre dragostea pe care i-o poartă, îmbinând cuvintele cu măiestria de care era în stare. Reticent la început, surprins de dragostea cu care era copleșit, el acceptă într-un sfârșit cu brațele deschise căldura sufocantă cu care ea îl binecuvânta.

În zilele care au urmat, mica fetiță a cunoscut cu adevărat sensul cuvântului împlinire. Viața i se părea simplificată și râsul ceva firesc. Atâta doar că toată această binecuvântare gratuită părea ireală. Pentru o persoană care a crezut toată viața că nimic nu este pentru totdeauna, nu se putea abține să nu se întrebe când se va sfârși toată această croazieră a firii. A făcut tot ce i-a stat în putință, și n-a calculat o clipă cât din ceea ce oferă primește înapoi. A dat și a dat și a tot dat, fără conștientizare, nefiresc de neglijent pentru ea. Pur și simplu, a crezut atât de tare în lucrul acesta și a muncit atât de abitiv pentru a-l ciopli ea, cu mânuțele ei, încât l-a făcut să se întâmple. A fost atât de naivă încât a crezut că, dacă îi va povesti și lui de singura ei teamă, dacă îl va auzi tăgăduind posibilitatea ca acest lucru să li se întâmple și lor, fatalitatea faptului se va evapora. A crezut în tăgăduiri cu o neglijență stupidă, de care n-ar fi dat dovadă înainte.

Iar când s-a întâmplat, a rămas trăsniță locului. Și cum altfel să rămână, când în mintea ei fiecare reproș era o neînțelegere și fiecare ceartă o simplă dispută? Toată iminența a fost pentru ea ca pericolul unui incendiu pentru un orb. Și tocmai când începuse să creadă în veșnicie, s-a dat cu capul de un „Nu mai e ca-n vară, nu mai merge...”. Șocul a făcut-o să rădă, ca de-o glumă proastă. Dar văzând că e singura care râde și că el nu-i poate oferi altă explicație de ce-ului ei disperat, în afară de ridicări neputincioase din umeri, își aminti brusc de tot ce era ea înainte de el și toate zidurile, toate principiile se reactivară. Atunci strânse dureros din pleoape și închise tot momentul într-o bulă imaginară. Începu s-o sugrume cu mâinile, până când aceasta deveni mică, mică și într-un final dispăru din interiorul ei. A plâns în ziua aia crunt, ca apoi să se oprească și să nu mai verse nici o lacrimă vreodată. Toate teoriile ei din copilărie fuseseră testate, dar cu ce sacrificii! A trebuit să-și asume faptul că e propria ei piele cea care se arde, din momentul în care s-a îndrăgostit de flammă. Într-adevăr, el și ea au avut împreună acel lucru pe care muritorii îl numesc eternitate. Doar că l-au avut pentru mult prea puțin timp. Dar poate că e mai bine așa, căci orice e mai strălucitor în amintire. Orice e mai frumos când e efemer. Reflectând la sfârșitul lor, a realizat un fapt. Nu dragostea ei era problema, ci a celuilalt. Era atât de obișnuită să facă lucrurile singură, încât credea că, dacă ea iubește cu toate forțele, va fi iubită identic. Mititica...

A decis, deci, din acea zi, că singura persoană demnă de iubirea ei este ea însăși. Și-a iubit mai întâi trupul: și-a cumpărat haine noi, un abonament la sală, a început o dietă și a avut grijă să întoarcă toate capetele oriunde se ducea. Apoi, și-a iubit mintea: a înălbit nopțile alături de

cafele fără zahăr, caiete de istorie și română, atlase și romane psihologice, astfel încât notele ei la școală și multitudinea de premii să ridice sprâncene. S-a epuizat într-un asemenea hal, încât, tânjind somnul, să n-aibă timp să sufere. Și n-a avut. Dar în această goană a ei de a-și iubi suprafața, a uitat că acela cu adevărat nevindecat era, de fapt, sufletul. Părăsit în întuneric, acesta, treptat, s-a ofilit. La ce i-ar mai fi folosit, în fond, unul? Acum, nu mai putea simți nimic. Toți aceia ce i-au cunoscut zâmbetul în vară, s-au îndepărtat încet, contrariați de brusca transformare, necăutând a o înțelege. Toți aceia ce au cunoscut pădurea de tei, au migrat din cauza defrișării. Era singură și de-o trufie înspăimântătoare. Și nici că putea să-i pese mai puțin. Se iubea prea tare pe sine pentru a mai avea timp să-i iubească și pe alții. Într-un sfârșit, lucrul de care se temuse cel mai tare se adeverise. Sufletul, singurul care o făcea să fie altfel, se stinsese. Dar ea, micuța fată, supraviețuise acestui cataclism. Doar că nu în forma în care se așteptase. Devenise ca toți ceilalți, asta însă n-o mai înspăimânta. Nu mai simțea nimic, totuși avea puterea să înțeleagă acum. Oh, abia acum îi înțelegea pe toți ceilalți..

A fost odată ca niciodată o mică fetiță care a crescut și a devenit lucrul de care se temea cel mai tare...

Notă: Lucrarea a obținut Premiul pentru stil la Concursul „Scriitori de ieri, de azi și de mâine”, categoria 15-21 ani, din cadrul Festivalului Național al Cărții „Axis Libri”, Galați, 25 – 29 mai 2016.

Constantin STANCU

Libertatea scriitorului...

(Cornel Nistea, *Tragismul exilului românesc*, interviuri, Sebeș: Emma Books, 2016)

Tragismul exilului românesc - interviuri, mai mult decât o carte de aspre dialoguri, o carte de istorie literară, mărturii, vieți de scriitori în timpul dintre vremuri, o carte eveniment. Cornel Nistea a pus în paginile cărții texte publicate în revista „Discobolul” din Alba-Iulia. Anii au trecut, declarațiile martorilor s-au estompat. Adunate în carte, toate cuvintele scriitorilor înseamnă mult mai mult. Epoca trecută, comunistă, epoca prezentă, care a început în decembrie 1989, sunt oglindite cu luciditate în răspunsurile date de cei disponibili la mărturie. O lume a scriitorilor care au suferit sau suferă. Cornel Nistea, prozator solid, stăpân pe mijloacele sale, a știut să pună întrebări. Ele au zguduit mintea celor care au răspuns. S-a desfășurat un tablou real al vremii. Șocul a fost vizibil. A fost cerut de mulți. Pe unii i-a surprins, pe alții i-a făcut mai puternici.

Cornel Nistea a realizat o carte necesară. Adevărul se lasă greu cucerit. După mulți ani el răsare din pământ ca iarba.

Exilul a fost și este o pedeapsă. Motivele au fost politice, economice, religioase. Scriitorul a simțit acut depărtarea de patrie, de prieteni, de familie, de locul unic, special, în care s-a născut. Înainte de 1989 motivele au fost politice sau religioase, ele au pus presiune pe viața creatorului. După această dată motivele sunt financiare, economice, sociale, psihologice și religioase. Cartea se prezintă pe mai multe paliere: Exilul exterior, exilul interior și are un capitol distinct, exilul de acasă, suferința ca unitate de măsură a epocii.

Exilul de acasă este bine pus în lumină prin interviul realizat cu părintele Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea. Aflat la mijloc, între cele două straturi ale exilului, cel exterior și cel interior, acasă este exilul cel mai crunt, suferința care a schimbat un om după voia lui Dumnezeu. La alții greutatea s-a pus pe materializarea talentului primit, pe căutări, pe suferință specifică unui artist. Răspunsurile părintelui Iovan au o greutate aparte. Experiența închisorilor comuniste a avut ca efect modelarea unui suflet după principii divine dure și necesare.

Părintele mărturisește: „Securitatea m-a urmărit permanent. Am fost arestat și condamnat din nou în trei rânduri: în 1966, în 1968 și-n 1970. Ultima oară au găsit asupra mea drept corp delict patrafirul...”

După treisprezece ani de pușcărie, de hărțuire de către securitate, uneori mergând pe străzile Bucureștiului și amintindu-mi de acțiunile lor bestial, mă întrebam dacă

Securitatea nu-mi poate cunoaște și gândurile.

Ura lor a fost fără margini. Ei mi-au propus să-i iert și să-i iubesc, să mă rog pentru toți tortionarii din pușcării și nefericiții lor informatori. Și cred că am reușit” (părintele Ioan Iovan - În căutarea sensului suferinței, p.108).

Lecțiile supreme: Iertarea, rugăciunea, răbdarea, rămânerea lângă Dumnezeu. Părintele nu a scris vreo carte în mod special, dacă nu ar fi fost interviul realizat de Cornel Nistea, răspunsurile ar fi fost cunoscute doar de Dumnezeu. Cuvintele aceste au fost publicate în cer, în Cartea Vieții. Au dimensiunea eternității.

În exilul exterior, cei care au răspuns au reușit să stabilească momentul când au intrat în exil, efectele izgonirii scriitorului din spațiul său intim, energiile declanșate în acest exil, curajul, voința care s-au pus în mișcare, efectele asupra creației literare, zbuciumul, furia. Răspunsurile trasează limitele, impulsurile necesare, instinctul supraviețuirii într-un nou mediu, străin, e ca o alungare din Rai, căpătarea unei alte identități, stabilirea relațiilor dintre acasă și acolo, creionarea pericolelor și captarea libertății într-un mod special.

Exilul poate fi interior, exterior, voluntar, involuntar... Apare ca o boală, ca o moarte (Bujor Nedelcovici), ca o perioadă inițiativă, urmată de înviere.

„Datorez exilului o cunoaștere a unei realități politice, culturale și spirituale, dar îndeosebi dobândirea unei noi dimensiuni – revelație – a eului intim” (p.10 – Bujor Nedelcovici).

Dan Culcer mărturisește: „Nu eziț să reprecizez
(continuare în pag. 78)

aici că nici într-un caz nu mă consider disident. Aș fi putut poate ajunge să joc același rol cu cei care se zvonea în 1990 că au fost așa ceva. Ridicol. Eu voiam fie normalitate, adică respectul legilor, fie revolta imaginației” (p.36).

Exilul interior, interviuri cu scriitori din țară, pune accentul pe nevoia de adevăr. Există artiști exilați acasă, cei autoexilați, cei care și-au impus o conduită care să ducă la integritate sau la asumarea responsabilităților spirituale într-o vreme când oamenii au devenit materialisti. Fantomele trecutului, tăcerile, eludările, lehamitea, alte păcate, mari sau mici, care bântuie în lumea literară, în viața socială, toate sunt scoase spre lumină de răspunsurile primite de Cornel Nistea. Se lămuresc cu multă claritate aspectele legate de condiția scriitorului în timpul dictaturii comuniste, raporturile dintre posibilitățile de receptare a valorilor culturale și posibilitățile reale de evocare a condiției umane. Sunt prezentate aspecte concrete ale relației cu sistemul, cu oamenii cenzurii, cu dimensiunile suferinței, cu mitul revoltei, efectele lipsei de libertate asupra operei scriitorilor. În final sunt puse în balanță noile paradigme: Libertate sau angoasă, alienare sau optimism. Răspunsurile sunt cutremurătoare și dau dimensiunea adevăratului mediul literar românesc. De aici se poate trece la o istorie literară concretă a vremii, la o critică serioasă și corectă. Au fost experiențe traumatizante, s-a constatat lipsa solidarității dintre oamenii cu același destin, mascarada desființării cenzurii, o altă lume în lumea cunoscută, diferențele dintre cartea din dictatură și cartea din democratură! Mărturiile arată că a existat un infern din care s-a evadat cumva, boli spirituale nevindecate, aventuri într-un sistem ostil, un adevăr care trece dincolo de optimism sau pesimism, singurătatea ca soluție, scrisul fără noimă, teme interzise, trauma supraviețuirii, apoi variantele libertății – una originală, una „tradusă”... Obsesii și noile realități obsesive.

Cum a fost în comunism?

“Te țineau tot timpul ocupat, să nu poți scrie, să nu te poți revolta, să nu-ți poți salva sufletul din prizonieratul lor ideologic. Doamne, cât de repede a uitat lumea infernul comunist din care am scăpat!” (Ion Zubașcu – *Infernul din care am scăpat*, p. 163).

Cum era scriitorul?

“Și totuși, sub dictatură, am fost un scriitor liber. Nu mi-am permis nici cea mai mărunță concesie imperativelor ideologice ale vremii. Am plătit scump însă această libertate interioară prin marginalizare, mai exact prin excludere” (Gabriela Crețan – *Timpul acela* p. 175).

Care este paradigma literară în prezent?

“Astăzi scriitorul român e într-adevăr liber să scrie ce vrea și cum vrea. Nu mai există cenzură politică. Există însă o altfel de cenzură, la fel de draconică. Cenzura economică și, de ce să n-o spun, de gașcă. Poți să scrii ce vrei și cum vrei dar nu poți să publici dacă nu ai bani. Și, mai rău, dacă nu faci parte dintr-un grup sau altul. Dacă ești independent, ești ca și cum n-ai exista” (Constantin Cubleşan - *Dovada că erai scriitor*, p. 231).

Cornel Nistea a aruncat o privire peste granițele nefirești din țară, a privit scriitorul în ochi, întrebările sale au avut menirea să limpezească viața din lumea literară pe o perioadă mai întinsă. La provocarea sa au răspuns mai mulți scriitori, cartea de față trebuie citită mai ales de scriitori. Criticii literari au nevoie de aceste mărturii pentru a

înțelege binele sau răul pe care îl pot face. Poziția lor marchează lumea literară și, mai dramatic, poate afecta viața unui om pe care Dumnezeu l-a trimis pe pământ, i-a dat talent și pasiune, iar deciziile de o clipă schimbă perspectiva. Generațiile mai tinere vor înțelege că este în joc și viața lor, istoria se poate repeta. Are capcanele ei. De remarcat sinceritatea celor care au răspuns întrebărilor puse, conștienți că rememorarea se încrustează în granitul vremurilor. Adevărul e valabil și peste timp. El provoacă trecutul. Lămurește viitorul. Echilibrează prezentul.

Cornel Nistea a realizat un lucru admirabil, fericirea poate intra în calculele fiecăruia. Nu este un joc superficial scrisul. E geneză. Este un mod de cunoaștere, de realizare, de bucurie. Autorul ne prezintă un model spiritual demn de urmat și ținut minte: “Părintele Ioan de Mănăstirea Nașterii Maicii Domnului de la Recea a intrat de mult în legendă. În cercurile ortodoxiei românești este un adevărat mit. De-o cuvioșie și de-o modestie uneori stânjenitoare și o sinceritate vecină cu inocența, părintele Ioan, ajuns la vârsta de 76 de ani (la momentul luării interviului, n.n.) respinge aura de martir ce i se face...” (părintele Ioan Iovan – *În căutarea sensului suferinței*, p. 99).

Cum se prefigurează viitorul?

“Cred că ar trebui să spun ceva și despre viitor. Născuți în timpuri mai tolerante, tinerii scriitori de astăzi n-au motive să-și pună problema libertății, a lipsei de libertate. Asta însă nu trebuie să însemne că nu au alte probleme, atâtea. Libertatea este totul și, în același timp nimic, dacă nu știm ce să facem cu ea” (Serafim Saka - *Cenzura, o obsesie...*, p. 355).

Cornel Nistea, prin această carte de interviuri, a prezentat viziunea unui scriitor despre literatură. Din mai multe părți a reușit să formeze vitraliul prin care putem privi dincolo de aparențe.

„Pe-aici nu se trece!”

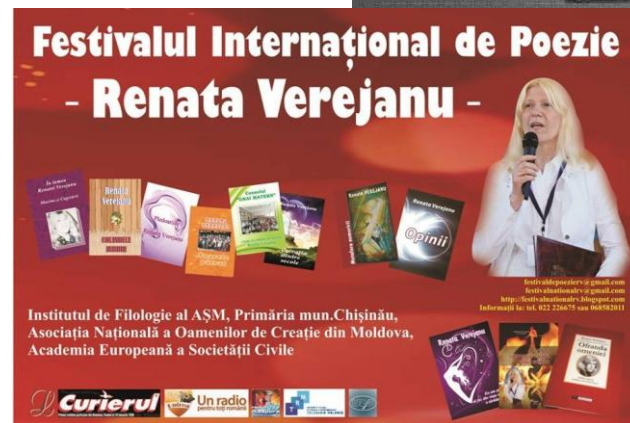
Festivalul Internațional de Poezie – Renata Verejanu ediția a III-a, Chișinău, 2016

Ediția a III a Festivalului Internațional de Poezie – Renata Verejanu a fost dedicată aniversării unui sfert de veac de la proclamarea independenței Republicii Moldova, protagonista festivalului fiind unul dintre primii poeți aflați pe linia întâi a renașterii naționale (cu cenaclul “Grai matern”, lucru subliniat în deschidere de către Acad. M. Cimpoi). În acest context, desfășurarea acestui important eveniment al Poeziei și Culturii române este plasat nespuse de firesc între două mari sărbători: *Limba Noastră Română* și *Congresul Mondial al Eminescologilor*.

Agenda Festivalului Internațional de Poezie – Renata Verejanu a cuprins câteva zile frumoase cu un program încărcat din zori și până seara: *Spectacolul de Gală și Decernarea Premiilor*, lansarea *Antologiei* festivalului, recepția oferită de familia Verejanu (1 septembrie 2016, Sala cu oglinzi a Primăriei sec. Ciocana, Chișinău); *Lansare de carte* a protagonistei festivalului și a membrilor juriului în cadrul *Salonul Internațional de Carte, Book-fest 2016* (2 septembrie 2016, orele 10.00-12.00), o excursie a membrilor Juriului Internațional și a câștigătorilor acestei ediții la renumitele crame ale orașelului subteran „Mileștii Mici” (2 septembrie 2016, orele 14.00-17.00). De asemenea, membrii Juriului Internațional au fost invitați la *Congresul Mondial al Eminescologilor* (ediția a V), ale cărui lucrări s-au desfășurat la Academia de Științe a Moldovei (3 septembrie 2016).

La *Spectacolul de Gală și Decernarea Premiilor* au sosit majoritatea învingătorilor invitați, conform notelor și aprecierilor juriului internațional, constituit la ediția a III din mari personalități culturale: acad. Mihai Cimpoi (președintele juriului); dr. hab. Vasile Bahnaru, directorul Institutului de Filologie al ASM; scriitorul și editorul Petre Rău (Galați); scriitorul Ion Ciocanu, doctor habilitat; acad. Vasile Tărășanu (Cernăuți); poetul Emil Brumaru (Iași); scriitorul și editorul Romeo Tarhon (București); poetul și criticul literar Tudor Palladi (Chișinău); jurnalista Galina Codreanu, vicepreședinte al Academiei Europene a Societății Civile. Echipa de voluntari care a sprijinit desfășurarea ediției din 2016 a avut în componența sa pe îndrăgostiții de poezia Renatei Verejanu: Adelaida Boico, șefa secției cultură a Preturii Ciocana, mun. Chișinău; poeta Denisa Lepădatu, membru consultant al juriului (Galați), Lilia Manole - poet (Bălți); Laura Tugarev, poetă, prof. universitar (USM), Alina Dragancea, director executiv, magistr; Carolina Tcaci, licențiată a Academiei de Muzică, Teatru și Arte plastice; Angela Olărescu, director al Bibliotecii „Hristo Botev”; Lia Pascari, director Liceul TR „I. Creangă” din Bălți; Daniel Verejanu, președintele festivalului, cercetător la Institutul de Filologie al ASM.

La eveniment au participat reprezentanți ai corpului diplomatic și mass-media, șefi de biblioteci, profesori și directori de licee, scriitori, compozitori, interpreți, artiști plastici din mai multe orașe din România și Republica Moldova.

Spectacolul de Gală și Decernarea Premiilor a fost moderat de scriitorul și jurnalistul Daniel Verejanu, care a și deschis evenimentul printr-un cuvânt de început adresat celor prezenți, comunicând țările participante și alte date importante; apoi a fost invitat academicianul Mihai Cimpoi, în calitate sa de președinte de onoare al festivalului și președinte al juriului internațional, să intervină cu un cuvânt de salut către câștigătorii ediției. Academicianul Mihai Cimpoi, fiind printre primele personalități care au salutat chiar de la bun început lansarea proiectului *Festivalul Internațional de Poezie – Renata Verejanu*, a apreciat importanța acestuia, devenit ca o frumoasă tradiție. De asemenea, a mai comunicat că poeta Renata Verejanu vine la cea de-a III-a ediție a festivalului cu un frumos bilanț literar: peste 50 de titluri de carte și cu *Lecțiile Deschise: EU AM DREPTUL*, unice în tot spațiul european, desfășurate la Palatul Național împreună cu sute de copii care recită poeziile poetei în prezența a mii de spectatori.

Protagonista Festivalului, poeta Renata Verejanu

Academicianul i-a felicitat pe cei peste 100 de participanți admiși în finala concursului, dintr-un
(continuare în pag. 80)

număr de peste 1.000 de persoane care s-au înscris inițial în concurs; a evidențiat extinderea an de an a spațiului geografic cuprins de festival. Academicianul Mihai Cimpoi a apreciat munca de voluntariat a echipei care a desfășurat ediția a III-a a Festivalului, în aceste condiții extrem de grele în care se află Republica Moldova azi, echipă condusă de Daniel Verejanu - redactorul șef al Revistei „Micul Print”.

A urmat o cavalcadă de cântece pe versuri de Renata Verejanu, recital din poezia protagonistei, poeme traduse în limbile engleză, franceză, bulgară ș.a., dar și poezii ale diferiților autori participanți în concurs, din mai multe județe ale României și localități din Republica Moldova. O excepțională surpriză a constituit-o un microvernisaaj al lucrărilor tinerilor artiști plastici, inspirați din poezia Renatei Verejanu. Rând pe rând, apoi, au fost decernate premiile învingătorilor în cele șase secțiuni ale concursului, premiile fiind înmânate de poeta Renata Verejanu, protagonista Festivalului, secondată pentru fiecare secțiune din concurs de membrii al Juriului Internațional, care la rândul lor au avut câte un *laudațio* pentru participanți, dar și pentru poetă și organizatorii festivalului. Învingătorii din fiecare secțiune au făcut fotografii cu membrii Juriului Internațional: Ion Ciocanu, Vasile Bahnaru, Galina Codreanu, Petre Rău, Mihai Cimpoi. Toate premiile au fost onorate de diplome, dar și de cadouri constând din pachete de cărți (în special, cele aparținând protagonistei Renata Verejanu), embleme, reviste literare ș.a. În plus, premiile I au fost însoțite de trofee, iar premiile II și III de medalii.

Pentru doi dintre câștigătorii premiilor II și III care din motive obiective nu au reușit să fie prezenți la gala finală, li se vor expedia diplomele prin poștă, neînsoțite de medalii.

Premianții au beneficiat totodată și de Antologia Festivalului, volum de peste 200 pagini cu peste 90 de autori.

Scriitorul **Ion Ciocanu**, doctor habilitat în filologie, membru al juriului internațional, a înmănat premiile învingătorilor la **Secțiunea „Compoziție”** și a ținut să spună: „Renata Verejanu este o mare luptătoare pentru adevăr și dreptate. Ea are o față principal deosebită de toți colegii săi. Ce-i al ei, e pus deoparte. Și am fost delegat de Institutul de Filologie în calitate de membru și chiar de președinte al juriului acestui original Festival de poezie la diferite etape: locale, municipale... chiar începând cu prima ediție. Azi e cazul doar s-o feli-

cităm pe protagonistă pentru munca depusă și pentru grija față de toți iubitorii de poezie, pentru curățenia etică a lucrurilor înfăptuite de-a lungul anilor cu drag, spre mirarea unor colegi. E aproape inimaginabil cum Domnia Sa a organizat și desfășurat aceste activități pe parcursul unui sfert de veac, după cum e și editarea publicației naționale Revista „Micul Print”, și activitatea Cenaclului „Grai Matern” și alte evenimente demne de toată aprecierea”.

Scriitorul **Vasile Bahnaru**, doctor habilitat, directorul Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, care a înmănat premiile învingătorilor la **Secțiunea „Traduceri”**, a afirmat: „Institutul de Filologie al AȘM a salutat inițiativa Academiei Europene a Societății Civile de a desfășura Festivalul Internațional de Poezie – Renata Verejanu, cunoscând că ce e legat de acest nume, de acest om de cultură - nu poate fi decât original, de durată, trainic și de folos. Către această ediție Renata Verejanu vine cu noi cărți și câteva volume de **Opere alese**, editarea cărora se desfășoară sub patronajul Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei. Un dar adevărat către Sărbătoarea **Limba Noastră Română**, pentru frumusețea căreia poeta se mai află pe baricade și azi...”.

(continuare în pag. 81)

Academicianul Mihai Cimpoi a înmănat premiile câștigătorilor la **Secțiunea „Eseu/Interviuri”**, Daniel Verejanu, președintele festivalului, câștigătorilor de la **Secțiunea „Poezia în viziunea artiștilor plastici”**, Galina Codreanu, premianților la **Secțiunea „Recital”** și poetul Petre Rău, câștigătorilor de la **Secțiunea „Poezie de autor”**.

Jurnalistul și editorul **Romeo Tarhon** scrie în Antologie: „Onorat fiind pentru invitația de a co-juriza concursul de creații literare din cadrul ediției 2016 a **Festivalului Internațional de Poezie - Renata Verejanu**, invitație venită chiar din partea protagonistei, simbol viu al românismului prin artă și cultură (știind că în 2015 m-am apropiat mai mult decât în anii precedenți de autori și co-autori basarabeni pe care i-am editat în diferite volume ale Editurii Națiunea), am acceptat cu drag să iau parte la acest proiect de excepție, cu un sentiment profund de frăție spirituală. Respectându-mi îndatoririle, am citit și recitat cu profesionalism lucrările selectate pentru concursul de creație și am acordat cu generozitate note de departajare a participanților, cu bucuria de a constata că, pe redevalele bălăilei pentru limba literară românească, sunt la datorie mulți tineri cu har, alături de scriitori consacrați remarcabili. Indiferent de numele și opera laureaților, cel mai important beneficiar al proiectelor marca „Renata Verejanu” rămâne Neamul Românesc de dincoace și dincolo de vadul Prutului. Cu speranța că voi fi prezent la Regalul anual de poezie și românism organizat grație Reginei poeziei și românismului, pentru onorarea agendei, dar și pentru a lansa trei volume ale editurii Națiunea, precum și recenta mea carte „Năvalnicul - poeme, legende, povești, aforisme, fabule”, urez succes organizatorilor, concurenților și participanților”.

Unul dintre exegeții care a scris cele mai multe pagini despre opera poetică și activitatea culturală a protagonistei festivalului, **Tudor Palladi** constată în mesajul său: „Vocație polivalentă, indubitabilă, manifestată plener în decursul mai multor decenii, poeta de destin, Renata Verejanu reprezintă modelul unic-al-expres al scrisului socio-uman activ pe mai multe dimensiuni. Proiectele ei de rezonanță animate continuu de ideea de noi din perspectiva noului și o necesitate stringentă venind să acopere niște goluri simțitoare în spațiul cultural interveran (atât cele legate de activitatea Domniei Sale la tradiționalele „Micul Prinț” și Cenaclul „Grai Matern”, cât și la cele de mai încoace: Lecțiile Deschise, Festivalul Internațional de Poezie), relevă viabilitatea unui fenomen cultural-artistic căruia autoarea i s-a dedat totalmente, fenomen fără de care tânăra generație și mai ales cea de mâine n-ar cunoaște aievea bucuria trăirii celeste în cuvânt, dacă nu însăși sărbătoarea lui de suflet și de frumos universal”.

PREMIILE ACORDATE

Conform notelor Juriului Internațional, învingătorii ediției a III-a sunt:

Secțiunea: **Poezia în viziunea artiștilor plastici**

Premiul I – *Tatiana Daniliuc*,
Premiul II – *Cristina Chiorescu*

Laureați

Rohac Anastasia, Anghelina Cojocar, Ionela Marinovschi, Olesea Ilievici

Secțiunea Compoziție/Interpretare

Premiu I - *Valeriu Mocanu*
Premiu II - *Ana Glebov*
Premiu III - *Maria Caliga*
Premiul special “Simpatia Spectatorului” -
Dumitru Botnaru, Mihai Doloton

Secțiunea Eseu/Interviuri

Premiu I - *Lilia Manole*
Premiu II - *Cristina Bejenari*
Premiu III - *Magda Hărăbor, Brașov, România*

Laureați

Mariana Ghemiș, Mădălina Ceban, Alina Guranda

Secțiunea Traduceri

Premiul I – nu a fost acordat
Premiul II – *Maria Buznea, Maria Bondari*
Premiul III – *Daniel Ioniță - Australia, Nadejda Radeva - Bulgaria*

Laureați

Olga Slepoy, Alina Ghedea

Secțiunea Poezie de autor

Premiu I - *Dimitrie-Sorin Pană, Titu, jud. Dâmbovița, România*
Premiu II - *Adelina-Gabriela Clondir - Călărași, România,*
Premiu III - *Alexandra Mihalache – Slobozia, România, Alexandrina Vlas - Bălți*

Secțiunea Recital

Premiu I - *Patricia Tanasov.*

A consemnat

Daniel Țurcan, Chișinău

Lansare de carte la Salonul Internațional de Carte BookFest Chișinău, 2016

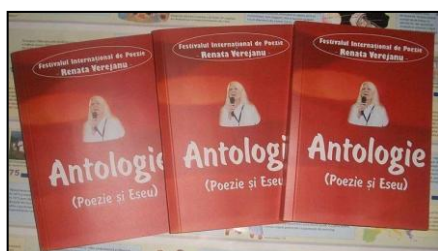
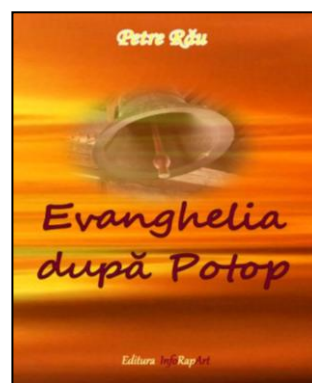
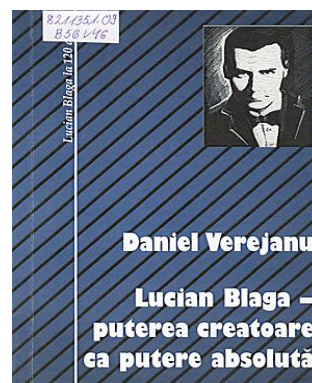
În data de 2 septembrie, continuitatea sărbătorii limbii române a fost susținută și prin lansarea de carte, eveniment care, de data aceasta s-a desfășurat la Salonul Internațional al Cărții – BookFest 2016, târg de carte care anul acesta a fost cu mult mai bogat în prezența editurilor de prestigiu.

Cu editura InfoRapArt și cu prieteni în fața standului de carte al Academiei Europene a Societății Civile din Chișinău

În spațiul special amenajat lansărilor de carte, au fost lansate câteva cărți aparținând mai multor autori, după cum urmează:

- **Renata Verejanu** - *Antologia Festivalului Internațional de Poezie "Renata Verejanu"*, ediția a III-a, 2016; *Poetul dintre milenii*, poezie,
- **Denisa Lepădatu** - *Povești în pijamale cu fluturi*, proză bilingvă
- **Dan Verejanu** - *Lucian Blaga - puterea creației ca putere absolută*, eseu
- **Petre Rău** – *Evangelia după Potop*, roman.

Cărțile lansate, precum și altele aparținând editurii InfoRapArt din Galați și poetei Renata Verejanu din Chișinău au putut fi achiziționate la Salonul Internațional de Carte - BookFest 2016, la standul Academiei Europene a Societății Civile.

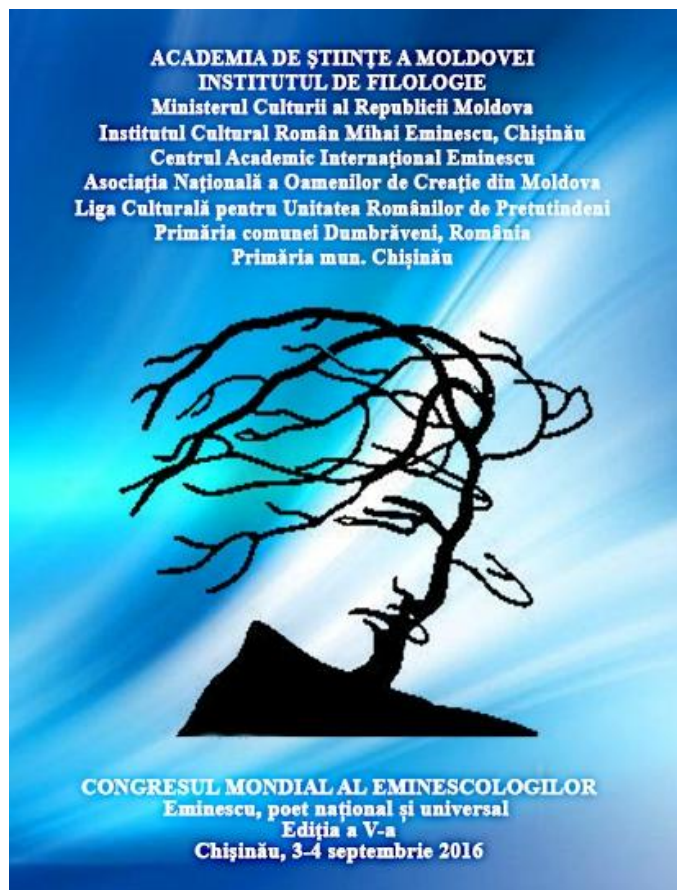
Redacția

Congresul Mondial al Eminescologilor (ediția a V-a)

În zilele de 3 și 4 septembrie 2016, la Chișinău s-a desfășurat, în organizarea Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, cea de-a V-a ediție a Congresului Mondial al Eminescologilor, anul acesta cu subiectul *"Eminescu, poet național și universal"*.

Din grupul de organizatori au mai făcut parte și Institutul Cultural Român "Mihai Eminescu" din Chișinău, Centrul Academic Internațional Eminescu, Asociația Națională a Oamenilor de Creație din Moldova, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni.

Aflat la cea de-a V-a ediție, congresul și-a păstrat obiectivele principale, de promovare a operei și personalității poetului național Mihai Eminescu în întreaga lume, aprofundarea studiului acestora, informarea reciprocă a eminescologilor asupra exegezelor apărute în ultimul timp.

În prima zi, sala azurie a Academiei de Științe a Moldovei a găzduit programul congresului care a cuprins în principal: înregistrarea participanților, inaugurarea lucrărilor Congresului Mondial al Eminescologilor cu alocuțiuni de deschidere și mesaje de salut din partea unor personalități locale și de peste hotare, apoi s-au desfășurat luările de cuvânt în plen. Ca la toate edițiile de până acum, moderator a fost binecunoscutul om de știință **Acad. Mihai Cimpoi**, președinte al Congresului, sprijinit îndeaproape și de **prof. Dr. hab. Vasile Bahnaru**.

Au rostit alocuțiuni și luări de cuvânt numeroși eminescologi, academicieni, profesori, oameni de litere și de cultură din Republica Moldova, dar și din România, Italia, Spania, Turcia, Albania, Chile și Ucraina. Au fost totodată lansate câteva cărți noi despre viața și opera marelui poet național Mihail Eminescu.

De la Galați au participat la Congres scriitorul **Petre Rău** și poetul **Viorel Dinescu** (invitați și la alte ediții), precum și tânăra poetă Denisa Lepădatu.

Redacția

Denisa LEPĂDATU

Încurcătură

într-o pauză de regăsire
 a personalității mele
 necenzurate
 am înlocuit definiția timpului
 cu cea de zâmbet
 s-a creat un haos în jurul meu
 oamenii nu își mai doreau
 viață lungă
 preferau să aibă o viață
 cu cât mai multe zâmbete
 și buzele lor
 luau forma cifrelor
 în funcție de acele ceasornicului
 îmbătrânit
 dicționarele au înlocuit și ele
 explicațiile
 până când s-a născut o cifră
 care zâmbea încontinuu
 fără niciun motiv
 și pentru că nu i s-a aflat rostul
 am dat un refresh vieții
 încălcând regulile impuse

Mă întreb

mă întreb despre obiceiurile mele
 mai ascunse decât dorințele tale de crăciun
 despre ele scriu atât de rar
 încât le trece și termenul
 de valabilitate
 păstrez într-un album
 bății de inimă
 de la fiecare zi de naștere
 mai apoi le compar cu cele
 mai lungi zile din an
 degeaba îmi repeți că și acesta
 e tot un obicei
 eu continui să așez una
 peste alta
 cutiile pictate în culori
 împărțite în minutarele
 de trudă și inocență ce
 șchioapătă printre orele
 scurse pe fereastra deschisă
 prea larg

M-a ridicat îngerul

m-a ridicat îngerul
 cu o treaptă mai sus
 decât ultima conversație
 ce și-au imaginat-o oamenii
 scanați la intrarea
 în universul neutru

nu m-am opus
 stărnind invidie
 între
 necuvântătoarele
 vremii
 pe coloana mea vertebrală
 ideile răsăreau tot mai rare
 dureros de adânci
 furând câte puțin din mine
 cu fiecare poem
 bine înfipt în pământ
 din grabă însă
 am uitat să-l întreb pe
 Dumnezeu
 despre care destin mi-a vorbit
 ultima oară

Nu mă grăbesc

planurile mele-s încurcate de muza-mi
 ce crește odată cu pielea mea întinsă
 ca un balon gata să explodeze

de-atâta aglomerație
 în mintea mea zilnic e un război
 din care învinse sunt întotdeauna
 ideile mele apărute de-a lungul zilelor răgușite
 nu mai au nici ele putere
 să mi se opună
 vor mai degrabă să le fac un orar
 ca la școală
 să fie sigure că în sfârșit
 vor rămâne cu ceva timp liber

chiar și ziua mea de naștere-mi spune
 să nu mă grăbesc
 nefiind pregătită să-mi îndeplinească cele
 paisprezece codițe promise

nu știu de ce dar viața aceasta
 mi-a luat-o înainte
 habar n-am cu ce viteză s-alerg
 s-o pot ajunge din urmă

Cezarina ADAMESCU

VITRALII DE IUBIRE ÎN LUMINA POETICĂ

Maria Ieva, *Anticamera inimii*, Ed. Absolut, București, 2016

O carte dedicată în chip manifest iubirii, „*acelei iubiri care va dăinui veșnic în inima mea*”, ar putea stârni în zilele noastre, zâmbete malițioase, găsindu-și poate, puțini adepți care să-i împărtășească gândurile. De ce? Iubirea autentică, acea iubire „veșnică” sau măcar „până ce moartea ne va despărți” nu-și mai găsește mușterii într-un secol în care, schimbările sunt la ordinea zilei. N-avem timp să iubim, n-avem timp să rămânem statornici în sentimente, ne grăbim, ne zorim să ajungem, unde?...La capăt de drum, sau chiar dincolo.

Dar pentru cineva care și-a ales drept Crez una dintre virtuțile teologale pusă în fruntea celorlalte, a cânta iubirea sub aspectele ei benefice, încântătoare și pline de speranță, nu poate fi decât salutară.

Și nu se putea s-o cânte așa de frumos, fără s-o fi cunoscut în toată profunzimea și ingenuitatea ei, neasemuite. Și iată că, în anticamera inimii sale, a teaurizat averi neprețuite. Și nu o cântă oricum, în cuvinte banale, ci în „*ecouri îngerești*” (*Nu simți?*) în parfumul florii de liliac care „*miroase-a Dumnezeu*”. Doar așa trebuie cântată iubirea. În murmurul inimilor între care „*se țese o vrajă*” (*Vitralii de gânduri*).

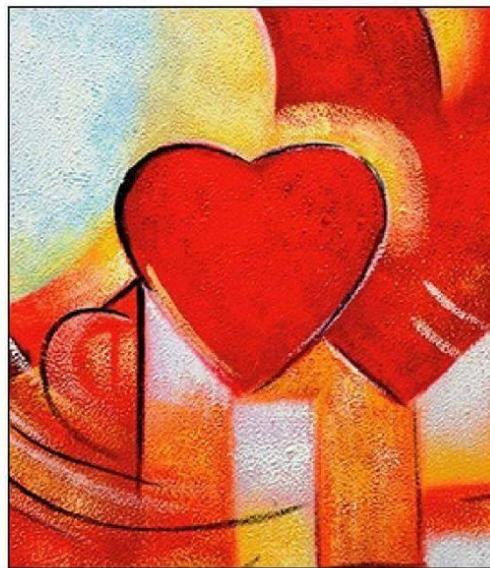
Iubirea se cere scrisă și citită înveșmântat în haină nouă, primenit, după ce ai sorbit trei înghițituri de agheazmă, în camera inimii tale, acolo unde te reculegi după oboseala zilei, de praful existențial, cu sufletul în sărbătoare. Ofranda acestei iubiri se află înscrisă între file cu sâmburi de lumină. Dar până la urmă, ce este mai prețios, trăirea iubirii, chiar dacă se dovedește a fi dezamăgitoare, trădătoare, sau necunoașterea ei și jindul că nu ai trăit-o? Autoarea încearcă să dea un răspuns la aceste întrebări legitime pentru fiecare persoană investită cu darul de a iubi. Căci iubirea este un dar pe care-l primești și pe care trebuie la rândul tău, să-l oferi pentru întregirea cercului.

Maria Ieva, după ce și-a măsurat virtuțile epice în câteva scrieri de largă întindere, s-a reîntors la poezie (nici nu se putea altfel!) – alegându-și o modalitate de reprezentare în vers clasic, cu muzicalitate și ritm susținut, cu diverse mijloace de expresie și rime neașteptate, plăcută și stenică, înălțătoare și binefăcătoare pentru suflet, dar fără să neglijeze și poezia modernă în vers alb.

O redescoperă pe autoare în această ipostază, așezându-mă răbdătoare în „*Anticamera inimii*” dumsale, pentru a primi, fie și câțiva stropi din roua căzută pe flori, cea care înviează, vivifică, trezește, face să

Maria Ieva

Anticamera inimii

EDITURA ABSOLUT

crească în om, picătura aceea de lumină la care jindim fiecare. Poezia ei îți dă speranță că nu e totul pierdut, în pofida nenumăratelor prăbușiri de tot felul, care-l trag pe om tot mai mult, pe buza prăpastiei. E o speranță revelatoare a ceea ce trebuie prețuit mai mult în viață.

Până și editura aleasă spre publicarea acestui volum, este edificatoare: Editura Absolut. Întâmplător sau nu, ea reflectă impecabilitatea mesajului liric transmis de autoare.

Ipostazele iubirii nu au de-a face cu trivialitatea, dimpotrivă. Ele înalță ființa umană la demnitatea conferită prin Botez, de copil al lui Dumnezeu. Și nu poți să denaturezi, să pângărești această imagine, imprimată pe viață. „*Să mă înalț în haina cea mai pură*” – acest lucru îl dorește poeta prin lirica ei. Și, odată cu ea, să ne înalțe și pe noi, cei care ne aplecăm privirile asupra versurilor sale: „*Să mă înalț mai sus de prima treaptă, / Cu meteori ce se sting-n mine, / Când orizontul va rămâne-o dreaptă / Și am să simt secunde puține. // Să mă înalț, să ard pentru iubire, / Să fiu la fel în cer și pe pământ, / Să te găesc în noaptea mea ca mire, / La cina cea de taină din cuvânt.*” (*Să mă înalț*). Ele exprimă totodată, acea bucurie neimpusă de standarde, acea „la joie de vivre”, simpla bucurie de a trăi.

Nostalgia la întoarcerea la casa părintească, purtătoare de simbol, leagănul dințâiei iubiri este copleșitoare: „*M-am întors acasă după multă vreme / Și-am văzut oglinda în cui atârnată / Ca o rană veche începând să cheme / Florile de iris ce-au sclipit odată.*”

(continuare în pag. 86)

// M-am oprit o clipă să privesc din mine, / Prin hățiș de umbre, în a toamnei ceață, / Dar pe sub arcade te-am văzut pe tine / Cum ștergeai retina dis-de-diminează. // Am lăsat să treacă marea pe sub pleoape / Și-ar fi spart oglinda ca să scap de vină, / Îți simțeam tăcerea, te simțeam aproape / Și târziu în noapte s-a făcut lumină".

(Florile de iris).

Cât de simplu este exprimat acest sentiment, fie și la vederea unui obiect cunoscut, care a aparținut cuiva drag, iar acum este al nimănui, uitat, părăsit, dar care acum, îți răvășește amintirile.

În afară de casa pământescă, autoarea știe că există și o casă în cer, acolo unde vom ajunge cu toții și ne vom regăsi iubirile: „Într-o zi cerul va fi cuib / pentru iubirea noastră” **(Tălpile)**. La această poetă, dimensiunea spirituală este covârșitoare. Practic, este prezentă în toate poemele, chiar și în cele de iubire. Din această dimensiune nu lipsește crucea: „Ieri ai întors o aripă pe dos / Și-n cruce Tata a bătut piroane, / A sfărâmat plângând os după os, / Cât noi ardeam lumina pe icoane” **(O aripă pe dos)**.

Poemele de dragoste au ceva deosebit de candid, de înălțător și nu se aseamănă cu erotismul de prost gust care-a invadat toate domeniile culturii și artei: „Învăț-mă să îți ascult tăcerea / Cuvântului ce încă nu l-ai scris, / Ca irisul să vadă învierea, / Nemărginirea timpului promis. // Hotarele din cartea fără nume / Sunt anotimpuri fără început / Și noi fugim la margine de lume / Să încercăm un zbor spre absolut. // Postfața a rămas la jumătate, / Prefața a îmbătrânit de dor; / Cuvintele rămân însingurate / Și tu mă chemi, târziu, în lumea lor. // Ca irisul să vadă învierea, / Nemărginirea timpului promis, / Învăț-mă să îți ascult tăcerea / Cuvântului ce încă nu l-ai scris...” **(O carte fără nume)**.

Poetul e, îndeobște, un constructor de punți și un arhitect de sublim. El întinde spre oameni brațe de lumină și ei străbat podurile de la un mal la celălalt, „de la moarte spre naștere” și „de la naștere spre moarte” – pe aceleași căi luminoase în nemărginire. Cine poate însă, măsura infinitul? Cu ce unități de măsură? Adevărata viață începe odată cu moartea. Purțăm în noi moartea, încă din naștere. Deși antagonice, aceste două dimensiuni sunt inseparabile.

Cu delicatețe nostalgică poeta desferecă izvorul amintirilor și pornește pe drumul înapoi să le retrăiască, în versuri, în cântece, în tăcere și gânduri desculțe.

Flori de cireș, flori de cais, flori de portocal, flori de fragi, flori de gutui și de măr, flori de liliac și o floare de narcis, un fir de păpădie, ba și „floarea de cucută”, anunță o lirică florală, primăvărată, într-un colț de rai unde poeta este o „rază de lumină”, deși uneori cerul e înnorat și: „Suntem prea triști, nu mai vedem lumina, / Îndepărtăm tot ce-am trăit frumos, / Să ne găsim în lacrimă odihna / Când viața ni se pare fără rost... / Orbecăim prin inserarea crudă, / Îndrăgostiți de umbra unui vis / Și-n ochii mamei dorurile udă, / Cuvintele ce încă nu s-au scris. // Am călăuză prin a nopții rană, / Statui cioplite-n ceară și pământ / Și din lumină am să fac liană / Să-mi leg aripa care mi s-a frânt. // Și îngerii veni-vor cu toiege / În dimineața plină de mister, / Știi, inserarea crudă nu alege / Să se înalțe dincolo de cer?”

(Înserarea crudă). Pe undeva apar și „floarea veșniciei” și câteva „flori de gheață” și „florile de mirt”.

Poeta mărturisește într-un poem arderea sa interioară: „Am ars cum arde miriștea cosită, / Mocnit și uneori ca o văpaie / Și-atunci când m-am simțit iubită, / Am fost un cântec legănat de ploaie. // Da, m-am lăsat să ard fără de teamă, / Ca florile ce nu-și cunosc sfârșitul, / C-am înțeles că sufletul ne cheamă / Să reclădim din moarte începutul! / De multe vieți doar tu îmi ești amarul / Și-mi arzi adânc ca focul sacru-n vene, / Sunt cremenea ce își cunoaște darul, / Ești îngerul ce-l port mereu sub gene.” **(Cremenea)**.

Dar uneori e derută și furtună în paradisi: cuvintele sunt de plumb și gheață, durerea e ascunsă în cuta de pe față, primăvara e sumbră, luminile se ascund între umbre, inima e „tăiată-n două” **(De ce ai vrut?)**

Autoarea încearcă să-și limpezească niște stări, scriind. Doar așa poate să meargă mai departe: „În umbra răstignită peste zid / Mai pâlpâie tăcută întrebarea, / Dar sufletul rămâne prins în vid / Că n-am putut să îți urmez chemarea” **(Glasul înserărilor)**.

„Mă simt ca-ntr-o scoică un fir de nisip / când rouă stelară îmi picuri pe chip” **(Etna cu maci)**. Dar acest fir de nisip va lucra neobosit în cochilie până va deveni o perlă veritabilă. Însă uneori, cuvintele în formă de scoică, nu mai nasc perle prețioase.

Poeta simte cum iubirea i se strecoară printre degete și nu poate să-i oprească alunecarea: „Pe foaia unui mac în rugăciune, / În viețile trecute ți-am mai scris, / Dar azi purtăm în noi deșertăciune, / Căci visurile toate le-am ucis. // Nu mai avem nici magi și nici magie, / Iar drumul spre trecut e plin de spini, / S-a stabilit în cer o ierarhie / Și-n ochii mei cresc nuferi de lumini. // A mai rămas, a mai rămas credința, / O punte de iubire peste râu / Și lacrima de azi e biruința, / E încolțirea bobului de grâu.” **(Dor albastru)**. Se știe din sfintele evanghelii, că bobul de grâu dacă nu e îngropat în pământ nu va reînvia și nu va aduce roadă. Povestea acestei iubiri, în versuri, este sintetizată în poemul „**Poetul autoflagelat**”: „În cupa unui nufăr de lumină, / Acolo unde visele prind glas, / Am cunoscut o dragoste divină / Ce m-a nsoțit la fiecare pas. // Am scris trecutul, cândva, împreună, / Cu litere de foc pe-un diamant / Și n-am știut că dragostea nebună / E doar un joc naiv, dar delirant. // Am cunoscut misterul, bucuria / Și am trăit părerile de rău, / Sub pleoape se juca melancolia / Când lacrima se prăbușea în hău. // Da, am căzut când am uitat de mine, / Când sămburele de iubire ai ucis, / A sângerat trecutul pentru tine, / Dar tu ai fost la fel de indecis. // Dac-am sperat că o să-mi vezi iubirea, / Ești orb, la fel, iar eu m-am înșelat, / Pustiu rămâi, c-așa îți este firea / Și-așa rămâi, în veci nebotezat”.

Maria leva a învățat să asculte „**Tăcerea stelelor**”: „Doi robi uniți de un destin - / Făclii pe

(continuare în pag. 87)

cruce răstignite; / Sub aripi îngerii iar țin / Tăcerea stelelor rănite...” Frumos spus. Dacă nu cumva chiar sublim.

Autoarea nu abordează doar poezia clasică. Și versul liber este la fel de reușit și expresiv, cu muzicalitate, ritm interior și o bogăție a figurilor de stil demnă de cei mai încercați creatori. Iată un exemplu doar, de simbioză a celor doi care alcătuiesc cuplul: „Îmi voi permite într-o zi să mor, / E ca și cum n-aș fi trăit vreodată / Într-o lume construită din versuri, / Unde puteam trăi fără împărțășanie, / Căci pâinea din mine nu dospea, / Nici sângele nu umplea fântânile cerului, / Doar o lumină cu marginile zimțate / se agață de streășina infinitului / Ca o liană ce leagă / Începutul de sfârșit. // Din punct de vedere diferite, / Din drepte fără origine, / Mărginite la capete de iubire, / Mă voi naște ca un copil curcubeu / Printre stâncile colțuroase / Crescute în venele tale / Și ca un fluture de o zi / Vei îngădui să trăiesc în tine / Ca și cum moartea nu ar exista.” (**Printre stâncile colțuroase**).

Motivul curcubeului apare de mai multe ori, în imagini încântătoare: „Alt curcubeu brăzdează cerul, / Strângând culoarea florilor în roi. // Prin stropi de mir și de candoare, / Ca-ntr-o maree, iată, cresc, / Alunec, mă scufund în mare, / Dar să te chem nu îndrăznesc. // Din tălpi îmi crește rădăcina / Și simt pământul renăscând în zori, / Căușul palmei mi-a ascuns lumina / Când senchina la umbra unei flori. // Mă-nchin și eu, mă rog pentru iertare, / Pe cruce simt în carne sângerând / Și iar mă văd plecând spre Carul Mare, / Spre galaxia ce o port în gând. // Tresar când cerul ne desparte / Și Soarele sub pleoape îl ascund, / Meduzele au clopotele sparte / Și doar cuvântul a rămas rotund...” (**Rotund**).

Elementele și fenomenele cosmice sunt foarte frecvente, așadar, curcubeul, Carul Mare, stelele pleiade, infinitul, cerul, cometele, fulgerul, iar dintre cele pământești, nuferii, crinii, lianele, motivul mărușii, „care se leapădă de propria coajă”. Lumina e prezentă în multiplele ei ipostaze, sub formă de cristaluri, rodind în suflet, înmugurind în nesfârșire, ori sub formă de straie, dansând în chip de hologramă, ori „ca un fulger desprins / De pe retina pământului”, (**Cu umbrele răsucite după degete**), dar și lumina ancestrală care nu poate fi decât cea increată, ș.a. Într-un poem apare și lumina boreală (**Sub lacrima tăcerilor**). Iar în alt poem, poeta afirmă că „Zidim în noi altare de lumină”. Foarte frumos spus. Ea e convinsă că: „Suntem umbra / A ceea ce am fi putut să fim, / Într-un lung șir de fii” (**Cea de-a treisprezecea lună**).

Crucea e de asemeni prezentă ca simbol al jertfei asumate: „Într-un amurg de toamnă răstignit, / Dintr-un stejar se înălța o cruce / Și se-ndreptau în zbor către zenit / Cuvintele cioplite la răscruce” (**Lumina ancestrală**).

Într-un poem, ca simbol al nevinovăției, apare și puiul de ciută. Ideea jertfei pentru desăvârșirea creației reiese din faptul că adeseori, autoarea răspunde la numele de Ana, simbolul jertfei supreme.

Poemele Mariei leva au miros „de smirnă și de ambră”, a flori de mirt și aloe care-ți purifică simțurile.

Autoarea compară poetul cu „Un Prometeu ce-

aprinde focul sfânt”, în poezia „**Un Prometeu**”, semnificativă pentru jertfa de sine a legendarului personaj, în folosul oamenilor: „Zidim în noi altare de lumină - / Un Prometeu ce-aprinde focul sfânt, / Când soarele-i întemnițat în mină / Și luna-i îngropată în pământ. // Ca steaua ce nu-și știe începutul, / Cu ochii adumbriți de adevăr, / Ne coborâm să-nsuflim iar lutul / Și să gustăm un sâmbure de măr. // Suntem la fel ca pruncul ce se naște / Cu veșnicia tatuată-n piept / Și în biserici ne-nchinăm la moaște, / Când moartea ni se pare un concept. // Păstrăm în noi misterele credinței / Și ne hrănim din sânii plini cu mir, / Ca să-ndurăm durerea neputinței / Când pentru vise ni se cere bir.”

Ceea ce încearcă poeta să realizeze în acest volum de poezii este construirea unei lumi mirabile în care oamenii să se simtă binecuvântați și fericiți: „Ai construit din vers un paradis, / Prin ceruri suprapuse – o lumină, / Pe rug aprins ai înălțat un vis, / Un legământ cu moartea ce-o să vină.” (**Schiță**).

Maria leva abordează și pastelul în creații minunate de gen, în care natura intră în corespondență cu sentimentele umane și unde personificarea are un rol important: „S-au adunat prin parc grămezi / De frunze palide de-arter / Și păpădii cu ochii verzi / Zâmbesc spre soare tot mai rar. // Salcâmii triste privesc tăcuți / Spre frunzele de tei zimțate / Și de uimire rămân muți / Castanii goi pe jumătate. // Mai jos o salcie pletoasă / S-a ngălbenit de-atâtea doruri, / Doar iarba pare mai voioasă / Când greierii ne dau onoruri. // Aleile-s de-acum pustii, / Copiii au plecat la școală; / Emoții noi, speranțe vii, / Aștern sfioși pe-aceiași coală. // Un pin stă drept în vechiul parc, / Chemarea toamnei mă-nfioară, / Mă-ntind spre ceruri ca un arc / Și simt lumina cum coboară.” (**Vechiul parc**).

Și multe poezii sunt asemenea acestui pastel, încărcat de metafore, de personificări, de imagini frumoase.

Toate acestea reliefează o fire sensibilă, atentă la universul din jur, creat anume ca să-l încante pe om și să-i aducă foloase. Pentru poetă, cifrele au un rol foarte important, ca și termenii matematicii care se regăsesc în poezii, transpuși artistic și este destul de interesant cum poeta știe să îmbine realul cu imaginarul, categoriile filozofice cu cele ale științelor exacte, toate onoruse olandă pe altarul poeziei.

Este semnul distinctiv, aura pe care o dobândește poeta pe când revelația îi dă târcoale cu aripi de lumină, pentru a zămisli daruri de suflet, spre bucuria noastră, a tuturor iubitorilor de frumos întrupat în cuvânt și-n tăceri revelatoare. Mulțumim pentru această clipă de sfântă lumină.

Maria TIRENESCU

Anuța

Vacanța de după reușita la admiterea în liceu. Merg spre casă cu o sacoșă grea, singură, cu gândurile mele.

O fetiță din vecini mă ajunge din urmă. Anuța e o țigăncușă simpatică, are părul prins în codițe cu funde albe și are o privire vioaie. O cunosc din vedere. O zăresc în curtea școlii sau pe stradă, cam atât. Având același drum, intră în vorbă cu mine.

Când ajungem în fața porții, Anuța mă întreabă ce fac după-amiază. Puțin mirată, îi spun că merg la Casa de cultură. E suficient să determin o cascadă de întrebări. Vrea să știe ce se face acolo. Îi răspund grăbită că acolo unii cântă, alții dansează, alții joacă teatru...

- Știi să cânti? o întreb.

- Da, toți cântăm în casă.

- Ce cântați?

- De la radio...

- Mă grăbesc acum, dar ne putem întâlni pe la 5 și povestim atunci. E bine?

- Sigur, spune voioasă Anuța.

Nu dau atenție întâlnirii pe care am stabilit-o. La ora cinci și câteva minute, Anuța deschide poarta și mă strigă. Ies și o invit în casă. Îi arăt biblioteca și o rog să mă aștepte până mă pregătesc. Îmi iau repede o rochiță, îmi leg părul în „coada de cal”, coafura la modă, încălț sandalele și mă apropiu de Anuța.

- Numai la școală am mai văzut atâtea cărți la un loc, atâtea reviste...

- Tatălui meu îi plac foarte mult cărțile. Și reviste avem multe. Tata e abonat și la reviste străine. Nu prea e voie... Poștașul aduce *La Roumanie d'aujourd'hui*. Dar săptămânalul *L'Humanité* îl ia de la chioșc. Uneori și *Pif, le chien*. Spuneai că știi să cânti. Îmi cânti ceva?

Îmi cântă doina pe care o știu din filmul *Tudor*, un cântec frumos pe care Anuța îl cântă foarte bine, cu înfloriturile specifice cântului oltenesc. Dar eu vreau să cânte ceva din Maramureș. Nu prea știe. Înțeleg că radioul e sursa ei de informare. Mai exact, un difuzor, cum aveam și noi. Puțini oameni aveau în casă, în anul 1963, un radio.

Plecăm la Casa de cultură. Sunt programate repetiții la cor și orchestra de muzică populară. Mergem mai întâi în biroul tatălui meu. I-o prezint pe Anuța și îi spun că i-am promis fetei că-i arăt cum e Casa de cultură. După un tur al sălilor, al rezultatelor obținute de formațiile pe domenii de activitate, mergem în marea sală de repetiții.

Doamna Maria Mihalca, fosta mea învățătoare, mă întreabă ce fac în vacanță și îmi propune să particip la

Satu Mare, la faza pe regiune a formațiilor corale. Îmi dă cartea cu partiturile și mă invită la repetiții.

În timp ce eu îmi copiez cuvintele, Anuța vrea să mă întrebe ceva. Văd că ezită. În final, îmi spune că ar vrea să meargă și ea la Satu mare, dar nu știe cum ar reacționa tatăl ei. Anuța e tânără, n-a mai fost plecată de lângă părinți, dar visează...

Ascultăm ce cântă vocea întâi, ne lămurim și stabilim că putem învăța până la concurs. Dacă doamna profesoară ne primește, restul nu e o problemă. Tatăl meu va vorbi cu tatăl Anuței. Cu siguranță, îl va convinge să-i permită două zile deosebite de vacanță, în care fata să vadă și alte locuri decât împrejurimile orașului natal.

Bucuria Anuței se citește în ochii ei vioi, în neastâmpărul mâinilor, în modul în care se străduiește să-și aranjeze o suviță rebelă de păr. Nu mai avem nimic în minte decât: „Anișoară, Anișoară, tractoristă bălăioară”. Și finalul la care doamna Mihalca ne făcea semn să cântăm mai tare. Coristele mai în vârstă nu prea pot să cânte notele înalte.

Urmează o săptămână cu repetiții în fiecare zi. Anuța a primit învoirea, dar cu condiția să nu se despartă de mine.

La Satu Mare plecăm cu două autobuze. Pe serpentinele de pe Hera ne simțim mai rău, dar tata ne îndeamnă să cântăm încetisor. Sfatul e foarte bun. Ni se alătură câteva tinere.

Drumul e destul de greu. Când ajungem la școala care ne găzduiește, e întuneric de-a binelea. Suntem cazate la internatul unui liceu, într-un dormitor cu 30 de paturi (ca la cazarmă), cu spălătorul la capătul coridorului. Deși obosite, adormim târziu. Anuța e dornică să ne spună cât de mult contează pentru ea tot ce i s-a întâmplat în ultimul timp.

În zori plecăm cu toții să vedem unde vom cânta. Anuța e tot lângă mine. Privește în jur și e foarte emoționată: „Ce frumos!” „Ce clădire mare! N-am mai văzut un parc atât de frumos!” „Mai mergem mult?”. Mă bucur că fetei îi place orașul.

Suntem îmbrăcate în haine specifice zonei Vișeu. Lumea ne privește cu admirație. Aflăm că vom cânta pe o scenă în aer liber. Deja erau adunați numeroși spectatori.

Emoțiile noastre nu se termină imediat ce încheiem programul. Fiecare corist își organizează timpul după preferințe. Unii caută suveniruri, alții fac fotografii, unii la o prăjitură, alții la o grădină de vară... Anuța se apropie de noi:

- Domnule director, vă rog să-mi dați voie să merg cu fetele care lucrează în comerț! Vreau să îmi cumpăr ceva.

- Bine. Să fiți la timp la autobuz! Aflăm rezultatele concursului și plecăm acasă. Știți ora!

- Vă mulțumesc! La ora 5 suntem la poarta școlii!

Anuța e foarte bucuroasă. Se îmbujorase, cârlionții de la tâmpile îi acopereau fața, vorbea tare și gesticula...

Corul nostru a obținut premiul al doilea! E

(continuare în pag. 107)

Petre Rău

Semnătura corporală

În dimineața aceasta, sub razele noului soare care te însoțesc, am să încerc din nou să mă furișez în preajma ta, în intenția de a-ți stârni atenția. N-am știut niciodată cum să te fac să-mi acorzi și mie un pic din timpul tău.

Îți place să mă integrezi în metaforele tale, pentru că dau bine printre celelalte concepte vagi folosite de oameni. Dar niciodată nu te-ai ocupat suficient de atent ca să mă explorezi, să mă investighezi, să mă luminezi chiar și în condițiile în care exprim mai degrabă partea ta obscură.

Știu bine că nimeni nu a meditat destul la momentul în care omul s-a mirat prima dată când s-a trezit cu un însoțitor permanent și personal pe oriunde se afla. Probabil că descoperirea pătrunderii mele în viața sa a fost unul dintre cele mai anonime evenimente existențiale. Dar, așa cum îi stă în obicei, atunci când se lovește de lucruri greu de digerat pentru mintea sa, omul m-a plasat repede în sfera metafizicii și m-a lăsat să-mi văd de-ale mele, mai ales că nu-l deranjam aproape deloc. Pentru că, trebuie să recunoaștem, până acum niciun individ nu s-a simțit tracasat de prezența mea. Dimpotrivă, s-a folosit de mine în cele mai diverse moduri cu putință. Eu nefiind deloc ceva limpede, la limita unei derute maxime omul mi-a acordat de-a lungul timpului unele dintre cele mai felurite înțelesuri, așa încât, azi poate să se folosească de mine aproape în orice împrejurare, cu precădere atunci când vrea să rămână laconic în fața celorlalți.

Unii, dacă ar fi să-i lăsăm să-și exprime o părere frugală, ar aprecia că sunt o rămășiță de lucire, estompată de obstacolul care, de pildă, poți fi chiar tu. Sau că aș fi o anumită limită a intensității pe care o poate exprima obscuritatea. Sau, și mai simplu, o pură proiecție a ta.

Sunt de acord cu toate astea, dar mă așteptam să fiu percepută puțin mai profund și să nu fiu păstrată de tine cu indiferență, într-o colivie a misterului. Pentru că ești om și gândești. Pentru că poți să o faci, să nu mă lași pradă interpretărilor sumare, facile, precum aceea de stranie dualitate paralelă a înfățișării tale. Pentru că ești în măsură să mă eliberezi din sfera transcendenței, printr-un minim efort al complexului trudei tale raționale. Pentru că, în ultimă instanță, îți aparțin și, de regulă, ai un pronunțat simț al proprietății.

Dar, probabil că așa este ființa umană construită, preferă să lase unele treburile nelămurite, ca să aibă permanent ce îngurgita spiritual, ce plăsmui pe mai departe, pentru continuitatea sa existențială. Cugetul omenesc nu îndrăznește totdeauna să-și aștearnă sufletul pe jos. Eu, însă, da, fiindcă al meu e doar în mintea ta.

Tocmai de aceea, uneori te pot aduce în situații disperate, întorcându-ți spatele. De pildă, te pot aduce într-un așa hal, încât altul care ar trece pe lângă tine să aibă impresia că tu mergi, în timp ce eu stau pe loc. Sau invers. Sau, printr-un subtil schimb de comportament, să părem că eu sunt tu și tu ești eu, doar am apărut odată cu tine și o să dispar odată cu tine. În astfel de situații, cel mai intrigat te surprind atunci când reușim să producem un fenomen cu reverberații psihologice uriașe.

Știi multe din calitățile mele, dar deloc suficient și nimic esențial: pot fi efemeră, estompată și predispusă să dispar definitiv. Dar de ce n-ai crede că exist și pentru ca tu să nu te simți singur, într-o lume în care oamenii și lucrurile trăiesc și mor cu o rapiditate sfâșietoare. Dacă m-aș plasa pe fața ta, aș putea însemna tristețe sau îngândurare. Prin mine lumea îți poate vedea până și îmbujorarea care îți colorează obraji. Pot fi prelungă, întunecată, pot să alunec unde și cum vreau, pot fi atât de mare, încât să acopăr instantaneu o vale întreagă, pot fi urma a ceea ce hălăduiește visul tău, pot fi confuză, răzleață, străvezie, pot fi înșelătoare, pot fi una de bănuială, de fățarnicie sau de ironie, pot fi cea dimprejur, mlădietoare, dănuitoare pe ziduri, pe pereți, chiar și pe tavan. Pot apărea în dăre, precum o creatură indescifrabilă, mă pot profila ușor, putând stârni chiar și groaza când mă înfățișez pe neașteptate, pot să mă strecor prin cele mai ciudate locuri, cu cele mai bizare contururi... Pot înghiți lucruri, chiar și ființe, pot apărea ca o sfială feciorelnică, dar pot și pieri ca o arătare, ca o nălucă.

Pot fi a ta, dar sunt și a tot ceea ce vezi că există. Unii chiar spun că e foarte important ca tu să mă porți cu tine, atâta timp cât stai sub soare. Și, mergând fără oprire prin această pădure aparent fără sfârșit care este lumea în care te învârti, la un moment dat poate ai să mă bagi și pe mine în seamă, pentru că eu am să mă îndes mereu în jurul tău. Cu multă dragoste. Umbra ta cea de toate zilele.

Culpa lui Orfeu

Dumitru ANGHEL

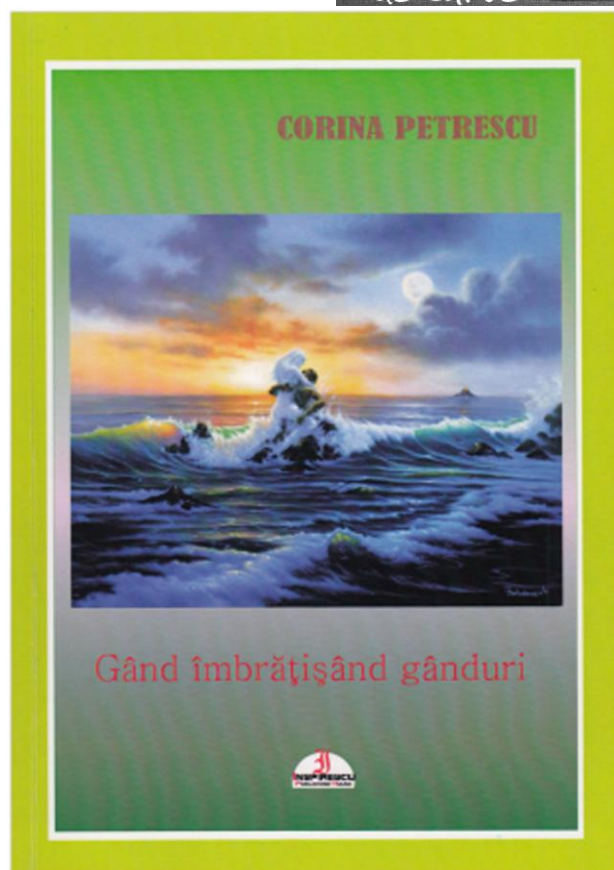
GÂND ÎMBRĂȚIȘÂND GÂNDURI de Corina PETRESCU

Noua carte de literatură lirică "*Gând îmbrățișând gânduri*", Editura "Inspirescu", Satu Mare, 2016, 106 pagini, semnată de scriitoarea Corina PETRESCU, adună peste 60 de poeme, cele mai multe ample, stufoase, dense, fără constrângeri prozodice, pe o tematică cu o tonalitate de *sarabandă* preclasică, năvalnică, de nestăpânit și ușor pătimasă, cu note de tristeți și nostalgii, provocate de tensiuni sufletești, de-o pudică intimitate, în prag de impas sentimental.

Volumul se deschide cu un *poem-semnal*, cu valoarea și semnificația unui *motto-avertisment*, pentru o gamă variată de fixații emoționale de-a lungul discursului liric, cu strofe de câte două versuri, în prozodie clasică și cu rimă împerecheată, în ritualica tonală a folclorului maramureșean, din care răzbat ecouri din vocea cu incantații de legendă a unui solist al locului, îmbrăcat în cel mai vechi costum popular din Europa, cu clopul lui cu tot, și pe canonul, ușor ironic și persiflant, al *epitafurilor vesele* de pe crucile Cimitirului de la Săpânța: "Să ne bucurăm de plâns / Până moartea nu ne-a-nvins / ... / Până floarea este floare / Și nu este-nmormântare / ... / Până cântecul e cânt / Nu prohod lângă mormânt" ("Alternative", pag. 9), în ritmul cantabil al unui *tropar* din "*Psaltirea în versuri*" a Mitropolitului-poet Dosoftei.

Un poem ca o "uvertură", în tonuri de *gri* sufletească pentru structura intim-tematică a întregului volum, cu stări provocate, probabil, de întâmplări nefericite, de momente cruciale de tot felul și de toate nuanțele ori capriciile unei existențe tulburată deseori de spaime pasagere, în ciuda tonusului optimist, molipsitor și vivace al profesoarei de *franțuzește* Cornelia Bălan-Pop, alias Corina Petrescu, poeta: "Să ne bucurăm de noapte / Până nu înseamnă moarte, / ... / Cât poștașul nu ne lasă / Și ne mai găsește-acasă" (Op. cit.).

Atât de gravă, de patetică și de profundă este dilematica și surprinzătoarea cauzalitate a împrejurărilor care i-au provocat starea emoțională, încât și forma de exprimare poetică s-a pliat pe amplitudinea cauzelor: "O mamă a plecat, a mea! / Cum poți să lași să plece / O mamă? / Nu o legi cu lanțuri, cu pietre, cu foc / De tine? / ... / Mama nu a luat nimic cu ea și totuși, / Nu mi-a lăsat nimic, nici glasul, nici mersul / Nici cuvintele-i dragi / Nici zâmbetul ei sfios" ("Neuitare", pag. 11).

Pentru poeta Corina Petrescu, orice fapt de viață, fericit sau trist, entuziast sau dezarmant, se transformă în dilematică și nostalgică neșansă, indiferent de împrejurare sau moment, devastatoare sau benefic: "Slujitorii acestei existențe se joacă adesea / De-a viața, la modul cel mai serios / ... / Lasă copilul din tine să fie / Duminica ta în fiecare zi" ("Copilul din ploaie", pag. 13), ori "Îmi lipsește o aripă și știu că / Nu am cum s-o mai găsesc vreodată" ("Îmi lipsește o aripă", pag. 14).

Există în poezia doamnei Corina Petrescu un complex al liniștii și echilibrului; funcționează permanent un flux al neîmplinirilor de tot felul, direcționate spre "*indigestii sufletești*" derutante, năucitoare: "A venit o iarnă târzie de tot / Și mi-a împletit cuvintele, luându-mi cu palmele ei, / Disperarea de a pierde" ("O stea în fulgii de nea", pag. 17), ca un tip de disperare fără motiv, fără justificare, chiar fără obiect, dar echilibrul se produce într-o alternanță de capricioasă "*terapie sufletească*", pentru că poeta, altfel un om puternic, tonic și vivace, chiar știe ce să facă cu toată ființa sa vitală: "Aici, undeva, într-o stea plină de iarnă, / Întunericul meu se topește în fulgii de nea" (Op. cit.). Explicația, una dintre altele posibile, se găsește și în preferința tematică pentru anotimpul rece al iernii, cu tot cortegiul său de cauzalități ale disconfortului sufletească, deși poeta... "*înfrigurată!?*", s-a născut în anotimpul speranței, primăvara, când natura se trezește la viață, după "*coma indusă*" de ciclul firesc al

(continuare în pag. 91)

parcursului cosmic al Terrei în jurul Soarelui.

În consecință, motivul Iernii își face loc și în poezia de dragoste: "Pe zăpadă, ciorile sunt parcă mai negre...", dar într-un poem lung, lung, ca mai toate din acest volum, registrul liric are altă tonalitate, pentru că iubirea este izbânda fericirii, iar poezia erotică este ușor declamativă, pusă în spectacol, plesnind de sănătate și de zbor spre lume și fericire: "Viața mea fără tine este așa, precum fântâna fără apă, / Precum pădurea fără niciun copac înfrunzit / ... / Ca seara de Crăciun fără beteală și brăduț, / Fără cadouri..." ("Viața mea fără tine", pag. 19).

Și, cu valoarea unui Intermezzo, un respiro în adagio, o prozodie de contrast, atipică pentru formula consacrată a poetei Corina Petrescu, câteva poeme scurtissime, în maniera Haiku-japonez, ca un *click* de echilibru și tampon sentimental în momentele sale de maximă tensiune: "Un pui căzut din cuib / Muște grămadă - / Moarte" ("Tragedie", pag. 21) sau "Cerul albastru - / Dar pământurilor / Îmbrățișare a soarelui" ("Prinos", pag. 45).

Nu putea lipsi, desigur, poezia de inspirație religioasă, procesată cu naturalețea, naivitatea și curățenia unei *rugăciuni* spusă de un copil înainte de culcare, cu același farmec și pioșenie sacră, pe care am descoperit-o și în lirica poetului Traian Vasilcău din Republica Moldova, care semnează *Prefața* volumului "Gând îmbrățișând gânduri": "Lasă-mi, Doamne, gând bun / Să pot alege ceea ce este bine de / Ceea ce este păcat! / În genunchi și în cuvinte îți cer / Să-mi dai lumină curată în suflet și în ochi" ("Rugăciunea de azi", pag. 38).

Dileme existențiale de-o acuitate fără limite bântuie sufletul poetei, într-o devălmășie de gânduri din care nu răsar decât mereu alte nedumeriri, în cavalcada unei conștiințe potolită doar de melodia preclasică din "Clavecinul bine temperat" de I.S. Bach: "În casă în inima ta, în trupul tău / Dincolo de Dumnezeu îl cauți pe Dumnezeu / ... / Angoasele existențiale sunt puse la congelator pentru / Aceeași unitate de timp și tu / Aștepti cu ardoare / Revărsarea mirifică a vieții..." ("Trebuie", pag. 40).

Poeta pare că s-ar afla într-o derivă sufletească fără orizont, deși induce o senzație stranie de... "*parcă o caută cu lumânarea!*": "Gândul meu vagabondează în căutarea / Semnelor de primăvară, dar / Niciun ghiocel, nicio magnolie, nimic..." ("Dimineață în iarnă", pag. 43). De fapt, o permanentă stare de neliniște, de frământări sufletești fără adresă, *unele*; risipite cu generozitate spre tot felul de orizonturi intime, părinți, prieteni, iubiri totale, iubiri pierdute, *altele*; acoperite semantic de un fascinant și intraductibil cuvânt: *DOR*, etimolog de limbă română fără sinonimie, care să egaleze profunzimea dragostei: "Deja îmi este dor de el, de mine, de... mine, de el... / Mi-e dor, da, mi-e dor!" ("Mi-e dor", pag. 47).

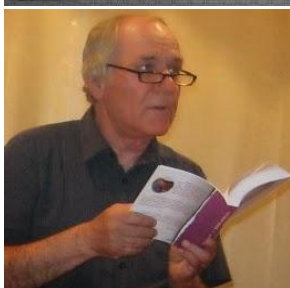
O poezie de dragoste de un idilic... ușor demodat, dar de-o curățenie angelică, ca din vremurile bune, calde și calme ale unor Alecsandri ori Coșbuc, cu o decentă care o protejează pe Corina Petrescu de tentațiile poeziei licențioase, ca să nu-i

spun pornografică, de ultimă generație: "Privesc, / Te privesc, / Privim și admirăm același drum / Tragem în piept același miros de brad, / Același miros de bine" ("Vis pentru mâine", pag. 54). Dar și versuri fulminante despre condiția umană și precaritatea unui existențialism între alternativa sorții înscrisă în *codurile* Creației Divine și puterea limitată a omului de a-și hotărî singur destinul, într-un *superlativ relativ* din gramatica apocalipsei: "Cel mai greu, / Cel mai terifiant, / Cel mai greu de suportat, / Cel mai distrugător, / Cel mai zguduitor, / Cel mai oribil / ... / Lucru" ("Teroare existențială", pag. 70), o poezie declamativă, protestatară, fără mesaj și fără vinovați, dar intuită ca o cumplită nedreptate: "Vedem lucruri ce o să ni se întâmple și nouă, / Pe zi ce trece, mai tulburătoare, / Mai înfricoșătoare" ("Viața ca un Auschwitz", pag. 57).

Și, peste toată această "*cavalcadă de gânduri*" învăluite într-o viață... "*cu bune și cu rele*", între patos și speranțe fără contur, cele mai multe, ultimul poem, "*Misterioase umbre*" (pag. 79-80), rezolvă toate dilemele unei existențe prin soluția unică și salvatoare: "Doar / Un prietenos și / Atât de frumos / Curcubeu / Peste toate umbrele din lume" (Op. cit., pag. 80).

Punți afective

Tănase DĂNĂILĂ

O carte despre potopul din noi

Iată, mi-am zis citind în manuscris această nouă izbândă literară a scriitorului **Petre Rău**, pagina este spațiul sacru în care el își provoacă mereu spiritul și ne provoacă și pe noi.

Evanghelia după Potop este o carte care incită cititorul încă din titlu, pentru ca apoi, intrând în miezul acțiunii, obligându-l să se întrebe precum Oreste, personajul central în jurul căruia este țesută întreaga intrigă a romanului: **Cine suntem de fapt? Mai știm cine suntem? Nu cumva punem umărul la comiterea sfârșitului lumii?**

Ca și în cărțile sale anterioare, autorul ne silește la reflecții profunde, pentru că temele pe care le penetrează au profunzime, au gravitate și, mai ales, aparțin lumii în care trăim și fiecăruia dintre noi în proiecție individuală. Pune lumii oglinda în fața ochilor și, cine mai este încă viu nu poate să nu-și asume întrebarea, dar și vina de cum a ajuns această lume într-o asemenea cădere, îngrijorător de dezumanizată, o lume ca un ospiciu. Dacă în lășitatea noastră înțelegem lumea ca pe o noțiune abstractă, redusă la concret, bună sau rea, ea este expresia propriei noastre atitudini individuale. *Oamenii doresc să scape de relele pe care le aduc cu sine viciile lor, nu de vicii*, spunea R. W. Emerson. Și avea dreptate.

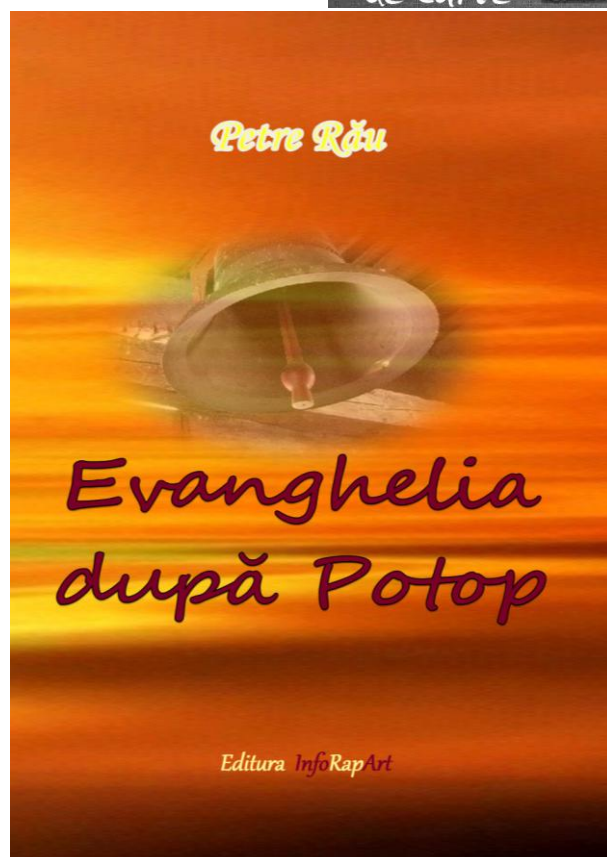
Am sentimentul că scriitorul Petre Rău a scris această carte ca pentru propria sa eliberare, pentru că scriitorul adevărat nu privește detașat spectacolul lumii, el se identifică cu oameni și fapte până la ultima celulă.

O carte cu personaje caleidoscopice, puse în interacțiune printr-un binom de oameni buni și oameni răi, aduși la limita dintre real și ireal, unde, în curgerea narativă, ficțiunea se intersectează cu viața reală.

Autorul îi iubește eroii cărții sale, și pe cei buni, și pe cei răi, pentru că el nu urăște oamenii, ci doar răul din oameni.

Acțiunea romanului este proiectată în arealul natal al autorului, în zona Buciumeni-Nicorești, dar și cu extensie până în Șendreni-Galați, zonă cunoscută până la detaliu de autor nu doar sub aspectul toponimiei, ci și al oamenilor, obiceiurilor, prejudecăților, relațiilor interumane și, mai ales, a psihologiei lor.

Intriga romanului își are țesutul în jurul personajului central Oreste, un copil sferic aflat la vârsta întrebărilor și a mirărilor, hărțuit de vini închipuite de lumea pestriță a satului său, punându-i-se în cont toate relele, reale sau închipuite, hărțuit până la exasperare de prostia și răutatea omenească, persecutat sălbatic de un sătean - Ilie Barbălată, trimis la școala de reeducare fără niciun motiv de sinistrul milițian Vasile Bozorici, și astfel de ființe reprezintă, în închipuirea copilului din el, însuși întruchiparea diavolului pe rământ. La școala de corecție învață meseria de tâmplar,

revine apoi la casa părintească, însă nu își găsește locul, lumea satului fiindu-i tot mai ostilă din cauza unei fixații prostești că el este cauza tuturor relelor.

Deznădăjduit, pleacă în pribegie, fugind nu de acasă, **fugise de el însuși, de decepția pe care a trăit-o în satul său natal. Oreste avea propria lui poveste, poate mult mai complexă decât el însuși ar fi putut să înțeleagă.**

Aici îmi cade bine să așez în context inspiratul aforism al autorului, motoul care restrânge la esență destinul său: **Când părăsești odaia copilăriei se întâmplă prima mare irosire.** Pentru neprihănitul Oreste, însă, întreaga-i viață avea să fie o mare irosire. Viața sa se va risipi între Mănăstirea Buciumeni unde ajunge printr-o firmă de construcții ca tâmplar, aici ostenindu-se să-și statornicească o mai apropiată relație cu Dumnezeu, **se roagă să înțeleagă lumea, să-i înțeleagă pe oameni, să i se explice ce anume se petrece cu el, de ce mulți dintre cei dragi lui nu mai erau pe lumea asta și, mai ales, de ce poartă oamenii atâta ură în suflet**, apoi la Galați, unde avea să-și găsească o curată prietenie cu un copil, Codrin, care i s-a părut prima ființă bună la suflet pe care a cunoscut-o, apropiindu-se unul de altul printr-un destin aproape contopit, trăiește o curată dar scurtă poveste de iubire cu sora acestuia, Marieta, ceea ce a însemnat cumva o mică ozonare a vieții sale. Numai că totul avea să conveargă spre fatalitate. Prietenul său Codrin, aflat în tabăra de la Buciumeni este violat și ucis oribil de sinistrul călugăr Vlad Potop, iar lui Oreste îi încolțește gândul răzbunării, ca un fel de răzbunare împotriva propriului destin.

(continuare în pag. 93)

Nu e locul și spațiul pentru un comentariu mai dezvoltat. Am prezentat sintetic câteva considerații, lăsând cititorului plăcerea unei lecturi captivante, dense, cu multiple aspecte de viață într-o desfășurare logică a acțiunii. O carte scrisă de un autor care stăpânește bine arta expresiei, arta portretisticii, personajele capătă contur prin implicarea lor în fapte, cu acțiuni vizuale ca într-o peliculă cinematografică, cu descrierea aproape picturală a ambientului imediat, cu densitate de idei, cu tensiuni. O carte tristă, dar cine spune că viața e numai o veselie? În roman există viață, dar, din păcate, cu precădere cioburi de viață.

Autorul Petre Rău nu mai e demult un scriitor care își caută bemolul în arhitectura construcției literare, nu face literatură pentru aflarea în treabă, ci din vocație, este un scriitor de primul raft în peisajul scriitoricesc, însuși numele său este un atu pentru succesul unei cărți.

În discursul narativ a optat pentru tehnica contrapunctului, narațiunea desfășurându-se într-un întreg, cu aspect de rotund, dar și cu înțeles distinct al capitolului scoase din context.

Prin această carte scriitorul și-a îndeplinit menirea. Îl trage subtil de mână pe cititor să reflecteze asupra condiției sale, a atitudinii și faptelor sale pe pământul care îl ține, dacă nu cumva și din el nu sunt multe lucruri de aruncat.

O carte care nu dă răspunsuri, dar ridică probleme, invită la meditație cititorul, făcându-l să se întrebe dacă nu și el este sau poate deveni *o bubă pe pielea pământului*, cum zicea nihilistul Nietzsche.

Evanghelia după Potop vine cu o plusvaloare atât pentru literatura autorului, cât și pentru literatura română în genere.

Înscrisul de pe coaja de copac **Diavolul e aproape**, care l-a făcut pe Oreste să se îngrijoreze, trebuie să ne facă și pe noi să ne sporească trezirea, căci, vorba poetului, *...totuși, cât de rea ești, soro lume!*

Să citim atenți această carte după ce ne dezbrăcăm de toate grijile și, poate, vom deveni mai buni!

TELEVIZIUNEA

LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

0722.410.597
0740.370.665

tvbucuresti@yahoo.com

Noni-Emil IORDACHE

EX NIHILO NIHIL

cu fiecare deschizături¹ de ușă a apartamentelor^{2/3}
ratez singura sărituri⁴ în mine

sunt acea trambuline⁵ care-și ia umbra⁶
în brațe
și se aruncă virgine⁷
ca un șerpi⁸ crescut la subțioară
către piciorul⁹ de stânci¹⁰
ale unei inimi vidate de umbră¹¹

umbrele mele nu pot/ nu vor/ nu știu să stea de tală
ele pot/ vor/ știu
să cu+c+e+r+ească uși cu care să poată vedea
de la stânga spre dreapta-mprejur¹²
fără frână
încolo și încioace
t+ă+c+e+r+i+l+e sânelui tău

umbra noastră este un bolovan
o lumină toc+ită
care se simte s+umbră
însă care stă cu zar+urile în mâna stânga-mpre+jur
să
le ar+un+ce
pe cracul mototolit al mesei
la care mâncăm
semi+întunericul ceas+urilor deschise

¹ la singular

² la singular

³ 59, nu 45!

⁴ la singular

⁵ la singular

⁶ E bine așa cum e!

⁷ la singular

⁸ la singular

⁹ la plural

¹⁰ la singular

¹¹ la plural

¹² Poate fi și: stângul, stângul, stâng, drept, stângu'.

Ionel NECULA

Firea românească în cumpăna vremii

A fost o vreme, cea interbelică, în care cercetările despre specificul românesc și despre identitatea modului nostru de ființare țineau topul dezbaterilor metafizice de la noi și antrenau în iureșul ei întreaga gândire românească. Febra era așa de acaparantă că puțini dintre gânditorii vremii au rezistat ispitei contaminării și au rămas în afara fenomenului. C. Rădulescu-Motru, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Mihai Ralea, Ion Chinezu, Mircea Vulcănescu, D. Stăniloae, Vsile Pârvan s-au înrolat în dezbaterile fenomenului și-au scris pagini aferate, convulsive, și rezolubile despre firea românească și despre însușirile care îi conferă identitate.

Nu mai spun de revistele vremii (**Gândirea**, **Gând și slovă**, **Viața Românească**) care consacrau pagini generoase fenomenului românesc și coborau cu cercetarea până în straturile protoistoriei dacice de unde extrăgeau dovezi plauzibile și peremptorii despre evoluția firii românești în timp și în conexiune cu alte neamuri și etnii. E curios cum filosofia, care a avut ca obiect de cercetare universalul, existarea în toată complexitatea ei, a convenit să-și decline procura încredințată de cei vechi - gloria dintotdeauna a filosofiei - și să se particularizeze, altfel spus, să dea seama de totalitatea existenței și să-și extragă fundamentele viziunii metafizice dintr-o ontologie secvențială.

E curios, dar flama antrenase deja multe spirite europene, iar implicarea gânditorilor români în acest trend problematic n-a fost decât o sincronizare a metafizicii noastre cu ceea ce se procesa în plan universal.

Câteva precizări preliminare.

Febra cercetării specificului național din perioada interbelică a cuprins, cum spuneam, mulți gânditori de la noi și din alte țări europene, dar, se vede de departe că niciăieri n-a avut amploarea de la noi. Sigur, fiecare gânditor cercetează fenomenul cu mijloace și cu urmărirea unor finalități diferite, dar dincolo de varietatea epistemologiilor folosite și de scopul urmărit se cuvine să precizăm câteva postulate preliminare - recunoscute, de regulă, de toți cei implicați în problemă.

- Nu există națiuni negative, caracterizate numai prin defecte și însușiri negative și națiuni pozitive cu oameni care să optimizeze numai calități și însușiri valoroase. Toate etniile reunesc în structura lor identitară trăsături negative și pozitive, numai ponderea lor este diferită de la o națiune la alta. Nu neagă nimeni, bunăoară, că hoția, lenevia, beția se întâlnesc peste tot, la toate popoarele lumii, dar ceea ce le diferențiază este măsura, ponderea sub care acestea se exprimă într-un cadru social-istoric.

Nu neagă nimeni că unele popoare sunt mai dinamice, mai active, mai energice în timp ce altele sunt marcate de o anumită moleșală, lentoare și resemnare. Evident, primele vor cunoaște un ritm de evoluție mai alert, în timp ce celelalte vor evolua mai lent și cu mari întârzieri de sincronizare cu suratele lor mai active. Laolaltă, însușirile negative și pozitive alcătuiesc fondul identitar al unei etnii și analistul nu trebuie să le aducă în portativul epistemic decât împreună, învingându-și eventualele reticențe sau rezerve de ordin sentimental.

- O evaluare corectă și obiectivă trebuie să ia în considerație ambele coloane de însușiri, atât calitățile cât și defectele unei etnii, pentru că numai privite împreună pot configura specificul unei etnii și-i conferă o anumită identitate. A sublinia numai calitățile, însușirile pozitive pe care le ventilează o nație și a trece cu vederea defectele ei e un semn de slăbiciune emoțională, afectivă și de siluire a obiectivității. Un cercetător care se respectă poate să accentueze asupra calităților unei etnii, dar nu-i poate trece cu vederea defectele fără a-și prejudicia credibilitatea și ținuta obiectivă a propriului său demers. Apartenența analistului la etnia al cărei identități o cercetează nu trebuie să-i inducă temerea că ar putea fi suspectat de denigrare a propriei sale nații. Istoria a cunoscut destule cazuri când un gânditor a fost suspectat de apostazie, doar pentru că n-a consimțit să ignore defectele nației sale și nu le-a lăsat ascunse sub preș. Nietzsche la poporul german, dar și rășinăreanul Cioran a trecut prin asemenea acuzații neîntemeiate și nemeritate. Un analist știe că nu face un serviciu etniei sale, trecându-i cu vederea însușirile negative, defectele și tot ceea ce îi umbrește imaginea într-un cadru geografic largit.

E de înțeles că la fel de dăunătoare este și atitudinea idilică, de exagerare a însușirilor pozitive și de centrare a demersului metafizic pe sublinierea apăsătoare a distincțiilor solare din ansamblul celor ipostaziate de o etnie. Mircea Vulcănescu, Blaga și Noica au această tentă în demersurile lor consacrate fenomenului românesc. Nu spun, desigur, că exagerează prezența însușirilor pozitive în ansamblul fondului nostru identitar, dar sunt sigurele pe care le ia în discuție, de parcă etnia românească n-ar fi nervurizată și de defecte, și de trăsături negative.

Maladiile cercetării etnofilosofice

Cum se ntâmplă de obicei cu cercetările serioase, nici cele etnofilosofice nu sunt scutite de posibile virusări aleatorii. Cel mai adesea, cum deja am arătat și mai sus, parazitarea unui demers metafizic derivă din adoptarea unor premise de plecare eronate, greșite sau viciate, dar sunt și cazuri când discursul etnofilosofic conține în chiar logica sa interioară fermentii unei subiectivități aferate și a unei sensibilități etnice active care poate să conducă la finalități discutabile. Mai exact, se poate insista asupra uneia sau alteia din cele două coloane de însușiri (pozitive sau negative) care caracterizează o etnie după cum se inserează în textura discursului afinitățile cercetătorului.

(continuare în pag. 95)

La fel de dăunătoare este și postularea unei prejudecăți la cheia portativului identitar cercetat. Când discursul se resoarbe dintr-o premisă afectivă și se legitimează dintr-un imbold patetic, atunci analiza insistă asupra acelor însușiri în care să se regăsească și să se justifice motivația inițială. Bineînțeles că atunci când cercetătorul își matlasează demersul cu o aversiune aluvionară și cătrănită, de care nu se poate dispensa va sublinia apăsător asupra însușirilor negative și asupra defectelor din firea etniei cercetate, tocmai pentru a-și justifica prejudecata paradigmatică. De unde se vede că starea de spirit a analistului, fondul său afectiv și sentimental, oricum s-ar înfățișa, incumbă cercetării o pecete care nu reflectă întotdeauna specificul și identitatea unei etnii.

Cioran în pretexte diatribice

Rar s-a întâmplat ca un scriitor să fie așa de aprig și în egală măsură detestat și elogiât ca scepticul de la Râșinari. A contribuit probabil la această situație contradictorie și maniera inconfundabilă de a lua în răspăr valorile lumii moderne, de la ideea de familie și de progres până la dezmățul generat de evoluția nestigherită a științei și tehnicii contemporane. Trebuia, după atâtea clamări abrazive la adresa lumii, pe care o străbătea cu toate dezabuzările la butonieră, să se aștepte și la asemenea atitudini oscilante, de nu cumva de-a dreptul histrionice, pătimase și iconoclaste.

Vorbim însă despre percepția lui Cioran în cultura românească, unde reacțiile au fost de-a dreptul antitetice, resorbeau întregul evantai de nuanțe cuprins între hula și proslăvire. Și nu ne referim doar la poziționările din perioada românească a activității sale, când reacțiile la **Schimbarea la față** a antrenat atâtea creioane înfrigurate, dar și la reacțiile ulterioare, de după revoluția decembristă, când atitudinile, deși mai reținute, n-au lipsit din presa noastră culturală. Sigur, Cioran devenise o personalitate cu recunoașteri europene, iar o atitudine mai rigidă față de apelpisirile lui devenise contraproductivă, nu mai dădea bine și critica a ezitat să se pronunțe frontal, cu toată gama de iritări, cum se obișnuia, dar au fost și reacții astrigente și ofuscate.

Surpriza este că atitudinile mai îmbufnate față de oțărările scepticului – repet, este vorba de reacțiile postdecembriste - proveneau mai ales din partea lumii clericale, fapt mai puțin obișnuit la o lume mai dispusă la înțelegere și toleranță. Să amintim măcar fugitiv telegrafic, că la apariția **Schimbării la față**, unde Cioran vorbește destul de acid despre credința formală, de mântuială a românilor, cu excepția lui Nichifor Crainic, care nu știm în ce măsură aparținea lumii teologale, nu s-a pronunțat nici o față bisericească. Si chiar atunci, când a apărut **Lacrimi și sfinți** și s-a conștientizat că este totuși nevoie și de o atitudine din partea bisericii noastre ortodoxe, s-a făcut apel la apetența unui om de știință, Al Mironescu, pentru a replica insurgențelor lui Cioran.

Acum însă, după revoluție, când opera lui Cioran, după lungile decenii de interdicție a apărut și pe piața culturală românească, poziționarea bisericii față de ideile lui Cioran a devenit necesară și chiar imperativă. Prea devenise un nume, o glorie și un moment de referință în cultura europeană pentru a mai fi ignorat și trecut cu vederea. O reacție din partea bisericii devenise iminentă.

Dintre cei ce și-au asumat această misiune grea de

tombater și de apărător al dogmelor și credinței îl amintim pe dr. Mircea V. Homescu, care a publicat în ziarul **Cotidianul** din 19 mai 1995 (Suplimentul Alfa și Omega) articolul fulminant despre **exercițiile de defulare programată**, o diatribă înverșunată la adresa relațiilor lui Cioran cu divinul și la adresa *areligiozității* sale declarate.

D-l Homescu, intuim, este un spirit inclement, pătruns de mângâierea învățăturilor evanghelice, atât de pătruns încât verbul său devine vituperand, necruțător, și demolator. Nimic din ceea ce știam că reprezintă însemnele personalității lui Cioran, spontaneitatea, luarea în răspăr, relevanța observației, stilul inconfundabil – nu mai are trecere în ochii d-lui Homescu. *Omul Cioran*, este de părere temutul exeget teologic, care ar fi, chipurile *orgolios până la suspiciune de puținătate mintală, mai suferă și de un deficit congenital de gândire*.

De fapt, ceea ce-l consternează cel mai mult pe autorul **exercițiilor de defulare programată**, este presupusa necredință încercată de scepticul de pe rue de l'Odeon. Nimic *nu îndreptățește pe Emil Cioran să ne spurce altarele credinței noastre cu mizeria pornofilosofică a gândirii lui*, mai spune bunul evlavios într-o explozie verbală amintind de vechile afurisenii medievale, neezitând, firește, să-l considere *cel mai murdar ateu-filosof al României din '92*.

Lăsând la o parte contondența limbajului necruțător, nu tocmai potrivit pentru o față religioasă care ne-a obișnuit cu acea blajinătate duhovnicească, specifică apărătorilor de credință remarcăm iritarea neobișnuită a bunului duhovnic.

Nu i greu de observat că chiar obiectul filipicei activat de Mircea V. Homescu este o chestiune discutabilă, câtă vreme întreaga devenire umană este originată de Cioran într-un act biblic, cel al căderii – considerat principiu și temei al oricărei epistemologii istorice. Căderea în istorie și în vremelnicie este până la urmă o cădere în moarte și o rătăcire în cunoaștere. Oricât demonism ar presupune această neliniște comprehensivă, ea nu poate fi despărțită de condiția omului modern.

Iluzia că putem reveni în punctul biblic original, de unde să reluăm procesul evoluției, nu mai este nici credibilă și, probabil, nici plăcută lui Dumnezeu. Ar fi greu, de nu cumva imposibil, ca din punctul unde-am ajuns să ne mai considerăm niște bieți inocenți ce-și reprimă orice formă de inteligență și de interogație despre lume și despre propria noastră condiție. După câte știm, chiar teologia contemporană se interesează mai mult de compatibilitatea științei cu credința decât de dihotomizarea lor. Nu servește nici uneia nici alteia să implorăm puterea divină pentru a ne repara siguranța arsă de la tabloul electric. Dumnezeu n-a dat omului inteligența pentru a nu se folosi de ea. Pe Dumnezeu, o spune chiar d-l Homescu, *il ai mai întâi în inimă și abia mai târziu în minte și în gând*. Într-un fel, identic gândea și Cioran; *Sfințenia este o genialitate a inimii*, spunea în **Lacrimi și sfinți** (p.213).

Prin urmare, Dumnezeu trebuie asumat mai întâi afectiv și numai după aceea rațional, dar exact

(continuare în pag. 96)

același lucru îl afirmase și gânditorul din Rășinari; *defectul nostru este că avem destulă pasiune pentru a ne apropia de El, dar nu destulă naivitate pentru a crede* (Scrisori către cei de-acasă, p.233).

Cioran n-a tăgăduit niciodată că drumul spre Cer trebuie pavat cu iubire, dar nici n-a radicalizat distincția dintre pasiune și rațiune. *Tot ce crește peste iubirea terestră, zidește temeliiile lui Dumnezeu*, spunea în **Amurgul gândurilor**, (p.180). Sigur că nu facem din Cioran un bigot, dar nici nu trebuie privit ca un ateu. S-a declarat totdeauna un *areligios*, adică un credincios fără religie, dar în nici un caz fără credință. Acest lucru nu l-a înțeles d-l Homescu în defulările sale, nu doar *programate*, dar și radicale, hipopotamice.

Problema credinței și presupusele abateri de la spiritul dogmelor religioase constituia, într-adevăr, un pretext al poziționărilor muștrătoare la adresa lui Cioran și era firesc ca asemenea atitudini să vină din partea bisericii și a slujitorilor ei. Să ne amintim că nici Blaga, cu mult înaintea lui Cioran, nu scăpase de suspjecțiile că filosofia sa despre Marele Anonim era considerată o deformare a imaginii lui Dumnezeu, de la înfățișarea statornică în Biblie.

Credința și religiozitatea lui Cioran nu erau singurele care au declanșat reacții frontale din partea conaționalilor săi. O altă temă, mult mai generoasă sub aspectul reacțiilor anticioraniene, era presupusul său antiromânism, excavarea defectelor noastre organice și exacerbară, colosalizarea lor. Faptul nu era neobișnuit în cultura românească, le mai desfoliasse înaintea lui Cioran și alți gânditori, dar fiul protopopului de Sibiu le gonfla așa de radical că aproape nu mai rămânea loc și pentru sublinierea calităților pozitive. Urma o direcție eseistică inițiată cu mult înaintea sa și va fi urmată și de alte poziționări eseistice asemănătoare, dar Cioran se remarcă tocmai prin verbul său cătrănit, nevrotic și corosiv. Prea se identifica organic cu ființa românească și prea își iubea țara și etnia din care făcea parte, ca să-i treacă cu vederea numeroasele beteșuguri pe care le identifica la cheia devenirii sale istorice. Cum obiectul iubirii sale se dovedea nevrednic de afecțiunea sa, mai ales că se regăsea el însuși în toată gama defectelor identificate în firea românească, nu-i mai rămânea decât să-și transforme iubire în ură, într-o *ură grea*, cum recunoaște în **Schimbarea la față** – cea mai tulburătoare depoziție cioraniană despre specificul românesc.

Dar pentru că lucrarea, și toată opera lui Cioran a fost interzisă în toată perioada regimului totalitar, reacțiile abrazive la cătrănirile lui Cioran pentru presupusul său antiromânism, au întârziat și ele. Se vor reedita abia după 1989, după mai bine de șase decenii de interdicție, când Cioran era pe val, devenise un nume, o glorie, așa că și tonul reacțiilor s-a mai îndulcit, a devenit concesiv, îngăduitor, tolerant. În toată această lungă perioadă de dictatură inclementă, Cioran a fost integrat unei pleiade de pribegi – M. Eliade, Eug. Ionescu, Ștefan Lupașcu, Vintilă Horia, Constantin Amărieuței - interziși nu doar ca operă, dar chiar și ca simplă pronunțare a numelui lor. Lumea românească afla câte ceva despre ei, despre succesele lor literare din Occident de la **Europa liberă**, căci aducerea lor în țară și introducerea în circuitul cultural românesc se dovedea o treabă anevoioasă, riscantă și lipsită de perspectivă. Din acest punct de vedere securitatea nu era

dispusă la toleranță. În 1956, când Marieta Sadova a ajuns la Paris, s-a întâlnit cu Eliade și Cioran și-a adus în țară două din cărțile lor (**La tentation d'exister** de Cioran și **La forêt interdit** de Mircea Eliade, pentru a fi lecturate de prietenii lor rămași în țară, securitatea i-a adunat pe toți într-un singur lot, *Lotul Noica*, și i-a împovărat cu 271 de ani de temniță grea. Au fost și perioade mai relaxante, dar editarea lui în țară n-a fost posibilă până în anul 1988, când Editura Cartea Românească a publicat o culegere de eseuri în traducerea lui Modest Moraru. Prea căpătase notorietate europeană ca să mai poată fi ignorat și ținut în dizgrație.

Scutit de diatribe fulminante n-a fost niciodată, nici în țară și nici în străinătate, dar toată partitura acestor îmbufnări cătrănite, de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga le vom dispune într-o altă diviziune, a unor proiecte ulterioare. Ceea ce vrem să subliniem în aceste rânduri exegetice este furia nereținută cu care Cioran privește lufurile din evoluția realității românești, cauzele ce-au determinat întârzierile evoluției noastre în istorie și în lume. Era atât de încredințat că adevăratele cauze trebuie căutate în defectele noastre cronice, organice și genezice că includea în acest cadru chiar și însușiri considerate îndeobște drept calități.

Este *excesul de luciditate (le plus sage)* o meteahnă atât de paralizantă încât să afecteze negativ întreaga evoluție a devenirii românești? Cât de rascolnic poate fi înțelesul conferit de Cioran acestei idei, oarecum licențioase, de vreme ce poate virusa întreaga evoluție a unui neam? Să reținem că scepticul de la Rășinari nu penalizează raționalitatea, capacitatea rațiunii de a asuma cognitiv realul cu tot ceea ce-l compune, ci plusul de raționalitatea, excesul de luciditate, ceea ce înseamnă capacitatea rațiunii de a procesa logic nu doar realitatea, dar și ceea ce este dincolo de real, în prelungire sau în pandant cu realul. Or, tocmai aici e problema. Ce se mai află dincolo de real, în prelungire sau în opoziție cu realul? O altă realitate diferită de cea dată?

Nicidecum. Dincolo de marginile existenței nu mai poate fi decât neantul, divinul sau posibilul ca epistemologie în act, în curs de procesare. Este românul un doritor de altă lume și un degustător al neantului? Este, dacă avem în vedere că nici baciul mioritic nu se arată interesat de această lume zăludă și plină de răutăți, ci se consolează cu transfigurarea ei într-o altă ordine ontologică. Dorința lui din urmă nu este aceea de a restaura adevărul și dreptatea în această lume, ci eludarea ei, jubilația plonjării într-o altă lume, mai ferită de frigurile realului. Privită în felul acesta, nu mai este de mirare că autorul **Schimbării la față** consideră **Miorița** ca un *blestem național*, tocmai pentru că refuză să preschimbe resemnarea în rezistență, în atitudine dărză, în insurgență. *Abandonarea pasivă soartei și morții; necredința în eficiența individualității și a forței; distanțarea minoră de toate aspectele lumii au creat acel blestem poetic și național care se cheamă Miorița și care, alături de*

(continuare în pag. 97)

înțelepciunea cronicarilor, constituie rana neînchisă a sufletului românesc. Accentuez. Cioran nu considera raționalitatea drept unul dintre defectele cronice ale românilor, dar se consternează de excesul de raționalitate, de luciditatea lui debordantă care nu se mai mulțumește cu circumscrierea lumii reale, a existenței, ci răsfrânge și ceea ce se poate afla dincolo de marginile ontologiei date, dincolo de referențialul dobândit prin actul biblic al Facerii. Textul lumii se prezintă ciuruit, fragmentat, cu interstiii vide, iar golurile lui nu mai pot fi citite cu mijloacele raționale cunoscute, e nevoie de altceva; e nevoie de luciditate, iar luciditatea nu mai este cunoaștere, ci cunoașterea cunoașterii, o asumare epistemică a neantului, a golului, a vagului, a vidului.

Duet de suflători

REGULAMENTUL CONCURSULUI NAȚIONAL DE POEZIE „COSTACHE CONACHI”

ediția a XXIV-a – Tecuci 2016

Casa de Cultură Tecuci în colaborare cu Primăria Municipiului Tecuci, organizează în ziua de 22 octombrie 2016 cea de-a XXIV-a ediție a Concursului Național de Poezie „Costache Conachi”.

Concurenții: Pot participa tineri creatori de poezie în vârstă de până la 35 de ani, care nu au publicat în volum. Concurenții vor trimite un număr de șapte poezii în câte șase exemplare (scris cu diacritice) care vor purta fiecare același motto de identificare. Într-un alt plic închis pe care va fi înscris moto-ul poeziilor, participanții vor introduce o fișă cu câteva date personale: numele și prenumele, data și locul nașterii, domiciliul, ocupația, studiile, distincții literare, telefon, e-mail etc. Plicurile cu fișă personală se vor deschide după jurizare și stabilirea premiilor.

Lucrările vor fi expediate până la data de 07 octombrie 2016, data poștei, pe următoarea adresă: Casa de Cultură a Municipiului Tecuci, Str. 1 Decembrie 1918, nr. 62, cod 805300, jud. Galați, cu mențiunea: *Pentru Concursul Național de Poezie „Costache Conachi”*.

Jurizarea: Lucrările vor fi apreciate de un juriu constituit din personalități culturale.

Premiile: concurenții stabiliți câștigători vor fi invitați la Tecuci la manifestările organizate cu prilejul Concursului Național de Poezie „Costache Conachi”.

Organizatorii vor acorda următoarele premii: *Marele premiu, Premiul I, Premiul al II-lea, Premiul al III-lea, Mențiune*. În caz de egalitate la punctaj premiile se împart.

Vor mai fi oferite premii din partea unor edituri sau reviste literare, parteneri ale evenimentului, juriul rezervându-și dreptul de a redistribui, în mod excepțional, anumite premii.

Transportul și masa (diurna) juriului și a laureaților vor fi asigurate de organizatori.

Laureații au obligația să fie prezenți personal la Tecuci, pentru a primi premiile și pentru a participa la manifestările organizate cu prilejul concursului.

Relații la tel. 0236/820 449; 0725802250, sau prin e-mail la adresa:

festivaltecuci@yahoo.ro.

Director,
MARIAN IFTIMIE

Mihai MERTICARU**POVAȚĂ**

Cincizeci de nimfe te urmăresc, poete,
Ai grijă să nu-ți cadă vreuna pe cap,
Că nu te mai tratează nici Esculap
Și pierzi excursia printre comete!

În roca timpului, de când tot sap,
Am descoperit povești și sonete
Despre faimoase întâlniri secrete
Între o nereidă și un arap.

Păstrează curată cămașa lui Orfeu,
Să te bucuri de răsplată aleasă,
Să știi că ești feblețea lui Dumnezeu,

Vână de aur în nobil minereu!
Veșnicia ți-a fost dată mireasă,
De omeneasca moarte nu-ți mai pasă.

CONCERTUL NIMFELOR

Nereidă, nălucă sau naiadă,
Din care zări albastre ai răsărit?
Din ce catedrală te-am dezidit?
Din ce ramuri te-am rupt, din ce livadă?

În coroană de regină mărgărit,
În munți silhui, amețitoare driadă,
Minunea unde ar fi putut să șadă?
Cum de tocmai la noi a nimerit?

Dar, iat-o, se apropie de mine,
Mă-nvăluie valuri de păr auriu,
Cu brațele de gâtul meu se ține,

M-aprinde, mă-ngheață printre suspine,
Eu îi caut gura și-aud glas mieri:
-Scoală-te, iubitele, că e târziu!

INVITAȚIE

Te-aștept înfrigurat de-o veșnicie
Să apari pe alea mea de ceață.
N-auzi cum deznădejdea mă răsfăță
Și ziua-mi întreagă e sălcie?

Noaptea nu se mai face dimineată
Și umblă pe coclauri zurlie,
Strugurii nu se mai coc în vie
Și roua din privire îmi îngheață.

Iubita mea născută dintr-un vis,
Euritmia vieții-mi, fără tine,
E un testimoniu abrogat, prescris,

Un refren anacronic și fără bis.
Lasă-ți izvorul cu-al meu să se-mbine,
Hai să ne scriem povestea cu aldine!

UNICAT

Ne-am întâlnit într-un decor mirific,
Vrăjiți de miresme, cântece și flori,
Cum nu găsești în viață de multe ori,
Și vreau momentu-acela să-l glorific.

Din tălpi în creștet ne-au fulgerat fiori
Și basmul și-a urmat un curs atipic,
C-un arsenal de întâmplări prolific,
Mustind de farmec, suspansuri și culori.

Pluteam fericiți pe înălțimi astrale,
Setea de zbor gâlgâind în artere,
Azurul îl placam cu albastre dale,

Să nu-ți intre vreo aripă-n sandale.
Dragostea ne era unica avere
Și speram că-i ultima care pier.

ZBOR

Prin pustiu, tu îmi ești fântână,
De-aceea de moarte n-am a mă teme,
Dar nici de neîndurătoarea vreme
Ce mereu, la tot pasul, mă îngână.

Ai pus punct hotărât vieții-mi boeme
Și ai decis: nici sclavă, nici stăpână,
Nestingherindu-mi zborul din țărână
Spre atingerea țințelor supreme.

Lățească-se deșertul, vină potopul,
Cu tine, de nimic mie nu-mi pasă,
Că tu mă călăuzești și-mi ești scopul,

Mă ajuți totdeauna să trec hopul.
Libertate deplină iubita-mi lasă,
Lesa-i destul de lungă și-i din mătăasă.

Viorel DARIE

Anghel

Dacă se poate imagina un învățător de sat mai pitoresc decât a fost Anghel la școala primară din Demacuşa, să-mi spuneți și mie! Ce-ați zice, elevi fiind în clasa a I-a, a II-a, să vă plece învățătoarea cea tinerică, frumoasă, pe care copiii au îndrăgit-o ca pe mămica lor, și să-ți vină un învățător moș bătrân, negricios, cu dinți anapoda în gură și, pe deasupra, cu niște năravuri pedagogice dintre cele mai năstrușnice.

Nimeni n-a dezlegat misterul de ce a fost adus acest dascăl de copii tocmai din județul Focșani, într-un sat din inima munților Bucovinei, împreună cu nevasta sa, oameni la șaptezeci de ani, când alții se odihneau de ani buni la pensie. Unii ziceau că moșul a fost pedepsit de comuniști, să fie trimis acolo unde înțărca vulturul puii, fiindcă a avut obârșii burgheze nesănătoase. Alții ziceau că din cauza patriotismului debordant din sângele lui de român, că se lupta împotriva bolșevismului și a sovieticilor și că, din propria inițiativă, ar fi vrut să ajungă într-o zonă în care se făcea până atunci propagandă pro sovietică, iar acum, la schimbarea macazului politic, trebuia făcută propaganda inversă, de neutralizare a curentului politic pro rusesc.

Cum-necum, copii s-au pricopsit cu un învățător foarte ciudat, întunecat la față datorită trecerii anilor, cu chipul semănând întrucâtva cu cel al lui Don Quijote. Până și vara umbla cu o căciulă țuguată pe cap, de oale, rareori mai umbla și cu o pălărie întunecată, cu boruri largi, bătrânești. Și nu l-a văzut nimeni altfel decât cu niște pantaloni de pufoaică, fără ele ar fi tremurat rău de frig în ținutul acesta răcoros de munte din Obcinile Bucovinei.

Obiceiurile lui pedagogice erau de pomină.

În primul rând, a impus o disciplină de fier, comică totuși, în școală. Mai ales plecarea de la școală spre casă era drastic reglementată: La ieșire din școală copiii trebuiau să se încoloneze pe câte patru cârduri corespunzător celor patru direcții de plecare acasă: unii spre direcția canton, alții spre Darieni, alții spre uliță, și ultimii în direcția căminul cultural. Fiecare direcție de plecare avea șef de coloană. Acele patru cârduri deja formate în curtea școlii nu aveau voie să se urnească din loc până nu primeau semnalul de deplasare de la ilustrul învățător. Moșul, ca omul, nu se grăbea să slobozească cele patru „legiuni”. Se ducea mai întâi prin casa lui, molfăia ceva pe acolo, apoi ieșea în curte și slobozea oștirile. Nu se pleca fără ca toți copiii încolonați să strige tare: Buna ziua, domnule învățător! Coloanele trebuiau să se deplaseze în cea mai desăvârșită ordine, șeful de coloană chiar avea un caiet în care scria orice act de insubordonare. În fine, legiunile moșului începeau să se deplaseze. Neîncrezător, el mai ieșea în drum, să vadă cât de tare îi sunt respectate indicațiile de deplasare. Era considerat act de indisciplină chiar să se

vorbească între copii în limba huțulă, moșul patriot a interzis conversația în limba maternă huțulă. Cine nu se supunea, avea treabă cu el a doua zi, rigla în trei canturi, sau arătătorul de la hartă intra în funcțiune, palmele neascultătorului se făceau ca niște gogoși. Comicul situației era faptul că dacă rămâneau chiar doi copii în coloană, ei trebuiau să continue să meargă în formațiune, unul șef, celălalt supus!

Într-o zi, ispitit de niște plante de susai proaspăt înflorite în grădina unui satean, Mihai, fratele meu mai mic, împreună cu un prieten de-o seamă cu el, s-au răscolat, au dat la o parte toate restricțiile de deplasare în coloană și, ieșind din rând, au sărit gardul în grădina cu susai. Săteanul cu grădina a văzut isprava băieților, s-a luat după ei. Ei fuga, au sărit gardul înapoi în drum, s-au topit în pârâu, crezând c-au scăpat. Dar săteanul s-a dus și i-a pârât la învățător. Ba încă a mai spus și minciuni, că ei ar fi dat pantalonii jos și ar fi scos limba la el. Vă dați seama ce-a făcut Anghel cu bieții copii! Vai de capul lor!

Talentul pedagogic al moșului presupunea și-o nuia de alun, lungă, ca pentru pescuit, încât nu era nevoie să se deplaseze până în spatele clasei să pedepsească elevul obraznic, croia elevul rebel chiar din fața clasei, atunci când era cazul.

Tăiatul și despicatul lemnului era tot treaba copiilor, mai ales pe timp de iarnă. Trebuiau să care lemnele despicate în casa moșului și stivuite frumos. Pentru treaba asta primeau de la nevasta învățătorului câte o bucată de plăcintă, ea era mai largă la suflet când vedea degetele copiilor înghețate de ger. Și grădina de cartofi și zarzavaturi, tot de mâinile copiilor era lucrată, atât primăvara cât și toamna.

Era obiceiul clasei ca fiecare să aducă ceva bun de acasă pentru învățător: un măr, o pară moale, prune și orice altceva bun de mâncare. Darurile erau puse pe masă, iar moșul blagoslovea dărnicia elevilor. Dar nu-l puteai cumpăra oricum cu așa ceva, dacă nu știai lecția tot o luai pe palmă cu rigla. Erau unii abonați la sportul acesta, aveau pielea palmei groasă ca de urs.

Timpuriu, într-o primăvară, întrebă odată moșul dacă are cineva mere acasă de vânzare. Mihai se oferă el, știa că tata ține îngropate niște mere acre în pământ, pentru primăvară. Anghel i-a dat 25 de lei pentru mere. Dar trebuia să aștepte până tata dezgropa primăvara merele. Între timp, ispita banilor fiind mare, l-au făcut pe băiat să cheltuiască acei bani. L-a tot dus pe moș cu vorbă de pe o zi pe alta, până spre vară. La urma urmei, a ieșit basma curată din afacerea aceea, i-a dus lui Anghel niște afine mari, frumoase. Dar asta tocmai în iulie, deoarece merele au „putrezit” peste iarnă.

Pentru clasa a V-a Mihai a plecat la școală din Moldovița. Se mai întâlnea cu Anghel pe drum. Era tot cu căciula lui neagră pe cap, țuguată, cu niște șoșoni mari în picioare, cu pantaloni de pufoaică și nelipsita lui cârjă. Pe zi ce trecea, moșul umbla tot mai greu, era mai palid la față, mai

(continuare în pag. 100)

gârbovit. Îl saluta pe învățător, plin de politețe, iar el îi zicea: „Măi, Mihai, am auzit că faci minuni acolo, la școala din Moldovița!” Era plin de mândrie pentru copii trecuți prin clasele lui, își asuma toate meritele pentru aceasta!

Tuna și spumega împotriva rușilor. Odată cu venirea lui la școală, a făcut pe părinți să se revolte împotriva obiceiului comuniștilor de a forța copiii din zonă, majoritate huțuli, dar și români, de a învăța după „bucvare” și „citiri” ucrainene, limba care i se părea comuniștilor filoruși că ar fi cea mai apropiată de limba nescrisă a huțulilor. În aceste privințe, părinții copiilor au fost într-un tot de acord: să se învețe numai în limba română, că doară copii lor trăiesc în România.

Unul din obiceiurile lui Anghel era să stea în curtea școlii lângă gardul de lângă drum, privind la gospodarii care treceau pe lângă școală. Cum îl vedea pe tata, îl și aborda cu vorbe de sus:

- Hei, Darie! Unde te duci mata? Băi, ce educație au primit băieții în școala mea!

- Ei, cu așa învățător! se complăcea tata să-i dea dreptate

- Da! Să vezi rezultatele muncii mele! Ce băieți grozavi! Băiatul matale, Mihai, dar și băiatul Gheorghe, al lui Dupri! Cinste școlii din Demacușa! Vezi ce educație i-am dat?

- Da, domnule Anghel, fără dumneavoastră ce se făceau copiii noștri?

- Rușii vă mâncau dacă nu eram eu!... Rușii!

Tata nu știa cum să scape din acea discuție, avea treabă, pe când moșul Anghel nu avea decât timp de pierdut.

Fratele Mihai ține minte o scenă comică despre învățătorul Anghel. Într-o zi, cam după program de școală, învățătorul și-a poftit să-și dea sieși curaj, să se cinstească cu niște șampanie. Se nimeri Mihai lângă el, l-a chemat să-l ajute la o treabă: i-a dat un pahar de sticlă să-l țină până desface dopul de la șampanie. S-a chinuit să scoată dopul cu tirbișonul. Când a reușit să-l scoată, a făcut dopul: POC!!! Copilul Mihai s-a speriat, a scăpat paharul din mână, care s-a făcut țândări! Și până a găsit Anghel un alt pahar prin casă, în sticlă mai rămăsese o jumătate din șampanie. Cine-i de vină? Dacă nu i-a spus copilului că la scoaterea dopului o să fie o bufnitură mare!...

*

După plecarea lui Anghel din Moldovița, o vreme a mai fost învățător Petrescu, despre care, de asemenea, s-a povestit mult, uneori întâmplări comice.

De abia după sosirea la Școala din Demacușa, ca învățătoare, a doamnei Olga Balabasciuc, treburile s-au așezat pe făgașul cel normal. Olga, verișoara mea, după absolvirea instituției pedagogice, a fost repartizată un timp ca învățătoare la Izvoarele Sucevei, apoi la Secrieș, Runc și, în cele din urmă, la Demacușa, aproape de casă, unde a lucrat toată viața, până la pensionare. Chiar și după pensionarea dumneaei, școala are învățătoare de nădejde în persoana doamnei Angela Balabasciuc, nora ei. Iar Diana, fiica verișoarei Olga este profesoară la Moldovița.

Grigore GRIGORE

Înaintea gândului meu

Înaintea gândului meu
Care a clacat în fața respirației tale fierbinți
Erau două pleoape care nu mai coborau
Peste valul de fum care tâșnea
Din secundă-n secundă
Ca un act de legalizare -
Atunci între noi s-au întins
Punțile vechi ale genei
Cu aripile lor argintii
Și-au împietrit la cuvântul tău rostit fără grijă
Înaintea gândului care devenea tot mai al
meu
În fața mea care eram tot mai al gândului
Că numai Dumnezeu știe unde-i răscrucea
Care te trimite în zenit sau nadir
Înaintea gândului meu
Când te respir
Și te respir.

Tocmai asta-ți spuneam

Tocmai asta-ți spuneam
Lasă-te de lasă
Vântul are
Problemele lui
Neștiute
Necunoscute
Neavute
Pentru că prin sângele lui se odihnesc
Spatiile imense ale exploziei
Care va avea loc tocmai azi
Când nimeni nu mai gândește moartea
Ca moarte!

Lasă-te de lasă
Sub steaua frumoasă
Când stelei îi pasă!

Nu mă întreb căci întrebări nu sunt

Nu mă întreb căci întrebări nu sunt
În dunga nopții trasă dinspre ploii
Nu te-ntreba nici tu cine din noi
Pornește într-un suflet - cel mărunț!

Să nu ne întrebăm! Că-n întrebări
Se-nalță munți și adâncite-s mări
Și vor ramâne valuri de mirări
Și vânturi care vor săpa uitări.

Nu mă întreb nici tu nu te-ntreba
Cu piatra care suntem ce se va
Cu piatra care suntem și se va
Nu mă întreb, nici tu nu te-ntreba!

Victor CAPSAMUN

Poezie română contemporană din Basarabia istorică (regiunea Odesa)

PRIMĂVARA LA DUNĂRE

Curge Dunărea bătrână
Și în toi e primăvara,
Balta e de viață plină,
Când în floare-i sălcioara.

Cântă broaștele-n brădiș
Întrecând una pe alta,
Gâtlanii din ascunziș
Țipă de răsună balta.

Lișița, cu albul cioc,
C-un nufăr își bate gușa,
Iar pe-o ramură de plop
Stă-ngânfată găinușa.

Lebăda, ca o mireasă,
Vrea iubitul să-și cuprindă,
El sub salcia pletoasă
Se privește în oglindă.

Ea se-apropie de dânsul,
Gândul său pe-al lui și-l pune
Și încet, schimbându-și glasul,
La ureche ceva-i spune.

El o privi-n ochi o clipă
Cu atâta gingășie
Și-apucând-o de-o aripă,
O duce la cununie.

...În văzduh mai jos de stele,
Undeva, mai sus ca norii,
Într-un șir ca de mărgele,
Croncănind treceau cocorii.

Logodiți de blândul vânt,
Fac perechi acolo, sus,
Și coboară pe pământ,
Când e soarele-n apus.

Se începe dansul nunții.
Toți în juru-i se uimesc.
Iară „preoții” - nagâții
Cu „agheasmă” îi stropesc.

Tot ce-i viu pereche-și cată,
C-așa-i viața pământească
Și în codri, și în baltă,
Cine poate – s-o privească.

În vârful unui nuc uscat
Cântă pupăza lui Creangă,
Cântă cucul blestemat,
Dornic mamă să-și aleagă.

Iar în teiul lui Mihai
Cu vestita ei cântare
La vioară și la nai
Cântă o privighetoare.

Din așa o melodie,
Din atâtea glasuri multe
Apăru o simfonie...
Cine poate – s-o asculte.

Minunată simfonie
Dăinui-va-n vremi departe,
Ei așa i-i dat să fie
Și nicicând să n-aibă moarte.

Va curge Dunărea bătrână,
Eu voi fi prin lumi departe,
Dar a inimii-mi lumină
S-o-nțeleagă, cine poate...

UNUIA

Ți-ai dorit viață ușoară,
Cu o leafă cât mai bună
Și-ai urcat în sus pe scară,
Rupând cuiele din urmă.

Ai s-ajungi să rabzi de foame
Pentru multele păcate,
Bătăături să ai în palme
Și călcăiele crăpate.

TESTAMENT

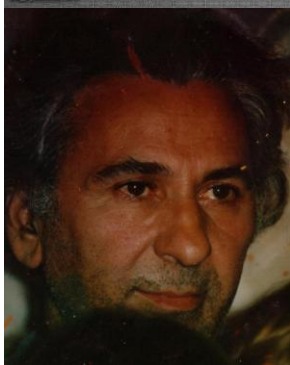
De-oi muri dragă-n curând
Jalea să nu te apuce,
O lumânare la mormânt
Să-mi aprinzi pe cruce.

Amintire să-ți aduci,
Lăcrămându-ți ochii,
Și-n pământ seminți s-arunci
De regina nopții.

Mirosind acele flori,
Voi dormi mai bine,
Iar când tu vei fi să mori -
Să te-ngroape lângă mine.

După tine, cine oare,
O să-și amintească
Să-mi aprind-o lumânare...
Mormântul să-mi prășească?

Paul SÂN-PETRU

CUIBUL DE PE CEAS

ADN-ul în puzderii, mediatori chimici, mutanți bine dozați transatmosferic, transcendent; cu chibzuință, ordinea zilelor, odihnă ordonată, sumedenii de principii pentru tot ce mișcă, pentru tot ce se pare că nu. Doar legile nu mai acceptă mutanți, Cuvântul este o matriță de la o eternitate la alta. „Mielul” legumicol al lui Cain refuzat la arderea-de-tot nu se deosebește cu nimic de cel al paștelui de anul acesta, de surorile lui verzi din ciorba de azi pentru că Abel vindea cam scump mieii fără cusur. Pește n-am prins deloc, bancul de stavrizi parcă-i un singur pește, tot mărunțișul lor parcă e plin de cipuri, că vin toți într-o zvâcnire, ca stolul de păsări, păsările fac ce vor cu liniștea serilor noastre – concurs filarmonic între un crâng și altul. Depărtările și zborul la înălțime le-a dat acuitate văzului, ochiul lor selectiv e sensibil la tot ce-i pragmatic atunci când e vorba de cuib, orice copac poate să aibă o creangă ca o palmă cu degete răsfirate, dar mai ales copacii melomani... iubesc păsările rurale, mai ales de când ultra-pan-urbanizarea face ravagii ecologice.

Iată, chiar ceasul mare al Primăriei a fost luat drept loc de cuib. Pentru ochii neatenți, vă spun eu că la ora trei fără un sfert o pasăre de stânga s-a așezat pe minutar pe când și el era de stânga, s-a uitat în jur. Și-a dat gâtul pe spate și a exclamat ceva, dar era prea mult zgomot și cam ceață ca să pot face măcar o labiolectură a pliscului ei exaltat. Câteva secunde mai târziu s-a oprit acolo și perechea ei cu o ramură uscată în cioc. Pentru o biată crenguță pusă ca temelie s-au bucurat cu tărăboi ca pentru cuibul întreg; s-au iubit și pesemne că au lucrat mai departe că eu l-am găsit isprăvit după o absență de câteva zile. Adio Ivanovici cu „Valurile Dunării” că or să cânte puii de pasăre în locul tău la ore fixe; deja părinții lor iau lecții pe geam de la un ceas cu cuc din biroul primarului.

Dar cât aș iubi eu păsările, cât m-aș bucura de fericirea lor, de data aceasta un sentiment straniu mi se insinua în suflet cum îmi aruncam privirea pe cadranul maimarelui ceasornicelor cetății. Într-adevăr aveam mare încredere în ceasul acela pentru că orele lui veneau întotdeauna cântând, era mereu vesel deși era primarul tuturor ceasurilor din oraș, chiar și al POLJOT-ului pe care-l purta tata la mână. Aveam încredere în el, știam că există și cineva care-l îngrijește, un maimare al ceasornicarilor pe care nu l-am văzut niciodată, cum nici pe Cel care-l hrănea acum cu niște rămășițe de secol douăzeci. Acum însă limbile orologiului se opriseră la trei fără un sfert, sub greutatea cuibului; mie îmi plăcea să

cred că ele s-au oprit de dragul cuibului ca să nu-i răstoarne ouăle și eram convins că în loc de semnalul administrat la ore fixe, în curând vor cânta tinere glasuri de păsări la ore libere orânduite după ritualul lor pe care-l voi învăța și eu pe de rost ca să nu-mi eșueze întâlnirile. Și totuși mă stingherea cumva oprirea ceasului cu minutarele culcate în poziția trei fără un sfert. O undă de nostalgie mă adia la gândul că ceasul acela mi-a scăldat urechile cu „Valuri de Dunăre” măsurându-mi vremea creșterii, a vacanțelor, a întâlnirilor cu săruturi de furat. Teamă mi-era acum că n-oi mai putea îmbătrâni, și nu de alta, dar nu voiam să o sfârșesc așa de tânăr. Speram totuși că puii vor zbura și-atunci minutarul preaodihnit se va mișca spre înaltul amiezii scăpat pe verticală cu împletituri de paie și crenguțe și atunci se va instala dulcele *panta rhei* cu care lumea intră împăcată în ordinea sau dezordinea lumii.

Am revenit în oraș după câteva săptămâni și nici nu mai știu când m-a trezit din nou ornicul mare cât un răsărit de lună. O pasăre de dreapta abia își sfințise cuibul pe minutarul de dreapta găsimd cu cale că astfel, un echilibru durabil a două cuiburi de o parte și de alta va fi de folos pentru amândouă familii. Puii de stânga băteau din aripi pe marginea cuibului lor, pasărea din stânga asculta piuitul ciocănitului la vreme.

Fiecare zbor de stânga ușura povara minutarului de stânga; fiecare pui de dreapta, dolofan și vioi se lăsa tot mai greu pe minutarul de dreapta înțepenit cândva în poziția trei și un sfert. Obsesia timpului înțepenit mi-a trecut doar la gândul că puii vor zbura, că un vânt puternic va împrăști cuibul și va elibera minutarul, și iată că ceva începe să se întâmple: ultimul pui a zburat, minutarul de stânga scapă în vertical; limba de dreapta a ceasului se înclină ușor, puii golași se rostogolesc în noapte cu tot cu mama lor...Eu eram încă tânăr și mama tot mai bolnavă, doar ceasul o ținuse pe loc, de-acum cine știe...Pe jos, cuibul de stânga își amestecă paiele și mizeria cu cel de dreapta, trece mașina de la Ecosal, ia tonberonul, trece un dric și încă nu ia pe nimeni.

Acum abia e un șase fix, un șase vertical, de centru și întârziat, da, e târziu, eu deodată mă simt prea matur și-mi amintesc de un filosof credincios și de-al nostru care spunea că până la o anume tinerețe e normal ca omul să fie de stânga, după care, dacă nu se orientează spre dreapta înseamnă că e nerod sau altceva.

Mircea Marcel PETCU

LUPTA

Ceva în mine caută
timpul
așa cum nisipul
se scurge în clepsidră,
iar viața mea
devine
o luptă insipidă
cu timpul,
el mi-a frânt visul,
n-am reușit
să opresc momentul
iar altul m-a purtat
de la un capăt la altul
al sufletului meu rănit
și-atunci am hotărât
să mă împac cu
timpul
și-așa am cunoscut
infinutul.

JOC

Pe înstelata boltă mută
așteaptă clipa
un răspuns
să amuțească universul
și soarele
într-un apus...
dar trec pe undele
deșarte
crâmpeie de atomi bizari
ce ne transformă
pentru-o clipă
în lucrurile ce dispar.

FĂRĂ TEAMĂ

Și bate fără noimă
vântul
și-aleargă stele
pe cer,
făcând pământul
să tresară
ca biciuit de
omul rău,
netulburat de-a sa
putere
el ne suportă
cu stoicism
și ne-nconjoară
fără teamă.

UITE...

Uite cum aleargă
noaptea
printre gândurile
toate
cunoscând în taină mare
vise înfricoșătoare
de iubire, de mânie,
de durere
le adună
și le ține, le păstrează
ca un preot
taina
spovedaniei.

GÂNDURILE

E liniște,
o liniște de care
mă tem
simt sufletul cum
pulsează
cuprins parcă de
panică,
există un resort uman
teribil,
teama de
necunoscut,
teama de moarte,
teama de prea multă
fericire,
teama de singurătate...
și totul la finele
unei muzici nepământene,
e liniște, o liniște
cumplită
în care nu-mi mai aud
bătăile inimii,
în schimb în această
tăcere de gheață
îmi pot auzi clar
gândurile pierdute
în haosul cotidian.

MĂ ÎNFIOR

Eram ca un om adormit și agitat
De un gând care nu-i permite
Să se odihnească în pace,
Câtva timp nu am văzut
Și nu am auzit nimic,
Aveam conștiința confuză
Că se petrecea ceva ciudat, dureros,
Nou în mine, în viața mea,
Dar degeaba căutam să birui
Oboseala care mă cuprinsese...
Femeia se-apropie de mine,
Frumoasă, liniștită, parcă
Ar fi îndeplinit o ceremonie sacră
Îmi puse o mână pe frunte,
O mână caldă, moale, dezmiertătoare,
O mână care m-a făcut
Să mă înfior tot...

Ioan GHEORGHIȚĂ

IATĂ...

Iată, singurătatea
 Este aici, între degetele mele...
 Nu-i târziu, viața
 Îmi ciugulește printre aripile năpârlite
 Zâmbete – bulbi înălbind roua,
 În grădina cu flori
 Noaptea crește ca iarba de leac,
 Nicio stea n-a ieșit încă
 Dintre pomii cu parfum de salcâmi
 Ca și când n-a venit vremea ,
 Doamne, nu mai sunt (oare știi ?)
 Cel ursit de valuri și frunze
 Și de orizonturi nășit,
 Doamne, peste mine
 S-au așternut multe straturi de timp,
 Abia le mai simt respirația,
 Abia le mai număr coastele,
 Ce greu le e gândul !

URC ...

Urc trepte de fum,
 Pașii mă duc spre nesfârșit,
 Tălpile-mi sunt țurțuri de amintiri,
 Încotro te-ai rătăcit, încotro ?
 Îmi spune copacul prin care trec
 Nepăsător,
 Și eu mai am să alerg
 Prin fiecare frunză,
 Mai am să adorm
 Prin fiecare mugure,
 Astăzi e doar începutul,
 Astăzi glasul mi-a transpirat,
 Dar mâine îmi voi reășeza treptele de fum
 Spre același nicăieri
 De argint.

GÂNDUL ÎMI CURGE...

Gândul îmi curge
 Pe frunte,
 Nu mai văd de-atâta lichid
 Împrăștiat , solidificat,
 Nu mai văd.
 Ochelarii de șoim
 Cu cioc de lună nouă
 Au intrat în pământ,
 Au intrat tot mai mult în pământ,
 Doar albia sinelui
 Cât un rid necuprins
 Mă absoarbe răcorindu-mă
 Într-o baie
 De diamante.

NU ȘTIU DE CE...

Nu știu de ce
 Mă dezic înadins de zbor
 Chiar dacă am luat zborul
 (unul nedefinit și mult mai întins
 decât cel știut, cel palpabil)
 În buzunar, și petrec
 Fericit, noapte și zi,
 Beau din aceeași fântână
 În care mi-am lăsat
 Picătura de viață -
 Cuminecătură cât o bucată de pâine,
 Cât un bob de hamei -
 Fumul de tutun
 Întors pe știri de ziare
 Îngălbenite,
 Parcă sunt doar un vis
 (ceea ce nu cred),
 Căci visele sunt implantate,
 Sunt rupte din iad,
 Nu știu de ce
 Între mine și noapte
 E o diferență
 De formă.

SUNT

Sunt făcut din lichid -
 O apă la fel ca toate apele
 Albastre ,
 Numai că a visa
 Nu înseamnă buze,
 Nu înseamnă pământ,
 Și dacă ,din puținul absurd
 Aș înțelege rotirea aceasta
 Indestructibilă a timpului ?...
 Poate că
 Mi-aș transforma sufletul
 Într-un râu ,
 Într-o mare
 Din care să răsar
 Dimineața devreme,
 Sus
 Ca o floare de lotus.

DOINĂ

Când muream
 Scriam poezii,
 Mă uitam la cer
 Și nu era albastru,
 Mă uitam la lacrimi
 Și nu erau lacrimi,
 Mă uitam împrejur
 Să mă-mprejmuiesc
 Numai cu tine , iubire,
 Și nu era iubire,
 Și uitam să mor
 Și uitam să zbor
 Și mai nemuream
 Fire , măi, zefire,
 Luntre-n amintire...

Ion TUTUNEA-HERCINICUL

ÎN SERTARELE MEMORIEI

Țărmii visează epave de corăbii împovărate de legende
se adună în mine veacuri prăfuite în șir indian
caravane de ore sapă pe frunte fortificații
Cuvintele-mi sunt straie luminescente care-mi
dizolvă trupul preschimbat în arsură –
rană mustindă viermuitoare de năluci rânduie
în șir indian – caravane de ore săpând
pe frunte tranșee într-o risipă de galben
împroșcată în sfințenia aureolei unde se profilează
din prăpastii orbitoare iscate fantezii
dezlegate din amnare de fulger...

Întunericul spumos e o crispăre încrâncenată
din care vedem ugerul lăptos conținut în Calea Lactee –
fluturi luminoși striviți de șenila clipei necruțătoare
pe tăpile cerului lipiți – un noroi lipicios de obsesii
ascuns în sertarele memoriei...

TĂCUTE LUMINI

Tremură cutremurat văzduhul într-o șoaptă nocturnă
destrăbălată în liniștea de cimitir înstăpânită peste
adieri de cuvinte unde plugărește prin sentimente
brăzdarul
albastrelor incandescențe din sclipățul minții...
Pe o frântură de stea melancolia bocește proaspeți
meteoriți
din adâncuri de cugetare la nedezvăluite răscruci.

Se înprospătează catapeteasma visării din
cadavrul unui sentiment înjunghiat de cuțite de
tăcute lumini împurpurând asfințitul

PENDULARE-N PUSTIU

Pendulez de-a lungul strigătului în pustiu
cu durerile de cugetări amare împlânzite
las periferia burgului provincial lângă speranțe decapitate
și destine înfrânte stupid precum Labiș împins
în eternitate de ghearele păsării cu clonț de rubin

Timpurile mele înrourate înrădăcinate în ciulini plutitori
înțepători precum nevoia de libertate deplină a
pescărușului devorator de înălțimi nebănuite
plânse în țipete sfâșietoare
până adâncurile deplinei liniștiri...
... și Eu... pendulez de-a lungul strigătului în pustiu...

SURÂS ÎNFLORIT

Atâția circari înveșmântați în porunci fremătătoare
rostitute pe limba credinței universale în
pepiniera de vise unde îndrăznim să renaștem
neînchipuit de frumoși ireali

precum străvezimea fantasmei din glasul
privighetorii ucise de nostalgia pădurii incendiate
dunga orizontului meu mișcătoare
hrănește o mare dumnezeiască speranță unde
ironic terorizând nepătrunsul
înflorește surâsul...

RĂBOJ SCHINGIUIT

Întotdeauna am fost răbojul chinuit încrustat de
nădejdi
care îmbătrânit capătă gust de înveșnicire pe lungile
coridoare împrăștiate prin labirinturile lumii parșive
ispititoare ca niște enigme încarcerate în
indescifrabile
semne scrise pe spasme de vânt încrețite și reci

Ne sunt corăbiile piraterești în apele amintirii
naufragiate
ne hlizim caricaturizați la chipurile noastre grotești
zugrăvite în icoane ieftine care traversează
aburii credinței definind reavănul primăverii
din tâlcurile anotimpurilor

INVITAȚIE

Poftește Doamnă de pescăruș rogu-Te
sfâșie-mi văzduhul gândirii
descojește-l de stele și
află-mi miezul preschimbărilor toate
lumina albă din crini înflorește dogoritoare drogantă
dără de melci cerșește prelungirea drumului târât
pe pielea salcâmlor printre spinii usturători...
Un prezent îmi este început nemilostiv de rană
răscoaptă
desprinsă din ștreangul nerostitelor mele cuvinte
întoarse înapoi ca un bumerang de sunete
biciuitoare...

Mă mângâie alinătoare prin plete
degetele eternității discrete...
despică în două Cineva: moarte și viață
iar moarte iar Altfel de Viață... Haos total...
În lăstărișul de idei răzlețe
printre potrivnice înstelări
prinde potrivnice rădăcini magnolia melancoliei...

Ana-Maria CHEȘCU

Documente consulare franceze – consulul francez Wiet (1885-1896)¹

*Consulatul Franței la Galați
Direcția Serviciilor Comerciale și Consulare
Sub direcția Afacerilor Consulare*

Galați, 18 Februarie 1885

Domnule Ministru,

Am onoarea de a o informa pe Excelența Voastră de decesul domnului Schmierer, Consul al Țărilor de Jos în reședința mea. Bogoz Effendi, Cancelar al Consulatului General Otoman din Galați, a fost numit vice-consul la Giurgiu; acest ultim post s-a aflat, până în prezent, sub protecția unui Consulat.

În acest moment, Bogoz Effendi interimează Consulatul de la Brăila, al cărui titular este în concediu. Maxim Effendi, Consul General al Turciei la Galați, vine să primească gradul de comandor la sugestia celor din Medgidia. Mă bucur să primesc vești de la acest coleg, cu care mă găsesc în cele mai bune relații.

Dl. Percy Sanderson, Consul General al Angliei, delegat în Comisia Europeană a Dunării, este plecat în concediu pentru o perioadă de șase săptămâni; în timpul absenței sale, funcțiile au fost gerate de către dl. Vecheray, vice-consul.

Vă rog primiți omagiul respectului pe care-l port.
Wiet către Jules Terry.

Microfilme Franța, rola 291, f. 22-23.

Consulat de France à Galatz

Direction de Services Commerciales et Consulaires

Sous Direction des Affaires Consulaires

Galatz, le 18 février 1885,

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'informer Votre Excellence du décès de M. Schmierer, Consul, négociant de Pays Bas, en ma résidence². Boghoz Effendi, Chancelier du Consulat Général ottoman à Galatz, a été nommé vice-consul à Giurgewo; ce dernier poste était, jusqu'à présent, le siège d'un Consulat.

En ce moment, Boghoz Effendi remplit l'intérim du Consulat de Braila, dont le titulaire est en congé.

Maxim Effendi³, Consul Général de Turquie à Galatz, vient de recevoir le grade de commandeur dans l'ordre du Medjidich. Je me suis empressé du compliment ce collègue, avec lequel je me trouve dans les meilleurs termes. M. Percy Sanderson⁴, Consul Général d'Angleterre, délégué à la Commission Européenne du Danube, vient de partir en congé de six semaines : durant son absence, ses fonctions seront gérées par M. Vecqueray, vice-consul.

Veuillez agréer l'hommage du profond respect avec lequel j'honneur d'être.

Monsieur le Ministre de Votre Excellence J. Wiet
câtre Jules Terry.

Microfilme Franța, rola 291, f. 22-23.

Certificat de origine și sănătate

Subsemnatul, medic veterinar în orașul Brăila, certifică faptul că o cantitate de 60 de boi și două oi, aparținând dlui Zernan ce dorea să le transporte în Franța, au fost găsite, în urma vizitei efectuate la Brăila, în perfectă stare de sănătate. Aceste capete de animale provin, după actele găsite în regulă, din comuna Tecuci, district unde nu există nici o maladie contagioasă pe o lungime de 20 de kilometri. Presentul certificat a fost eliberat după instrucțiunile relative la transportul animalelor pe apă azi, 22 august, anul 1886, la Brăila.

C. Mantu.

Certificat d'origine et santé

Le soussigné, médecin vétérinaire de la ville de Braila, certifie qu'une quantité de soixante-dix bœufs et deux moutons, appartenant à M. Zernan, qui veut le transport en France, ont été trouvés, à la visite effectuée dans la commune de Braila, en parfaite santé. Ces bestiaux⁵ proviennent, avec des actes en régle, de la commune de Tecuciu, district qu'il ont séjourné au-delà de trente jours et dans cette localité aussi bien qu'aux environ dans un rayon de 20 Kilomètres il n'existe aucune maladie contagieuse, épizootique. Le présent certificat a été délivré suivant les instructions relatives au transport des bestiaux par eau aujourd'hui, le 22 Août, de l'année 1886, à Braila. Le médecin vétérinaire de la ville de Braila.

No. 115. C. Mantu.

Microfilme Franța, rola 291, f. 459.

¹ Traducerile sunt făcute, considerăm noi, cu bun simț. Pentru cei care doresc o traducere mai bună, le recomandăm un traducător specializat.

² Verificat informatiile.

³ Numit la 8 martie 1882.

⁴ Consul de carieră.

⁵ Bestiaux, capete de animale.

În tandră audiență

Ioana IACOB

INCIDENTUL

INCIDENT ~e S.n. Întâmplare neașteptată (și neplăcută), dificultate care survine în cursul unei acțiuni.

La ora 9pm conduceam spre casă pe una dintre străzile lăturalnice ale orașului. Prefer străzile astea pentru că aglomerația din centru mă sufocă și așa am timp să văd și altceva decât blocuri. La 2 străzi de casa mea am văzut mai multe mașini de poliție. Toată lumea încetinește, așa că am aruncat un ochi să văd ce se întâmplă. Poliția începea să delimiteze aria cu bandă reflectorizantă. *Incident! Nu treceți!*, cam asta scria pe bandă. Pentru prima dată am gândit ce scria acolo. **Incident**, ce mod detașat de a descrie o crimă sau un accident. Ca și cum nu ar afecta pe nimeni. Un mic incident care nu schimbă nimic mai mult decât familia implicată. Comunitatea își reia activitatea după puțin timp. Locuitorii orașului uită. Așa de simplu. Dar am simțit că nu pot să mă detașez așa de ușor de acel incident. Era cum acea persoană a intrat în mașina mea și stătea pe bancheta din spate, uitându-se la mine. Am ajuns acasă și, fiindcă nu am soție și copii, am putut să mă concentrez mai mult asupra ce s-a întâmplat. La televizor nu era nicio știre despre ce s-a întâmplat așa că am căutat pe Internet articole. Un singur ziar a scris despre ce s-a întâmplat. Victima a fost John Baker, de 26 de ani. Am simțit cum capul stă să îmi plesnească, iar corpul mi se îngreunează.

Mă numesc John Baker, am 26 de ani și azi am trecut prin fața unei scene a unei crime.

Am aflat că victima a fost la același liceu ca mine și la aceeași universitate. În copilărie am stat pe aceeași stradă – el la numărul 6, eu la numărul 8 –, dar nu l-am văzut niciodată. Nici măcar o amintire, nimic. Bunica lui și bunica mea au fost surori vitrege, dar mama nu mi-a povestit niciodată nimic despre asta. Am sunat-o, dar nu a răspuns. Am mai sunat-o o dată, mai pe seară. A răspuns o vecină. Mi-a spus că mama a suferit un atac cerebral și a murit. Mi-a spus să vin cât pot de repede. Fratele meu era deja pe drum. Nu era posibil așa ceva.

Azi mama a murit și era singura care putea să îmi spună cine era acest John Baker.

După ce m-am întors de la înmormântarea mamei, am continuat cercetările. Am descoperit că acest John Baker a fost mereu înaintea mea cu două unități: s-a născut cu 2 zile înaintea mea, în copilărie stătea la o casă cu 2 numere înaintea mea, acum stătea la 2 străzi distanță de mine, a avut o medie cu 2 sutimi mai mare decât a mea, a fost angajat cu 2 zile înaintea mea, iar lista poate

să continue. M-am întrebat ce s-ar fi întâmplat dacă John ar fi fost plecat de acasă în ziua morții sale, oare eu aș fi fost ținta criminalului? Incidentul ăsta părea să mă includă din ce în ce mai tare.

Eu și John Baker avem un destin asimptotic.

M-am întâlnit cu un prieten foarte apropiat care din întâmplare este și matematician și i-am povestit ce s-a întâmplat. *Parcă ați fi niște numere prime gemene*, a spus. *Niște ce?* *Niște numere prime gemene. Sunt două numere prime ce diferă prin două unități. Spre exemplu 3 și 5, 5 și 7, 137 și 139.* Problema asta începea să îmi macine șira spinării, să mă aducă la o disperare pe care nu am simțit-o niciodată. Numere prime gemene devin din ce în ce mai rare. Am început să cred că liberul arbitru nu are nimic de a face cu asta. Că totul e dirijat de o forță mult peste puterile mele de înțelegere. Dar trebuia să aflu mai mult. Informațiile pe care le aveam nu mă mulțumeau. Trebuia să fie mai mult de atât.

Eu și John Baker suntem două numere prime gemene.

Sunt John Baker. Am 68 de ani. Lumea se învâрте în jurul unei probleme. Dacă John Baker a existat cu adevărat. Dacă eu i-am continuat viața.

(urmare din pag. 88)

foarte bine! Acest rezultat înseamnă foarte mult, știind cu cine am concurat. Strigăte de bucurie, urale, aplauze.

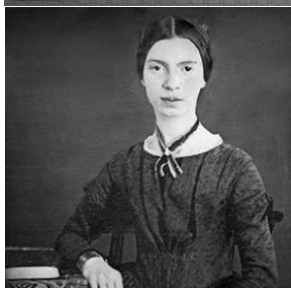
Ajungem târziu la Vișeu de Sus. Obosiți, dar bucuroși. Suntem așteptați în fața Casei de cultură de mulți oameni. La aflarea rezultatului, suntem aplaudați, felicitați. În anii '60 ai secolului trecut, numai instituțiile aveau telefoane, iar la Casa de cultură nu rămăsese nimeni de serviciu.

După mulți ani, tata m-a întrebat dacă îmi mai amintesc de fetița aceea care a fost cu noi la Satu Mare. Îmi aminteam, dar nu am ținut legătura.

- Anuța s-a împrietenit cu cei din orchestră, cu soliștii și, împreună cu formațiile de folclor, a ajuns în mai multe țări din Europa. Știi că aveau un spectacol cu obiceiurile de nuntă.

- Mă bucur pentru ea. O fetiță simplă, o țigăncușă talentată, care și-a văzut cu ochii visul de a cânta pe scene adevărate. Eu am rămas o amatoare, pasionată de muzică. Dar nu-mi pare rău că m-am dedicat școlii. Matematica e la fel de frumoasă. Și nici ea nu e pentru oricine.

Emily DICKINSON

De număr, socotesc întâi poezii

De număr, socotesc întâi poezii,
Pe urmă soarele și vara,
Iar după vară, cerul -
Și asta ar fi tot.
Însă de recapitulez,
Poezii par să le cuprindă toate -
Pe ceilalți spectacolul nu prea-i interesează.
Spun, deci, poezii – și-nțeleg tot ce e viață.
O vară ține pentru ei întregul an,
Și pot crea atâta soare cât știe cerul să cuprindă,
Iar dacă cerul, în sfârșit,
Ar fi așa frumos pe cât l-au prevestit poezii,
Celor ce cred într-înșii
Le va fi-ndreptățit și visul trecător,
Spre binecuvântarea lor.

(Traducere de Margareta Sterian)

Întâi râvnești plăceri

Întâi râvnești plăceri,
Apoi trai lin; și-apoi
Acele leacuri mici
Care răpun durerea;

Și-apoi, să poți dormi;
Ș-apoi (de va dori
Așa Inchizitorul)
Să poți muri cum vrei.

(Traducere de Tudor Dorin)

Pentru frumos m-am stins

Pentru Frumos m-am stins, și-abia
M-au dus la groapă, când,
Vecin, un mort pentru-adevăr
Mi-au pus lângă mormânt;

El mie, blând: „De ce-ai murit?”
„Pentru Frumos”, i-am spus;
„Și eu, la fel, pentru-Adevăr;
Frați suntem”, mi-a răspuns.

Așa, ca două rude, noi
La vorbă ne-am întins
Până ce mușchiul ne-a cuprins
Și numele ne-a șters.

(Traducere de Tudor Dorin)

Nebune nopți

Nebune nopți!
De te-aș simți,
Nebune nopți
Somptuase-ar fi!

Zadarnic vânt
Inimii-n port,
Harta s-a dus,
Compasu-i mort.

În rai - vâslire,
Pe mări, pe val!
În noaptea asta
Fii-mi tu mal!

(Traducere de Maria Banuș)

C-un brâu încinse viața mea

C-un brâu încinse viața mea.
Din copci sună a plâns.
Apoi măreț el s-a-nturnat
Și veacul meu l-a strâns,
Grav, ca un domn ce-ar fi primit
Hrisov de împărat.
De-atunci sunt nour printre nori,
Un lucru închinat.
Nu prea departe totuși ca
Să vin să robotesc,
În jurul horei celorlalți;
Ici-colo să zâmbesc,
Acelor vieți ce-o clipă stau,
Și-o văd pe-a mea, și-o cheamă -
Chemări - știi pentru cine-n veci,
N-aud, nici iau în seamă?

(Traducere de Maria Banuș)

Nu-mi spune curcubeul

Nu-mi spune curcubeul:
Sfârșită-i Vijelia.
Mai mult convinge însă
Decât Filosofia.

Din For se-ntoarce Floare mea -
Îmi spune tot ce nici
Un Cato n-ar fi dovedit:
Sunt *păsările*-aici!

(Traducere de Veronica Porumbacu)

Natura - uneori usucă un lăstar

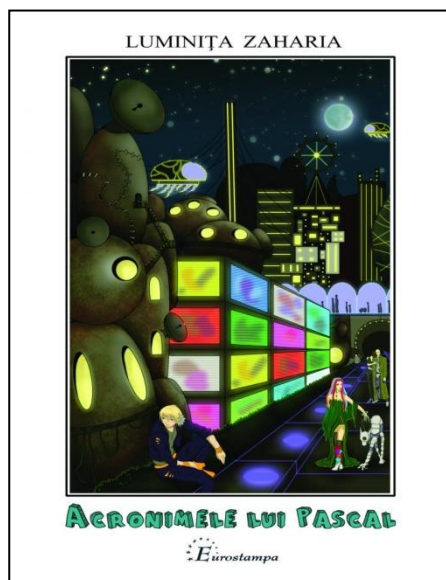
Natura - uneori usucă-un lăstar -
Alteori - scalpează un Arbor -
Norodul său Verde - atunci când moare -
El poate fi martor -

Despre alte-Anotimpuri - Foile Moarte
Vorbesc - fără zarvă orală -
Noi - ființe cu suflet - mai des răposăm
De-o moarte - nu la fel de vitală -

(Traducere de Veronica Porumbacu)

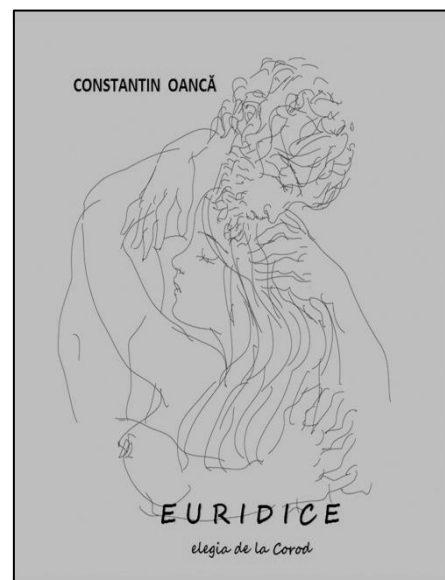
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

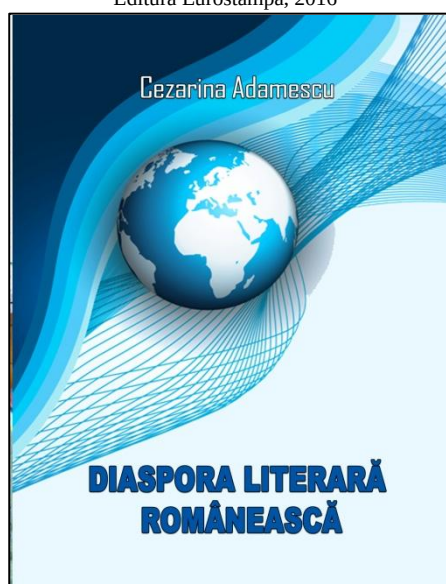
Luminița Zaharia – Acronimele lui Pascal
Editura Eurostampa, 2016

Coriolan Păunescu – Planetă liberă și sumbră
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

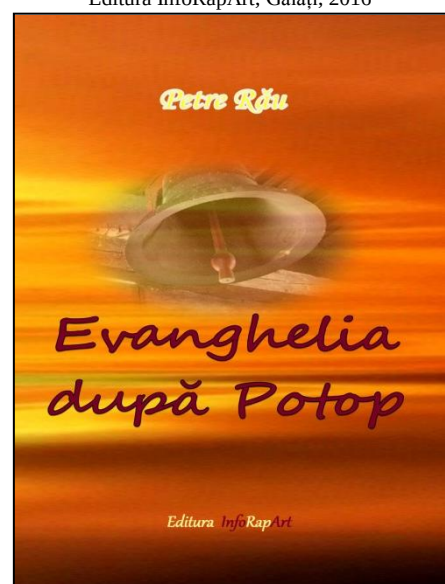
Constantin Oancă – Euridice
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

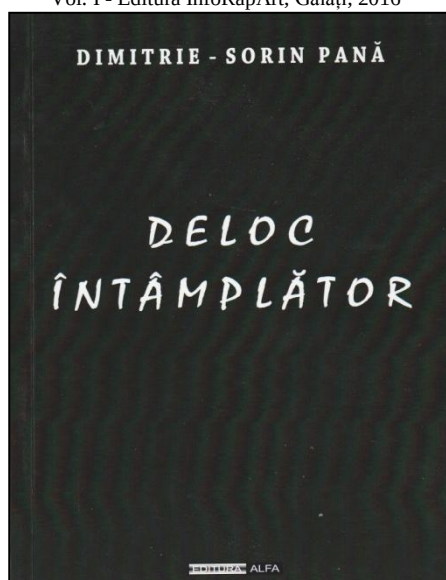
Cezarina Adamescu – Diaspora literară românească
Vol. I - Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Cezarina Adamescu – Diaspora literară românească
Vol. II - Editura InfoRapArt, Galați, 2016

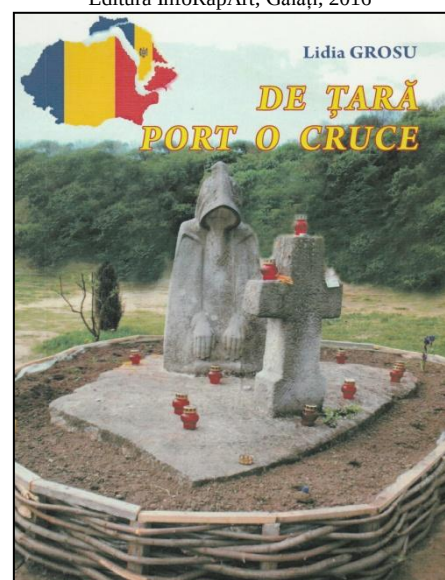
Petre Rău – Evanghelia după Potop
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Dimitrie Sorin Pană – Deloc întâmplător
Editura Alfa, Iași, 2015

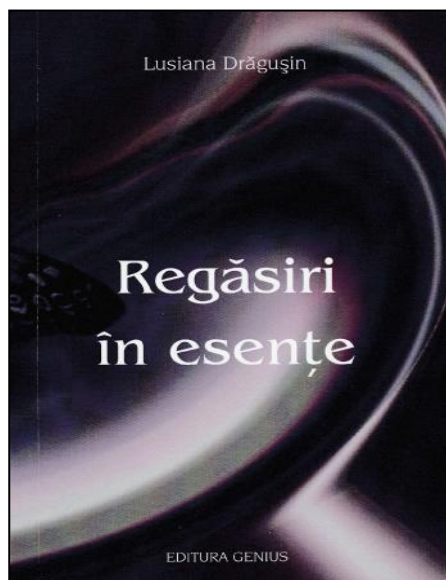

Corneliu Popa & Co – Chemarea anilor de studenție
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

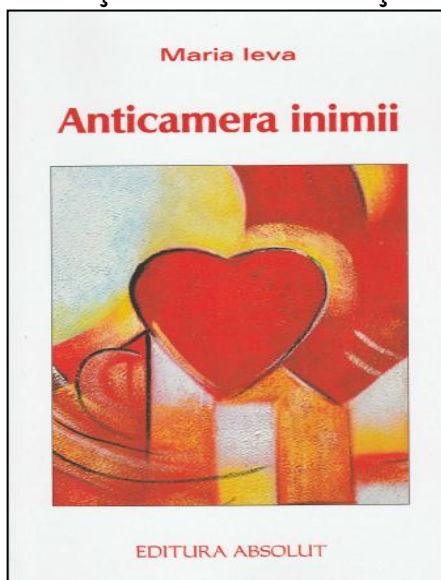

Lidia Grosu – De țară port o cruce
Editura Labirint, Chișinău, 2015

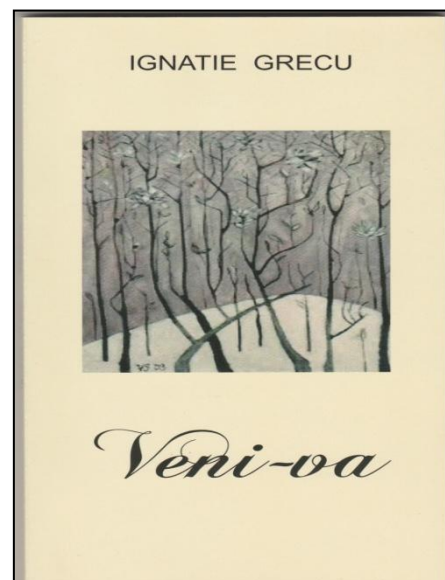
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

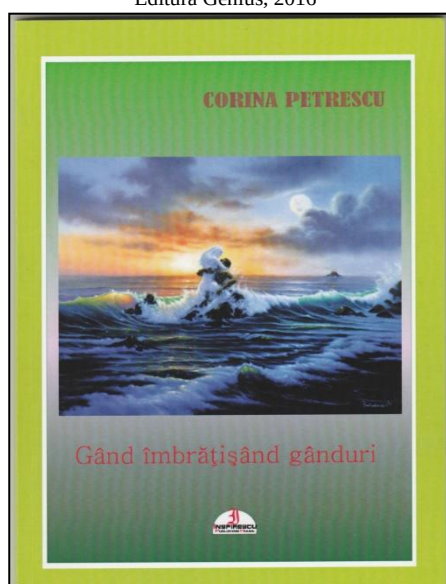
Lusiana Drăgușin – Regăsiri în esențe
Editura Genius, 2016

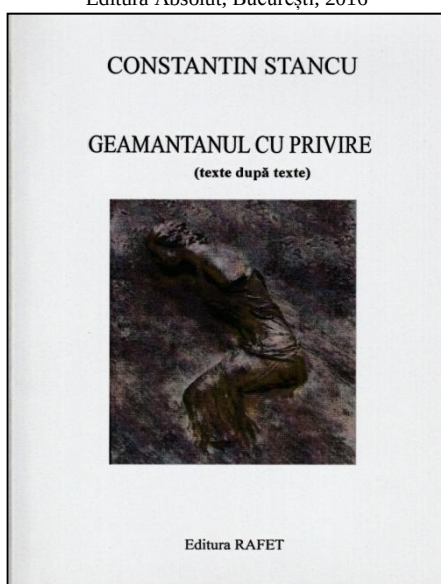
Maria Ieva – Anticamera inimii
Editura Absolut, București, 2016

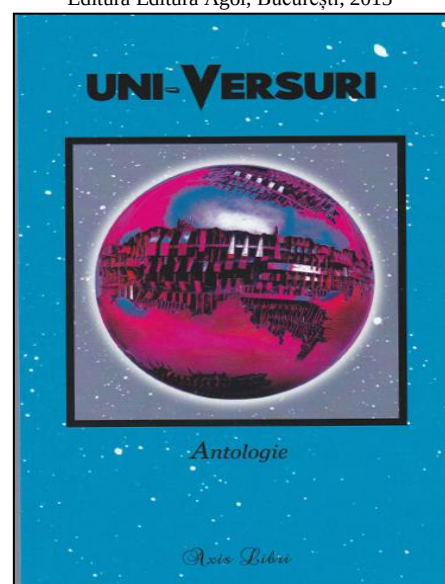
Ignatie Grecu – Veni-va
Editura Editura Agol, București, 2015

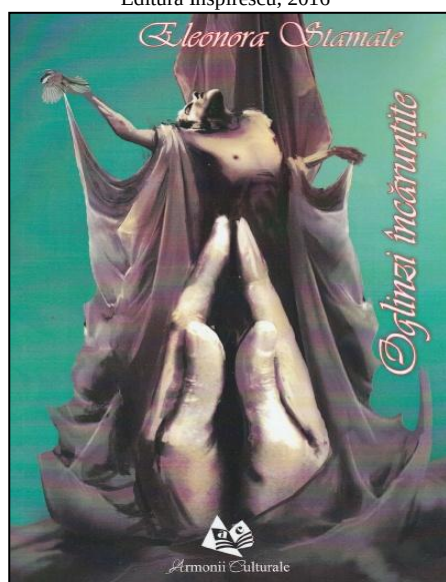
Corina Petrescu – Gând îmbrățișând gânduri
Editura Inspirescu, 2016

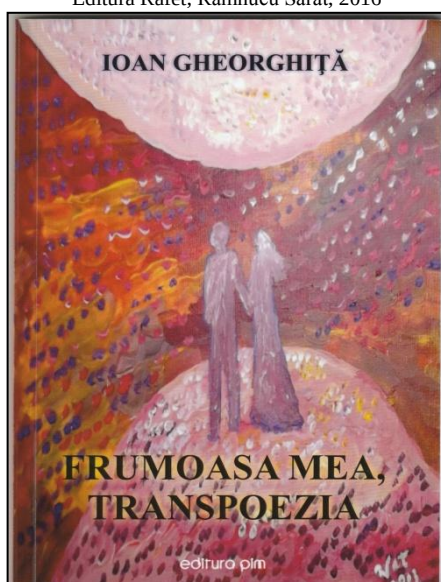
Constantin Stancu – Geamantanul cu privire
Editura Rafet, Râmnicu Sărat, 2016

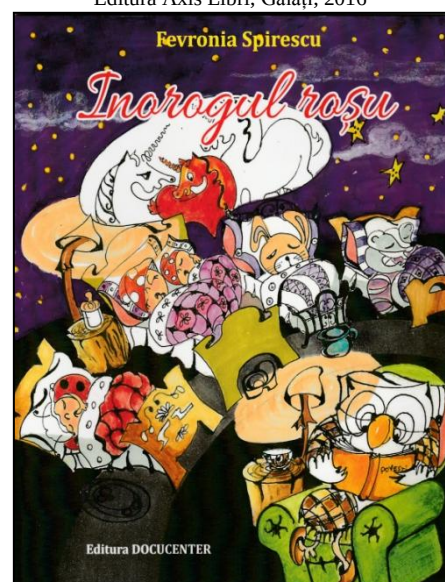
Poeți gălățeni – Uni-Versuri
Editura Axis Libri, Galați, 2016

Eleonora Stamate – Oglinzi încărunțite
Editura Armonii culturale, Adjud, 2016

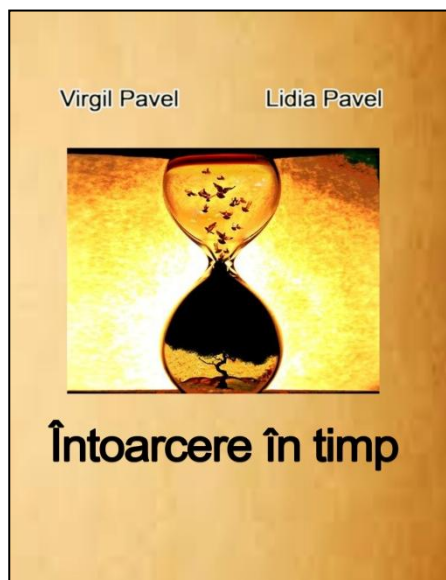

Ioan Gheorghiță – Frumoasa mea, transpoezia
Editura Pim, Iași, 2016

Fevronia Spirescu – Inorogul Roșu
Editura DocuCenter, 2016

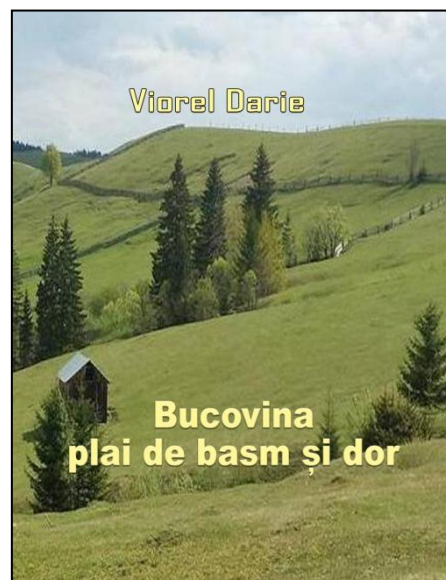
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Virgil Pavel, Lidia Pavel – Întoarcere în timp
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Marius Zaharia – Taxa de protecție și alte tentative de umor, Editura InfoRapArt, Galați, 2016

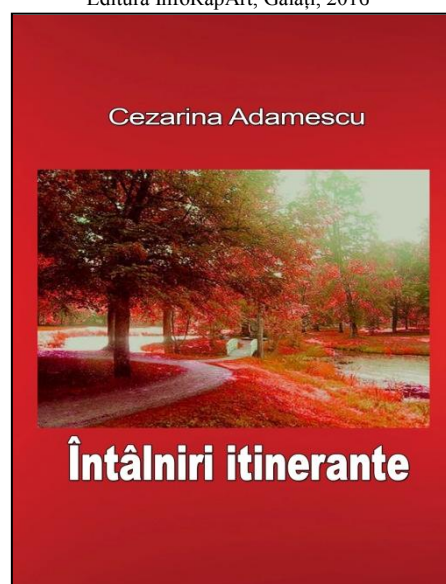
Viorel Darie – Bucovina – plai de basm și dor
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

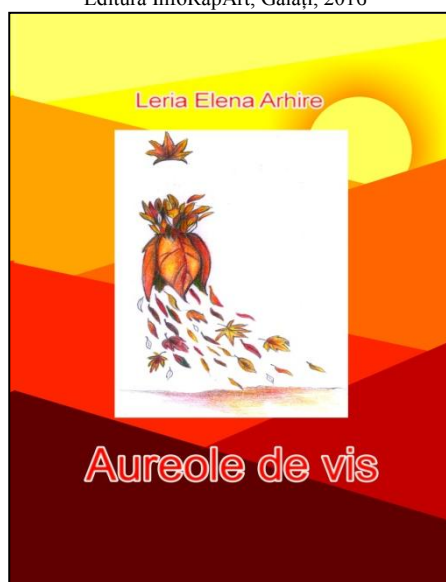
A.S.P.R.A. – Constelația metaforei
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

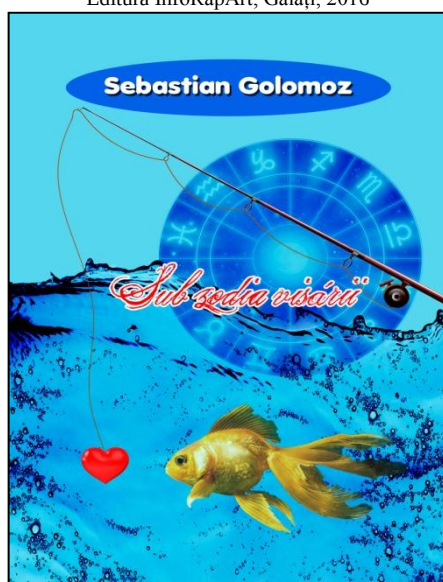
Promoția 1961-1966 – Chemarea anilor de studenție
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

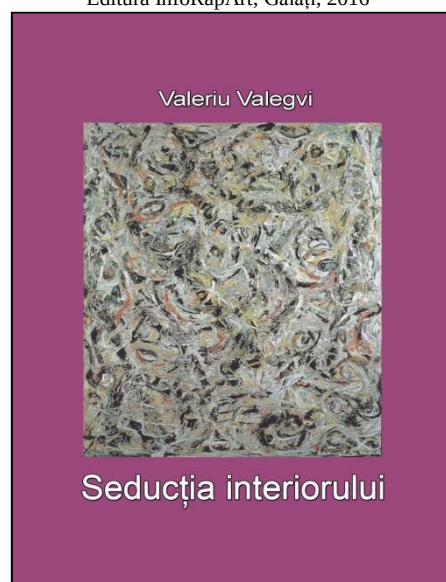
Cezarina Adamescu – Întâlniri itinerante
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Leria Elena Arhire – Aureole de vis
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Sebastian Golomoz – Sub zodia visării
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

Valeriu Valegvi – Seduția interiorului
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

BOEMA

ISSN 2066-0154

*Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro*